

REPUBLIC OF SOUTH AFRICA
GOVERNMENT GAZETTE

STAATSKOERANT
VAN DIE REPUBLIEK VAN SUID-AFRIKA

REGULATION GAZETTE No. 2480

Registered at the Post Office as a Newspaper

PRICE 20c PRYS

OVERSEAS 30c OORSEE
POST FREE — POSVRY

REGULASIEKOERANT No. 2480

As 'n Nuusblad by die Poskantoor Geregistreer

Vol. 144]

PRETORIA, 10 JUNE 1977
10 JUNIE

[No. 5586

PROCLAMATION

by the State President of the Republic of South Africa

No. R. 117, 1977

ESTABLISHMENT AND MANAGEMENT OF TOWNSHIPS IN CERTAIN NATIVE AREAS, SOUTH-WEST AFRICA

Under and by virtue of the powers vested in me by section 14 of the Development of Self-government for Native Nations in South-West Africa Act, 1968 (Act 54 of 1968), read with section 48 (1) of the Bantu Trust and Land Act, 1936 (Act 18 of 1936), I hereby declare that the provisions contained in the Schedule hereto shall take effect and have the force of law in any area consisting of land or an area which has been or may be reserved and set apart as is contemplated in section 4 of the South-West Africa Native Affairs Administration Act, 1954 (Act 56 of 1954), excluding the areas referred to in section 2 (1) (a), (b), (c) and (g) of the said Development of Self-government for Native Nations in South-West Africa Act, 1968.

Given under my Hand and the Seal of the Republic of South Africa at Cape Town this Eighteenth day of May, One thousand Nine hundred and Seventy-seven.

N. DIEDERICH, State President.

By Order of the State President-in-Council:

M. C. BOTHA.

SCHEDULE

CHAPTER 1

GENERAL

Definitions

1. In this Proclamation, unless the context otherwise indicates—

“acquire”, in relation to land, means to acquire by purchase, exchange or donation, or to hire, and “acquisition” has a corresponding meaning;

“Act” means the Bantu Trust and Land Act, 1936 (Act 18 of 1936), as amended;

“authorised employee” means any employee of the Trust or of the State or of a township council acting within the scope of his authority;

60735—A

PROKLAMASIE

van die Staatspresident van die Republiek van Suid-Afrika

No. R. 117, 1977

INSTELLING EN BESTUUR VAN DORPE IN SEKERE NATURELLEGEBIEDE, SUIDWES-AFRIKA

Kragtens die bevoegdheid my verleen by artikel 14 van die Wet op die Ontwikkeling van Selfbestuur vir Naturellevolke in Suidwes-Afrika, 1968 (Wet 54 van 1968), gelees met artikel 48 (1) van die Bantoetrust en -grond Wet, 1936 (Wet 18 van 1936), verklaar ek hierby dat die bepalings in die Bylae hiervan vervat van krag en regsgeldig is in enige gebied bestaande uit grond of 'n oppervlakte wat gereserveer en afgesonder is of word soos beoog in artikel 4 van die Wet op die Administrasie van Naturellesake in Suidwes-Afrika, 1954 (Wet 56 van 1954), uitgesonderd die gebiede bedoel in artikel 2 (1) (a), (b), (c) en (g) van genoemde Wet op die Ontwikkeling van Selfbestuur vir Naturellevolke in Suidwes-Afrika, 1968.

Gegee onder my Hand en die Seël van die Republiek van Suid-Afrika te Kaapstad, op hede die Agtiende dag van Mei Eenduisend Negehonderd Sewe-en-sewentig.

N. DIEDERICH, Staatspresident.

Op las van die Staatspresident-in-rade:

M. C. BOTHA.

BYLAE

HOOFSTUK 1

ALGEMEEN

Woordoms krywing

1. In hierdie Proklamasie, tensy uit die samehang anders blyk, beteken—

“Bantoebeleggingskorporasie” die Bantoebeleggingskorporasie van Suid-Afrika Beperk, in artikel 2 van die Wet op die Bevordering van die Ekonomiese Ontwikkeling van Bantoetuislande, 1968 (Wet 46 van 1968), bedoel;

“belang”, met betrekking tot grond, ook, benewens ander belange in grond, 'n reg wat enigeen het kragtens 'n huurkontrak van of 'n verband of serwituut of las op grond;

5586—1

"Bantu Investment Corporation" means the Bantu Investment Corporation of South Africa Limited, referred to in section 2 of the Promotion of the Economic Development of Bantu Homelands Act, 1968 (Act 46 of 1968);

"certificate" means a certificate of occupation issued in terms of section 16 (2) of Chapter 2 in the case of a site for residential or professional purposes, or in terms of section 60 (2) of Chapter 3 in the case of a trading site, or a certificate deemed to have been issued under either of the said subsections;

"Chief Native Commissioner" means the Chief Native Commissioner appointed under section 4 (1) of the Native Administration Proclamation, 1928 (Proclamation 15 of 1928, South-West Africa), having jurisdiction in the township, and includes an Assistant Chief Native Commissioner, as well as any officer designated by the Minister in terms of section 6 (4) of the Development of Self-government for Native Nations in South-West Africa Act, 1968 (Act 54 of 1968), who holds an office as Director of the Department of the Executive Councillor, or as Secretary of the Department of the Minister to whom the powers, functions and duties relating to the establishment, maintenance and administration of townships have been assigned or allocated;

"commonage" means that portion of the township which has not been defined and demarcated as a site, which has not been set aside as a public place and which is not a street, road or other public thoroughfare;

"deed of grant" means a deed of grant issued under this Proclamation or deemed to have been issued thereunder in respect of an ownership unit in the township;

"dwelling" includes any house, room, lean-to, shed, hut, tent, or vehicle or any other structure or place whatsoever in which, or in any portion of which, a person dwells or sleeps or is able to dwell or sleep;

"engineer" means an engineer in the service of the State, the Trust or Executive Council and includes any person lawfully acting for or on behalf of such engineer;

"family", in relation to a person, means—

(a) the wife (including a partner in a customary union) and all unmarried children of such person;

(b) all widowed daughters of such person and their unmarried children residing with the said person;

(c) any parent or grandparent of such person, or of the wife of such person, who by reason of old age, infirmity or other disability is dependent on such person; and

(d) any other person who, in the opinion of the manager, is bona fide dependent on such person;

"food" means and includes any animal product, fish, fruit, vegetables, condiments, confectionary, beverages and any other article or thing whatsoever (other than drugs or water, but including ice) in any form, state or state of preparation which is intended or ordinarily used for human consumption;

"grantee" means a person to whom a deed of grant has been issued in respect of a site in the township or the person to whom the land referred to in such deed has been transferred;

"holder" means a person to whom a certificate has been issued;

"interest", in relation to land, includes, in addition to other interests in land, any right which any person has under a lease of or a mortgage on or a servitude over or a charge on land;

"lease" means the lease of a letting unit under this Proclamation;

"executive Council" means an executive council established in terms of section 6 of the Development of Self-government for Native Nations in South-West Africa Act, 1968 (Act 54 of 1968): Provided that where no executive

"bestuurder" die beampte ingevolge artikel 10 (1) (a) van Hoofstuk 2 aangewys om 'n dorp ooreenkomstig hierdie Proklamasie te bestuur en ook enige ander beampte wat namens sodanige bestuurder optree;

"bevoordeelde" 'n persoon aan wie 'n grondbrief ten opsigte van 'n perseel in die dorp uitgereik is of die persoon aan wie die grond in daardie brief vermeld, oorge-dra is;

"dorp" 'n gebied wat ingevolge artikel 3 as 'n dorp bepaal en afgesonder is;

"dorpsgrond" daardie gedeelte van die dorp wat nie as 'n perseel bepaal en afgebaken is nie, wat nie vir 'n openbare plek opsygesit is nie en wat nie 'n straat, pad of ander openbare deurgang is nie;

"dorpsraad" 'n dorpsraad ingevolge artikel 131 (1) van Hoofstuk 7 ingestel;

"eienaarseenheid" 'n perseel in die dorp waarvan die eiendomsreg ingevolge hierdie Proklamasie op 'n Naturel oorgegaan het of sal oorgaan en ook enige geboue op sodanige perseel;

"gemagtigde werknemer" 'n werknemer van die Trust of van die Staat of van 'n dorpsraad wat binne die bestek van sy magtiging optree;

"gesin", met betrekking tot 'n persoon—

(a) die vrou (met inbegrip van 'n vennoot in 'n ge-bruiklike verbintenis) en alle ongetroude kinders van sodanige persoon;

(b) alle weduweedogters van sodanige persoon en hul ongetroude kinders wat by sodanige persoon woon;

(c) 'n ouer of grootouer van sodanige persoon of van die vrou van sodanige persoon wat weens hoë ouderdom, swaakheid of ander ongeskiktheid van sodanige persoon afhanklik is; en

(d) enige ander persoon wat volgens die oordeel van die bestuurder bona fide van sodanige persoon afhanklik is;

"grondbrief" 'n grondbrief ten opsigte van 'n eienaars-eenheid in die dorp kragtens hierdie Proklamasie uitgereik of geag daarkragtens uitgereik te gewees het;

"handel" ook 'n besigheid of nywerheid, en het "handel dryf" 'n ooreenstemmende betekenis;

"Hoofnaturellekommissaris" die Hoofnaturellekommissaris ingevolge artikel 4 (1) van die Naturelle-administrasie Proklamasie, 1928 (Proklamasie 15 van 1928, Suidwes-Afrika), aangestel met regsbevoegdheid in die dorp, en omvat dit 'n Assistent-hoofnaturellekommissaris, en ook 'n beampte deur die Minister ingevolge artikel 6 (4) van die Wet op die Ontwikkeling van Selfbestuur vir Naturellevolke in Suidwes-Afrika, 1968 (Wet 54 van 1968), aangewys, wat 'n amp beklee as Direkteur van die Departement van die Uitvoerende Raadslid of as Sekretaris van die Departement van die Minister aan wie die bevoegdhede, werksaamhede en pligte met betrekking tot die stigting, instandhouding en administrasie van dorpe opgedra en toegewys is;

"houer" 'n persoon aan wie 'n sertifikaat uitgereik is;

"huur" die verhuur van 'n huureenheid ingevolge hierdie Proklamasie;

"huureenheid" 'n gebou in die dorp wat aan die Trust behoort en wat uitsluitlik vir verhuring aan 'n Naturel ingevolge hierdie Proklamasie bestem is, en ook die perseel waarop dit opgerig is;

"ingenieur" 'n ingenieur in diens van die Staat, die Trust of Uitvoerende Raad en ook 'n persoon wat wettiglik namens of ten behoeve van sodanige ingenieur optree;

"kiesbeampte" die Naturellekommissaris van die gebied waarin die dorp geleë is of enige persoon deur hom vir die doel benoem;

"kieser" 'n persoon wat aan die vereistes van artikel 148 (1) van Hoofstuk 7 voldoen;

council for an area in which a township is situated has been established, the Secretary shall exercise the powers and perform the functions and duties given or entrusted to a executive council in terms of this Proclamation;

"letting unit" means any building in the township belonging to the Trust, which is intended solely for letting to a Native under this Proclamation, and includes the site upon which it has been erected;

"livestock" includes cattle, horses, donkeys, mules, sheep, goats and pigs;

"manager" means the officer designated under section 10 (1) (a) of Chapter 2 to manage the township in terms of this Proclamation and includes any other officer acting on behalf of such manager;

"medical officer" means the district surgeon or the person lawfully acting as medical officer of health for the Trust in the township;

"Minister" means the Minister of Bantu Administration and Development;

"mortgage bond" means a mortgage bond specifically hypothecating an ownership unit under this Proclamation;

"Native Commissioner" means the Native Commissioner appointed under section 4 (2) of the Native Administration Proclamation, 1928 (Proclamation 15 of 1928, South-West Africa), having jurisdiction in the township, and includes an additional and an assistant Native Commissioner;

"Native" or "Native person" means a Native and includes any person who is a member of any Native race or tribe of Africa: Provided that any person residing on the same conditions as a Native in any of the Native areas as defined in section 2 of the Development of Self-government for Native Nations in South-West Africa Act, 1968 (Act 54 of 1968), or on any land of which the Trust is the owner, shall be deemed a Native for the purposes of this Proclamation;

"occupier" means any person other than a visitor or a lodger permitted under this Proclamation to reside in the township;

"ownership unit" means any site in the township, the ownership of which is to be or has passed to a Native under this Proclamation, and includes any buildings upon such site;

"police" means the police in the service of the Trust and includes the South African Police;

"poultry" includes fowls, ducks, geese, turkeys and pigeons;

"returning officer" means the Native Commissioner of the area in which the township is situated or any person appointed by him for the purpose;

"Secretary" means the Secretary for Bantu Administration and Development or any other officer lawfully acting on behalf of the Secretary;

"site" means any area of land, the occupation of which is permitted in terms of this Proclamation for residential, professional, trading, church, mission, school or public purposes, as the case may be, or which has been demarcated or set aside for such purposes, and includes any building on such site;

"structure" means any dwelling or other building or erection attached to the soil either permanently or temporarily;

"superintendent" means the officer designated under section 10 (1) (b) of Chapter 2 to manage the township or any portion thereof in terms of this Proclamation and includes any other officer lawfully acting on behalf of such superintendent;

"lewende hawe" ook beeste, perde, donkies, muile, skape, bokke en varke;

"mediese beampte" die distriksgeneesheer of enige persoon wat wettiglik as mediese gesondheidsbeampte vir die Trust in die dorp optree;

"Minister" die Minister van Bantoe-administrasie en -ontwikkeling;

"Natuurel" of "Natuurlepersoon" 'n Natuurel en ook enige persoon wat 'n lid van 'n inboorlingras of -stam van Afrika is: Met dien verstande dat enige persoon wat onder dieselfde voorwaardes as 'n Natuurel in enige van die Natuurlegebiede soos omskryf in artikel 2 van die Wet op die Ontwikkeling van Selfbestuur vir Natuurlevolke in Suidwes-Afrika, 1968 (Wet 54 van 1968), woon, of op grond waarvan die Trust die eienaar is, vir die toepassing van hierdie Proklamasie geag word 'n Natuurel te wees;

"Natuurlekommissaris" die Natuurlekommissaris ingevolge artikel 4 (2) van die Natuurle-administrasie Proklamasie, 1928 (Proklamasie 15 van 1928, Suidwes-Afrika), aangestel met regsbevoegdheid in die dorp en ook 'n addisionele en 'n assistent-Natuurlekommissaris;

"okkupeerder" 'n persoon, uitgesonderd 'n besoeker of 'n loseerder, wat ingevolge hierdie Proklamasie toegelaat word om in die dorp te woon;

"perseel" 'n stuk grond waarvan die okkupasie vir woon-, professionele, handels-, kerk-, sending-, skool- of openbare doeleindes, na gelang van die geval, kragtens hierdie Proklamasie toegelaat word of wat vir sodanige doeleindes afgebaken of opsygesit is en ook enige gebou op sodanige perseel;

"pluimvee" ook hoenders, eende, ganse, kalkoene en duiwe;

"polisie" die polisie in die diens van die Trust en ook die Suid-Afrikaanse Polisie;

"Sekretaris" die Sekretaris van Bantoe-administrasie en -ontwikkeling of 'n ander beampte wat wettiglik namens die Sekretaris optree;

"sertifikaat" 'n okkupasiesertifikaat ingevolge artikel 16 (2) van Hoofstuk 2 uitgereik in die geval van 'n perseel vir woon- of professionele doeleindes of ingevolge artikel 60 (2) van Hoofstuk 3 in die geval van 'n handelsperseel, of 'n sertifikaat geag ingevolge enige van genoemde subartikels uitgereik te gewees het;

"struktuur" 'n woning of ander gebou of 'n opgerigte stuk bouwerk wat, hetsy permanent of tydelik, aan die grond vas is;

"superintendent" die beampte wat ingevolge artikel 10 (1) (b) van Hoofstuk 2 aangewys is om die dorp of 'n gedeelte daarvan ooreenkomstig hierdie Proklamasie te bestuur en ook enige ander beampte wat wettiglik namens sodanige superintendent optree;

"tesourie" die tesourie van 'n dorpsraad, ingestel kragtens artikel 153 (6) van Hoofstuk 7;

"Trust" die Suid-Afrikaanse Bantoe-trust ingestel ingevolge artikel 4 van die Wet;

"Uitvoerende Raad" 'n uitvoerende raad ingestel kragtens artikel 6 van die Wet op die Ontwikkeling van Selfbestuur vir Natuurlevolke in Suidwes-Afrika, 1968 (Wet 54 van 1968): Met dien verstande dat waar 'n uitvoerende raad vir 'n gebied waarin 'n dorp geleë is, nie ingestel is nie, die Sekretaris die bevoegdhede uitoefen en die pligte en werksaamhede verrig wat ingevolge hierdie Proklamasie aan 'n uitvoerende raad verleen of opgedra is;

"verbandakte" 'n verbandakte waarby 'n eienaarseenheid spesifiek ingevolge hierdie Proklamasie beswaar word;

"verkry", met betrekking tot grond, om te verkry deur aankoop, ruil of skenking, of om te huur, en het "verkryging" 'n ooreenstemmende betekenis;

"township" means any area defined and set apart as a township under section 3;

"township council" means a township council established under section 131 (1) of Chapter 7;

"trading" includes any business or industry;

"treasury" means the treasury of any township council, established in terms of section 153 (6) of Chapter 7;

"Trust" means the South African Bantu Trust constituted under section 4 of the Act;

"voter" means a person complying with the requirements of section 168 (1) of Chapter 7;

"ward" means a subdivision of a township or portion of a township as determined in section 132 of Chapter 7.

Exclusion of certain laws

2. (1) The provisions of this Proclamation shall be additional to and not in substitution for any other provisions of law in force in townships: Provided that in the event of any conflict between this Proclamation and any other law in regard to any matter specially provided for herein, the provisions of this Proclamation shall prevail.

(2) Notwithstanding the provisions of subsection (1), the provisions of the Land Survey Ordinance, 1963 (Ordinance 9 of 1963, South-West Africa), shall not apply to the survey of land granted under this Proclamation and the provisions of the Deeds Registry Proclamation, 1939 (Proclamation 37 of 1939, South-West Africa), shall not apply to the registration of any deeds in respect of any such land.

Establishment and abolition of townships

3. (1) The Minister may by notice in the *Gazette*—

(a) define and set apart any one or more townships for the occupation, residence and other reasonable requirements of Natives;

(b) extend, curtail, redefine or otherwise modify any township;

(c) abolish any township or any portion of a township.

(2) This Proclamation shall cease to apply in any township abolished in terms of subsection (1) (c) and the Secretary may direct that the registration of any deed of grant in respect of land situate therein be cancelled.

(3) The Minister may direct that compensation, if any, as determined by him be paid to an owner of land or interest in land in any township or any portion thereof which has been abolished in terms of subsection (1) (c).

Ethnic character of population of township

4. (1) No person other than a member of the Native nation in whose area of jurisdiction a township, established under section 3, is situate, shall, save with the approval of the Native Commissioner, become an occupier of such township.

(2) No person who is not a member of the Native nation referred to in subsection (1) shall, save with the written permission of the Secretary, acquire ownership or obtain a deed of grant in respect of land in the township concerned, and participate in the establishment and constitution of a township council in such township.

Publication of directions, notices and by-laws

5. The exhibiting or posting of any order, direction, notice or by-law or notice of the levy of any rate on a notice board at the office of the manager and in at least one other public place within the township shall for all

"voedsel" ook 'n dierlike produk, vis, vrugte, groente, kruieri, banket, drank en alle ander artikels of dinge (met uitsondering van verdowingsmiddels of water, maar met ingebrip van ys), van watter aard en in watter vorm, toestand of stadium van bereiding ook al, wat bedoel is of gewoonlik aangewend word vir menslike verbruik;

"Wet" die Bantocetrust en -grond Wet, 1936 (Wet 18 van 1936), soos gewysig;

"woning" ook 'n huis, kamer, afdak, skuur, hut, tent of voertuig of 'n ander struktuur of plek van watter aard ook al, waarin of in 'n gedeelte waarvan daar iemand woon of slaap of kan woon of slaap;

"wyk" 'n onderverdeling van 'n dorp of gedeelte van 'n dorp bepaal in artikel 132 van Hoofstuk 7.

Uitsluiting van sekere wette

2. (1) Die bepalings van hierdie Proklamasie is ter aanvulling en nie ter vervanging nie van ander wetsbepalings wat in dorpe van krag is: Met dien verstande dat in geval van botsing van hierdie Proklamasie met enige ander wet met betrekking tot 'n saak waarvoor spesiaal hierin voorsiening gemaak word, die bepalings van hierdie Proklamasie geld.

(2) Ondanks die bepalings van subartikel (1) is die bepalings van die Ordonnansie op Landmetery, 1963 (Ordonnansie 9 van 1963, Suidwes-Afrika), nie van toepassing op die opmeting van grond wat kragtens hierdie Proklamasie toegeken word nie en is die bepalings van die Registrasie van Aktes Proklamasie, 1939 (Proklamasie 37 van 1939, Suidwes-Afrika), nie van toepassing op die registrasie van enige aktes ten opsigte van sodanige grond nie.

Stigting en afskaffing van dorpe

3. (1) Die Minister kan by kennisgewing in die *Staatskoerant*—

(a) een of meer dorpe vir die okkupasie, bewoning en ander redelike behoeftes van Naturelle bepaal en afsonder;

(b) 'n dorp uitbrei, verklein, herbepaal of andersins verander;

(c) 'n dorp of 'n gedeelte van 'n dorp afskaf.

(2) Hierdie Proklamasie hou op om van toepassing te wees in 'n dorp wat kragtens subartikel (1) (c) afgeskaf is en die Sekretaris kan gelas dat die registrasie van enige grondbrief ten opsigte van grond daarin geleë, ingetrek word.

(3) Die Minister kan gelas dat vergoeding, as daar is, soos deur hom bepaal aan 'n eienaar van grond of belang in grond in 'n dorp of 'n gedeelte daarvan wat kragtens subartikel (1) (c) afgeskaf is, betaal word.

Etniese kenmerke van bevolking van dorp

4. (1) Niemand, uitgesonderd 'n lid van die Naturelle volk in wie se regsgebied 'n dorp, ingestel kragtens artikel 3, geleë is, mag sonder die skriftelike goedkeuring van die Naturellekommissaris 'n okkupeerder van sodanige dorp word nie.

(2) 'n Persoon wat nie 'n lid van die Naturelle volk bedoel in subartikel (1) is nie, verkry nie eiendomsreg of 'n grondbrief ten opsigte van grond in die betrokke dorp en neem nie deel aan die instelling of samestelling van 'n dorpsraad in sodanige dorp nie, uitgesonderd met die skriftelike toestemming van die Sekretaris.

Afkondiging van voorskrifte, kennisgewings en verordeninge

5. Die vertoning of aanplak van enige bevel, voorskrif, kennisgewing, verordening, of kennisgewing van die heffing van enige belasting ingevolge hierdie Proklamasie, op 'n aanplakbord by die bestuurder se kantoor en op minstens

purposes be sufficient publication thereof, and all persons affected thereby shall be deemed to have knowledge thereof within 48 hours of such exhibiting or posting.

Delegation of powers of Minister

6. The Minister may delegate to the Secretary or any other officer in the Department of Bantu Administration and Development or a Legislative Council any of the functions or powers conferred upon him by this Proclamation.

Exemption from stamp duty

7. Notwithstanding the provisions of the Stamp Duties Act, 1968 (Act 77 of 1968), no stamp duty shall be payable on or in respect of any document prepared or transaction concluded under this Proclamation.

Agreements for lease and sale of sites need not be in writing

8. Notwithstanding the provisions of section 2 of the Formalities in respect of Leases of Land Act, 1969 (Act 18 of 1969), and of section 1 (1) of the Formalities in respect of Contracts of Sale of Land Act, 1969 (Act 71 of 1969), no agreement for the sale of lease of any site in a township under this Proclamation shall be invalid merely because such agreement is not in writing.

Differential administration for certain townships

9. The Minister may at any time by notice in the *Gazette* exclude from operation in any township mentioned in such notice, the provisions of this Proclamation specified in such notice.

CHAPTER 2

TOWNSHIP ADMINISTRATION

Designation of officers

10. (1) The Secretary may designate—

(a) an officer, to be known as the manager, to administer the township generally in terms of this Proclamation;

(b) one or more officers, to be known as superintendents, to manage the township or any portion thereof in terms of this Proclamation and in accordance with such lawful instructions as they may receive from the manager;

(c) such other officers as he may deem necessary to assist the manager or a superintendent in the administration of this Proclamation;

(d) one or more officers who shall at all reasonable times have the power to inspect any township or any premises within the township.

(2) Any officer referred to in subsection (1) shall, in addition to any other duties specifically assigned to him under this Proclamation—

(a) promote the social and economic progress of the occupiers;

(b) enquire into any matter affecting the well-being and welfare of the occupiers which may come to his notice;

(c) generally perform such duties as may be assigned to him by the Native Commissioner.

(3) It shall be competent for the manager himself to exercise any of the powers of a superintendent or any other officer under this Proclamation and he may set aside or reverse any decision by such superintendent or such officer given under this Proclamation.

een openbare plek in die dorp, is vir alle doeleindes voldoende publikasie daarvan, en almal wat daardeur geraak word, word geag binne 48 uur na sodanige vertoning of aanplakking kennis daarvan te dra.

Delegering van Minister se bevoegdhede

6. Die Minister kan enige van die werksaamhede of bevoegdhede wat ingevolge hierdie Proklamasie aan hom verleen is, deleger aan die Sekretaris of 'n ander beampte in die Departement van Bantoe-administrasie en -ontwikkeling of 'n Uitvoerende Raad.

Vrystelling van seëlregte

7. Ondanks die bepalings van die Wet op Seëlregte, 1968 (Wet 77 van 1968), is geen seëlreg betaalbaar op of ten opsigte van enige dokument opgestel of enige transaksie aangegaan ingevolge hierdie Proklamasie nie.

Ooreenkomste vir die verhuur en verkoop van persele hoef nie skriftelike te wees nie

8. Ondanks die bepalings van artikel 2 van die Wet op die Formaliteite met betrekking tot Huurkontrakte van Grond, 1969 (Wet 18 van 1969), en artikel 1 (1), van die Wet op Formaliteite met betrekking tot Koopkontrakte van Grond, 1969 (Wet 71 van 1969), is geen ooreenkoms vir die verkoop of verhuur van enige perseel in die dorp ingevolge hierdie Proklamasie ongeldig bloot omrede sodanige ooreenkoms nie skriftelike is nie.

Die administrasie van dorpe kan verskil

9. Die Minister kan te eniger tyd by kennisgewing in die *Staatskoerant* die bepalings van hierdie Proklamasie wat in sodanige kennisgewing aangedui word, uitsluit van werking in 'n dorp in sodanige kennisgewing vermeld.

HOOFSUK 2

DORPSADMINISTRASIE

Aanwysing van beamptes

10. (1) Die Sekretaris kan—

(a) 'n beampte aanwys, wat bekend sal staan as die bestuurder, om die dorp kragtens hierdie Proklamasie in die algemeen te bestuur;

(b) een of meer beamptes aanwys, wat as superintendente bekend sal staan, om die dorp of 'n gedeelte daarvan kragtens hierdie Proklamasie en ooreenkomstig sodanige wettige voorskrifte as wat hulle van die bestuurder ontvang, te bestuur;

(c) sodanige ander beamptes aanwys as wat hy nodig ag om die bestuurder of 'n superintendent by die uitvoering van hierdie Proklamasie behulpsaam te wees;

(d) een of meer beamptes aanwys wat op alle redelike tye die bevoegdheid het om 'n dorp of enige persele in die dorp te inspekteer.

(2) 'n Beampte in subartikel (1) bedoel, moet benewens enige ander pligte wat spesifiek ingevolge hierdie Proklamasie aan hom opgedra word—

(a) die sosiale en ekonomiese vooruitgang van die okkupeerders bevorder;

(b) ondersoek instel na enige saak rakende die welstand en welsyn van die okkupeerders wat tot sy kennis kom;

(c) in die algemeen sodanige pligte uitvoer as wat deur die Naturellekommissaris aan hom opgedra word.

(3) Die bestuurder is bevoeg om self enige van die bevoegdhede van 'n superintendent of 'n ander beampte ingevolge hierdie Proklamasie uit te oefen en hy kan enige besluit van sodanige superintendent of beampte wat ingevolge hierdie Proklamasie geneem is, tersyde stel of verander.

(4) Where no manager has been designated, the Native Commissioner or a superintendent designated by him may perform the functions and duties and exercise the powers of the Manager as set out in this Proclamation.

Demarcation of sites

11. The Native Commissioner may demarcate or cause to be demarcated or set aside in the township, sites for residential, professional, trading, church, mission, school or public purposes (e.g. public places, roads, streets and thoroughfares) in accordance with layout plans, general plans and diagrams approved by the Secretary, and shall cause to be erected beacons, pegs or other indicators defining the limits of such sites and public places.

Maintenance of beacons on ownership units

12. (1) The grantee of an ownership unit shall maintain the beacons or demarcation pegs thereof in a good state of repair.

(2) In case any beacon or demarcation peg becomes dilapidated or is demolished or lost, the grantee of the ownership unit or the grantees, jointly and separately, of all ownership units for the demarcation of which such beacon or demarcation peg may originally have been erected, shall have such beacon or demarcation peg repaired or reconstructed in its proper place. Any beacon or demarcation peg repaired or reconstructed shall conform to the requirements of the Native Commissioner.

(3) The cost of repairing or reconstructing, in accordance with this Proclamation, any beacon or demarcation peg which is common to two or more ownership units shall be borne in equal proportions by the grantees of such units: Provided that any grantee intending to have the necessary repairs done to any such beacon or demarcation peg or to have any such beacon or demarcation peg re-erected shall give advance notice in writing of his intention so to do to any other grantee who may be liable to contribute towards the cost thereof: Provided further that the Trust shall not be liable for the cost of maintaining any beacon or demarcation peg which may be common to such unit and any site owned by the Trust or any adjoining commonage.

Sites to be numbered

13. (1) The manager shall cause the number allotted to each site to be legibly painted or inscribed on or affixed in a prominent place on the site or on the outside of any buildings erected thereon. The grantee or holder of a site shall at all times cause such number on such site to be kept in a legible condition.

(2) No person shall wilfully obscure, remove, deface alter, obliterate or destroy any number painted, inscribed or affixed under subsection (1).

Sale or lease of sites

14. Subject to the provisions of this Proclamation, sites in the townships may be sold or leased—

(a) to Native persons, for residential purposes;

(b) to Native persons, companies or other corporate bodies in which a Native has or Native persons have a controlling interest, or to associations, syndicates or partnerships of Native persons, for trading purposes;

(c) to such persons as the Secretary may approve, for professional, mission, church, school or other purposes.

(4) Waar geen bestuurder aangewys is nie, kan die Naturellekommissaris of 'n superintendent deur hom aangewys die werksaamhede, pligte en bevoegdhede van die bestuurder vervul en uitoefen soos uiteengesit in hierdie Proklamasie.

Afbakening van persele

11. Die Naturellekommissaris kan persele in die dorp afbaken of laat afbaken of opsy sit vir woon-, professionele, handels-, kerk-, sending-, skool- of openbare doeleindes (byvoorbeeld openbare plekke, paaie, strate en deurgange), ooreenkomstig aanleg- of algemene planne en kaarte deur die Sekretaris goedgekeur, en moet bakens, penne of ander aanwysers wat die grense van sodanige persele en openbare plekke aandui, laat aanbring.

Onderhoud van bakens op eienaarseenhede

12. (1) Die bevoordeelde van 'n eienaarseenheid moet die bakens of afbakeningspenne daarvan in goeie toestand hou.

(2) Ingeval 'n baken of afbakeningspen in 'n toestand van verval geraak het, vernietig is of weggeraak het, moet die bevoordeelde van die eienaarseenheid of die bevoordeeldes, gesamentlik en afsonderlik, van al die eienaarseenhede vir die afbakening waarvan sodanige bakens of afbakeningspen oorspronklik opgerig is, sodanige bakens of afbakeningspen laat herstel of op sy regte plek weer laat oprig. 'n Bakens of afbakeningspen wat herstel of weer opgerig word, moet voldoen aan die vereistes van die Naturellekommissaris.

(3) Die koste verbonde aan die herstel of heroprigting, ooreenkomstig hierdie Proklamasie, van 'n gemeenskaplike bakens of afbakeningspen van twee of meer eienaarseenhede moet gelykop deur die bevoordeeldes van sodanige eenhede gedra word: Met dien verstande dat 'n bevoordeelde wat voornemens is om enige sodanige bakens of afbakeningspen weer te laat oprig of die nodige herstelwerk daaraan te laat doen, vooraf enige ander bevoordeelde wat vir 'n bydrae ter bestyding van die koste daarvan aanspreeklik is, skriftelik in kennis moet stel van sy voorneme om dit te doen: Voorts met dien verstande dat die Trust nie vir die koste verbonde aan die onderhoud van 'n bakens of afbakeningspen wat aan sodanige eenheid en 'n perseel wat die eiendom van die Trust is of aan sodanige eenheid en aangrensende dorpsgrond gemeen is, aanspreeklik is nie.

Persele moet genummer word

13. (1) Die bestuurder moet die nommer wat aan elke perseel toegewys is, duidelik leesbaar op 'n opvallende plek op die perseel of aan die buitekant van geboue wat op sodanige perseel opgerig is, laat verf of opskryf of aanheg. Die bevoordeelde of houer van 'n perseel moet te alle tye sodanige nommer op sodanige terrein in 'n leesbare toestand hou.

(2) Geen persoon mag 'n nommer wat geverf, opgeskryf of aangeheg is soos in subartikel (1) bepaal, opsetlik verberg, verwyder, skend, verander, uitwis of vernietig nie.

Verkoop of huur van persele

14. Behoudens die bepalings van hierdie Proklamasie, kan persele in die dorp verkoop of verhuur word aan—

(a) Naturellepersone, vir woondoeleindes;

(b) Naturellepersone, maatskappye of ander liggame met regs persoonlikheid waarin 'n Naturel of Naturellepersone 'n behorende belang het, verenigings, sindikate of vennootskappe van Naturellepersone, vir handelsdoeleindes;

(c) sodanige persone as wat die Sekretaris goedkeur, vir professionele, sending-, kerk-, skool- of ander doeleindes.

Allotment and occupation of sites

15. (1) Every application for the allotment of a site in the township shall be made to the manager or his duly authorised deputy for consideration—

(a) in the case of a letting unit for residential or trading purposes, by the manager;

(b) in the case of an ownership unit for residential or trading purposes, by the Secretary;

(c) in the case of a site for professional, mission, church, school or other purposes, by the Secretary.

(2) Save when authorised by the Secretary, no person shall be granted permission to occupy more than one site for residential purposes or more than one site for professional or trading purposes, and no person may acquire any interest in more than one site for residential purposes or more than one site for professional or trading purposes within the township.

(3) Save with the approval of the Chief Native Commissioner or a person authorised by him to give such approval, no person shall be granted permission to occupy a site for residential purposes within the township while holding residential rights elsewhere in an area set aside for the sole use and occupation of Natives in terms of any law, or on land of which the Trust is the owner.

(4) Every application under subsection (1) shall be made on a form substantially the same as—

(a) in the case of a letting unit, Annexure A to this Proclamation;

(b) in the case of an ownership unit, Annexure B to this Proclamation;

(c) in the case of a site for professional, mission, church, school or other purposes, Annexure C to this Proclamation.

Letting units

16. (1) Any person who is the head of a family and is desirous of taking up residence in the township and of leasing and occupying for residential purposes together with the members of his family a dwelling erected by or belonging to the Trust, shall apply for a certificate in respect of such dwelling and of the site on which such dwelling stands.

(2) The manager, on being satisfied that—

(a) a suitable dwelling which has not been reserved for some other purpose, is available;

(b) such dwelling will be occupied by the applicant and his family;

(c) the applicant is a fit and proper person to reside in the township;

(d) the applicant is not otherwise debarred by this Proclamation from taking up occupation of this or any other dwelling in the township;

may allet such a dwelling and the site on which such dwelling stands, to such applicant and issue to him a certificate substantially in the form set out in Annexure D to this Proclamation.

(3) Any rent, fees or other charges which may accrue in respect of any dwelling allotted in terms of subsection (2) shall be payable monthly in advance on or before the seventh day of every calendar month from the date of issue of the certificate or the date of first occupation of the site by the applicant, whichever is the earlier.

Ownership units

17. (1) Any person who is the head of a family and desires to purchase from the Trust a site in the township on which he is to erect his own dwelling, or on which a dwelling has been erected by the Trust or on which

Toekenning en okkupasie van persele

15. (1) Elke aansoek om die toekenning van 'n perseel in die dorp moet by die bestuur of sy behoorlike gemagtigde plaasvervanger gedoen word vir oorweging—

(a) in die geval van 'n huureenheid vir woon- of handelsdoeleindes, deur die bestuurder;

(b) in die geval van 'n eienaarseenheid vir woon- of handelsdoeleindes, deur die Sekretaris; en

(c) in die geval van 'n perseel vir professionele, sending-, kerk-, skool- of ander doeleindes, deur die Sekretaris.

(2) Behalwe wanneer deur die Sekretaris daartoe gemagtig, word aan geen persoon toestemming verleen om meer as een perseel vir woon- of meer as een perseel vir professionele of handelsdoeleindes te okkupeer nie en mag geen persoon 'n belang in meer as een perseel vir woon- of meer as een perseel vir professionele of handelsdoeleindes in die dorp verkry nie.

(3) Behoudens die goedkeuring van die Hoofnaturelle-kommissaris of 'n ander persoon deur hom gemagtig om sodanige goedkeuring te gee, mag aan geen persoon toestemming verleen word om 'n perseel in die dorp vir woondoeleindes te okkupeer nie, terwyl hy nog elders woonregte het in 'n gebied wat by enige wet opsygesit is vir die uitsluitlike gebruik van of bewoning deur Naturelle of op grond waarvan die Trust die eienaar is.

(4) Elke aansoek ingevolge subartikel (1) word gedoen op 'n vorm wat in hoofsaak dieselfde is as—

(a) in die geval van 'n huureenheid, Aanhangsel A van hierdie Proklamasie;

(b) in die geval van 'n eienaarseenheid, Aanhangsel B van hierdie Proklamasie;

(c) in die geval van 'n perseel vir professionele, sending-, kerk-, skool- of ander doeleindes, Aanhangsel C van hierdie Proklamasie.

Huureenhede

16. (1) 'n Persoon wat die hoof is van 'n gesin en wat verlang om saam met die lede van sy gesin in die dorp te gaan woon en 'n woning wat deur die Trust opgerig is of aan die Trust behoort, te huur en vir woondoeleindes te okkupeer, moet aansoek doen om 'n sertifikaat ten opsigte van sodanige woning en van die perseel waarop sodanige woning staan.

(2) Die bestuurder kan, indien hy daarvan oortuig is dat—

(a) 'n geskikte woning wat nie vir 'n ander doel gereserveer is nie, beskikbaar is;

(b) sodanige woning deur die applikant en sy gesin geokkupeer gaan word;

(c) die applikant 'n geskikte persoon is om in die dorp te woon;

(d) die applikant nie andersins by hierdie Proklamasie verhinder word om hierdie of enige ander woning in die dorp te okkupeer nie;

sodanige woning en die perseel waarop sodanige woning staan, aan sodanige applikant toeken en aan hom 'n sertifikaat uitreik wat wesenlik in die vorm is wat in Aanhangsel D van hierdie Proklamasie uiteengesit word.

(3) Enige huurgelde, gelde of ander vorderings wat voortspruit ten opsigte van 'n woning wat kragtens subartikel (2) toegeken is, is maandeliks vooruitbetaalbaar voor of op die sewende dag van elke kalendermaand vanaf die datum van uitreiking van die sertifikaat of die datum van eerste okkupasie van die perseel deur die applikant, naamlik die vroegste datum.

Eienaarseenhede

17. (1) 'n Persoon wat die hoof is van 'n gesin en wat verlang om van die Trust 'n perseel in die dorp te koop waarop hy vir okkupasie deur hom en lede van sy gesin vir woondoeleindes sy eie woning gaan oprig of waarop 'n woning

there is a dwelling belonging to the Trust, for occupation by him and members of his family for residential purposes, shall apply for a deed of grant in respect of such site.

(2) The Secretary, on being satisfied that—

(a) a suitable site, which has not been reserved for some other purpose, is available;

(b) such site will be occupied by the applicant and his family;

(c) the applicant is a fit and proper person to reside in the township;

(d) the applicant is not otherwise debarred by this Proclamation from acquiring the site;

(e) adequate arrangements have been made for the payment of the purchase price of the site;

(f) a deed of sale substantially in the form set out in Annexure E to this Proclamation has been entered into;

may issue to such applicant a deed of grant in respect of such site and may impose in respect of such site such servitudes as he may deem fit. Such a deed of grant shall be substantially in the form set out in Annexure F to this Proclamation.

(3) Any fees or other charges which may accrue in respect of any site sold in terms of subsection (2) shall be payable monthly in advance on or before the seventh day of every calendar month from the date of the deed of grant or the date of first occupation of the site by the applicant, whichever is the earlier.

(4) Pending the registration of a deed of grant, the manager may grant temporary permission to an applicant to occupy an ownership unit, but no building operations may be carried on on such unit by such applicant until such registration has been effected.

(5) A deed of sale entered into under subsection (2) may be cancelled by the Secretary if—

(a) the requirements laid down in subsection (2) are no longer complied with;

(b) the applicant fails to pay any instalments, fees or other charges accrued in respect of the site mentioned in the deed of sale, before or on the seventh day of each calendar month from the date of the deed of sale or the date of first occupation of the site by such applicant, whichever is the earlier;

(c) the applicant abandons the site mentioned in the deed of sale or fails to occupy it for bona fide residential purposes for a period exceeding 12 months after the date on which such site was allotted to such applicant for the first time, unless he has obtained prior written permission from the manager to absent himself for a period exceeding the said period.

(6) A deed of sale shall not be cancelled in terms of subsection (5), otherwise than by order of the Minister, until the applicant shall have been warned by notice under the hand of the manager served on him on his site in the township or, in his absence, affixed to a door of his dwelling or in any other prominent place on the site, to appear before the Native Commissioner on a date not less than 14 days after the date of such notice, to show cause why cancellation shall not take place. On the day appointed for the appearance of such applicant, the Native Commissioner shall enquire into the matter and make his recommendation to the Secretary.

(7) When any deed of sale is cancelled under subsection (5), the provisions of section 32 (2) shall *mutatis mutandis* apply in respect of any capital, interest or other advance made to the applicant under section 30.

deur die Trust opgerig is of waarop 'n woning staan wat aan die Trust behoort, moet om 'n grondbrief ten opsigte van sodanige perseel aansoek doen.

(2) Die Sekretaris kan, indien hy daarvan oortuig is dat—

(a) 'n geskikte perseel wat nie vir 'n ander doel gereserveer is nie, beskikbaar is;

(b) sodanige perseel deur die applikant en sy gesin geokkupeer sal word;

(c) die applikant 'n geskikte persoon is om in die dorp te woon;

(d) die applikant nie andersins by hierdie Proklamasie verhinder word om die perseel te verkry nie;

(e) bevredigende reëlins getref is vir die betaling van die aankoopprys van die perseel;

(f) 'n koopakte aangegaan is wat wesenlik in die vorm is wat in Aanhangsel E van hierdie Proklamasie uiteengesit is;

'n grondbrief ten opsigte van sodanige perseel aan sodanige applikant uitreik en sodanige serwitute ten opsigte van sodanige perseel oplaas wat hy goed ag. Sodanige grondbrief is wesenlik in die vorm wat in Aanhangsel F van hierdie Proklamasie uiteengesit is.

(3) Enige gelde of ander vorderings wat voortspruit ten opsigte van 'n perseel wat kragtens subartikel (2) verkoop is, is maandeliks vooruitbetaalbaar voor of op die sewende dag van elke kalendermaand vanaf die datum van die grondbrief of die datum van eerste okkupasie van die perseel deur die applikant, naamlik die vroegste datum.

(4) In afwagting van die registrasie van 'n grondbrief kan die bestuurder tydelike toestemming aan 'n applikant verleen om 'n eienaarseenheid te okkupeer, maar geen boubedrywighede mag deur sodanige applikant op sodanige eenheid uitgevoer word voordat sodanige registrasie bewerkstellig is nie.

(5) 'n Koopakte wat kragtens subartikel (2) aangegaan is, kan deur die Sekretaris ingetrek word indien—

(a) daar nie meer aan die vereistes in subartikel (2) gestel, voldoen word nie;

(b) die applikant nalaat om enige paaielemente, gelde of ander vorderings wat voortspruit ten opsigte van die perseel in die koopakte vermeld, voor of op die sewende dag van elke kalendermaand vanaf die datum van die koopakte of die datum van eerste okkupasie van die perseel deur sodanige applikant, naamlik die vroegste datum, te betaal;

(c) die applikant die perseel in die koopakte vermeld, verlaat of versuim om dit vir bona fide woondoeleindes te okkupeer vir 'n tydperk van meer as 12 maande na die datum waarop die perseel vir die eerste keer aan sodanige applikant toegeken is, tensy hy vooraf skriftelike toestemming van die bestuurder verkry het om vir langer as genoemde tydperk afwesig te wees.

(6) 'n Koopakte word nie kragtens subartikel (5) ingetrek nie, behalwe wanneer die Minister dit gelas, alvorens die applikant by kennisgewing onderteken deur die bestuurder, wat op sy perseel in die dorp aan hom beteken of, in sy afwesigheid, aan 'n deur van sy woning of op 'n ander opvallende plek op die perseel aangeplak is, gewaarsku is om op 'n datum minstens 14 dae na die datum van sodanige kennisgewing voor die Naturellekommissaris te verskyn en redes aan te voer waarom die intrekking nie moet plaasvind nie. Op die dag wat vir die verskyning van sodanige applikant vasgestel is, moet die Naturellekommissaris die saak ondersoek en sy aanbeveling by die Sekretaris doen.

(7) Wanneer 'n koopakte kragtens subartikel (5) ingetrek word, is die bepalinge van artikel 32 (2) *mutatis mutandis* van toepassing ten opsigte van enige kapitaal, rente of ander voorskot wat kragtens artikel 30 aan die applikant toegestaan is.

(8) On the cancellation of a deed of sale, the applicant concerned shall give the superintendent immediate undisturbed possession of the site concerned: Provided that such cancellation shall not affect the right hereby reserved to the Trust or the township council to recover all instalments or other charges due and calculated to the date of such cancellation: Provided further that if the applicant or any member of his family refuses or fails to leave the site concerned after having been notified in writing of the cancellation of the deed of sale by notice served on him on his site or, in his absence, affixed to a door of his dwelling or in another prominent place on the site, the Native Commissioner, upon proof of the service of such notice and of failure to comply therewith, may by warrant under his hand direct any person named in such warrant to enter upon such site, by force if necessary, and to eject such applicant, any member of his family or any person unlawfully continuing to occupy such site and to remove therefrom any goods or articles found there.

Allocation of sites to the Bantu Investment Corporation

18. Notwithstanding the provisions of this Chapter, the Secretary may in his discretion authorise the allocation of one or more ownership units or one or more letting units to the Bantu Investment Corporation and such Corporation may dispose of any or all of such units to Native persons approved by the Secretary.

Lost or destroyed certificates

19. In the event of a certificate issued under this Chapter being lost, destroyed, stolen or mutilated, the person to whom such certificate has been issued may apply for a copy thereof to the manager who, if he is satisfied, upon an affidavit that the certificate has been lost, destroyed, stolen or mutilated, shall upon payment of a fee of fifty cents, issue to such person a duplicate of such certificate.

Subletting

20. No site, dwelling or portion thereof referred to in any certificate or deed of grant issued under this Chapter shall be let or sublet without the prior written permission of the manager.

Disposal and encumbrance

21. Save as provided in section 22, a holder or grantee shall not sell, cede, assign, make over, alienate, pledge, donate, hypothecate or in any other manner encumber his certificate or deed of grant issued under this Chapter or right to or interest in his site to any person, except in accordance with this Proclamation and with the written approval of the manager in the case of a site held under a certificate, or of the Secretary in the case of a site held under a deed of grant.

Transfer of units

22. (1) No certificate issued under this Chapter shall be transferred without the prior written permission of the manager and no deed of grant issued under this Chapter shall be transferred without the authority of the Secretary.

(8) By die intrekking van 'n koopakte moet die betrokke applikant die superintendent dadelik in ongestoorde besit van die betrokke perseel stel: Met dien verstande dat sodanige intrekking nie inbreuk maak nie op die reg wat hierby aan die Trust of die dorpsraad voorbehou word om alle paalement of ander vorderings in te vorder wat tot die datum van sodanige intrekking verskuldig en bereken is: Voorts met dien verstande dat indien die applikant of enige lid van sy gesin weier of nalaat om die betrokke perseel te verlaat nadat hy skriftelik van die intrekking van die koopakte in kennis gestel is by kennisgewing wat op sy perseel aan hom beteken is, of in sy afwesigheid, aan 'n deur van sy woning of op 'n ander opvallende plek op die perseel aangeplak is, kan die Naturellekommissaris, nadat bewys gelewer is van die betekenis van sodanige kennisgewing en van versuim om daaraan gehoor te gee, by wyse van 'n lasbrief deur hom onderteken, aan enige persoon in sodanige lasbrief vermeld, opdrag gee om sodanige perseel, desnoods met geweld, te betree en sodanige applikant, enige lid van sy gesin of enige persoon wat onregmatig aanhou om sodanige perseel te okkupeer, uit te sit en enige goedere of artikels wat daar gevind word daaraan te verwyder.

Toekenning van persele aan die Bantoebeleggings-korporasie

18. Ondanks die bepalings van hierdie Hoofstuk, kan die Sekretaris na goeëddunke magtiging verleen tot die toekenning van en of meer eienaarsenhede of een of meer huureenhede aan die Bantoebeleggingskorporasie en sodanige Korporasie kan enige van of al sodanige eenhede oordra aan Naturellepersone wat deur die Sekretaris goedgekeur is.

Verlore of vernietigde sertifikate

19. As 'n sertifikaat wat ingevolge hierdie Hoofstuk uitgereik is, verlore raak of vernietig, gesteel of geskend word, kan die persoon aan wie die sertifikaat uitgereik is om 'n afskrif daarvan aansoek doen by die bestuurder, wat, indien hy op grond van 'n beëdigde verklaring oortuig is dat die sertifikaat verlore geraak het of vernietig, gesteel of geskend is, 'n duplikaat van sodanige sertifikaat aan sodanige persoon uitreik teen betaling van 'n bedrag van 50 sent.

Onderverhuuring

20. Geen perseel, woning of gedeelte daarvan wat genoem word in 'n sertifikaat of grondbrief ingevolge hierdie Hoofstuk uitgereik, mag sonder die voorafverkreë skriftelike toestemming van die bestuurder, verhuur of onderverhuur word nie.

Beskikking en beswaring

21. Behoudens die bepalings van artikel 22 mag 'n houer of bevoordeelde nie sy sertifikaat of grondbrief ingevolge hierdie Hoofstuk uitgereik of reg op of belang in en by sy perseel aan enige persoon verkoop, seeder, oordra, oormak, vervreem, verpand, skenk, vehipotikeer of op enige ander wyse beswaar nie, uitgesonderd ooreenkomstig hierdie Proklamasie en met die skriftelike toestemming van die bestuurder in die geval van 'n perseel wat ingevolge 'n sertifikaat gehou word, of van die Sekretaris in die geval van 'n perseel wat ingevolge 'n grondbrief gehou word.

Oordrag van eenhede

22. (1) Geen sertifikaat ingevolge hierdie Hoofstuk uitgereik, mag oorgedra word nie, tensy die skriftelike toestemming van die bestuurder vooraf verkry is en geen grondbrief ingevolge hierdie Hoofstuk uitgereik, mag sonder die magtiging van die Sekretaris oorgedra word nie.

(2) A certificate or a deed of grant issued under this Chapter shall only be transferred if—

(a) the transferee complies *mutatis mutandis* with the provisions of section 16 (2) or section 17 (2), as the case may be;

(b) the transfer has paid all fees, rents and other charges due by him under this Chapter and, if he had obtained an advance in terms of section 32 or was permitted under section 31 to pay the purchase price of the ownership unit in instalments, has repaid such advance or is paid such purchase price in full together with any interest thereon that may have accrued: Provided that the Secretary may, subject to the provisions of this Proclamation, allow the transferee to take over the liability from the transferor;

(c) the certificate has been surrendered;

(d) the transferor and transferee have completed a transfer form substantially in the form set out in Annexure G to this Proclamation and have, in the case of an ownership unit, complied with the provisions of Chapter 8; and

(e) the prescribed fee has been paid.

(3) When effecting transfer of a certificate the manager shall cancel the certificate of the transferor and issue a certificate substantially in the form set out in Annexure D to this Proclamation to the transferee. Any transfer of a deed of grant shall be effected in the manner prescribed in Chapter 8.

(4) Whenever the Secretary has authorised the transfer of an ownership unit, the transferor or, in the event of such transferor being a minor or a person otherwise legally incapable of doing so, his lawful guardian or representative shall complete a declaration which shall be substantially in the form set forth in Annexure H to this Proclamation and lodge it, together with the fee prescribed in section 175 of Chapter 8, with the manager concerned for transmission by him to the Chief Native Commissioner. Such declaration shall be completed before the Native Commissioner of the area or, if there be no Native Commissioner, the Magistrate of the District in which the transferor may at the time be residing.

(5) Any rent, fees or other charges which may accrue in respect of any site transferred in terms of this section shall be payable in advance on or before the seventh day of every calendar month from the date of issue of the new certificate or the date of transfer of the deed of grant in terms of subsection (2), as the case may be.

(6) Pending the transfer of a deed of grant, the manager may grant temporary permission to the transferee of an ownership unit to occupy such unit, but no building operations may be carried on on such unit by such transferee until such transfer has been effected.

Maintenance and repair

23. (1) A holder and a grantee shall at all times keep the premises referred to in his certificate or deed of grant clean, free from vermin and in good condition, fair wear and tear excepted, and shall not deface or damage any Trust property, installations or fittings, nor shall he interfere with any electrical or sewerage installations.

(2) If the holder of a certificate has committed a breach of subsection (1), any authorised employee may forthwith enter the premises with workmen, tools and materials, and execute any work required to restore the premises to a proper state of repair, cleanliness and freedom from vermin, and the Trust may recover the cost thereof from such holder.

(2) 'n Sertifikaat of 'n grondbrief ingevolge hierdie Hoofstuk uitgereik, kan oorgedra word slegs indien—

(a) die transportnemer *mutatis mutandis* voldoen aan die bepalings van artikel 16 (2) of 17 (2), na gelang van die geval;

(b) die transportgewer alle gelde, huur en ander vorderings wat ingevolge hierdie Hoofstuk deur hom verskuldig is, betaal het en, as hy 'n voorskot kragtens artikel 30 verkry het of ingevolge artikel 31 toegelaat is om die koopprys van die eienaarsseenheid paaieiments-gewys te betaal, sodanige voorskot of sodanige koopprys ten volle terugbetaal of betaal het tesame met enige opgelope rente daarop: Met dien verstande dat die Sekretaris, behoudens die bepalings van hierdie Proklamasie, die transportnemer kan toelaat om die aanspreeklikheid van die transportgewer oor te neem;

(c) die sertifikaat afgegee is;

(d) die transportgewer en die transportnemer 'n oordragvorm wesenlik in die vorm uiteengesit in Aanhangel G van hierdie Proklamasie ingevul het en, in die geval van 'n eienaarsseenheid, aan die bepalings van Hoofstuk 8 voldoen het; en

(e) die voorgeskrewe gelde betaal is.

(3) By die oordrag van 'n sertifikaat moet die bestuurder die sertifikaat van die transportgewer intrek en 'n sertifikaat wesenlik in die vorm uiteengesit in Aanhangel D van hierdie Proklamasie aan die transportnemer uitreik. 'n Oordrag van 'n grondbrief moet op die wyse voorgeskryf in Hoofstuk 8 geskied.

(4) Wanneer die Sekretaris die oordrag van 'n eienaarsseenheid gemagtig het, moet die transportgewer of, ingeval die transportgewer 'n minderjarige is of andersins wetlik onbekwaam is om dit te doen, sy wettige voog of verteenwoordiger, 'n deklarasie invul wat wesenlik in die vorm moet wees wat in Aanhangel H van hierdie Proklamasie uiteengesit word en dit tesame met die gelde voorgeskryf in artikel 175 van Hoofstuk 8 by die betrokke bestuurder besorg vir deursending deur hom aan die Hoofnaturelle-kommissaris. Sodanige deklarasie moet voor die Naturelle-kommissaris van die gebied of, as daar geen Naturelle-kommissaris is nie, voor die landdros van die distrik waarin die transportgewer op daardie tydstop woon, ingevul word.

(5) Enige huur, gelde of ander vordering wat voortspruit ten opsigte van 'n perseel wat kragtens hierdie artikel oorgedra word, is vooruitbetaalbaar voor of op die sewende dag van elke kalendermaand vanaf die datum van uitreiking van die nuwe sertifikaat of die datum van oordrag van die grondbrief kragtens subartikel (2), na gelang van die geval.

(6) In afwagting van die oordrag van 'n grondbrief kan die bestuurder tydelike toestemming aan die transportnemer van 'n eienaarsseenheid verleen om die eenheid te okkupeer, maar geen boubedrywighede mag deur die transportnemer op sodanige eenheid uitgevoer word voordat sodanige oordrag geskied het nie.

Onderhoud en reparasies

23. (1) 'n Houer en 'n bevoordeelde moet die perseel wat in sy sertifikaat of grondbrief genoem word, te alle tye skoon, vry van ongedierte en in 'n goeie toestand hou, uitgesonderd redelike slytasie, en mag nie enige eiendom installasie of toebehore van die Trust skend of beskadig of aan enige elektriese of rioolinstallasies peuter nie.

(2) As die houer van 'n sertifikaat subartikel (1) oortree het, kan enige gemagtigde werknemer onverwyld die perseel betree met werksmanne, gereedskap en materiaal, en enige werk doen wat nodig is om die perseel in 'n behoorlike onderhoudstoestand te herstel en dit sindelik en vry van ongedierte te maak, en die Trust kan die koste daarvan op sodanige houer verhaal.

(3) If the holder of a certificate, on the cancellation of such certificate, fails to hand over the premises referred to in such certificate and the keys, locks and other fittings, in the same good order and conditions as they were received by him, the Trust shall be entitled to replace any missing articles and to restore the premises to such good order and condition and to recover the cost thereof from such holder, fair wear and tear excepted.

(4) Save as provided in subsections (1) and (2), the Trust shall be responsible for the repairs to the dwelling, building or any portion thereof on the premises referred to in any certificate. It shall be the duty of the holder of a certificate to acquaint the superintendent in writing of any leakage on the premises and of any defect in the drainage, sewerage, water or electrical installation.

(5) A grantee shall within three months, subject to such extensions as may be approved by the manager, comply with any written instruction he may receive from the manager requiring him to repair, alter, rebuild or demolish any dwelling, building, outhouse, fence or other structure which is unsightly, dilapidated or does not comply with the minimum health standards.

(6) Until the capital, interest and other amounts payable by a grantee in terms of this Proclamation have been paid in full by him, the Trust may, should the premises referred to in the deed of grant issued to such grantee not be kept in a proper state of repair, enter upon such premises and cause the necessary repairs to be effected at the expense of the grantee, and the costs shall be payable by him to the Trust upon demand and recoverable in terms of this Proclamation.

(7) A holder or grantee shall—

(a) not allow any room wholly or partly used by human beings for sleeping purposes to be used by a greater number of persons than will allow for 12,49 cubic metres of free air space and 3,97 square metres of floor space for each person of or over the age of 10 years, and 6,24 cubic metres of free air space and 1,98 square metres of floor space for each person under the age of 10 years: Provided that under no circumstances shall any latrine, passage, staircase, landing or cupboard be used for sleeping purposes;

(b) not allow his site to be used for any purposes other than dwelling purposes. A garden used for growing fruit, flowers and vegetables for domestic use only shall be regarded as being used for dwelling purposes.

Death of holder or grantee

24. (1) On receipt of notification of the death of a holder or grantee, the superintendent shall forthwith notify the Native Commissioner of such death and shall furnish particulars of any interest in buildings or structures erected or acquired by the deceased on the site last occupied by him.

(2) In the event of the death of a holder or grantee—

(a) any certificate issued to such holder shall be deemed to be cancelled;

(b) any interest in an ownership unit held under a deed of grant shall devolve according to Native law and custom or according to the relative law relating to testate or intestate succession:

Provided that—

(i) the widow, heir or member of the family of a deceased holder shall have a preferential claim to a letting unit allotted to such deceased holder, is such widow, heir or member of the family fulfils the requirements of section 16 (2);

(3) As die houer van 'n sertifikaat by die intrekking van sodanige sertifikaat in gebreke bly om die perseel wat in sodanige sertifikaat genoem word en die sleutels, slotte en ander toebehore te oorhandig in dieselfde goeie orde en en toestand as dié waarin hy hulle ontvang het, het die Trust die reg om enige ontbrekende artikels te vervang en om die perseel in sodanige goeie orde en toestand te herstel en om die koste daarvan op sodanige houer te verhaal, uitgesonderd redelike slytasie.

(4) Behoudens die bepalings van subartikels (1) en (2), is die Trust verantwoordelik vir reparasies aan die woning, gebou of gedeelte daarvan op die perseel wat in 'n sertifikaat genoem word. Dit is die plig van die houer van 'n sertifikaat om die superintendent skriftelik in kennis te stel van enige lekkasie op die perseel en van enige gebrek in die dreinerings-, riool-, water- of elektriese installasies.

(5) 'n Bevoordeelde moet binne drie maande, behoudens die verlengings wat die bestuurder goedkeur, voldoen aan enige skriftelike opdrag wat hy van die bestuurder ontvang, waarby hy aangesê word om enige woning, gebou, buitegeboue, heining of ander struktuur wat onooglik of bouvallig is of nie aan die minimumgesondheidsstandaarde voldoen nie, te herstel, te verander, te herbou of te sloop.

(6) Tot tyd en wyl die kapitaal, rente en ander bedrae wat ingevolge hierdie Proklamasie deur 'n bevoordeelde betaalbaar is, ten volle deur hom betaal is, kan die Trust, indien die perseel wat genoem word in die grondbrief wat aan sodanige bevoordeelde uitgereik is, nie in 'n goeie goeie toestand gehou word nie, genoemde perseel betree en die nodige reparasies vir rekening van die bevoordeelde laat uitvoer en die koste is deur hom op aanvraag aan die Trust betaalbaar en ingevolge hierdie Proklamasie verhaalbaar.

(7) 'n Houer of bevoordeelde mag nie toelaat nie dat—

(a) 'n vertrek wat geheel en al of gedeeltelik vir slaapdoeleindes deur mense gebruik word, deur 'n groter getal mense gebruik word as wat 12,49 kubieke meter vry lugruimte en 3,97 vierkante meter vloerruimte toelaat vir elke persoon wat 10 jaar oud of ouer is en 6,24 kubieke meter vry lugruimte en 1,98 vierkante meter vloerruimte vir elke persoon onder die ouderdom van 10 jaar: Met dien verstande dat 'n latrine, gang, trap, bordes of kas onder geen omstandighede vir slaapdoeleindes gebruik mag word nie;

(b) sy perseel gebruik word vir ander doeleindes as woondoeleindes; 'n tuin wat gebruik word vir die kweek van vrugte, blomme en groente, alleenlik vir huishoudelike gebruik word geag vir woondoeleindes gebruik te wees.

Afsterwe van houer of bevoordeelde

24. (1) By ontvangs van die aangifte van die afsterwe van 'n houer of 'n bevoordeelde moet die superintendent onmiddellik die Naturellekommissaris van sodanige afsterwe verwittig en besonderhede verstrek van enige belang in geboue of bouwerke wat deur die oorledene opgerig of verkry is op die perseel wat hy laaste geokkupeer het.

(2) As 'n houer of bevoordeelde te sterwe kom—

(a) word enige sertifikaat wat aan sodanige houer uitgereik is, geag ingetrek te wees;

(b) word enige belang in 'n eienaarsenheid wat ingevolge 'n grondbrief gehou word, vererf ooreenkomstig Naturellereg en -gebruik of ooreenkomstig die toepaslike wet wat op testate of intestate erfopvolging betrekking het:

Met dien verstande dat—

(i) die weduwee, erfgenaam of lid van die gesin van 'n oorlede houer 'n voorkeureis het op 'n huureenheid wat aan sodanige oorlede houer toegeken is, indien sodanige weduwee, erfgenaam of lid van die gesin aan die bepalings van artikel 16 (2) voldoen;

(ii) no deed of grant or transfer thereof shall be registered in favour of the heir or other person acquiring any interest in the ownership unit concerned, save with the authority of the Secretary and then only if such heir or other person fulfils the requirements of section 17 (2), other than paragraph (f) thereof;

(iii) the widow, heir or member of the family of a deceased person or any other person acquiring any interest in the letting or ownership unit concerned may, notwithstanding the provisions of any will or testamentary disposition, dispose of his or her interest in such unit to a person approved by the Secretary;

(iv) the widow, heir or member of the family of a deceased person, who lawfully occupied a letting or an ownership unit on the date of death of the holder or grantee in respect of such unit may, with the approval of the superintendent and subject to such conditions as he may determine, continue to occupy such unit after such death until such unit is transferred or reallocated under this Proclamation.

(3) Failing the transfer or disposal of a deed of grant or the reallocation of a letting unit as provided in subsection (2), within six months of the date of death of the holder or grantee concerned, or within such extended period as the Secretary may approve, the allotment of the unit concerned shall lapse and the Trust shall be entitled to reclaim immediate possession of the site and of the buildings thereon subject to any right of compensation in respect of such buildings to which the owner may become entitled in accordance with this Proclamation.

(4) The heir to the estate of a deceased holder or grantee or any other person referred to in proviso (iv) to subsection (2) shall be responsible for the payment of any rent, fees or other charges which may accrue in respect of the site concerned as from the date of death of the deceased holder or grantee.

(5) The provisions of section 22 (3), (4), (5) and (6) shall *mutatis mutandis* apply in the case of a transfer of a deed of grant under this section.

Furnishing of names and addresses

25. The manager, superintendent or any authorised employee may require any person in the township to furnish him with his full name and address and proof of his right to be in that township, and for that purpose may demand the production of any relevant documents.

Information to be supplied

26. Every occupier of a township shall on demand furnish the manager, superintendent or any authorised employee on request, with such information as he may lawfully require.

Register of occupiers

27. (1) The manager shall keep a register of occupiers.

(2) The manager shall enter in the register of occupiers the name and full particulars of every person to whom a certificate or a deed of grant has been issued in accordance with this Proclamation, as well as the name and full particulars of every other person who is in terms of this Proclamation permitted, by virtue of any certificate or deed of grant or other permission, to reside in the township.

(3) The appearance of any person's name in the register of occupiers shall be prima facie proof of such person's right to reside and be in the township. In the event of the name of any person not appearing in the register of occupiers, the onus of proof of his right to reside or be in the township shall be upon that person.

(ii) geen grondbrief of oordrag daarvan ten gunste van die erfgenaam of ander persoon wat 'n belang in die betrokke eienaarsheid verkry, geregistreer word nie behalwe met die magtiging van die Sekretaris en dan slegs indien sodanige erfgenaam of ander persoon aan die bepalings van artikel 17 (2), uitgesonderd paragraaf (f) daarvan, voldoen;

(iii) die weduwee, erfgenaam of lid van die gesin van 'n oorlede houer of 'n ander persoon wat 'n belang in die betrokke huur- of eienaarsheid verkry, ondanks die bepalings van enige testament of ander testamentêre beskikking, sy of haar belang in sodanige eenheid kan afstaan aan 'n persoon deur die Sekretaris goedgekeur;

(iv) die weduwee, erfgenaam of lid van die gesin van 'n oorlede houer wat 'n huur- of eienaarsheid wettiglik op die datum van afsterwe van die houer of bevoordeelde ten opsigte van sodanige eenheid geokkupeer het, met die goedkeuring van die superintendent en behoudens sodanige voorwaardes as wat hy bepaal, kan aanhou om sodanige eenheid na sodanige afsterwe te okkupeer totdat daardie eenheid ingevolge hierdie Proklamasie oorgedra of hertoegerken word.

(3) By ontstentenis van die oordrag van of beskikking oor 'n grondbrief of die hertoekenning van 'n huureenheid soos in subartikel (2) bepaal word, binne ses maande na die datum van afsterwe van die betrokke houer of bevoordeelde of binne die verlengde tydperk wat die Sekretaris goedkeur, vervel die toekenning van die betrokke eenheid, en is die Trust geregtig om die onmiddellike besit van die perseel en van die geboue daarop terug te eis, behoudens enige reg op vergoeding ten opsigte van sodanige geboue waarop die eienaar ooreenkomstig hierdie Proklamasie geregtig word.

(4) Die erfgenaam in die boedel van 'n oorlede houer of bevoordeelde of enige ander persoon in voorbehoudsbepaling (iv) van subartikel (2) bedoel, is verantwoordelik vir die betaling van enige huur, gelde of ander vorderings wat ten opsigte van die betrokke perseel betaalbaar word na die datum van afsterwe van die oorlede houer of bevoordeelde.

(5) Die bepalings van artikel 22 (3), (4), (5) en (6) is *mutatis mutandis* van toepassing in die geval van die oordrag van 'n grondbrief ingevolge hierdie artikel.

Verstreking van name en adresse

25. Die bestuurder, superintendent of 'n gemagtigde werknemer kan van enige persoon in die dorp vereis dat hy sy volle naam en adres en bewys van sy reg om in daardie dorp te wees, aan hom verstreke en kan vir daardie doel die voorlegging van enige dokumente wat hierop betrekking het, eis.

Inligting wat verstreke moet word

26. Elke okkupeerder van 'n dorp moet op versoek van die bestuurder, superintendent of 'n gemagtigde werknemer die inligting aan hom verstreke wat hy wettiglik vereis.

Register van okkupeerders

27. (1) Die bestuurder hou 'n register van okkupeerders.

(2) Die bestuurder moet die naam en volledige besonderhede van elkeen aan wie ooreenkomstig hierdie Proklamasie 'n sertifikaat of 'n grondbrief uitgereik is in die register van okkupeerders inskryf, asook die naam en volle besonderhede van elke ander persoon wat kragtens hierdie Proklamasie toegelaat word om uit hoofde van 'n sertifikaat of 'n grondbrief of ander toestemming in die dorp te woon.

(3) Die verskyning van 'n persoon se naam in die register van okkupeerders is prima facie bewys van sodanige persoon se reg om in die dorp te woon en te wees. Ingeval 'n persoon se naam nie in die register van okkupeerders verskyn nie, rus die bewyslas van sy reg om in die dorp te woon of te wees op sodanige persoon.

(4) The manager shall delete from the register of occupiers the name of occupiers whose certificates or deeds of grant have lapsed or which may otherwise have been cancelled or terminated in accordance with this Proclamation.

(5) A holder or grantee shall not accommodate on the site or in the dwelling allotted to him any person who is not entitled in terms of this Proclamation to reside upon such site or in such dwelling.

(6) Every holder or grantee shall report to the manager any change in the persons authorised in terms of his certificate or deed of grant to reside on his site or in his dwelling and also any change in their marital status.

Lodgers' permits

28. (1) No person other than a holder or grantee or the family of such holder or grantee shall reside in the township for longer than 30 days unless he has first obtained a lodger's permit.

(2) The superintendent, on being satisfied that—

(a) the applicant is a fit and proper person to reside in the township;

(b) the applicant has obtained accommodation approved by the superintendent;

(c) the holder or the grantee on whose premises the lodger is to reside, has consented to the issue of a lodger's permit;

may issue to such applicant a lodger's permit substantially in the form set out in Annexure I to this Proclamation: Provided that the wife of a lodger and an unmarried child of a lodger residing with his parent or parents shall not be required to hold a lodger's permit.

(3) Every lodger's permit issued in accordance with the provisions of subsection (2) shall expire on the last day of the month in which it was issued.

(4) Every lodger's permit may within seven days of the date of expiry be renewed on application to the superintendent, who, if he is satisfied that the conditions set out in subsection (2) (a), (b) and (c) have been fulfilled, shall renew such lodger's permit by an endorsement thereon. Any permit so renewed shall expire on the last day of the month in which it was renewed.

(5) Every lodger's permit shall show the following:

(a) The name of the holder;

(b) the names of the members of the family of such holder;

(c) the name of the holder or grantee authorised to accommodate the holder of such lodger's permit and the members of his family mentioned therein; and

(d) the number of the site or dwelling where the holder of such lodger's permit and the members of his family mentioned therein are accommodated.

(6) No holder of a lodger's permit shall reside on any site or in any dwelling other than that mentioned in his lodger's permit.

(7) A lodger's permit shall not be transferable and shall lapse and be *ipso facto* cancelled upon the holder thereof ceasing to reside on the site specified in such permit or in the event of the cancellation or expiry of the certificate or deed of grant issued in respect of such site.

(8) The holder or grantee in respect of whose premises a lodger's permit has been issued shall forthwith report to the superintendent the fact of the lodger ceasing to reside in his dwelling or on his site.

(9) No person shall accommodate in the township or permit to reside on any site or in any dwelling or place under his control any person not in possession of a current lodger's permit issued in respect of his premises, unless such person is otherwise authorised in terms of this Proclamation to reside thereon or therein.

(4) Die bestuurder moet die name van okkuppeerders wie se sertifikate of grondbriewe ooreenkomstig hierdie Proklamasie verval het of andersins ingetrek of beëindig is, uit die register van okkuppeerders skrap.

(5) 'n Houer of 'n bevoordeelde mag geen persoon op die perseel of in die woning wat aan hom toegeken is, huisves wat nie kragtens hierdie Proklamasie geregtig is om op sodanige perseel of in sodanige woning te woon nie.

(6) Elke houer of bevoordeelde moet by die bestuurder enige verandering van die persone wat kragtens sy sertifikaat of grondbrief gemagtig is om op sy perseel of in sy woning te woon asook enige verandering in hul huwelikstaatsaameld.

Loseerderspermitte

28. (1) Geen persoon behalwe 'n houer of bevoordeelde of die gesin van sodanige houer of bevoordeelde mag langer as 30 dae in die dorp woon nie, tensy hy eers 'n loseerderspermit verkry het.

(2) Die superintendent kan aan 'n applikant 'n loseerderspermit wesenlik in die vorm uiteengesit in Aanhangsel I van hierdie Proklamasie uitreik as hy daarvan oortuig is dat—

(a) die applikant 'n geskikte persoon is om in die dorp te woon;

(b) die applikant huisvesting verkry het wat deur die superintendent goedgekeur is;

(c) die houer of die bevoordeelde op wie se perseel die loseerder gaan woon, met die uitreiking van 'n loseerderspermit ingestem het:

Met dien verstande dat die vrou van 'n loseerder en 'n ongetroude kind van 'n loseerder wat by sy ouer of ouers woon, nie 'n loseerderspermit hoef te hê nie.

(3) Elke loseerderspermit wat inooreenkomstig die bepaling van subartikel (2) uitgereik is, verval op die laaste dag van die maand waarin die uitgereik is.

(4) Elke loseerderspermit kan hernieu word by wyse van 'n endossement daarop as binne sewe dae na die vervaldatum daarom aansoek gedoen word by die superintendent wat sodanige loseerderspermit moet hernieu as hy daarvan oortuig is dat aan die voorwaardes uiteengesit in subartikel 2 (a), (b) en (c) voldoen is. 'n Permit aldus hernieu, verval op die laaste dag van die maand waarin dit hernieu is.

(5) Elke loseerderspermit moet die volgende vermeld:

(a) Die naam van die houer;

(b) die name van die lede van die gesin van sodanige houer;

(c) die naam van die houer of bevoorbeelde wat gemagtig is om die houer van sodanige loseerderspermit en die lede van sy gesin wat daarin vermeld word, te huisves; en

(d) die nommer van die perseel of woning waar die houer van sodanige loseerderspermit en die lede van sy gesin wat daarin vermeld word, gehuisves word.

(6) Geen houer van 'n loseerderspermit mag op 'n ander persel of in 'n ander woning as dié wat in sy loseerderspermit genoem word, woon nie.

(7) 'n Loseerderspermit is nie oordraagbaar nie, en verval en word *ipso facto* ingetrek as die houer daarvan nie meer op die perseel woon wat daarin gespesifiseer word nie of as die sertifikaat of grondbrief wat ten opsigte van sodanige perseel uitgereik is, ingetrek word of verval het.

(8) Die houer of bevoordeelde ten opsigte van wie se perseel 'n loseerderspermit uitgereik is, moet die superintendent onmiddellik van die feit in kennis stel as die loseerder ophou om in sy woning of op sy perseel te woon.

(9) Geen persoon mag 'n persoon wat nie in besit is van 'n geldige loseerderspermit wat ten opsigte van sy perseel uitgereik is, in die dorp huisves of toelaat om op 'n perseel of plek of in 'n woning onder sy beheer te woon nie, tensy sodanige persoon andersins kragtens hierdie Proklamasie gemagtig is om op sodanige perseel of plek of in sodanige woning te woon.

Building permits

29. (1) No person other than the Trust shall erect, alter or add to any structure in the township without a building permit from the superintendent authorising such work.

(2) The court convicting any person of a contravention of subsection (1) may, in addition to any other penalty which it may impose, order the demolition and the removal within a specific time of the work in respect of which he has been so convicted, failing which the Trust may cause such unauthorised work to be demolished or removed. Any expenditure incurred by the Trust in such demolition or removal shall be recoverable from such person by writ of execution issued under the hand of the Native Commissioner.

(3) Any person desirous of obtaining a building permit shall apply to the superintendent on a form substantially the same as Annexure J to this Proclamation and shall—

(a) indicate in his application the material which will be used and the purpose for which the structure is intended;

(b) attach to the application drawings to scale, in duplicate, showing plans, sections and elevations of the proposed structure and of its situation in relation to the site concerned: Provided that—

(i) no structure other than one family housing unit with the normal outhouses shall be erected on any one site;

(ii) every dwelling, building, outhouse or other structure shall be in accordance with specifications approved by the superintendent;

(c) furnish the superintendent with such other information as he may require.

(4) The superintendent shall supply free of charge to any bona fide applicant for a building permit a plan of a standard house acceptable to the Trust.

(5) On being satisfied that the provisions of subsection (3) have been complied with and that the plans have been approved by the engineer, the superintendent shall issue to the applicant a building permit substantially in the form set out in Annexure K to this Proclamation.

(6) Every building permit shall specify the building, outhouse or other structure which may be erected on the relative site, and no other building, outhouse or structure shall be erected on such site without the written permission of the superintendent. The court convicting any person of a contravention of section 56 (1) (d) may, in addition to any other penalty which it may impose, make an order for the demolition and the removal of the unauthorised building, outhouse or structure in respect of which he has been so convicted.

(7) No person shall incorporate in any dwelling, building, fence, outhouse or other structure any material which has not received the prior approval of the superintendent, who shall approve only such material as has not been previously used or, if it has been used, is of good quality and in good condition.

(8) The superintendent shall ensure that proper supervision is exercised over the erection or alteration of or addition to any structure and may order the demolition of or cause to be demolished any structure or any portion thereof which has not been erected under written authority or in accordance with the building permit.

(9) The building permit shall not entitle the holder thereof to reside in the township, if he be not otherwise authorised to reside there, but shall entitle him to enter and be in the township at all reasonable times for the purpose of erecting or supervising the erection of buildings authorised by the building permit.

Boupermitte

29. (1) Geen persoon, uitgesonderd die Trust, mag 'n struktuur in die dorp oprig, verander of daaraan aanbou sonder 'n boupermit van die superintendent waarby magtiging tot sodanige werk verleen word nie.

(2) Die hof wat 'n persoon skuldig bevind aan 'n oortreding van subartikel (1) kan, benewens enige ander straf wat die hof opleë, gelas dat die werk ten opsigte waarvan hy aldus skuldig bevind is binne 'n vasgestelde tyd gesloop en verwyder word, by gebreke waarvan die Trust sodanige ongemagtigde werk kan laat sloop of verwyder. Enige uitgawe wat deur die Trust aangegaan is met sodanige sloping of verwydering is op sodanige persoon verhaalbaar by wyse van 'n lasbrief vir eksekusie uitgereik en onderteken deur die Naturellekommissaris.

(3) Elke persoon wat 'n boupermit wil verkry, moet by die Superintendent aansoek doen op 'n vorm wat wesenlik dieselfde is soos in Aanhangsel J van hierdie Proklamasie uiteengesit is en moet—

(a) in sy aansoek die materiaal aandui wat gebruik gaan word en die doel waarvoor die struktuur gebruik gaan word;

(b) by die aansoek tekeninge volgens skaal in duplo aanheg, met planne, deursnee en aansigte van die voorgestelde struktuur en van sy ligging in verhouding tot die betrokke perseel: Met dien verstande dat—

(i) geen struktuur, uitgesonderd een gesinsbehuisings-eenheid met die normale buitegeboue, op enige enkele perseel opgerig mag word nie;

(ii) elke woning, gebou, buitegebou of ander struktuur ooreenkomstig spesifikasies deur die superintendent goedgekeur, moet wees;

(c) enige ander inligting aan die superintendent verstrekkend wat hy vereis.

(4) Die superintendent verskaf kosteloos aan enige bona fide applikant vir 'n boupermit 'n plan van 'n standaardhuis wat vir die Trust aanneemlik is.

(5) Wanneer die superintendent daarvan oortuig is dat die bepalinge van subartikel (3) nagekom is en dat die planne deur die ingenieur goedgekeur is, moet die superintendent aan die applikant 'n boupermit uitreik wat wesenlik in die vorm is wat in Aanhangsel K van hierdie Proklamasie uiteengesit is.

(6) In elke boupermit moet die gebou, buitegebou of ander struktuur vermeld word wat op die betrokke perseel opgerig kan word en geen ander gebou, buitegebou of struktuur mag sonder die skriftelike toestemming van die superintendent op sodanige perseel opgerig word nie. Die hof wat 'n persoon skuldig bevind aan 'n oortreding van artikel 56 (1) (d) kan, benewens enige ander straf wat hy opleë, 'n bevel uitvaardig vir die sloping en die verwydering van die ongemagtigde gebou, buitegebou of struktuur ten opsigte waarvan die persoon aldus skuldig bevind is.

(7) Geen persoon mag by die oprigting van enige woning, gebou, heining, buitegebou of ander struktuur enige materiaal gebruik wat nie vooraf deur die superintendent goedgekeur is nie en laasgenoemde moet slegs materiaal goedgekeur wat nog nie vantevore gebruik is nie of wat, as dit reeds gebruik was, van goeie gehalte en in 'n goeie toestand is.

(8) Die superintendent moet sorg dat daar behoorlik toesig gehou word oor die oprigting of verandering van of aanbouing aan enige struktuur, en kan die sloping gelas of laat uitvoer van enige struktuur of gedeelte daarvan wat nie kragtens skriftelike magtiging of ooreenkomstig die boupermit opgerig is nie.

(9) Die boupermit verleen nie aan die houer daarvan die reg om in die dorp te woon as hy nie andersins gemagtig is om daar te woon nie, maar dit verleen aan hom die reg om op alle redelike tye die dorp binne te gaan en daarin te wees ten einde geboue wat ingevolge die boupermit gemagtig is, op te rig of toesig oor die oprigting daarvan te hou.

(10) If a structure for which a building permit has been issued be not commenced within three months of the date of such permit or be not completed within two years of such date of issue, such permit may be cancelled by the superintendent and the holder thereof shall within a period specified by the superintendent remove any structure or material belonging to him from the site in respect of which such permit was granted: Provided that the superintendent may, on good cause shown, grant such extension of time as may appear to him to be reasonable in the circumstances.

(11) If the erection or alteration of or addition to any structure for which a building permit has been issued be not completed within two years of the date of issue of and in accordance with such permit, the superintendent may—

(a) extend the period for a further specified time;

(b) enter upon such site and erect or complete the approved structure and recover the cost thereof from the holder of the building permit; or

(c) cancel the building permit and order the holder thereof within a period specified by the superintendent to remove any structure or material belonging to him from the site in question.

(12) The holder of a building permit shall on completion of the erection or alteration of or addition to any structure give notice thereof to the superintendent. Upon receipt of such notice the superintendent shall cause such work to be inspected and, if it complies with the provisions of this Proclamation, shall certify accordingly by an endorsement on the relative building permit. Such endorsement shall also appear on the office copy of the said permit. Such permit shall thereupon cease to confer any authority for the erection or alteration of or addition to any structure.

(13) No person shall reside in, occupy or use any structure before the relevant building permit has been certified in accordance with the provisions of subsection (12).

(14) Notwithstanding the provisions of subsections (1), (3), (5), (6), (7), (13) and (15), a grantee may be permitted to erect and to occupy, together with his family, any temporary structure erected in a corner of a site allotted to him in a site-and-service scheme: Provided that such temporary structure shall be regarded as an unauthorised structure and the provisions of the said subsections shall apply in respect thereof—

(a) as soon as a permanent dwelling erected on such site has been certified in terms of subsection (12); or

(b) if after having been offered by the superintendent in writing a Trust dwelling, or advance in terms of section 30 (1) for the erection of a suitable dwelling, such grantee fails within three months of such offer to occupy such Trust dwelling or to obtain a building permit.

(15) For the purposes of subsection (14), a site-and-service scheme means a properly planned residential area within the township, which has been provided with essential services and where a grantee is permitted to erect and occupy a temporary structure in a corner of a site allotted to him in such area, pending the erection of an approved dwelling.

(16) Notwithstanding anything contained in this section, the owner of any existing structure which in the opinion of the superintendent is unsightly or dilapidated, or the erection of which has not been authorised by him,

(10) As daar nie met 'n struktuur waarvoor 'n boupermit uitgereik is binne drie maande vanaf die datum van uitreiking van sodanige permit 'n aanvang gemaak word nie of as dit nie binne twee jaar na genoemde datum voltooi is nie, kan sodanige permit deur die superintendent ingetrek word en die houer daarvan moet binne 'n tydperk wat deur die superintendent bepaal word, enige struktuur of materiaal wat aan hom behoort, van die perseel ten opsigte waarvan sodanige permit toegestaan is, verwyder: Met dien verstande dat die superintendent as goeie redes aangevoer word, 'n verlenging van die tydperk kan toestaan al na hy in die omstandighede redelik ag.

(11) As die oprigting of verandering van of aanbouing aan 'n struktuur waarvoor 'n boupermit uitgereik is nie binne twee jaar na die datum van uitreiking van en ooreenkomstig sodanige permit voltooi is nie, kan die superintendent—

(a) die tydperk vir 'n verdere bepaalde tyd verleng;

(b) sodanige perseel betree en die goedgekeurde struktuur oprig of voltooi en die koste daarvan op die houer van die boupermit verhaal; of

(c) die boupermit intrek en die houer daarvan gelas om binne 'n tydperk wat deur die superintendent bepaal word enige struktuur of materiaal wat aan hom behoort van die betrokke perseel te verwyder.

(12) Die houer van 'n boupermit moet by voltooiing van die oprigting of verandering van of aanbouing aan 'n struktuur die superintendent daarvan in kennis stel. By ontvangs van sodanige kennisgewing moet die superintendent sodanige werk laat inspekteer, en as dit aan die bepalinge van hierdie Proklamasie voldoen, moet hy dit dienoreenkomstig sertifiseer by wyse van 'n endossement op die betrokke boupermit. Sodanige endossement moet ook op die kantoorafskrif van genoemde permit voorkom. Sodanige permit hou daarna op om magtiging te verleen tot die oprigting of verandering van of aanbouing aan enige struktuur.

(13) Geen persoon mag in 'n struktuur woon, dit okkupeer of gebruik voordat die betrokke boupermit ooreenkomstig die bepalinge van subartikel (12) gesertifiseer is nie.

(14) Ondanks die bepalinge van subartikels (1), (3), (5), (6), (7), (13) en (15), kan 'n bevoordeelde toegelaat word om 'n tydelike struktuur in 'n hoek van 'n perseel wat in 'n erf-en-diensskema aan hom toegeken is, op te rig en 'n struktuur wat aldus opgerig is saam met sy gesin te okkupeer: Met dien verstande dat sodanige tydelike struktuur as 'n ongemagtigde struktuur beskou word en die bepalinge van genoemde subartikels ten opsigte daarvan van toepassing is—

(a) sodra 'n permanente woning wat op sodanige perseel opgerig is, kragtens subartikel (12) gesertifiseer is; of

(b) as sodanige bevoordeelde, nadat die superintendent hom skriftelik 'n Trustwoning, of 'n voorskot ingevolge artikel 30 (1), aangebied het vir die oprigting van 'n geskikte woning, in gebreke bly om binne drie maande na sodanige aanbod sodanige Trustwoning te okkupeer of om 'n boupermit te verkry.

(15) Vir die toepassing van subartikel (14) beteken 'n erf-en-diensskema 'n behoorlik beplande woonbuurt binne die dorp, wat van noodsaaklike dienste voorsien is en waar 'n bevoordeelde toegelaat word om in 'n hoek van 'n perseel wat in sodanige buurt aan hom toegeken is 'n tydelike struktuur op te rig en te okkupeer, hangende die oprigting van 'n goedgekeurde woning.

(16) Ondanks enigiets in hierdie artikel vervat, kan die eienaar van 'n bestaande struktuur wat na die mening van die superintendent onooglik of bouwally is of waarvan die oprigting nie deur hom gemagtig is nie, deur die

may be ordered by the superintendent in writing to remove such structure within 10 days. Any person convicted under section 56 (1) (f) for failing to comply with such order, may be ordered by the court, in addition to any other penalty which may be imposed upon him, to remove such structure within a specified time, failing which the Trust may cause such structure to be removed and recover the cost of such removal from such person.

Housing loans

30. (1) The Trust may in its discretion and subject to such terms and conditions (including the rate of interest) as the Secretary may determine, make advances from the South African Bantu Trust Fund established under section 8 of the Act, to a Native for the purchase, improvement, development or fencing of any site or the redemption of any mortgage bond thereon.

(2) Amounts may be advanced in accordance with the progress of building operations on the strength of monthly or periodical certificates from the engineer certifying the value of the work done, which value shall be as nearly as possible equal to the actual cost of the work done. Payment for building materials supplied or for labour supplied may be made by the Trust direct to the builder or merchant concerned on submission of detailed invoices or accounts.

3. Every application for an advance under subsection (1) shall specify the purpose for which the advance is required and shall be substantially in the form set out in Annexure L to this Proclamation and shall be submitted to the manager.

Creation of a charge on land for certain loans and for moneys spent

31. (1) Where a grantee in respect of an ownership unit has not made payment in full for such unit, or where the Trust has advanced or has undertaken to advance any amount under section 30 (1), or where any debt or amount is due to the Trust by a grantee or recoverable by the Trust from a grantee under this Proclamation, the Secretary may in writing direct the officer in charge of the deeds registry in which the title to that land is registered or is to be registered, to endorse, free of charge, on the deed of grant issued in respect of such unit, if available, and on the copy thereof filed in the deeds registry, and in the appropriate register in that registry, the balance of the unpaid purchase price or of such advance or of such debt or any other amount to be recovered.

(2) The document conveying the Secretary's direction shall be accompanied by the deed of grant, if available, and shall contain the following:

(a) A description of the unit in question and the number and date of the deed of grant concerned;

(b) the name of the grantee;

(c) the total amount of the liability or advance to be noted;

(d) the rate of interest payable on the liability or advance;

(e) the amount of the instalments and the period in which the liability or advance is to be repaid.

(3) Such endorsement on the deed of grant shall create a charge on the land of the amount noted and any interest due thereon, which shall remain attached to the ownership unit on transfer thereof and shall bind every successive owner thereof and shall have priority over any other

superintendent skriftelik gelas word om sodanige struktuur binne tien dae te verwyder. Elke persoon wat ingevolge artikel 56 (1) (f) skuldig bevind word weens verzuim om aan sodanige lasgewing te voldoen, kan deur die hof, benewens enige ander straf wat hom opgelê word, gelas word om sodanige struktuur binne 'n bepaalde tyd te verwyder, by gebreke waarvan die Trust sodanige struktuur kan laat verwyder en die koste van sodanige verwydering op sodanige persoon kan verhaal.

Behuisingslenings

30. (1) Die Trust kan na goeë dunks en behoudens die bedinge en voorwaardes (met inbegrip van die rentekoers) wat die Sekretaris bepaal, voorskotte uit die Suid-Afrikaanse Bantoetrustfonds wat ingevolge artikel 8 van die Wet gestig is, aan 'n Naturel toestaan vir die aankoop, verbetering, ontwikkeling of omheining van 'n perseel of vir die aflos van 'n verband daarop.

(2) Voorskotte kan in ooreenstemming met die vordering van bouwerkzaamhede toegestaan word op grond van maandelikse of periodieke sertifikate van die ingenieur, waarin die waarde van die werk wat voltooi is, gesertifiseer word; sodanige waarde moet so na as moontlik gelyk wees aan die werklike koste van die werk wat verrig is. Betaling vir boumateriaal wat gelewer is, of vir arbeid verskaf, kan deur die Trust regstreeks aan die betrokke bouer of handelaar gedoen word na indiening van uitvoerige fakture of rekenings.

(3) Elke aansoek om 'n voorskot ingevolge subartikel (1) moet die doel aantoon waarvoor die voorskot nodig is en moet wesenlik in die vorm wees wat in Aanhangsel L van hierdie Proklamasie uiteengesit is en moet aan die bestuurder gerig word.

Skepping van 'n las op grond vir sekere lenings en gelde bestee

31. (1) As 'n bevooroordeelde ten opsigte van 'n eienaars-eenheid nie ten volle vir daardie eenheid betaal het nie of as die Trust enige bedrag ingevolge artikel 30 (1) voorgeskiet het of onderneem het om dit voor te skiet of as enige skuld of bedrag ingevolge hierdie Proklamasie deur 'n bevooroordeelde aan die Trust verskuldig is of deur die Trust op hom verhaalbaar is, kan die Sekretaris skriftelik die beampte in beheer van die akteregistrasiekantoor waarin die titel van daardie grond geregistreer is of geregistreer moet word, opdrag gee om gratis die balans van die onbetaalde koopsom of van sodanige voorskot of van sodanige skuld of ander bedrag wat verhaal moet word, op die grondbrief, indien beskikbaar, wat ten opsigte van daardie eenheid uitgereik is, en op die afskrif daarvan wat in die akteregistrasiekantoor geliasseer is, en in die toepaslike register in daardie akteregistrasiekantoor, te endosseer.

(2) Die dokument wat die Sekretaris se opdrag oordra, moet vergesel gaan van die grondbrief, indien beskikbaar, en moet die volgende bevat:

(a) 'n Beskrywing van die betrokke eenheid en die nommer en datum van die betrokke grondbrief;

(b) die naam van die bevooroordeelde;

(c) die totale verskuldigde bedrag of voorskot wat aangeteken moet word;

(d) die rentekoers wat op die verskuldigde bedrag of voorskot betaalbaar is;

(e) die bedrag van die paaieimente en die tydperk vir die terugbetaling van die verskuldigde bedrag of voorskot.

(3) Sodanige endossement op die grondbrief skep 'n las op die grond vir die aangetekende bedrag en enige rente daarop verskuldig, wat na oordrag van die eienaars-eenheid daaraan verbonde bly en wat elke daaropvolgende eienaar daarvan bind en wat voorrang het bo enige ander

charge on that property except a pre-existing registered mortgage bond in favour of a person who has not consented to the priority of such charge.

(4) Any such charge shall be redeemed within such period and in such instalments as the Secretary may determine: Provided that any grantee in respect of land to which the charge attaches may at any time redeem the charge in full by the payment of an amount equal to the unredeemed portion of the charge together with any interest which may be payable thereon.

(5) If any instalment due under the charge is in arrear for more than three months, the Secretary may, in addition to any other steps which may be taken under this Proclamation, recover from the grantee concerned the instalment due or the full amount which the owner would have to pay in order to redeem the charge in full, and he may likewise recover such full amount if the grantee has failed to comply with any condition of the repayment of the advance or payment of the liability to which the charge relates.

(6) Whenever the Secretary so instructs, the officer in charge of the deeds registry concerned shall forthwith cancel any charge and the relevant endorsements. No fee shall be payable for such cancellation.

Cancellation of certificates and deeds of grant

32. (1) A certificate may be cancelled—

(a) by the manager, on the holder of such certificate—

(i) failing to pay any amount for which he may be liable in terms of this Chapter within one month of the date on which such sum became due and payable;

(ii) having obtained such certificate by making a false, incorrect or misleading statement material to the issue of such certificate;

(iii) abandoning or failing to occupy the unit referred to in such certificate for a period exceeding two months, unless he has obtained prior permission in writing from the superintendent to absent himself for a period exceeding the said period;

(iv) ceasing to be in the opinion of the manager a fit and proper person to reside in the township;

(v) being convicted of any offence and sentenced to imprisonment without the option of a fine for a period exceeding six months;

(vi) being convicted upon a third or subsequent occasion within a period of three years, for a contravention of this Proclamation;

(vii) becoming the occupier of other residential premises in the township or becoming a lodger in the township;

(viii) no longer having his family living with him in the unit mentioned in such certificate;

(b) by the Native Commissioner on the instruction of the Minister;

and on such cancellation the holder concerned shall—

(i) deliver his certificate to the superintendent;

(ii) give immediate undisturbed possession of the letting unit concerned to the superintendent; and

(iii) together with the members of his family immediately leave the township, unless otherwise authorised to remain therein: Provided that such cancellation shall not affect the right hereby reserved to the Trust or township council to recover all rent or other charges due and calculated to the date of such cancellation.

las op daardie eiendom, uitgesonderd 'n reeds bestaande geregistreerde verbandakte ten gunste van 'n persoon wat nie ingestem het met die voorrang van sodanige las nie.

(4) Sodanige las word binne sodanige tydperk en in sodanige paaielemente afbetaal as wat die Sekretaris bepaal: Met dien verstande dat 'n bevoordeelde ten opsigte van grond waaraan die las verbonde is, te eniger tyd die las in sy geheel kan aflos deur die betaling van 'n bedrag wat gelykstaan met die onafbetaalde deel van die las tesame met enige rente wat daarop betaalbaar is.

(5) Indien enige paaielement verskuldig ingevolge die las meer as drie maande agterstallig is, kan die Sekretaris, benewens enige ander stappe wat ingevolge hierdie Proklamasie gedoen kan word, die verskuldigde paaielement of die volle bedrag wat die eienaar moet betaal om die las in sy geheel af te los, op die betrokke bevoordeelde verhaal en kan hy insgelyks sodanige volle bedrag verhaal indien die bevoordeelde in gebreke gebly het om aan 'n voorwaarde betreffende die terugbetaling van die voorskot of die betaling van die skuld waarop die las betrekking het, te voldoen.

(6) Wanneer die Sekretaris aldus opdrag gee, moet die beamppte in beheer van die betrokke akteregistrasiekantoor, enige las en die betrokke endossemente dadelik kanselleer. Geen gelde is vir sodanige kansellasië betaalbaar nie.

Intrekking van sertifikate en grondbriewe

32. (1) 'n Sertifikaat kan ingetrek word—

(a) deur die bestuurder, as die houer van sodanige sertifikaat—

(i) in gebreke bly om 'n bedrag waarvoor hy kragtens hierdie Hoofstuk aanspreeklik is, binne een maand na die datum waarop sodanige bedrag verskuldig en betaalbaar geword het, te betaal;

(ii) sodanige sertifikaat verkry het deur 'n valse, onjuiste of misleidende verklaring te doen wat van belang was in verband met die uitreiking van sodanige sertifikaat;

(iii) die eenheid in daardie sertifikaat genoem, vir 'n tydperk van meer as twee maande verlaat of versuim om dit te okkupeer, tensy hy vooraf die skriftelike toestemming van die superintendent verkry het om vir langer as genoemde tydperk afwesig te wees;

(iv) na die oordeel van die bestuurder, nie meer 'n geskikte persoon is om in die dorp te woon nie;

(v) skuldig bevind is aan 'n misdryf en gevonnissen is tot gevangenisstraf sonder die keuse van 'n boete vir 'n tydperk van meer as ses maande;

(vi) 'n derde of daaropvolgende keer binne 'n tydperk van drie jaar skuldig bevind word aan 'n oortreding van hierdie Proklamasie;

(vii) die okkupeerder van 'n ander woonperseel in die dorp of 'n loseerder in die dorp word;

(viii) se gesin nie langer saam met die houer van die sertifikaat in die eenheid genoem in sodanige sertifikaat woon nie;

(b) deur die Naturellekommissaris in opdrag van die Minister;

en by sodanige intrekking moet die betrokke houer—

(i) sy sertifikaat aan die superintendent oorhandig;

(ii) die superintendent dadelik in ongestoorde besit van die betrokke huureenheid stel; en

(iii) tesame met die lede van sy gesin onverwyld die dorp verlaat, tensy andersins gemagtig om daarin te bly: Met dien verstande dat sodanige intrekking nie inbreuk maak op die reg wat hierby aan die Trust of die dorpsraad voorbehou word nie om alle huur of ander vorderings in te vorder wat tot die datum van sodanige intrekking verskuldig en bereken is.

(2) The Minister may, upon such conditions as to the removal of improvements or the payment of compensation, or both, and in the case of an ownership unit in respect of which a mortgage bond is registered, after such prior notification to the mortgagee as he may in his discretion approve, declare the deed of grant of an ownership unit forfeited and such unit shall thereupon revert to the Trust, free of all restrictions, endorsements or encumbrances—

(a) in the event of a breach by the grantee of any of the conditions of the deed of grant other than a condition relating to the payment of any fees, charges or rates;

(b) if any instalment of the purchase price of the unit remains unpaid for a period exceeding three months from the date on which such instalment became payable;

(c) on the grantee failing to pay any sum for which he may be liable in terms of this Chapter within two months of the date on which such sum become due and payable;

(d) if the grantee obtained such deed of grant by making a false, incorrect or misleading statement material to the issue thereof;

(e) if the grantee abandons or fails to occupy the site bona fide for residential purposes for a period exceeding 12 months after the date of first occupation of such site by such grantee, unless he has obtained prior written permission from the manager to absent himself in excess of the said period.

Fences

33. (1) No person other than the Trust may—

(a) erect or cause to be erected any fence; or

(b) alter or make any addition to any existing fence or cause such alteration or addition to be made;

within the township without the prior written permission of the superintendent, who, in granting such permission, may impose such conditions as he may consider necessary to ensure the proper erection or alteration of the fence and may fix a period within which such erection or alteration shall be completed.

(2) Any person erecting a fence in the township shall ensure that such fence shall not exceed 1,26 metres in height, that the wood and iron standards shall not exceed the height of the fence, that fencing material approved by the superintendent shall be used and that every fence shall be properly erected and shall not be unsightly. Any person convicted of a contravention of subsection (1) for the erection of a fence may be ordered by the court, in addition to any other penalty which may be imposed on him, to remove the fence in question within a specified time, failing which the Trust may cause such fence to be removed and recover the cost of such removal from such person.

(3) The owner of any existing fence which does not comply with the requirements of subsection (2) may be ordered by the superintendent by notice in writing, to repair, re-erect or remove such fence within one month of receipt of such notice. Any person convicted under section 56 (1) (h) for failing to comply with such order, may be ordered by the court, in addition to any other penalty which may be imposed on him, to remove such fence within a specified time, failing which the Trust may cause such fence to be removed and recover the cost of such removal from such person.

(2) Die Minister kan behoudens sodanige voorwaardes betreffende die verwydering van verbeterings of die betaling van vergoeding, of albei, en in die geval van 'n eienaarsheid ten opsigte waarvan 'n verbandakte geregi-streer is, na sodanige voorafgaande kennisgewing aan die verbandnemer as wat hy na goedgekeurde goedkeur, die grondbrief van 'n eienaarsheid verbeurd verklaar en sodanige eenheid val daarna terug aan die Trust sonder enige beperkings, endossemente of besware—

(a) as die bevoordeelde enige van die voorwaardes van die grondbrief verbreek het, uitgesonderd 'n voor-waarde wat betrekking het op die betaling van enige gelde, vorderings of belastinge;

(b) as 'n paalement van die koopsom van die eenheid meer as drie maande na die datum waarop die paa-ment betaalbaar geword het, nog nie betaal is nie;

(c) as die bevoordeelde in gebreke bly om 'n bedrag waarvoor hy ingevolge die bepalings van hierdie Hoof-stuk aanspreeklik is, te betaal binne twee maande na die datum waarop sodanige bedrag verskuldig en betaal-baar word;

(d) as die bevoordeelde sodanige grondbrief verkry het deur 'n valse, onjuiste of misleidende verklaring te doen wat van belang was by die uitreiking daarvan;

(e) as die bevoordeelde die perseel verlaat of versuim om dit bona fide vir woondoeleindes te okkupeer vir 'n tydperk van meer as 12 maande na die datum waarop die bevoordeelde die perseel vir die eerste keer geokkupeer het, tensy hy vooraf skriftelike toe-stemming van die bestuurder verkry het om vir langer as daardie tydperk afwesig te wees.

Omheining

33. (1) Geen persoon, uitgesonderd die Trust, mag in die dorp—

(a) 'n omheining oprig of laat oprig nie; of

(b) 'n bestaande heining verander of byvoegings aan-bring of dit laat verander of byvoegings laat aanbring nie;

sonder die voorafgaande skriftelike toestemming van die superintendent wat, wanneer hy die toestemming verleen, sodanige voorwaardes kan opleë as wat hy nodig ag om die behoorlike oprigting of verandering van die heining te verseker en 'n tydperk kan vasstel waarbinne sodanige oprigting of verandering voltooi moet wees.

(2) Enige persoon wat 'n heining in die dorp oprig, moet verseker dat sodanige heining nie hoër as 1,26 meter is nie, dat die hout- en ysterpale nie hoër as die heining is nie, dat omheiningmateriaal wat deur die superintendent goedgekeur is, gebruik word en dat elke heining behoorlik opgerig is en nie onooglik is nie. Enige persoon wat aan 'n oortreding van subartikel (1) skuldig bevind word weens die oprigting van 'n heining, kan benewens enige ander straf wat hom opgelê word, deur die hof gelas word om die betrokke heining binne 'n bepaalde tydperk te verwyder, by gebreke waarvan die Trust die heining kan laat verwyder en die verwyderingskoste op sodanige persoon kan verhaal.

(3) Die eienaar van 'n bestaande heining wat nie aan die vereistes van subartikel (2) voldoen nie, kan by skriftelike kennisgewing deur die superintendent gelas word om daardie heining binne een maand na ontvangs van sodanige kennisgewing te herstel, weer op te rig of te verwyder. Enige persoon wat ingevolge artikel 56 (1) (j) skuldig bevind word omdat hy in gebreke gebly het om aan sodanige lasgewing te voldoen, kan benewens enige ander straf wat hom opgelê word, deur die hof gelas word om sodanige heining binne 'n bepaalde tyd te ver-wyder, by gebreke waarvan die Trust die heining kan laat verwyder en die verwyderingskoste op daardie persoon kan verhaal.

The use and control of water

34. (1) No person, excluding an authorised employee in the performance of his duties, shall on any premises or part thereof, connect or cause or permit to be connected any pipe or apparatus to pipes used or intended to be used by the Trust for or in connection with the supply of water, or to a meter or an apparatus, except with the prior written permission of the superintendent who, when he gives such permission, may impose such conditions as he may deem necessary.

(2) Any duly authorised employee may, for the purposes of this Proclamation, at all reasonable times or at any time in an emergency and without previous notice enter upon any premises and make such inspection and enquiry thereon as he may deem necessary: Provided that on entry upon any premises such employee, if required to do so, shall state the purpose of such inspection and enquiry.

(3) No person except a duly authorised employee shall make a connection to a main or communication pipe except with the written permission of the superintendent who, when he gives such permission, may impose such conditions as he may deem necessary.

(4) No person except a duly authorised employee shall directly connect any service pipe, tank, cistern or other apparatus used for the storage or conveyance of water supplied by the Trust, to any other system of water supply.

(5) No person shall wilfully or negligently damage or cause to be damaged any main, communication pipe, pipes, apparatus or any meter or other plant or apparatus belonging to and used or intended to be used by the Trust for or in connection with the supply of water.

(6) No person shall—

(a) bathe in, or wash any animal in or throw any animal into or cause or permit any animal to be washed in or thrown into or to enter any stream, reservoir, aqueduct or other place containing water belonging wholly or partly to the Trust or under the control or management of the Trust and used for or in connection with the supply of water to consumers in the township;

(b) throw any rubbish, refuse, filth or other deleterious matter into such stream, reservoir, aqueduct or other place, or wash, cleanse or place therein any cloth, wool, leather or the skin of any animal, clothes or other matter;

(c) cause or permit the water of any sink, sewer, drain, steam engine, boiler or other unclean water or liquid, for the control of which he is responsible, to run or be brought into any stream, reservoir, main, aqueduct or other place, or perform any other act whereby the water of the Trust intended for use by the consumers will be polluted.

(7) No person shall cause or permit—

(a) any service pipe to be connected to any cistern, butt or other receptacle used or intended to be used for the reception or storage of water obtained from any source other than the Trust's mains;

(b) rain water to flow into any tank or cistern supplied with water by the Trust.

(8) (a) The Native Commissioner may at any time restrict the supply of water to the whole or any portion of the township to such times as he may decide, and he

Gebruik van en beheer oor water

34. (1) Geen persoon, uitgesonderd 'n gemagtigde werknemer by die uitvoering van sy pligte, mag op enige perseel of gedeelte daarvan, aan enige pype of toestelle wat die Trust gebruik of voornemens is om te gebruik vir of in verband met die verskaffing van water, 'n meter of toestel of enige ander pyp, toestel of meter aanbring, of laat aanbring, of toelaat dat dit aangebring word nie, behalwe met die voorafgaande skriftelike toestemming van die superintendent wat, wanneer hy sodanige toestemming verleen, sodanige voorwaardes oplê as wat hy nodig ag.

(2) Enige behoorlik gemagtigde werknemer kan, vir die toepassing van hierdie Proklamasie, te alle redelike tye of te eniger tyd in geval van nood 'n perseel betree sonder om vooraf daarvan kennis te gee, en sodanige ondersoek daar instel en sodanige navraag daar doen as wat hy nodig ag: Met dien verstande dat, wanneer sodanige werknemer 'n perseel betree, hy moet meld wat die doel van sodanige ondersoek en navraag is indien hy daarom gevra word.

(3) Geen persoon, uitgesonderd 'n behoorlik gemagtigde werknemer, mag 'n aansluiting met 'n hoofwaterpyp of 'n verbindingspyp bewerkstellig nie, behalwe met die skriftelike toestemming van die superintendent wat, wanneer hy sodanige toestemming verleen, sodanige voorwaardes oplê as wat hy nodig ag.

(4) Geen persoon, uitgesonderd 'n behoorlik gemagtigde werknemer, mag enige verbruikerspyp, tenk, waterbak of ander toestel wat gebruik word vir die opberging of aanvoer van water wat die Trust lewer, regstreeks by 'n ander watervoorsieningstelsel aansluit nie.

(5) Geen persoon mag opsetlik of weens nalatigheid 'n hoofwaterpyp, 'n verbindingspyp, pype, toestelle of 'n meter of enige ander toerusting of toestel wat aan die Trust behoort en wat hy vir of in verband met watervoorsiening gebruik of wil gebruik, beskadig of laat beskadig nie.

(6) Geen persoon mag—

(a) in 'n waterstroom, opgaardam, waterleiding of ander plek wat water bevat wat alles of gedeeltelik aan die Trust behoort of onder die beheer of bestuur van die Trust staan, en wat vir of in verband met die lewering van water aan verbruikers in die dorp gebruik word, baai, of 'n dier daarin was of gooi of laat was of gooi of daarin laat gaan of toelaat dat dit daarin gewas of gegooi word of dat dit daarin gaan nie;

(b) afval, vuilgoed, vullis of ander skadelike stof in sodanige waterstroom, opgaardam, waterleiding, of ander plek gooi of materiaal, wol, leer of die vel van 'n dier, klere of ander stowwe daarin was, skoonmaak of plaas nie;

(c) die water uit 'n wasbak, riool, dreineervoor, stoommasjien, stoomketel of ander vuil water of vloeistof waaroor hy beheer moet uitoefen, in 'n waterstroom, opgaardam, hoofwaterpyp, waterleiding of ander plek laat loop of daarin laat kom of toelaat dat dit daarin loop of daarin kom of enige ander daad verrig waardeur die water van die Trust wat vir die gebruik van die verbruikers bedoel is, besoedel sal raak nie.

(7) Geen persoon mag—

(a) 'n verbruikerspyp met 'n waterbak, vat of ander houer wat gebruik word of bedoel is om water wat uit 'n ander bron as uit die Trust se hoofwaterpype is, in op te vang of te hou, laat verbind of toelaat dat dit daarmee verbind word nie;

(b) reënwater in 'n tenk of waterbak wat deur die Trust van water voorsien word, laat loop of toelaat dat dit daarin loop nie.

(8) (a) Die Naturellekommissaris kan te eniger tyd die toevoer van water aan die hele of aan enige gedeelte van die dorp beperk tot sodanige tye as waartoe hy besluit en

may prohibit the use of water for any specific purpose or for any purpose other than that specified, as the case may be, and further restrict or prohibit the use of sprinklers, garden hoses and buckets.

(b) No person shall use water during prohibited times or for prohibited purposes or purposes other than those specified, as the case may be, after the prohibition by the Native Commissioner has been published in terms of section 5 of Chapter 1 and section 55 (3) of this Chapter.

(9) The Trust shall not be liable for any failure to supply water or for any defect in the quality of the water supplied, however caused.

(10) No person shall take away or cause or permit to be taken away any water from any premises.

(11) The consumer shall be responsible for the safe-keeping and condition of any meter installed on his premises and shall repay the Trust for any damage which may be done to such meter.

(12) (a) No person other than a duly authorised employee shall disconnect, tamper with or cause or permit any other person to disconnect or tamper with any meter or fitting thereof.

(b) No person shall wilfully damage any meter or fitting thereof.

(c) No person shall cause or permit any pipe, tap or fitting to leak, or fail to report such leakage to the superintendent, and no tap or fitting shall be installed in such a position that any leakage cannot readily be detected.

(13) No cistern installed in any excavation in the ground shall be used for the reception or storage of water supplied by the Trust.

(14) The holder or grantee shall be held responsible for any contravention of this section committed on his premises until the contrary is proved.

Slaughtering of livestock

35. (1) No person shall slaughter or cause or permit to be slaughtered any livestock except at a slaughtering place duly authorised and approved by the manager.

(2) Every such slaughtering place shall be provided with such materials and equipment and shall be used, kept and regulated in such manner as the manager may require.

(3) The manager may at any time require any person to discontinue the use of any such slaughtering place, without assigning any reason therefor.

(4) The Secretary may determine the charge, if any, to be made for the use of any slaughtering place. Different charges may be determined for different slaughtering places and any determination so made may be varied from time to time.

Protection of public property

36. No person shall unlawfully damage, destroy or remove any tree, hedge, gate, fence, road, wall, railing, building, structure, pipe, refuse receptacle or other fitting or appliance or any property of the Trust in the township and no person shall remove, deface or destroy any sign, notice board, tree guard or any other Trust property whatsoever.

Damaging of fences

37. No person other than an authorised employee or a person authorised thereto by the Trust or a township council, shall climb or crawl on to, under, over or through any gate, fence, wall or railing (being the property of the Trust or of the township council) in or around the township, or enter or leave the township otherwise than through some authorised means of ingress or egress.

hy kan verbied dat water vir enige spesifieke doel of vir enige doel uitgesonderd 'n gespesifiseerde doel, na gelang van die geval, gebruik word en kan voorts die gebruik van sproeiers, tuinslange en emmers beperk of belet.

(b) Geen persoon mag water gedurende verbode tye of vir verbode doeleindes of vir ander doeleindes as dié wat gespesifiseer is, na gelang van die geval, gebruik die verbod deur die Naturellekommissaris bekendgemaak is in-gevolge artikel 5 van Hoofstuk 1 en artikel 55 (3) van hierdie Hoofstuk.

(9) Die Trust is nie aanspreeklik nie vir enige versuim om water te lewer of vir 'n gebrek in die gehalte van die water wat gelewer is, waaraan dit ook al te wyte is.

(10) Geen persoon mag water van enige perseel verwyder, laat verwyder of toelaat dat dit verwyder word nie.

(11) Die verbruiker is verantwoordelik vir die bewaring en toestand van enige meter wat op sy perseel aangebring is en hy moet die Trust vergoed vir alle skade wat aan sodanige meter berokken word.

(12) (a) Geen persoon, uitgesonderd 'n behoorlik gemagtigde werknemer, mag 'n meter of enige toebehore daarvan diskonnekteer of daaraan peuter nie of 'n ander persoon dit laat diskonnekteer of daaraan laat peuter nie of toelaat dat iemand anders dit diskonnekteer of daaraan peuter nie.

(b) Geen persoon mag opsetlik 'n meter of die toebehore daarvan beskadig nie.

(c) Geen persoon mag 'n pyp, kraan of toebehore laat lek of toelaat dat dit lek of versuim om sodanige lek by die superintendent aan te meld nie en geen kraan of toebehore mag op so 'n plek aangebring word dat 'n lekplek nie maklik opgemerk kan word nie.

(13) Geen waterbak wat in 'n uitgraving in die grond aangebring is, mag gebruik word om water wat die Trust verskaf, op te vang of te hou nie.

(14) Die houder of bevoorredeerde word, tot tyd en wyl die teendeel bewys is, verantwoordelik gehou vir enige oortreding van hierdie artikel wat op sy perseel begaan word.

Slag van lewende hawe

35. (1) Geen persoon mag op 'n plek, uitgesonderd 'n slagplek wat deur die bestuurder vir dié doel behoorlik gemagtig en goedgekeur is, lewende hawe slag, laat slag of toelaat dat lewende hawe op sodanige plek geslag word nie.

(2) Elke sodanige slagplek word voorsien van sodanige materiaal en toerusting en word gebruik, gehou en gereël op sodanige wyse as wat die bestuurder vereis.

(3) Die bestuurder kan sonder om 'n rede daarvoor aan te gee, enige persoon te eniger tyd gelas om nie meer van so 'n slagplek gebruik te maak nie.

(4) Die Sekretaris kan die vorderings, as daar is, bepaal wat vir die gebruik van enige slagplek geïm moet word. Verskillende vorderings kan vasgestel word vir verskillende slagplekke en elke vasstelling aldus gedoen, kan van tyd tot tyd verander word.

Beskerming van openbare eiendom

36. Geen persoon mag 'n boom, heg, hek, heining, pad, muur, reling, gebou, struktuur, pyp, vullisbak of ander toebehore of toestel of enige eiendom van die Trust in die dorp onregmatig beskadig, vernietig of verwyder nie, en geen persoon mag 'n teken, kennisgewingbord, boomscherm of enige Trusteiendom van watter aard ook al verwyder, ontsier of vernietig nie.

Beskadig van heinings

37. Geen persoon, uitgesonderd 'n gemagtigde werknemer of 'n persoon daartoe deur die Trust of 'n dorpsraad gemagtig, mag op, oor, onderdeur of deur 'n hek, heining, muur of reling (die eiendom van die Trust of van die dorpsraad) binne of om die dorp, klim of kruip nie of die dorp op 'n ander wyse as deur 'n gemagtigde wyse van binnekoms of uitgang binnegaan of verlaat nie.

Making of fires

38. (1) No person shall light any fire or permit any fire to be lit without taking due precautions against the spread of such fire.

(2) No person shall light any fire in any street, road or thoroughfare or other public place or on the commonage save with the prior permission of the manager and in accordance with any directions of the manager in such permission contained.

Protection of commonage

39. No person shall, save with the written permission of the manager, camp or take up his abode on or cultivate or plough any portion of the commonage.

Obstructions

40. No person other than the Trust shall deposit any material at any place, construct any road or dig any hole or excavation or do any other thing which may result or be calculated to result in the obstruction of any street, road or other thoroughfare, or which may in any way interfere with the use by the public of any public place or of the commonage, or which may endanger or be calculated to endanger any structure, unless such person has obtained the prior written permission of the manager, who may impose such conditions as he may deem necessary.

Quarrying

41. (1) No person shall, save with the prior written permission of the manager, quarry stone, cut sods or remove soil from any portion of the township or make or burn bricks in the township.

(2) Any permission granted under subsection (1) shall be subject to the payment to the Trust of such charges as may be determined by the Secretary from time to time and to such other conditions as the manager may impose.

(3) Any moneys collected under subsection (2) shall be credited to the Trust.

Obstruction of officers

42. No person shall obstruct the manager, superintendent or any of his assistants or any authorised employee in the execution of his duty.

Disturbance of the public peace

43. No person shall disturb the public peace by shouting, wrangling, quarrelling or swearing or by using obscene, abusive, insulting or threatening language, or by unseemly, disorderly, violent or obscene behaviour in any street, road or public place or in any private dwelling or premises within the township.

Obstruction of traffic and persons

44. No person shall sit, lie, stand, loiter or congregate in or in any other manner encumber any street, road or public place within the township so as to obstruct traffic or to jostle or otherwise interfere with any person lawfully using such street, road or public place.

Keeping of animals in township

45. (1) No person shall, save with the written permission of the superintendent, keep in or introduce into the township any—

- (a) cattle, sheep, goats or pigs; or
- (b) horses, mules or donkeys; or
- (c) poultry:

Provided that no such permission shall be granted in respect of any horse, mule or donkey, unless the superintendent is satisfied that adequate stabling facilities have been provided for any such animal.

(2) The superintendent shall keep a register showing the numbers and descriptions of the horses, mules and donkeys in the township belonging to every occupier.

Maak van vure

38. (1) Geen persoon mag 'n vuur aansteek of toelaat dat dit aangesteek word sonder om behoorlike voorsorgmaatreëls teen die verspreiding daarvan te tref nie.

(2) Geen persoon mag 'n vuur in 'n straat, pad of deurgang of ander openbare plek of op die dorpsgrond aansteek nie, behalwe met die voorafverkreë toestemming van die bestuurder en ooreenkomstig die voorskrifte van die bestuurder soos in sodanige toestemming vervat.

Beskerming van dorpsgrond

39. Behalwe met die skriftelike toestemming van die bestuurder, mag geen persoon op 'n gedeelte van die dorpsgrond uitkamp of daarop gaan woon of dit bewerk of ploeg nie.

Versperrings

40. Geen persoon, uitgesonderd die Trust, mag materiaal op 'n plek plaas, 'n pad aanlê, 'n gat grawe, 'n uitgraving maak of enigiets anders doen wat tot gevolg kan of sal hê dat 'n straat, pad of ander deurgang versper word nie of wat op enige manier hoegenaamd die gebruik van 'n openbare plek of van die dorpsgrond deur die publiek belemmer of wat 'n struktuur in gevaar kan of sal stel nie, tensy sodanige persoon vooraf die skriftelike toestemming verkry het van die bestuurder, wat die voorwaardes kan oplê wat hy nodig ag.

Klipbrekery

41. (1) Behalwe met die voorafverkreë skriftelike toestemming van die bestuurder, mag geen persoon in die dorp klip breek, soosie steek of grond uit 'n gedeelte van die dorp verwyder nie of stene in die dorp maak of bak nie.

(2) Enige toestemming ingevolge subartikel (1) verleen, is onderworpe aan die betaling aan die Trust van sodanige vorderings as wat die Sekretaris van tyd tot tyd bepaal en aan sodanige ander voorwaardes as wat die bestuurder oplê.

(3) Die Trust word gekrediteer met enige gelde wat ingevolge subartikel (2) ingevorder word.

Belemmering van beamptes

42. Geen persoon mag die bestuurder, superintendent of enige van sy assistente of enige gemagtigde werknemer by die uitvoering van sy plig belemmer nie.

Openbare rusversoring

43. Geen persoon mag die openbare rus verstoer deur in 'n straat, pad of openbare plek of in of op 'n private woning of 'n perseel binne die dorp te skree, rusie te maak, te twis of te vloek, of vuil, aanstootlike of beledigende of dreigende taal te gebruik of deur onbetaamlike, wanordelike, geweldadige of onweloweglike gedrag nie.

Belemmering van verkeer en persone

44. Geen persoon mag in 'n straat, pad of openbare plek binne die dorp sit, lê, staan, drentel of vergader of sodanige straat, pad of openbare plek op 'n ander wyse versper en sodoende verkeer belemmer of 'n wettige gebruiker van sodanige straat, pad of openbare plek stamp of andersins lastig val nie.

Aanhou van diere in dorp

45. (1) Geen persoon mag sonder die skriftelike toestemming van die superintendent enige—

- (a) beeste, skape, bokke of varke; of
- (b) perde, muile, of donkies; of
- (c) pluimvee;

in die dorp hou of inbring nie: Met dien verstande dat geen sodanige toestemming ten opsigte van 'n perd, muil of donkie verleen word nie, tensy die superintendent daarvan oortuig is dat toereikende stalgeriewe vir enige sodanige diër verskaf is.

(2) Die superintendent moet 'n register hou wat die getal en beskrywings aandui van die perde, muile en donkies in die dorp wat aan elke okkupeerder behoort.

(3) Any cattle, sheep, goat, pig, horse, mule or donkey found in the township and in respect of which the superintendent has not granted written permission in terms of subsection (1), and any animal found straying or unattended in any street or public place in the township may be impounded by the superintendent or any authorised employee. Such livestock shall thereafter be dealt with in the same manner as any animals impounded under the provisions of the laws relating to pounds in force in the area concerned.

(4) No person shall keep any poultry in any place other than a properly constructed poultry house.

(5) No person shall erect or use any poultry house, runway or pigeon house or dovecote, unless a clear unobstructed space of three metres is allowed between such enclosure and the nearest point of any site boundary, fence or dwelling.

(6) Every person using a poultry house, runway or pigeon house or dovecote shall—

(a) keep such enclosure thoroughly clean and free from decaying food, vermin and filth of any kind;

(b) disinfect or deverminise such enclosure from time to time as required.

(7) Any poultry found in any street, road or public place or on the commonage, which are not under the immediate control of any person may be destroyed by order of an authorised employee.

(8) In the event of any animal in the township suffering from or dying of glanders, lung-sickness, rinderpest or any other infectious disease to which the Animal Diseases and Parasites Ordinance, 1959 (Ordinance 34 of 1959, South-West Africa), or any other similar law in force at the time, applies or may hereafter apply, the owner of such animal or the person under whose control such animal is or in the absence of such person, the holder or grantee on whose site or in whose dwelling the owner or person in charge of such animal normally resides, shall forthwith report the occurrence to the superintendent as well as to such other authorities as may be required by law.

(9) The superintendent may order the destruction, removal and burial of any sick or diseased animal abandoned by its owner. Where the Trust or a township council has caused such animal to be destroyed, removed or buried, any expense incurred by the Trust or such council in such destruction, removal or burial shall be deemed to be a debt due to the Trust by the owner, in respect of the recovery of which the provisions of section 45 of the Act shall apply.

(10) The manager may reserve and fence off such portions of the commonage as may be deemed desirable and establish a special camp or camps for the grazing of the stock of the occupiers.

Births and deaths to be reported

46. In the event of a birth or death occurring in any dwelling, the holder or grantee in respect of such dwelling or of the part thereof in which such birth or death occurs, or in the case of his death, absence or incapacity, the eldest adult resident in such dwelling or part thereof, shall within seven days report to the superintendent all the facts required for the proper keeping of any register which the superintendent or the manager may be required to keep.

Infectious diseases to be reported

47. In the event of any person in the township suffering from any infectious or contagious disease, the holder or grantee in respect of the dwelling in which such person resides or is found, or in the case of his death, absence

(3) Enige bees, skaap, bok, vark, perd, muil of donkie wat in die dorp aangetref word en ten opsigte waarvan die superintendent nie ingevolge subartikel (1) skriftelike toestemming verleen het nie en enige dier wat op 'n straat of openbare plek in die dorp gevind word waar dit los rondloop of nie opgepas word nie, kan deur die superintendent of 'n gemagtigde werknemer geskut word. Met sodanige dier word daarna gehandel op dieselfde wyse as met enige dier wat ooreenkomstig die skutwette wat in die betrokke gebied geldig is, geskut word.

(4) Geen persoon mag enige pluimvee op 'n ander plek as in 'n behoorlike opgerigte hoenderhok hou nie.

(5) Geen persoon mag 'n hoenderhok, hoenderkamp of duiwehok oprig of gebruik nie, tensy daar drie meter vry onbelemmerde ruimte tussen sodanige hok of kamp en die naaste punt van enige perseelgrens, heining of woning is.

(6) Elke persoon wat 'n hoenderhok, hoenderkamp of duiwehok gebruik, moet—

(a) sodanige kamp of hok deeglik skoon en vry van ontbindende voedsel, ongedierte en vuilgoed van enige soort hou;

(b) sodanige kamp of hok van tyd tot tyd ontsmet of vry maak van ongediertes, al na dit nodig is.

(7) Pluimvee wat in 'n straat, pad of ander openbare plek of op die dorpsgrond gevind word en wat nie onder die onmiddellike beheer van iemand is nie, kan op las van 'n gemagtigde werknemer doodgemaak word.

(8) Ingeval 'n dier in die dorp sou ly of vrek aan droes, longsiekte, runderpes of 'n ander aansteeklike siekte ten opsigte waarvan die Ordonnansie op Diersiektes en Parasiete, 1959 (Ordonnansie 34 van 1959, Suidwes-Afrika), of 'n ander soortgelyke wet wat op daardie tydstip van krag is, van toepassing is of hierna van toepassing word, moet die eienaar van sodanige dier of die persoon onder wie se beheer sodanige dier is, of as sodanige persoon afwesig sou wees, die houer of bevoordeelde op wie se perseel of in wie se woning die eienaar of persoon wat beheer oor daardie dier het, normaalweg woon, die gebeure onverwyld aanmeld by die superintendent asook by sodanige ander owerhede as wat by wet vereis word.

(9) Die superintendent kan die doodmaak, verwydering en begrawing van 'n siek dier wat deur sy eienaar verlaat is, gelas. Wanneer die Trust of 'n dorpsraad sodanige dier laat doodmaak, verwyder of begrawe het, word enige onkoste wat deur die Trust of sodanige raad deur sodanige doodmaak, verwydering of begrawing aangegaan is, geag 'n skuld te wees wat deur die eienaar aan die Trust verskuldig is ten opsigte van die verhaal waarvan die bepalings van artikel 45 van die Wet van toepassing is.

(10) Die bestuurder kan sodanige gedeeltes van die dorpsgrond reserveer en omhein as wat wenslik geag word en 'n spesiale kamp of kampe maak vir die weiding van die vee van die okkupeerders.

Geboortes en sterfgevalle moet gerapporteer word

46. Ingeval 'n geboorte of sterfgeval in 'n woning plaasvind, moet die houer of bevoordeelde ten opsigte van sodanige woning of van die gedeelte daarvan waarin sodanige geboorte of sterfgeval plaasvind, of in geval van sy dood, afwesigheid of ongeskiktheid, die oudste volwasse bewoner van genoemde woning of gedeelte daarvan, binne sewe dae by die superintendent al die feite rapporteer wat nodig is vir die behoorlike hou van enige register wat die superintendent of bestuurder moet hou.

Aansteeklike siektes moet gerapporteer word

47. Ingeval 'n persoon in die dorp aan 'n aansteeklike of besmetlike siekte ly, moet die houer of bevoordeelde van die woning waarin sodanige persoon woon of aangetref word, of in geval van sy dood, afwesigheid of ongeskiktheid, die oudste volwasse bewoner van sodanige

or incapacity, the eldest adult resident in such dwelling shall immediately report to the superintendent the name of an all other facts known in respect of such person.

Entering of premises

48. (1) The manager, superintendent or any of his assistants or any other authorised employee may at any reasonable time, having regard to the convenience of the occupiers, enter without previous notice upon any premises whatsoever, for any purpose connected with the carrying out of this Proclamation or of any provisions of the Act, or for the purpose of inspection of or repairs to or maintenance of any services or works rendered or provided or to be rendered or provided by the Trust, and make such inspection and enquiry or carry out such repairs as he may deem necessary: Provided that such inspection, enquiry and repairs shall as far as possible be made or carried out in the daytime.

(2) No person shall refuse to permit the manager, superintendent, assistant or authorised employee to enter his premises as provided in subsection (1).

49. (1) The medical officer or his authorised assistants may at any time enter any dwelling or building in the township and examine all persons therein suspected of suffering from any infectious or contagious disease or of having been exposed to such infection or contagion, and any person who appears to the said medical officer or to his authorised assistants to be suffering from or to have been exposed to the infection of any infectious or contagious disease may by order of the said medical officer be removed to such place as the circumstances may necessitate and may by a like order be therein detained until such time as, in the opinion of the said medical officer, he shall be free from infection.

(2) No person shall refuse to permit the medical officer or his authorised assistant entering any dwelling or building as provided in subsection (1) or refuse to be examined as provided therein.

50. (1) Subject to the provisions of this Proclamation no person shall occupy or enter a vacant site.

(2) For the purposes of this section "vacant site" means any site not lawfully occupied in terms of this Proclamation.

(3) Any person found occupying any vacant site may be ordered by the manager to vacate such site.

(4) A court convicting any person under section 56 (1) of the offence of contravening the provisions of subsection (1) or of the offence of not complying with an order made under subsection (3) may, in addition to any other penalty which it may impose, make an order for the ejection of such person from the township.

Prevention of soil erosion

51. The superintendent may give such instructions as he may deem expedient to the occupier of any site for the prevention of soil erosion on such site. Any occupier who fails to comply with any such instruction shall be guilty of an offence.

Dangerous weapons

52. (1) Any person who carries a dangerous weapon in a public place in the township shall thereby be guilty of an offence unless he is able to prove that such weapon is required by him for a lawful purpose.

(2) For the purposes of subsection (1), "dangerous weapon" means any object which, if used in an assault upon a person, is capable of inflicting serious bodily harm.

woning, onmiddellik die naam van en alle ander besonderhede wat bekend is ten opsigte van sodanige persoon, by die superintendent rapporteer.

Betreding van persele

48. (1) Die bestuurder, superintendent of enige van sy assistente of enige ander gemagtigde werknemer kan te alle redelike tye, met inagneming van die gerief van die okkupeerders, sonder om vooraf kennis te gee, enige perseel hoegenaamd betree vir enige doel in verband met die uitvoering van hierdie Proklamasie of enige bepalings van die Wet of vir die doel van inspeksie van of herstelwerk aan of onderhoud van enige dienste of werke deur die Trust gelewer of verskaf, of wat gelewer of verskaf gaan word, en enige ondersoek instel en navraag of sodanige herstelwerk doen as wat hy nodig ag: Met dien verstande dat sodanige inspeksie, navraag en herstelwerk sower moontlik bedags moet geskied of uitgevoer moet word.

(2) Geen persoon mag weier om die bestuurder, superintendent, assistent of gemagtigde werknemer toe te laat om sy perseel te betree soos in subartikel (1) bepaal word nie.

49. (1) Die mediese beampte of sy gemagtigde assistente kan te eniger tyd enige woning of gebou in die dorp betree en almal daarin wat vermoedelik aan 'n aansteeklike of besmetlike siekte ly of aan sodanige aansteeking of besmetting blootgestel was, ondersoek, en enigiemand wat na die mening van genoemde mediese beampte of sy gemagtigde assistente aan 'n aansteeklike siekte ly of aan die besmetting daarvan blootgestel was, kan op las van genoemde mediese beampte verwyder word na sodanige plek as wat die omstandighede noodsaaklik maak en kan ingevolge 'n dergelike bevel daar aangehou word tot tyd en wyl hy na die mening van genoemde mediese beampte vry van besmetting is.

(2) Geen persoon mag weier om die mediese beampte of sy gemagtigde assistent toe te laat om 'n woning of gebou te betree soos in subartikel (1) bepaal word, of mag weier om ondersoek te word soos daarin bepaal word nie.

50. (1) Behoudens die bepalings van hierdie Proklamasie mag niemand 'n onbesette perseel okkupeer of betree nie.

(2) Vir die doeleindes van hierdie artikel beteken " 'n onbesette perseel" enige perseel wat nie ingevolge hierdie Proklamasie wettig geokkupeer word nie.

(3) Enigiemand wat enige onbesette perseel okkupeer, kan deur die bestuurder gelas word om sodanige perseel te ontruim.

(4) 'n Hof wat iemand ingevolge artikel 56 (1) skuldig bevind aan 'n misdryf omdat hy die bepalings van subartikel (1) oortree het, of aan 'n misdryf omdat hy nie aan 'n bevel wat ingevolge subartikel (3) gegee is, voldoen het nie, kan, benewens enige ander straf wat hy opleë, 'n bevel uitvaardig vir die uitsetting van sodanige persoon uit die dorp.

Voorkoming van gronderosie

51. Die superintendent kan sodanige opdragte as wat hy dienstig ag aan die okkupeerder van 'n perseel gee om gronderosie op sodanige perseel te voorkom. 'n Okkupeerder wat in gebreke bly om aan sodanige opdrag te voldoen, is aan 'n misdryf skuldig.

Gevaarlike wapens

52. (1) Enige persoon wat 'n gevaarlike wapen in 'n openbare plek in die dorp dra, is daardeur skuldig aan 'n misdryf, tensy hy kan bewys dat hy sodanige wapen vir 'n wettige doel nodig het.

(2) Vir die toepassing van subartikel (1) beteken "gevaarlike wapen" enige voorwerp wat indien dit in 'n aanval op 'n persoon gebruik sou word, ernstige liggaamlike letsel kan veroorsaak.

(3) A court convicting any person of a contravention of subsection (1) may, in addition to any other penalty, order the confiscation of the weapon in respect of which such person is convicted.

Payment of rents and charges

53. (1) Every holder, grantee or occupier of a site in the township shall pay to the manager, monthly in advance, such fees as may be prescribed by the Minister by notice in the *Gazette* in respect of rent and charges for lighting, water, sanitary, health, medical and other services rendered by the Trust or township council.

(2) The rental, selling price and redemption of any site shall be prescribed and payable in the manner set out in subsection (1).

(3) Different fees and different charges may be prescribed for different townships and any fee or charge may be altered, varied or amended by the Minister from time to time by notice in the *Gazette*.

(4) Any amount collected under subsection (1) shall be credited to the Trust or, where a service is rendered by the township council, to the township council.

(5) The manager may, with the approval of the Chief Native Commissioner, write off in respect of any occupier the whole or any portion of any fees or charges payable in respect of rentals, and lighting, water, sanitary, health, medical and other services rendered by the Trust or the township council.

(6) The provisions of section 45 of the Act shall be applicable in respect of the recovery of outstanding moneys payable in terms of this section.

Ejectment for default

54. (1) Notwithstanding any action which may have been or may be taken in terms of section 53, any person who fails to pay any amount for which he is liable in terms of the provisions of this Chapter, on or before the seventh day of the month in which it becomes due and payable, and if such liability arises after the seventh day of the month, on or before the seventh day of the following month, may be ordered by the Superintendent to leave the township, together with all the members of his family, or to take up residence in another dwelling indicated by the superintendent, within the period stipulated by him.

(2) A court convicting any person under section 56 (1) (i) of an offence for not complying with an order made under subsection (1) may, in addition to any other penalty which it may impose, make an order for the ejectment of such person and the members of his family from the township.

(3) If any holder or grantee is ejected in terms of the provisions of subsection (1) or (2), the superintendent shall have the right to dispose by public auction of any improvements or property belonging to such holder or grantee on his site or in his dwelling and after the amount owing by the holder or grantee and reasonable costs have been deducted from any amount realised by such disposal, the balance, if any, shall be handed to the person so ejected through the Native Commissioner: Provided that the superintendent shall give at least 14 days' prior notice of his intention to exercise such right by serving a notice to that effect on the holder or grantee, or, in his absence, by affixing a copy thereof to a door of his dwelling or in any other prominent place on the site.

Secretary's powers to regulate certain matters

55. (1) The Secretary may give such orders or directions and issue such notices and make such rules of general application in the township as are not inconsistent with

(3) 'n Hof wat 'n persoon skuldig bevind aan 'n oortreding van subartikel (1) kan, benewens enige ander straf, gelas dat die wapen ten opsigte waarvan sodanige persoon skuldig bevind is, verbeurd verklaar word.

Betaling van huurgelde en vorderings

53. (1) Elke houer, bevoordeelde of okkupeerder van 'n perseel in die dorp moet maandeliks aan die bestuurder sodanige van die gelde vooruitbetaal as wat die Minister by kennisgewing in die *Staatskoerant* voorskryf ten opsigte van huur en vorderings vir verligtings-, water-, sanitêre, gesondheids-, mediese en ander dienste wat deur die Trust of dorpsraad gelewer word.

(2) Die huur, verkoopprys en aflossing van enige perseel word voorgeskryf en is betaalbaar op die wyse in subartikel (1) uiteengesit.

(3) Verskillende gelde en verskillende vorderings kan vir verskillende dorpe voorgeskryf word en gelde of vorderings kan van tyd tot tyd deur die Minister by kennisgewing in die *Staatskoerant* verander of gewysig word.

(4) Die Trust word met enige bedrag wat ingevolge subartikel (1) ingevorder word, gekrediteer of waar 'n diens deur 'n dorpsraad gelewer word, word die dorpsraad met sodanige bedrag gekrediteer.

(5) Die bestuurder kan, met die goedkeuring van die Hoofnaturellekommissaris, ten opsigte van enige okkupeerder, die geheel of enige gedeelte van enige gelde of vorderings betaalbaar ten opsigte van huur en verligtings-, water-, sanitêre, gesondheids-, mediese en ander dienste wat deur die Trust of die dorpsraad gelewer word, afskryf.

(6) Die bepalinge van artikel 45 van die Wet is van toepassing ten opsigte van die verhaal van agterstallige gelde wat ingevolge hierdie artikel betaalbaar is.

Uitsetting weens wanbetaling

54. (1) Ondanks enige stappe wat ingevolge artikel 53 gedoen is of gedoen kan word, kan 'n persoon wat versuim om 'n bedrag waarvoor hy ooreenkomstig die bepalinge van hierdie Hoofstuk aanspreeklik is, te betaal, voor of op die sewende dag van die maand waarin dit verskuldig en betaalbaar word en, indien sodanige bedrag na die sewende dag van die maand betaalbaar is, voor of op die sewende dag van die volgende maand, deur die superintendent gelas word om saam met al die lede van sy gesin, die dorp te verlaat of om 'n ander woning deur die superintendent aangedui binne die tydperk wat hy bepaal, te gaan bewoon.

(2) 'n Hof wat 'n persoon ingevolge artikel 56 (1) (i) skuldig bevind aan 'n misdryf omdat hy nie voldoen het nie aan 'n bevel wat ingevolge subartikel (1) gegee is, kan, benewens enige ander straf wat hy opleë, 'n bevel uitvaardig vir die uitsetting van sodanige persoon en die lede van sy gesin uit die dorp.

(3) As 'n houer of bevoordeelde ingevolge die bepalinge van subartikel (1) of (2) uitgesit word, het die superintendent die reg om enige verbeterings of eiendom op sy perseel of in sy woning, wat aan sodanige houer of bevoordeelde behoort, per openbare veiling te verkoop, en nadat die bedrag wat deur die houer of bevoordeelde verskuldig is en redelike koste afgetrek is van die bedrag wat sodanige verkoping opgelewer het, moet die saldo, as daar is, deur bemiddeling van die Naturellekommissaris oorhandig word aan die persoon wat aldus uitgesit is: Met dien verstande dat die superintendent minstens 14 dae vooraf kennis moet gee van sy voorneme om sodanige reg uit te oefen deur 'n kennisgewing te dien effekte aan die houer of bevoordeelde te laat beteken, of, in sy afwesigheid, deur 'n afskrif daarvan op 'n deur van sy woning of op 'n ander ooglopende plek op die perseel te laat aanplak.

Bevoegdheid van Sekretaris om sekere sake te reël

55. (1) Die Sekretaris kan sodanige bevels of voorskrifte gee en sodanige kennisgewings uitreik en sodanige reëls maak wat van algemene toepassing in die dorp is, as

this Proclamation, and may from time to time amend any such order, direction, notice or rule as he may deem fit, in regard to all or any of the following matters, viz:

(a) Sanitary conveniences and the removal and disposal of night soil and rubbish;

(b) the keeping of dogs, poultry and bees;

(c) the slaughtering of animals;

(d) communal water supplies and washing places;

(e) minimum measurements in the spacing, the materials and construction of buildings;

(f) the storage, distribution and handling of foodstuffs;

(g) the enclosing of sites;

(h) the maximum numbers and kinds of livestock which may depasture on the commonage, the erection of kraals for the keeping of livestock, the maximum numbers and kinds of livestock which may be kept in the grazing camps, the payment of grazing fees and the round-up of livestock for inspection purposes;

(i) the closing of streets;

(j) regulating the use of vehicles on certain streets, the flow of traffic, maximum speed on streets and provision for stop streets and robots;

(k) the establishment of community guards for the preservation of the safety of the occupiers of the township, the maintenance of law and order therein, the prevention of crime therein and the powers, functions, duties and discipline of the members of such guards.

(2) The Minister may, by notice in the *Gazette*, add such other matters as he may deem fit to the list given under subsection (1).

(3) No order, direction, notice or rule made, given or issued under subsection (1) shall take effect until published in both official languages and in the Native language or languages most commonly used in the township, and posted in the notice board of the office of the manager and in not less than one other public place within the township.

Offences

56. (1) Any person who—

(a) contravenes or fails to comply with the provisions of section 12 (1) or (2), 13 (2), 20, 21, 22 (1), 23 (1) or (7), 27 (5) or (6), 28 (1), (6), (8) or (9), 29 (1), 33 (1) or (2), 34 (1), (3), (5), (6), (7), (8) (b), (10), (12) or (13), 35 (1), 36, 37, 38 (1) or (2), 39, 40, 41 (1), 42, 43, 44, 45 (1), (4), (5), (6) or (8), 46, 47, 48, 49 (2) or 50 (1);

(b) wilfully and without authority defaces, removes, destroys or tampers with any beacons, pegs or other indicators erected under section 11;

(c) on being requested by the manager, superintendent or an authorised employee in terms of section 25 or 26 to furnish his full name and address or proof of his right to be in the township, or to furnish such information as may be required, neglects or refuses without reasonable cause to furnish his full name and address or proof of his right to be in the township, or furnishes information which is false, incorrect or misleading, knowing it to be false, incorrect or misleading;

(d) save as is provided for in section 29 (14), erects, alters or adds to any dwelling, building, outhouse or other structure not authorised by a building permit, without having obtained the written permission of the superintendent as required by section 29 (6);

(e) incorporates in any dwelling, building, fence outhouse or other structure any material which has not received the prior approval of the superintendent, as prescribed in section 29 (7);

wat nie strydig met hierdie Proklamasie is nie, en hy kan dan van tyd tot tyd enige sodanige bevel, voorskrif, kennisgewing of reël, al na gelang hy goeddink, wysig met betrekking tot al die volgende aangeleenthede of enige daarvan wat hy gerade ag, naamlik:

(a) Sanitêre geriewe en die verwydering en wegdoening van nagvuil en afval;

(b) die aanhou van honde, pluimvee en bye;

(c) die slag van lewende hawe;

(d) gemeenskaplike watervoorrade en wasplekke;

(e) minimum afmetings in die spasiëring, die materiaal en konstruksie van geboue;

(f) die opberging, distribusie en hantering van eetware;

(g) die omheining van persele;

(h) die maksimum getalle en soorte vee wat op die dorpsgrond kan wei, die oprigting van krale vir die aanhou van lewende hawe, die maksimum getalle en soorte vee wat in die weikampe kan loop, die betaling van weigelde en die bymekaarmaak van vee vir inspeksiedoeleindes;

(i) die sluit van strate;

(j) die beheer oor die gebruik van voertuie op sekere strate, die vloei van verkeer, maksimum spoed op strate en voorsiening vir stopstrate en verkeersligte;

(k) die daarstelling van gemeenskapswagte vir die behoud van die veiligheid van die okkuppeerders van die dorp, die handhawing van wet en orde daarin, die voorkoming van misdaad daarin en die bevoegdheid, werksaamhede, pligte en dissipline van die lede van sodanige wagte.

(2) Die Minister kan ander aangeleenthede, na hy gerade ag, by kennisgewing in die *Staatskoerant* by die lys voeg wat in subartikel (1) verstrekk word.

(3) Geen bevel, voorskrif, kennisgewing of reël wat ingevolge subartikel (1) gemaak, gegee of uitgereik is, is van toepassing nie aler dit in beide amptelike tale en in die Naturelletaal of -tale wat die algemeenste in die dorp gebesig word, gepubliseer en op die kennisgewingbord by die kantoor van die bestuurder en op minstens een ander openbare plek in die dorp aangeplak is nie.

Misdrywe

56. (1) 'n Persoon wat—

(a) die bepalings van artikel 12 (1) of (2), 13 (2), 20, 21, 22 (1), 23 (1) of (7), 27 (5) of (6), 28 (1), (6), (8) of (9), 29 (1), 33 (1) of (2), 34 (1), (3), (4), (5), (6), (7), (8) (b), (10), (12) of (13), 35 (1), 36, 37, 38 (1) of (2), 39, 40, 41 (1), 42, 43, 44, 45 (1), (4), (5), (6) of (8), 46, 47, 48 (2), 49 (2) of 50 (1) oortree of in gebreke bly om daaraan te voldoen;

(b) opsetlik en sonder magtiging enige bakens, penne of ander aanwysers wat ingevolge artikel 11 opgerig is, ontsier, verwyder, vernietig of daaraan peuter;

(c) nadat die bestuurder, superintendent of 'n gemagtigde werknemer hom ingevolge artikel 25 of 26 versoek het om sy volle naam en adres of bewys van sy reg om in die dorp te wees, te verstrek of om sodanige inligting te verstrek as wat vereis word, sonder gegronde rede nalaat of weier om sy volle naam en adres of bewys van sy reg om in die dorp te wees, te verstrek, of inligting verstrek wat vals, onjuis of misleidend is wetende dat dit vals, onjuis of misleidend is;

(d) behoudens die bepalings van artikel 29 (14), 'n woning, gebou, buitegebou of ander struktuur oprig, verander of daaraan aanbou wat nie ingevolge 'n boupermit gemagtig is nie, sonder dat hy vooraf die skriftelike toestemming van die superintendent verkry het soos by artikel 29 (6) vereis word;

(e) in 'n woning, gebou, heining, buitegebou of ander struktuur, enige materiaal gebruik wat nie vooraf deur die superintendent goedgekeur is soos in artikel 29 (7) voorgeskryf word nie;

(f) being the owner of any existing structure which is unsightly or dilapidated, or the erection of which has not been authorised by the superintendent and having been ordered by the superintendent in terms of section 29 (15), to remove such structure within 10 days, fails without reasonable cause to comply with such order, save where such structure has been authorised under section 29 (14);

(g) having been the holder of a certificate or a member of the family of such holder, fails on cancellation of such certificate, in terms of the provisions of section 32 (1), to leave the township immediately or in the case of a holder, to deliver his certificate to the superintendent;

(h) being the owner of any fence which does not comply with the provisions of section 33 (2) and having received written notice in terms of section 33 (3) to repair, re-erect or remove such fence within 10 days of receipt of such notice, fails without reasonable cause to comply with such notice;

(i) fails to comply with any order made under section 50 (3) or 54 (1);

(j) fails to comply with any rule made, order or direction given or notice issued under section 55;

shall be guilty of an offence and liable on conviction to a fine not exceeding R100 or to imprisonment for a period not exceeding 90 days.

(2) Whenever any person is charged with contravening any of the provisions of this Proclamation, the burden of proving that he had lawful authority for the act of omission in respect of which he is charged, shall rest upon such person.

(3) Any fine received in respect of any contravention under subsection (1) shall accrue to the Trust.

CHAPTER 3

TRADING

Definitions

57. In this Chapter, unless the context otherwise indicates—

“trader” means any person who is carrying on any lawful trading in the township under this Proclamation;

“trading site” means any site demarcated or set aside under section 11 of Chapter 2 for trading purposes and includes any table, stand or stall on such site on which any trading is carried on.

Authority to commence trading

58. (1) No person shall, save with the written permission of the Native Commissioner or when authorised thereto under this Proclamation, carry on any trading in the township otherwise than on a trading site allotted to him for that purpose.

(2) Nothing contained in this section shall absolve any person from obtaining any licence or other authority which is required by any other law as a condition precedent to the commencement of any such trading.

Available sites to be advertised

59. (1) Should any trading site in the township at any time be available for allotment, the superintendent shall publish a notice inviting applications for the allotment thereof to be lodged in writing at his office not later than a date to be specified in such notice, being not less than 14 days from the date of publication thereof. Such notice shall be published in Afrikaans and in English and in the Native language or languages most commonly used

(f) die eienaar is van 'n bestaande struktuur wat onooglik of bouvallig is of waarvan die oprigting nie deur die superintendent gemagtig is nie, en nadat hy ingevolge artikel 29 (15) deur die superintendent gelas is om sodanige struktuur binne 10 dae te verwyder, sonder gegronde rede in gebreke bly om aan sodanige lasgewing te voldoen, uitgesonderd waar sodanige struktuur kragtens artikel 29 (14) gemagtig is;

(g) die houer van 'n sertifikaat of 'n lid van die gesin van sodanige houer was, en in gebreke bly om die dorp onmiddellik te verlaat wanneer sodanige sertifikaat kragtens die bepalings van artikel 32 (1) ingetrek word of in die geval van 'n houer, om sy sertifikaat aan die superintendent te oorhandig;

(h) die eienaar is van 'n heining wat nie aan die bepalings van artikel 33 (2) voldoen nie en nadat hy skriftelike kennis kragtens artikel 33 (3) gekry het om sodanige heining binne 10 dae na ontvangs van sodanige kennisgewing te herstel, te herbou of te verwyder, sonder gegronde rede in gebreke bly om aan sodanige kennisgewing te voldoen;

(i) versuim om aan enige bevel wat ingevolge artikel 50 (3) of 54 (1) gegee is, te voldoen;

(j) versuim om aan enige reël, bevel, voorskrif of kennisgewing wat ingevolge artikel 55 gemaak, gegee of uitgereik is, te voldoen;

begaan 'n misdryf en is by skuldigbevinding strafbaar met 'n boete van hoogstens R100 of gevangenisstraf vir 'n tydperk van hoogstens 90 dae.

(2) Wanneer 'n persoon aangekla word van 'n oortreding van die bepalings van hierdie Proklamasie, rus die bewyslas dat hy wettige magtiging gehad het tot die daad of versuim ten opsigte waarvan hy aangekla word, op daardie persoon.

(3) Enige boete wat ontvang word ten opsigte van 'n oortreding ingevolge subartikel (1), kom die Trust toe.

HOOFSTUK 3

HANDEL DRYF

Woordomskeywing

57. In hierdie Hoofstuk, tensy uit die samehang anders blyk, beteken—

“handelaar” iemand wat ingevolge hierdie Proklamasie wettiglik in die dorp handel dryf;

“handelsperseel” 'n perseel wat ingevolge artikel 11 van Hoofstuk 2 afgebaken of opsygesit is vir handelsdoeleindes, en ook 'n tafel, standplaas of stalletjie op sodanige perseel, waarop handel gedryf word.

Magtiging om te begin handel dryf

58. (1) Uitgesonderd met die skriftelike goedkeuring van die Naturellekommissaris of wanneer hy ingevolge hierdie Proklamasie daartoe gemagtig word, mag geen persoon in die dorp handel dryf nie, behalwe op 'n handelsperseel wat vir daardie doel aan hom toegeken is.

(2) Geen bepaling van hierdie artikel stel 'n persoon vry van die verkryging van 'n lisensie of ander magtiging wat by enige ander wet vereis word voordat met enige sodanige handel 'n aanvang gemaak kan word nie.

Beskikbare persele moet geadverteer word

59. (1) Indien 'n handelsperseel in die dorp te eniger tyd vir toekenning beskikbaar is, moet die superintendent 'n kennisgewing publiseer waarby aansoeke om die toekenning daarvan gevra word, wat skriftelik by sy kantoor ingelewer moet word voor of op 'n dag wat in sodanige kennisgewing vermeld moet word en wat minstens 14 dae na die datum van publikasie van sodanige kennisgewing moet val. Sodanige kennisgewing moet in Afrikaans en in Engels en in die Naturelletaal of -tale wat die algemeenste in die dorp gebesig word, gepubliseer word en

in the township and shall be affixed to the notice-board at the office of the superintendent and shall clearly state what information must be supplied by an applicant.

(2) Upon the expiry of the period within which applications may be lodged, the superintendent shall transmit all applications received to the manager for consideration under section 60.

Allotment of trading sites

60. (1) Any Native person, or company or other corporate body in which a Native has or Native persons have a controlling interest, or any association, syndicate or partnership of Native persons desirous of carrying on any trading on a trading site within the township shall apply for a deed of grant or a certificate, as the case may be, in respect of such site. Such application shall be made on a form substantially the same as Annexure B or A to this Proclamation, respectively.

(2) The Secretary, in the case of an ownership unit, or the manager, in the case of a letting unit, on being satisfied that—

(a) a suitable site which has not been reserved for some other purpose is available;

(b) the applicant is a fit and proper person to carry on any trading in the township;

(c) the applicant is not otherwise debarred by this Proclamation or any other law from carrying on any trading on the site;

(d) the applicant has, in the case of an ownership unit, paid the purchase price for such unit in full, or adequate arrangements have been made for the payment of the purchase price;

(e) in the case of an ownership unit, a deed of sale substantially in the form set out in Annexure E to this Proclamation has been entered into;

may allot such site to such applicant and, in the case of an ownership unit, grant to such applicant a deed of grant substantially in the form set out in Annexure M to this Proclamation and, in the case of a letting unit, issue to him a certificate substantially in the form set out in Annexure N to this Proclamation. The Secretary may in respect of such ownership unit impose such servitudes as he may deem fit.

(3) Any fees or other charges which may accrue in respect of any trading site allotted under subsection (2) shall be payable in advance on or before the seventh day of every calendar month from the date of the deed of grant or of the certificate, or the date of first occupation of the site by the applicant, whichever is the earlier.

Traders

61. (1) Subject to the provisions of subsection (2) no trading site shall be allotted to any person other than a Native, company, association, syndicate or partnership referred to in section 60 (1), nor shall any trader employ any non-Native on any site so allotted.

(2) Notwithstanding the provisions of this Chapter, the Secretary may in his discretion authorise the allocation of one or more trading sites, either as ownership or as letting units, to the Bantu Investment Corporation, and such Corporation may dispose of all or any of such units to Native persons approved by the Secretary or, with the approval of the Minister, transfer any letting unit to any other person in the event of a trade being established on the site which, in the opinion of the Minister, would be in the interest of the occupiers, the town or the area and if provisions is made that the ownership of such trade shall pass to the said corporation or a Bantu person in due course.

op die kennisgewingbord by die kantoor van die superintendent aangeplak word en daarin moet duidelik vermeld word watter inligting deur 'n applikant verstrekt moet word.

(2) Na verstryking van die tydperk waarin aansoeke ingedien kan word, moet die superintendent al die aansoeke wat ontvang is aan die bestuurder stuur vir oorweging ingevolge artikel 60.

Toekenning van handelspersele

60. (1) 'n Naturelepersoon of maatskappy of ander liggaam met regspersoonlikheid waarin 'n Naturel of Naturelepersone die beherende belang het, 'n vereniging, sindikaat of vennootskap van Naturelepersone wat verlang om op 'n handelsperseel in die dorp handel te dryf, moet om 'n grondbrief of 'n sertifikaat, na gelang van die geval, ten opsigte van genoemde perseel aansoek doen. Sodanige aansoek word gedoen op 'n vorm wat wesenlik dieselfde as onderskeidelik Aanhangel B of A van hierdie Proklamasie is.

(2) Wanneer die Sekretaris, in die geval van 'n eienaars-eenheid, of die bestuurder, in die geval van 'n huureenheid, oortuig is dat—

(a) 'n geskikte perseel wat nie vir 'n ander doel gereserveer is nie, beskikbaar is;

(b) die applikant 'n geskikte persoon is om in die dorp handel te dryf;

(c) die applikant nie andersins by hierdie Proklamasie of enige ander wet verhoed word om op die perseel handel te dryf nie;

(d) die applikant, in die geval van 'n eienaars-eenheid, die koopsom vir sodanige eenheid ten volle betaal het of bevredigende reëlins getref het vir die betaling van die koopsom;

(e) in die geval van 'n eienaars-eenheid, 'n koopakte wesenlik in die vorm in Aanhangel E van hierdie Proklamasie uiteengesit, aangegaan is;

kan hy genoemde perseel aan genoemde applikant toeken en, in die geval van 'n eienaars-eenheid, aan genoemde applikant 'n grondbrief uitreik wat wesenlik in die vorm is wat in Aanhangel M van hierdie Proklamasie uiteengesit word en, in die geval van 'n huureenheid, 'n sertifikaat aan hom uitreik wat wesenlik in die vorm is wat in Aanhangel N van hierdie Proklamasie uiteengesit word. Die Sekretaris kan ten opsigte van sodanige eienaars-eenheid sodanige servitude opleë as wat hy goedgevind.

(3) Enige gelde of ander vorderings wat betaalbaar word ten opsigte van 'n handelsperseel ingevolge subartikel (2) toegeken, is vooruitbetaalbaar voor of op die sewende dag van elke kalendermaand vanaf die datum van die grondbrief of sertifikaat of die datum van eerste okkupasie van die perseel deur die applikant, naamlik die vroegste datum.

Handelaars

61. (1) Behoudens die bepalings van subartikel (2) word geen handelsperseel aan 'n persoon toegeken wat nie 'n Naturel, maatskappy, vereniging, sindikaat of vennootskap in artikel 60 (1) bedoel, is nie, en 'n handelaar neem ook nie 'n ander persoon as 'n Naturel op 'n perseel wat aldus toegeken is, in diens nie.

(2) Ondanks die bepalings van hierdie Hoofstuk, kan die Sekretaris na goedgefinke die toekenning van een of meer handelspersele aan die Bantoebeleggingskorporasie magtig, hetsy as eienaars-, hetsy as huureenhede en sodanige Korporasie kan al of enige van genoemde eenhede aan Naturelepersone deur die Sekretaris goedgekeur, oordra of, met die goedkeuring van die Minister, enige huureenheid aan enige ander persoon oordra indien 'n bedryf op die perseel gevestig sal word wat na oordeel van die Minister in belang van die inwoners, die dorp of gebied sal wees en indien voorsiening gemaak word dat die eienaarskap van sodanige bedryf te geleger tyd aan genoemde Korporasie of 'n Naturelepersoon sal oorgaan.

Sale of fresh or skim milk

62. Nothing in this Proclamation contained shall prohibit or restrict the sale and delivery of fresh or skimmed milk in any township: Provided that—

(i) this section shall not convey any authority for the entry into or presence in such township of any person not otherwise authorised thereto; and

(ii) any sale or delivery of such milk shall be subject to such other laws as may apply thereto.

Business hours

63. The hours during which business or any particular class of business may be conducted in the township shall be prescribed by the Native Commissioner from time to time and a notice setting out such hours shall be posted on the notice-board at the office of the superintendent.

Alterations to buildings and fittings

64. No trader shall make any structural alterations to any buildings or fittings on the trading site allotted to him or place any additional fittings thereon without the written permission of the manager.

When buildings are to be erected by trader

65. (1) Except where the Trust has erected the necessary buildings, any successful applicant for a trading site shall erect on such site the buildings or other structures necessary for his undertaking, but no building or structure shall be erected by him on such site otherwise than in accordance with plans and specifications approved by the manager.

(2) The Trust or a township council may cause any buildings or structures erected on a trading site referred to in subsection (1), otherwise than in accordance with plans and specifications approved by the manager, to be demolished or suitably altered and any expenditure incurred in such demolition or alteration shall be recoverable from the trader concerned by writ of execution issued under the hand of the Native Commissioner.

(3) The trader shall keep any buildings owned by him and situated on a trading site in a good state of repair and cleanliness.

Maintenance of Trust buildings

66. The Trust shall be responsible for maintaining the outside of any building owned by it, and the trader occupying it shall maintain the inside of the building in a good state of repair and cleanliness.

Damage to Trust buildings and trader's goods

67. The Trust shall not be liable, in respect of buildings erected by the Trust for allotment to traders, for any damage done to the trader's stock, books, papers and other effects as a result of rain, wind, hail, lightning, stormwater or fire or riot, strikes or action of the State's enemies or through any other cause of a like nature.

Fencing

68. Every trader shall, if required by the manager so to do, adequately fence the trading site allotted to him.

Use of site

69. No trader shall without the prior written approval of the manager use the trading site allotted to him for any purpose other than that for which it was allotted to him by the Trust.

Verkoop van vars of afgeroomde melk

62. Geen bepaling van hierdie Proklamasie verbied of beperk die verkoop en aflewering van vars of afgeroomde melk in 'n dorp nie: Met dien verstande dat—

(i) hierdie artikel nie magtiging verleen nie tot die binnekoms van of teenwoordigheid in sodanige dorp van 'n persoon wat nie andersins daartoe gemagtig is nie; en

(ii) enige verkoop of aflewering van sodanige melk onderworpe is aan sodanige ander wetsbepalings as wat daarop van toepassing is.

Besigheidsure

63. Die ure waarin besigheid of 'n bepaalde klas besigheid in die dorp gedryf kan word, word van tyd tot tyd deur die Naturellekommissaris voorgeskryf en 'n kennisgewing waarin daardie ure uiteengesit word, moet op die kennisgewingbord by die kantoor van die superintendent aangeplak word.

Veranderings aan geboue en toebehore

64. 'n Handelaar mag nie sonder die skriftelike toestemming van die bestuurder enige strukturele veranderings aan geboue of toebehore op die handelsperseel wat aan hom toegeken is, aanbring of enige addisionele toebehore daarop aanbring nie.

Wanneer geboue deur handelaar opgerig moet word

65. (1) Uitgesonderd waar die Trust die nodige geboue opgerig het, moet 'n suksesvolle applikant om 'n handelsperseel op sodanige perseel die geboue of ander strukture oprig wat vir sy onderneming nodig is, maar 'n gebou of struktuur mag alleen deur hom op sodanige perseel opgerig word in ooreenstemming met planne en spesifikasies wat die bestuurder goedkeur.

(2) Die Trust of 'n dorpsraad kan geboue of strukture wat op 'n handelsperseel bedoel in subartikel (1) opgerig is maar nie in ooreenstemming is met planne en spesifikasies wat deur die bestuurder goedgekeur is nie, laat afbreek of op geskikte wyse laat verander en die onkoste wat aangegaan is by sodanige afbreek of verandering is op die betrokke handelaar verhaalbaar by wyse van 'n lasbrief vir eksekusie wat deur die Naturellekommissaris onderteken is.

(3) Die handelaar moet alle geboue wat aan hom behoort en op 'n handelsperseel geleë is, in 'n goeie en sindelike toestand hou.

Onderhoud van die Trust se geboue

66. Die Trust is verantwoordelik vir die onderhoud van die buitekant van enige gebou waarvan hy die eienaar is, en die handelaar wat dit okkupeer, moet die binnekant van die gebou in 'n goeie en sindelike toestand hou.

Skade aan Trust se geboue en handelaar se goedere

67. Die Trust is nie ten opsigte van geboue wat deur die Trust opgerig is vir toekenning aan handelaars, aanspreeklik vir enige skade wat aan die handelaar se voorrade, boeke, dokumente of ander besittings aangerig word weens reën, wind, hael, weerlig, stormwater of brand of weens oproer, stakings, optrede deur die Staat se vyande of deur enige ander soortgelyke oorsaak nie.

Omheining

68. Elke handelaar moet, indien die bestuurder dit vereis, die handelsperseel wat aan hom toegeken is, doeltreffend omhein.

Gebruik van perseel

69. 'n Handelaar mag nie sonder die voorafverkreepte skriftelike goedkeuring van die bestuurder die handelsperseel wat aan hom toegeken is, vir enige ander doel gebruik as dié waarvoor dit deur die Trust aan hom toegeken is nie.

Keeping of books

70. Every trader shall keep proper books in respect of his business transactions, and such books shall be open to inspection by the Trust or any authorised employee.

Health and sanitation

71. (1) No person shall keep, prepare or expose for sale or cause or permit to be kept, prepared or exposed for sale, in any shop, room or other place which is used as sleeping quarters or is directly connected with any sleeping apartment or sanitary convenience, any meat or other food intended for human consumption.

(2) No person shall keep or prepare for sale or cause or permit to be kept or prepared for sale in any structure any food for human consumption which is or is likely to be offensive, or injurious or dangerous to health as a result of such structure being filthy, overcrowded or badly lit or ventilated or of the occurrence on the premises of any notifiable disease.

(3) No person shall keep, prepare or expose for sale or cause or permit to be kept, prepared or exposed for sale any food in any shop, room or other place which is not at all times fly-screened, efficiently ventilated by direct communication with the external air and sufficiently lit and which, including all the utensils, receptacles and things belonging to or used in such shop, room or place, is not clean and free from dust, filth or other noxious matter or thing: Provided that no person shall keep, prepare or expose for sale any meat, fish, bread or dairy products unless, in addition to the foregoing requirements, such shop, room or other place conforms to the following additional special requirements:

(a) The floors shall be of cement or other impermeable, non-absorbent and easily cleansed material approved by the manager; and

(b) the internal walls and ceilings shall be whitewashed with lime or other suitable material during the months of January, May and September of each year, and at such other times as the manager may direct: Provided that if such internal walls are painted with a light-coloured oil paint this requirement shall be deemed to have been complied with if the said walls are thoroughly washed down with hot water and soap during the months of January, May and September of each year.

(4) No person shall keep, prepare or expose for sale or cause or permit to be kept, prepared or exposed for sale any diseased, unsound or unwholesome meat or food intended for human consumption.

(5) Every trader shall take all reasonable steps to ensure that at all times his premises and all utensils and equipment used in his undertaking are in a clean and hygienic condition and that all persons employed on his premises, including himself, are in a proper state of cleanliness.

(6) A trader shall, if required by the manager so to do, provide on the trading site allotted to him adequate sanitary conveniences to the satisfaction of the manager.

Medical examination of trader and employees

72. All traders and their assistants shall, when required by the superintendent so to do, submit themselves to medical examination by a medical officer. Any such trader or assistant certified by a medical officer to be suffering from any infectious or contagious disease shall be prohibited by the superintendent from trading or being employed on any trading site or handling any food-

Hou van boeke

70. Elke handelaar moet behoorlike boeke hou ten opsigte van sy besigheidstransaksies en dié boeke moet ter insae lê van die Trust of 'n gemagtigde werknemer.

Gesondheid en sanitasie

71. (1) Geen persoon mag vleis of ander voedsel wat vir menslike verbruik bedoel is, vir verkoop in 'n winkel, kamer of ander plek wat as 'n slaapvertrek gebruik word of regstreeks met 'n slaapvertrek of 'n sanitêre gerief verbind is, hou, berei of uitstal of laat hou, berei of uitstal of toelaat dat dit daar gehou, berei of uitgestal word nie.

(2) Geen persoon mag voedsel vir menslike verbruik, vir verkoop in 'n struktuur hou of berei of laat hou of berei of toelaat dat dit daar gehou of berei word nie as dié voedsel weens die feit dat sodanige struktuur vuil, oorvol of swak verlig of swak geventileer is of weens die voorkoms op die perseel van 'n siekte wat aangegee moet word, aanstootlik, of skadelik of gevaarlik vir die gesondheid is of waarskynlik sal wees.

(3) Geen persoon mag in 'n winkel, kamer of ander plek wat nie te alle tye van vlieëskerms voorsien is, doeltreffend geventileer is deur regstreekse verbinding met die buitlug en voldoende verlig is nie en wat, met inbegrip van al die gereedskap, houers en dinge wat tot sodanige winkel, kamer of plek behoort of daarin gebruik word, nie skoon en vry van stof, vuilgoed of ander skadelike stowwe of dinge is nie, voedsel vir verkoop hou, berei of uitstal of laat hou, berei of uitstal of toelaat dat dit daar gehou, berei of uitgestal word nie: Met dien verstande dat geen persoon vleis, vis, brood of suiwelprodukte vir verkoop mag hou, berei of uitstal nie, tensy sodanige winkel, kamer of ander plek benewens voorgaande vereistes ook aan die volgende addisionele spesiale vereistes voldoen:

(a) Die vloere moet van sement of 'n ander ondeurlatende nie-absorberende materiaal wees wat maklik skoongemaak kan word en deur die bestuurder goedgekeur is; en

(b) die binnemure en plafonne moet elke jaar gedurende die maande Januarie, Mei en September en ook op ander tye wat die bestuurder gelas, met kalk, of ander geskikte materiaal afgewit word: Met dien verstande dat as sodanige binnemure met 'n olie verf in 'n ligte kleur gevef is, hierdie vereiste geag word nagekom te wees as genoemde mure elke jaar gedurende die maande Januarie, Mei en September deeglik met warm water en seep afgewas word.

(4) Geen persoon mag vleis of voedsel wat vir menslike verbruik bedoel is en wat met siekte besmet, bederf of ongesond is vir verkoop hou, berei of uitstal of laat hou, berei of uitstal of toelaat dat dit gehou, berei of uitgestal word nie.

(5) Elke handelaar moet alle redelike stappe doen om te verseker dat sy perseel en alle gereedskap en uitrusting wat in verband met sy onderneming gebruik word, te alle tye in 'n sindelike en higiëniese toestand is, en dat alle persone wat op sy perseel in diens is, met inbegrip van homself, behoorlik sindelik is.

(6) Wanneer hy daartoe deur die bestuurder versoek word, moet 'n handelaar tot tevredenheid van die bestuurder voldoende sanitêre geriewe verskaf op die handelsperseel wat aan hom toegeken is.

Mediese ondersoek van handelaar en werknemers

72. Wanneer die superintendent dit verlang, moet alle handelaars en hul assistente hulle aan mediese ondersoek deur 'n mediese beampte onderwerp. Sodanige handelaar of assistent van wie 'n mediese beampte sertifiseer dat hy aan 'n aansteeklike of besmetlike siekte ly, moet deur

stuffs for sale thereon until he has obtained a certificate from a medical officer to the effect that he is no longer suffering from such disease.

Capital

73. No person other than a Native shall be allowed by the trader to share in the profits of his trading: Provided that this section shall not debar the trader from raising with the approval of the Secretary a loan in the ordinary course of business.

Soliciting orders

74. No person shall without the prior approval of the superintendent solicit or attempt to obtain orders within the township for any trading not carried on in the township.

Hawking and peddling prohibited

75. No person other than a Native duly authorised by the Native Commissioner and licensed or exempted according to law shall carry on the trade or business of a hawker or pedlar in the township.

Transfer of trading sites and disposal of trading rights

76. (1) Subject to the provisions of section 61 (2) no trader shall dispose of his trading rights in the township or transfer the certificate or deed of grant in respect of his trading site to any person other than a Native, or a company or other corporate body in which a Native has or Native persons have a controlling interest, or an association, syndicate or partnership of Native persons approved by the manager in the case of a letting unit, or the Secretary in the case of an ownership unit.

(2) A certificate or a deed of grant in respect of a trading site shall be transferred only if—

(a) the transferor has paid all the fees, rents and other charges due by him under this Chapter and, if he has obtained an advance in terms of section 30 or 31 of Chapter 2, has repaid that advance together with any interest thereon that may have accrued: Provided that the Secretary may, subject to the provisions of this Proclamation, allow the transferee to take over the liability;

(b) the certificate has been surrendered;

(c) the transferor and transferee have completed a transfer substantially in the form set out in Annexure O to this Proclamation and have, in the case of an ownership unit, complied with the provisions of Chapter 8; and

(d) the prescribed fee has been paid.

(3) When effecting transfer of a certificate the manager shall cancel the certificate of the transferor and issue a certificate substantially in the form set out in Annexure N to this Proclamation to the transferee. A transfer of a deed of grant shall be effected in the manner prescribed in Chapter 8.

(4) The provisions of section 22 (4), (5) and (6) of Chapter 2 shall apply *mutatis mutandis* in the case of a transfer of a trading site, any reference in the said subsections to "site" or "ownership unit" being construed as a reference to a "trading site".

Cancellation of certificates, deed of grant and deeds of sale

77. (1) A certificate to occupy a trading site as letting unit may be cancelled—

(a) by the holder thereof on one month's notice in writing to the superintendent;

die superintendent verbied word om op enige handelsperseel handel te dryf of in diens te wees of om eetware vir verkoop daarop te hanteer totdat hy 'n sertifikaat van 'n mediese beampte verkry het dat hy nie meer aan sodanige siekte ly nie.

Kapitaal

73. Geen persoon, uitgesonderd 'n Naturel, mag deur die handelaar toegelaat word om in die wins van sy handel te deel nie: Met dien verstande dat hierdie artikel die handelaar nie verhinder om met die goedkeuring van die Sekretaris 'n lening in die gewone loop van besigheid aan te gaan nie.

Werwing van bestellings

74. Geen persoon mag binne die dorp, sonder die voorafverkreë goedkeuring van die superintendent, vir enige handel wat nie in die dorp gedryf word nie, bestellings werf of probeer verkry nie.

Marskramery en vent is verbode

75. Geen persoon, uitgesonderd 'n Naturel wat behoorlik deur die Naturellekommissaris daartoe gemagtig en by wet gelisensieer of vrygestel is, mag die bedryf of besigheid van 'n marskramer of venter in die dorp uitoefen nie.

Oordrag van handelspersele en van die hand sit van handelsregte

76. (1) Behoudens die bepalings van artikel 61 (2) mag geen handelaar sy handelsregte in die dorp van die hand sit of die sertifikaat of grondbrief ten opsigte van sy handelsperseel oordra nie aan 'n ander persoon as 'n Naturel of 'n maatskappy of ander liggaam met regs persoonlikheid waarin 'n Naturel of Naturellepersone die beherende belang het, of 'n vereniging, sindikaat of vennootskap van Naturellepersone wat deur die bestuurder in die geval van 'n huureenheid, of die Sekretaris in die geval van 'n eenaarseenheid, goedgekeur is.

(2) 'n Sertifikaat of grondbrief ten opsigte van 'n handelsperseel word oorgedra slegs indien—

(a) die transportgewer al die gelde, huur en ander vorderings wat ingevolge hierdie Hoofstuk deur hom verskuldig is, betaal het en indien hy 'n voorskot kragtens artikel 30 of 31 van Hoofstuk 2 verkry het, hy daardie voorskot tesame met enige rente wat daarop verskuldig geword het, terugbetaal het: Met dien verstande dat die Sekretaris, behoudens die bepalings van hierdie Proklamasie, die transportnemer kan toelaat om die verpligting oor te neem;

(b) daar van die sertifikaat afstand gedoen is;

(c) die transportgewer en die transportnemer 'n oordrag voltooi het wat wesenlik in die vorm is wat in Aanhangsel O van hierdie Proklamasie uiteengesit word en, in die geval van 'n eenaarseenheid, aan die bepalings van Hoofstuk 8 voldoen het; en

(d) die voorgeskrewe gelde betaal is.

(3) By die oordrag van 'n sertifikaat moet die bestuurder die sertifikaat van die transportgewer intrek en 'n sertifikaat wesenlik in die vorm uiteengesit in Aanhangsel N van hierdie Proklamasie aan die transportnemer uitreik. Die oordrag van 'n grondbrief geskied op die wyse in Hoofstuk 8 voorgeskryf.

(4) Die bepalings van artikel 22 (4), (5) en (6) van Hoofstuk 2 is *mutatis mutandis* van toepassing in die geval van die oordrag van 'n handelsperseel en enige verwysing in genoemde subartikels na "perseel" of "eenaarseenheid" word uitgelê as 'n verwysing na 'n "handelsperseel".

Intrekking van sertifikate, grondbriewe en koopaktes

77. (1) 'n Sertifikaat om 'n handelsperseel as 'n huureenheid te okkupeer, kan ingetrek word—

(a) deur die houer daarvan, deur skriftelike kennis van een maand aan die superintendent te gee;

(b) by the manager on one month's notice in writing on such holder's—

(i) failing to pay any amount for which he may be liable in terms of this Chapter within one month of the date on which such amount becomes due and payable;

(ii) having obtained such certificate by making a false, incorrect or misleading statement material to the issue of such certificate;

(iii) being convicted of a contravention on the trading site, of the liquor laws or of any law relating to the cultivation, possession or disposal of habit-forming drugs or of any other offence for which a sentence of imprisonment without the option of a fine is imposed;

(iv) being convicted twice of a contravention of the provisions of this Chapter within a period of three years;

(v) being convicted of a contravention of section 113 of the Public Health Act, 1919 (Act 36 of 1919);

(vi) or any of his employees' acting, in the opinion of the Minister, in a manner prejudicial to the interests of the State;

(vii) failing to obtain the requisite trading licence or permission under any other law to enable him to carry on his trading on the site allotted to him;

(viii) having received written notice from the superintendent to repair, alter, paint, whitewash, disinfect, rebuild or demolish any building or structure on the trading site allotted to him, failing, neglecting or refusing within three months of the date of receipt of such notice and without reasonable cause to carry out such instructions;

and on such cancellation of the certificate, the holder thereof shall—

(aa) deliver his certificate to the superintendent;

(bb) give immediate undisturbed possession of the letting unit to the superintendent:

Provided that such cancellation shall not affect the right hereby reserved to the Trust or township council to recover all rent or other charges due and calculated up to the date of such cancellation.

(2) The Minister may, upon such conditions as to the removal of improvements or the payment of compensation, or both, and in the case of an ownership unit in respect of which a mortgage bond is registered, after such prior notification to the mortgagee as he may in his discretion approve, declare the deed of grant of an ownership unit forfeited, and such unit shall thereupon revert to the Trust, free of all restrictions, endorsements or encumbrances—

(a) in the event of a breach by the grantee of any of the conditions of the deed of grant, other than a condition relating to the payment of any fees, charges rates;

(b) if the grantee obtained such deed of grant by making a false, incorrect or misleading statement material to the issue thereof;

(c) if the grantee abandons or fails to occupy the site for bona fide trading purposes for a period in excess of six months;

(d) on such grantee's or any of his employees' being convicted of a contravention, on the trading site, of the liquor laws or any law relating to the cultivation, pos-

(b) deur die bestuurder, deur skriftelike kennis van een maand te gee, as sodanige houer—

(i) in gebreke bly om 'n bedrag waarvoor hy ingevolge die bepaling van hierdie Hoofstuk aanspreeklik is, te betaal binne een maand na die datum waarop sodanige bedrag verskuldig en betaalbaar word;

(ii) sodanige sertifikaat verkry het deur 'n valse, onjuiste of misleidende verklaring te doen wat van belang was in verband met die uitreiking van sodanige sertifikaat;

(iii) skuldig bevind is aan 'n oortreding, op die handelsperseel, van die drankwette of van 'n wet wat betrekking het op die kweek of besit van of beskikking oor gewoontevormende middels of van enige ander oortreding waarvoor 'n vonnis van gevangenisstraf sonder die keuse van 'n boete opgelê word;

(iv) twee maal binne 'n tydperk van drie jaar weens 'n oortreding van die bepaling van hierdie Hoofstuk skuldig bevind word;

(v) weens 'n oortreding van artikel 113 van die Volksgezondheidswet, 1919 (Wet 36 van 1919), skuldig bevind word;

(vi) of enigeen van sy werknemers, volgens die oordeel van die Minister, op 'n wyse optree wat nadelig vir die belange van die Staat is;

(vii) in gebreke bly om die vereiste handelslisensie of toestemming ingevolge enige ander wet te verkry om hom in staat te stel om op die perseel wat aan hom toegeken is, handel te dryf;

(viii) skriftelike kennisgewing van die superintendent ontvang het om 'n gebou of struktuur op die handelsperseel wat aan hom toegeken is, te herstel, te verander, te verf, af te wit, te ontsmet, te herbou of te sloop, en binne drie maande na die datum van ontvangs van sodanige kennisgewing en sonder gegronde rede versuim, nalaat of weier om sodaige opdragte uit te voer;

en by sodanige intrekking van die sertifikaat moet die houer daarvan—

(aa) sy sertifikaat aan die superintendent oorhandig;

(bb) die superintendent dadelik in ongestoorde besit van die huureenheid stel:

Met dien verstande dat sodanige intrekking nie inbreuk maak nie op die reg wat hierby aan die Trust of dorpsraad voorbehou word om alle huurgeld of ander vorderings in te vorder wat tot die datum van sodanige intrekking verskuldig en bereken is.

(2) Die Minister kan, behoudens sodanige voorwaardes betreffende die verwydering van verbeterings of die betaling van vergoeding, of beide, en in die geval van 'n eienaarsenheid ten opsigte waarvan 'n verbandakte geregistreer is, na sodanige voorafgaande kennisgewing aan die verbandnemer as wat hy na goedgekeurde goedkeur, die grondbrief van 'n eienaarsenheid verbeurd verklaar, en daarna val so 'n eenheid weer terug aan die Trust sonder enige beperkings, endossemente of beswarings—

(a) in die geval van die verbreking deur die bevoordeelde van enigeen van die voorwaardes van die grondbrief, uitgesonder 'n voorwaarde betreffende die betaling van enige gelde, vorderings of belasting;

(b) as die bevoordeelde sodanige grondbrief verkry het deur 'n valse, onjuiste of misleidende verklaring te doen wat in verband met die uitreiking daarvan van belang was;

(c) as die bevoordeelde die perseel verlaat of versuim om die perseel vir bona fide handelsdoeleindes te okkupeer vir 'n langer tydperk as ses maande;

(d) as genoemde bevoordeelde of enige van sy werknemers skuldig bevind word aan 'n oortreding, op die handelsperseel, van die drankwette of van 'n wet wat

session or disposal of habit-forming drugs or of any other offence for which a sentence of imprisonment without the option of a fine is imposed;

(e) in the event of proof to the satisfaction of the Minister that the grantee or any of his employees is acting in a manner prejudicial to the interests of the State.

(3) Cancellation of a certificate or of a deed of grant in terms of subsection (1) or (2) otherwise than by order of the Minister shall not take place until the holder or grantee, as the case may be, shall have been warned by notice under the hand of the manager served on him at the letting or ownership unit, as the case may be, or, in his absence, affixed to a door of the main building on such unit or in another prominent place on such unit, to appear before the Native Commissioner on a date not less than 14 days from the date of such notice to show cause why cancellation shall not take place. Upon the day appointed for the appearance of the holder or grantee, the Native Commissioner shall enquire into the matter and make such order as he may consider just or make his recommendation to the Minister, as the case may be.

(4) The provisions of section 32 (4), (5) and (6) of Chapter 2 shall *mutatis mutandis* apply in the event of the cancellation of an ownership unit under this section, any reference in the said subsections to "deed of grant" being construed as a reference to the deed of grant issued under section 66 of this Chapter.

(5) (a) A deed of sale entered into under section 60 (2) may be cancelled by the Secretary if—

(i) the requirements laid down in that section are no longer complied with;

(ii) the applicant fails to pay any instalments, fees or other charges accrued in respect of the site mentioned in the deed of sale before or other charges accrued in respect of the site mentioned in the deed of sale before or on the seventh day of each calendar month from the date of the deed of sale or first occupation of the site by such applicant, whichever is the earlier;

(iii) the applicant abandons the site mentioned in the deed of sale or fails to use it for bona fide trading purposes for a period exceeding 12 months after the date on which such site was allotted to such applicant for the first time, unless he shall have obtained prior written permission from the manager to absent himself for a period exceeding the said period.

(b) A deed of sale shall not be cancelled in terms of subsection (5) (a) otherwise than by order of the Minister, until the applicant shall have been warned by notice under the hand of the manager served on him on his site in the township or, in his absence, affixed to a door of his dwelling or other prominent place on the site, to appear before the Native Commissioner on a date not less than 14 days after the date of such notice to show cause why cancellation shall not take place. On the day appointed for the appearance of such applicant, the Native Commissioner shall enquire into the matter and make his recommendation to the Secretary.

(c) When any deed of sale is cancelled under subsection (5) (a) the provisions of section 32 (5) of Chapter 2 shall *mutatis mutandis* apply.

(d) On the cancellation of a deed of sale the applicant concerned shall give the superintendent immediate undisturbed possession of the site concerned: Provided that such cancellation shall not affect the right hereby reserved to the Trust or the township council to recover all

betrekking het op die kweek of besit van of beskikking oor gewoontevormende middels of aan enige ander oortreding waarvoor 'n vonnis van gevangenisstraf sonder die keuse van 'n boete opgelê word;

(e) ingeval van bewys tot tevredenheid van die Minister dat die bevoordeelde, of enige van sy werknemers, op 'n wyse optree wat vir die belange van die Staat nadelig is.

(3) Behalwe wanneer die Minister dit gelas, mag die intrekking van 'n sertifikaat of grondbrief ingevolge subartikel (1) of (2) nie geskied nie alvorens die houer of bevoordeelde, na gelang van die geval, by kennisgewing onderteken deur die bestuurder, wat by die huur- of eienaarsseenheid, na gelang van die geval, aan hom beteken of, in sy afwesigheid, aan 'n deur van die hoofgebou op genoemde eenheid of op 'n ander ooglopende plek op genoemde eenheid aangeplak is, gewaarsku is om op 'n datum minstens 14 dae na die datum van sodanige kennisgewing voor die Naturellekommissaris te verskyn en redes aan te voer waarom die intrekking nie moet plaasvind nie. Op die dag wat vir die verskyning van die houer of bevoordeelde vasgestel is, moet die Naturellekommissaris die saak ondersoek en sodanige bevel gee as wat hy regverdig ag of sy aanbeveling by die Minister doen, na gelang van die geval.

(4) Die bepalinge van artikel 32 (4), (5) en (6) van Hoofstuk 2 is *mutatis mutandis* van toepassing in geval van die intrekking van 'n eienaarsseenheid ingevolge hierdie artikel en enige verwysing in genoemde subartikels na 'n "grondbrief" word vertolk as 'n verwysing na 'n grondbrief wat ingevolge artikel 60 van hierdie Hoofstuk uitgereik is.

(5) (a) 'n Koopakte wat kragtens artikel 60 (2) aangegaan is, kan deur die Sekretaris ingetrek word indien—

(i) daar nie meer aan die vereistes in daardie artikel gestel, voldoen word nie;

(ii) die applikant nalaat om enige paaielemente, gelde of ander vorderings wat voortspruit ten opsigte van die perseel in die koopakte vermeld voor of op die sewende dag van elke kalendermaand vanaf die datum van die koopakte of van eerste okkupasie van die perseel deur sodanige applikant, naamlik die vroegste datum, te betaal;

(iii) die applikant die perseel in die koopakte vermeld, verlaat of versuim om dit vir bona fide-handelsdoeleindes te gebruik vir 'n tydperk van meer as 12 maande na die datum waarop sodanige perseel vir die eerste keer aan sodanige applikant toegeken is, tensy hy vooraf skriftelike toestemming van die bestuurder verkry het om vir langer as genoemde tydperk afwesig te wees.

(b) 'n Koopakte word nie kragtens subartikel (5) (a) ingetrek nie, behalwe wanneer die Minister dit gelas alvorens die applikant by kennisgewing onderteken deur die bestuurder, wat op sy perseel in die dorp aan hom beteken of, in sy afwesigheid, aan 'n deur van sy woning of op 'n ander ooglopende plek op die perseel aangeplak is, gewaarsku is om op 'n datum minstens 14 dae na die datum van sodanige kennisgewing voor die Naturellekommissaris te verskyn en redes aan te voer waarom die intrekking nie moet plaasvind nie. Op die dag wat vir die verskyning van sodanige applikant vasgestel is, moet die Naturellekommissaris die saak ondersoek en sy aanbeveling by die Sekretaris doen.

(c) Wanneer 'n koopakte kragtens subartikel (5) (a) ingetrek is, is die bepalinge van artikel 32 (5) van Hoofstuk 2 *mutatis mutandis* van toepassing.

(d) By die intrekking van 'n koopakte moet die betrokke applikant die superintendent onverwyld in ongestoorde besit van die betrokke perseel stel: Met dien verstande dat sodanige intrekking nie inbreuk maak op die reg wat hierby aan die Trust of die dorpsraad voorbehou

instalments or other charges due and calculated up to the date of such cancellation: Provided further that, if the applicant refuses or fails to leave the site concerned after having been advised in writing by notice served on him on the site or, in his absence, affixed to a door of his dwelling or in any other prominent place on the site, of the cancellation of the deed of sale, the native Commissioner, upon proof of service of such notice and of failure to comply therewith, may by warrant under his hand direct any person named in such warrant to enter upon such site, by force if necessary, and to eject such person or any person unlawfully continuing to occupy such site and to remove from it any goods or articles found there.

Death of trader

78. Subject to the terms and conditions of any mortgage bond or other charge registered against the title to any ownership unit, the provisions of section 24 (1), (2) (3) and (4) of Chapter 2 shall *mutatis mutandis* apply in the event of the death of a trader, any reference in the said subsections to "ownership unit", "deed of grant" or "certificate" being construed as a reference to an ownership unit, deed of grant or certificate issued under this Chapter, respectively.

Subletting, disposal and encumbrance

79. The provisions of section 20 and 21 of Chapter 2 shall *mutatis mutandis* apply in respect of a certificate or deed of grant issued under this Chapter, any reference in the said sections to a "site", "certificate" or "deed of grant" being construed as a reference to a trading site or a certificate or a deed of grant issued in respect of a trading site, respectively.

Rentals

80. Every trader shall pay monthly in advance from the date of allotment of his trading site, such fees prescribed in terms of section 53 (1) of Chapter 2 as may be applicable.

Action for rentals

81. Any trader convicted under section 82 (1) (j) may, in addition to any other penalty which may be imposed, be ordered by the court to pay the amount found to be due by such trader within such period as the court may specify, or, in default of payment within such period, be imprisoned for a period not exceeding two months: Provided that no term of imprisonment served shall have the effect of cancelling the liability or barring an action for recovery of the amount due by such trader: Provided further that no person shall be punished a second time in respect of failure to pay the same debt.

Offences

82. (1) Any person who—

(a) contravenes or fails to comply with the provisions of section 58 (1), 64, 65 (3), 68, 69, 70, 71 (1), (2), (3), (4), (5) or (6), 73, 74, 75 or 76 (1);

(b) being a trader employs on any trading site allotted to him any non-Native, in contravention of the provisions of section 61;

(c) being a trader carries on any trading in the township during hours not prescribed by the Native Commissioner in contravention of the provisions of section 63;

word nie om alle paaielemente of ander vorderings in te vorder wat tot die datum van sodanige intrekking verskuldig en bereken is: Voorts met dien verstande dat indien die applikant weier of nalaat om die betrokke perseel te verlaat nadat hy skriftelik van die intrekking van die koopakte in kennis gestel is by kennisgewing wat op sy perseel aan hom beteken is of, in sy afwesigheid, aan 'n deur van sy woning of op 'n ander ooglopende plek op die perseel aangeplak is, die Naturellekommissaris, nadat bewys gelewer is van die betekening van sodanige kennisgewing en van versuim om daaraan gehoor te gee, by wyse van 'n lasbrief deur hom onderteken aan enige persoon in sodanige lasbrief vermeld, opdrag kan gee om sodanige perseel, desnoods met geweld, binne te gaan en sodanige persoon of enige persoon wat onregmatig aanhou om sodanige perseel te okkupeer, uit te sit en enige goedere of artikels wat daar gevind word, daarvandaan te verwyder.

Afsterwe van handelaar

78. Behoudens die bedinge en voorwaardes van 'n verbandakte of ander las teen die titel van 'n eienaarsseenheid geregistreer, is die bepalings van artikel 24 (1), (2), (3) en (4) van Hoofstuk 2 *mutatis mutandis* van toepassing in die geval van die afsterwe van 'n handelaar en word enige verwysing in genoemde subartikels na "eienaarsseenheid", "grondbrief" of "sertifikaat" uitgelê as 'n verwysing na onderskeidelik 'n eienaarsseenheid, grondbrief of sertifikaat ingevolge hierdie Hoofstuk uitgereik.

Onderverhuring, beskikking en beswaring

79. Die bepalings van artikels 20 en 21 van Hoofstuk 2 is *mutatis mutandis* van toepassing ten opsigte van 'n sertifikaat of grondbrief ingevolge hierdie Hoofstuk uitgereik en enige verwysing in genoemde artikels na "perseel", "sertifikaat" of "grondbrief" word uitgelê as 'n verwysing na onderskeidelik 'n handelsperseel of 'n sertifikaat of 'n grondbrief ten opsigte van 'n handelsperseel uitgereik.

Huurgelde

80. Elke handelaar moet maandeliks, vanaf die datum van toekenning van sy handelsperseel, die toepaslike gelde kragtens artikel 53 (1) van Hoofstuk 2 voorgeskryf, vooruitbetaal.

Geregtelike stappe vir huurgelde

81. 'n Handelaar wat ingevolge artikel 82 (1) (j) skuldig bevind word, kan, benewens enige ander straf wat opgelê word, deur die hof gelas word om die bedrag wat volgens bevinding deur sodanige handelaar verskuldig is, te betaal binne die tydperk wat die hof bepaal, of kan, by wanbetaling, binne sodanige tydperk tot gevangenisstraf vir 'n tydperk van hoogstens twee maande gevonnis word: Met dien verstande dat geen gevangenisstraf wat uitgedien is, die uitwerking het dat die aanspreeklikheid opgehef word of dat die doen van geregtelike stappe belet word vir die invordering van die bedrag wat deur sodanige handelaar verskuldig is nie: Voorts met dien verstande dat geen persoon 'n tweede keer ten opsigte van wanbetaling van dieselfde skuld gestraf mag word nie.

Misdrywe

82. (1) 'n Persoon wat—

(a) die bepalings van artikel 58 (1), 64, 65 (3), 68, 69, 70, 71 (1), (2), (3), (4), (5) of (6), 73, 74, 75 of 76 (1) oortree of in gebreke bly om daaraan te voldoen;

(b) 'n handelaar is, en 'n nie-Naturel strydig met die bepalings van artikel 61 in diens neem op 'n handelsperseel wat aan hom toegeken is;

(c) 'n handelaar is, en strydig met die bepalings van artikel 63 in die dorp handel dryf gedurende ure wat nie deur die Naturellekommissaris voorgeskryf is nie;

(d) erects any building or other structure on a trading site allotted to him, otherwise than in accordance with plans and specifications approved by the manager as provided for in section 65 (1);

(e) being a trader occupying a building owned by the Trust, fails to maintain the interior of such building in a good state of repair and cleanliness as provided for in section 66;

(f) being a trader or an assistant of a trader, fails when so required by the superintendent in terms of section 72 to submit himself to medical examination by a medical officer;

(g) being a trader or an assistant of a trader who has been prohibited by the superintendent in terms of section 72 from trading or being employed on any trading site or handling any foodstuffs for sale thereon until he has obtained a certificate from a medical officer to the effect that he is no longer suffering from any infectious or contagious disease, nevertheless works on any trading site or handles any foodstuffs for sale thereon before he has obtained such certificate;

(h) fails, neglects or refuses without reasonable cause to comply with any lawful order of the superintendent;

(i) obstructs or hampers or attempts to obstruct or hamper the superintendent or any authorised employee in the lawful execution of his duty;

(j) lets or sublets a trading site without having obtained the prior written permission of the manager as required by section 20 of Chapter 2 as applied under section 79 of this Chapter;

(k) sells, cedes, assigns, makes over, alienates, pledges, donates, hypothecates or in any manner encumbers his certificate or deed of grant relating to a trading site it in contravention of the provisions of section 21 of Chapter 2 as applied under section 79 of this Chapter; or

(l) fails, neglects or refuses to pay any amount for which he is liable in terms of section 80 within one month of the date on which such amount became due and payable;

shall be guilty of an offence and liable on conviction to a fine not exceeding R100 or to imprisonment for a period not exceeding 90 days.

(2) Any fine recovered in respect of a contravention under subsection (1) shall accrue to the Trust.

CHAPTER 4

GENERAL SANITATION

Definitions

83. In this Chapter—

“nuisance” includes—

(a) any premises or part thereof of such a construction or in such a state as to be offensive, or injurious or dangerous to health;

(b) any street, stream, pool, lagoon, ditch, gutter, watercourse, sink, cistern, water closet, earth closet, privy, urinal, cesspool, sump, drain, sewer, waste-water receptacle, slop tank, manure pit, ash bin, ash pit or midden so foul or in such a state or so situated or constructed as to be a nuisance, offensive, or injurious or dangerous to health;

(c) any well or water supply injurious or dangerous to health;

(d) any tank or cistern used for the supply of water for domestic purposes, so placed, constructed or kept as to render the water therein liable to contamination, causing or likely to cause risk to health or to be conducive to the breeding of mosquitoes;

(d) enige gebou of ander struktuur op 'n handelsperseel wat aan hom toegeken is, oprig andersins as in ooreenstemming met planne en spesifikasies wat deur die bestuurder goedgekeur is soos in artikel 65 (1) bepaal;

(e) 'n handelaar is en 'n gebou okkupeer waarvan die Trust die eienaar is, en wat versuim om die binnekant van sodanige gebou in 'n goeie en sindelike toestand te hou soos in artikel 66 bepaal;

(f) 'n handelaar of 'n assistent van 'n handelaar is en in gebreke bly, wanneer die superintendent dit ingevolge artikel 72 vereis, om hom aan 'n mediese ondersoek deur 'n mediese beampte te onderwerp;

(g) 'n handelaar of 'n assistent van 'n handelaar is wat deur die superintendent ingevolge artikel 72 verbied is om op enige handelsperseel handel te dryf of in diens te wees of om eetware vir verkoop daarop te hanteer voordat hy 'n sertifikaat van 'n mediese beampte verkry het ten effekte dat hy nie meer aan 'n aansteeklike of besmetlike siekte ly nie en nogtans op 'n handelsperseel werk of enige eetware vir verkoop daarop hanteer voordat hy sodanige sertifikaat verkry het;

(h) sonder gegronde rede versuim, nalaat of weier om aan 'n wettige bevel van die superintendent te voldoen;

(i) die superintendent of 'n gemagtigde werknemer by die wettige uitvoering van sy plig hinder of belemmer of probeer hinder of belemmer;

(j) 'n handelsperseel verhuur of onderverhuur sonder dat hy vooraf die skriftelike toestemming van die bestuurder verkry het soos vereis word by artikel 20 van Hoofstuk 2 soos ingevolge artikel 79 van hierdie Hoofstuk toegepas;

(k) sy sertifikaat of grondbrief met betrekking tot 'n handelsperseel strydig met die bepalinge van artikel 21 van Hoofstuk 2, soos toegepas ingevolge artikel 79 van hierdie Hoofstuk, verkoop, sedeer, oordra, oormak, vervreem, verpand, skenk, verhipotekeer of op enige wyse beswaar; of

(l) versuim, nalaat of weier om 'n bedrag waarvoor hy ingevolge artikel 80 aanspreeklik is, te betaal binne een maand na die datum waarop sodanige bedrag verskuldig en betaalbaar word;

begaan 'n misdryf en is by skuldigebevinding strafbaar met 'n boete van hoogstens R100 of gevangenisstraf vir 'n tydperk van hoogstens 90 dae.

(2) Enige boete wat verhaal word ten opsigte van 'n oortreding ingevolge subartikel (1) kom die Trust toe.

HOOFSTUK 4

ALGEMENE SANITASIE

Woordomskeywing

83. In hierdie Hoofstuk—

omvat “oorlas”—

(a) enige perseel of gedeelte daarvan wat op so 'n wyse gebou is of in so 'n toestand verkeer dat dit aanstootlik, of nadelig of gevaarlik vir die gesondheid is;

(b) enige straat, stroom, poel, lagune, sloot, geut, waterloop, wasbak, waterbak, spoelkloset, putkloset, privaat, urinaal, vuilput, sinkput, dreineervoor, riool, afvalwaterbak, vuilwaterkenk, misput, asbak, asput of misloop, wat so afstootlik of in so 'n toestand of so geleë of gemaak is dat dit 'n oorlas veroorsaak, of aanstootlik, of nadelig of gevaarlik vir die gesondheid is;

(c) enige put of watervoorraad wat nadelig of gevaarlik vir die gesondheid is;

(d) enige tenk of waterbak wat vir die lewering van water vir huishoudelike doeleindes gebruik word en so geplaas of vervaardig is of gehou word dat die water daarin blootstaan aan besoedeling waardeur dit 'n gevaar vir die gesondheid veroorsaak of kan veroorsaak, of die uitbroei van muskiete kan bevorder;

(e) any stable, cowshed, animal kraal, fowl house or premises in which any animal or bird is kept in such a manner or in such numbers as to be offensive, or injurious or dangerous to health;

(f) any accumulation or deposit of refuse, offal, manure or other matter which is offensive, or injurious or dangerous to health, or any offensive matter, refuse, offal or manure lying or being within 47,24 metres of any street, road, public thoroughfare or public place, or contained in uncovered trucks or wagons standing at or being at any station or siding or elsewhere on a railway so as to be offensive, or injurious or dangerous to health;

(g) any process, work, manufacture, trade or business causing or giving rise to smells or effluvia which are offensive or which are injurious or dangerous to the health of the neighbourhood, or so conducted as to be offensive, or injurious or dangerous to health;

(h) any house or part of a house so overcrowded as to be injurious or dangerous to the health of the occupants or in which there is not at least 12,49 cubic metres of air space and 3,97 square metres of floor space for each person simultaneously occupying such house or part thereof, whether by night or day;

(i) any schoolbuilding, house, factory, workshop, workplace, processing plant or place, or portion thereof—

(i) which is not kept in a clean state and free from effluvia from any drain, privy, water closet, urinal or other source of nuisance;

(ii) which is no ventilated in such manner as to render harmless, as far as practicable, any gases, vapours, dust or other impurities generated in the course of the work or process carried on therein, that are offensive, or injurious or dangerous to health;

(iii) in which the average proportion of carbonic acid gas in the air at about breathing level exceeds 10 volumes in 10 000 or, where gas or oil is used for lighting purposes, exceeds 18 volumes in 10 000 while such gas or oil is in actual use; or

(iv) which is so overcrowded while work is carried on therein as to be injurious or dangerous to the health of those employed therein;

(j) any chimney emitting smoke in such quantity or in such a manner as to be offensive, or injurious or dangerous to health; or

(k) any other condition whatever which is offensive, or injurious or dangerous to health, the generality of this provision not being limited by the particular matters provided for in the preceding subsections.

Nuisance prohibited

84. (1) No person shall by his act, default or sufferance cause or permit a nuisance to exist on any premises, and every owner and every occupier of any premises shall at all times keep such premises clean and free from any nuisance.

(2) No person shall conduct himself in such a manner as is liable to be injurious or dangerous to health or to create any state or condition or premises which is injurious or dangerous to health.

(3) No person shall set or cast poison in any street, road or other thoroughfare, or public place or on the commonage.

Entry and inspection for nuisance

85. (1) The medical officer, manager, superintendent or other authorised employee may enter upon and inspect,

(e) 'n stal, koeistal, veekraal, hoenderhok of perseel waarin enige dier of voël aangehou word op so 'n wyse of in sodanige getalle dat dit aanstootlik, of nadelig of gevaarlik vir die gesondheid is;

(f) enige versameling of ophoping van vullis, afval, mis of ander stof wat aanstootlik, of nadelig of gevaarlik vir die gesondheid is, of enige aanstootlike stof, vullis, afval of mis wat binne 47,24 meter van 'n straat, pad, openbare deurgang of openbare plek af lê of is, of in oop trokke of waens gehou word wat op of by 'n stasie of halte of elders op 'n spoorweg staan of is, sodat dit aanstootlik, of nadelig of gevaarlik vir die gesondheid is;

(g) enige proses, werk, vervaardiging, bedryf of besigheid wat reuke of uitvloeisels veroorsaak of laat ontstaan wat aanstootlik is, of wat nadelig of gevaarlik vir die gesondheid van die omgewing is, of op so 'n wyse bestuur word dat dit aanstootlik, of nadelig of gevaarlik vir die gesondheid is;

(h) enige huis of gedeelte van 'n huis wat so oorvol is dat dit nadelig of gevaarlik vir die gesondheid van die okkupeerders is, of waarin daar nie vir elke persoon wat sodanige huis of gedeelte van 'n huis gelyktydig okkupeer, hetsy bedags of snags, minstens 12,49 kubieke meter lugruimte en 3,97 vierkante meter vloerruimte is nie;

(i) enige skoolgebou, huis, fabriek, werkwinkel, werkplek, verwerkingsinrigting of -plek, of gedeelte daarvan—

(i) wat nie in 'n sindelike toestand en vry van vloei-sels uit enige riool, privaat, spoelkloset, urinaal of ander bron van oorlas gehou word nie;

(ii) wat nie op so 'n wyse geventileer is dat enige gase, dampe, stof of ander onsuiverhede wat ontstaan in die loop van die werk of proses wat daarin verrig word en wat aanstootlik, of nadelig of gevaarlik vir die gesondheid is, sover moontlik onskadelik gemaak word nie;

(iii) waarin die gemiddelde verhouding van kool-suurgas in die lug ongeveer op asemhalingshoogte meer as 10 volumes op 10 000 is, of, waar gas of olie vir verligtingsdoeleindes gebruik word, dit meer as 18 volumes op 10 000 is, terwyl sodanige gas of olie werklik gebruik word; of

(iv) wat so oorvol is terwyl die werk verrig word dat dit nadelig of gevaarlik is vir die gesondheid van die persone wat daarin in diens is;

(j) enige skoorsteen wat so erg of op so 'n wyse rook dat dit aanstootlik, of nadelig of gevaarlik vir die gesondheid is; of

(k) enige ander toestand hoegenaamd wat aanstootlik, of nadelig of gevaarlik vir die gesondheid is; die algemeenheid van hierdie bepaling word nie beperk deur die bepaalde aangeleenthede waarvoor daar in die voorgaande subartikels voorsiening gemaak word nie.

Oorlas verbode

84. (1) Geen persoon mag deur sy optrede, versuim of toelating 'n oorlas op enige perseel laat bestaan of toelaat dat dit daar bestaan nie, en elke eienaar en elke okkupeerder van 'n perseel moet sodanige perseel te alle tye sindelik en vry van enige oorlas hou.

(2) Geen persoon mag hom op so 'n wyse gedra dat dit nadelig of gevaarlik vir die gesondheid kan wees of op die perseel 'n toestand kan skep wat nadelig of gevaarlik vir die gesondheid is nie.

(3) Geen persoon mag gif in 'n straat, pad of ander deurgang of openbare plek of op die dorpsgrond plaas of gooi nie.

Betreding en inspeksie ten opsigte van oorlas

85. (1) Die mediese beampte, bestuurder, superintendent of 'n ander gemagtigde werknemer kan enige perseel

or make enquiries on, any premises with a view to ascertaining the existence or cause of any nuisance thereon or in connection therewith.

(2) The Trust may do such work as may be necessary for ascertaining the existence or cause of any nuisance and for remedying it, and may recover from the owner or occupier of the premises on which the nuisance exists or from the author of the nuisance the amount of expenses incurred by it in respect thereof.

Procedure for abatement of nuisance

86. (1) Whenever a nuisance exists or has existed and is liable to recur on any premises, the medical officer, the manager or other authorised employee may order or serve a notice either upon the author of the nuisance or upon the owner or occupier of the premises on which the nuisance exists, or has existed and is liable to recur, requiring him to remove or abate the nuisance and to do such work, with or without specifying the nature thereof, within a reasonable time to be specified in the notice, as is necessary for the removal or abatement and the prevention of the recurrence of the nuisance, as the case may be: Provided that—

(i) where the nuisance arises from want or defect of a structural character or where the premises are unoccupied, the notice shall be served on the last known occupier;

(ii) where the person causing the nuisance cannot be found, and such nuisance does not exist by the act or default or sufferance of the occupier or owner of the premises;

the Trust may itself take such steps as may be necessary to abate or remove the nuisance or prevent the recurrence thereof.

(2) Where any person who under subsection (1) has been ordered or upon whom the notice referred to in that subsection has been served, fails to comply with the terms thereof, any authorised employee may enter upon the premises in respect of which such nuisance exists or is liable to recur, and may himself carry out such work as may be necessary for the removal or abatement and the prevention of the recurrence of the nuisance, as the case may be. The Trust may recover from such person the amount of any expense incurred by it in carrying out such work.

Premises to be kept clean and free from unsightly accumulations

87. Every person shall keep the premises owned or occupied by him clean and free from filth, debris, rubbish, glass, paper, rags, tins, lumber, weeds or undergrowth which in the opinion of the superintendent is unsightly or is likely to become a nuisance, or to become injurious to health or to cause an annoyance to the residents of the neighbourhood.

Prevention of fly breeding, mosquito breeding and rat harbourage

88. No person shall—

(a) place, throw or leave or permit to remain on any premises any refuse or other matter whatsoever in such a manner or for such a time as to favour the breeding of flies or to encourage rats or other vermin to frequent such premises;

(b) use manure for gardening purposes that is not so matured or well-rotted as to be incapable of breeding flies;

(c) store or keep manure except in such a manner that it does not lie open so as to be conducive to the attraction and breeding of flies;

betree en inspekteer of navraag daarop doen, ten einde die bestaan of oorsaak van enige oorlas daarop of in verband daarmee vas te stel.

(2) Die Trust kan dié werk verrig wat nodig is om die bestaan of oorsaak van 'n oorlas vas te stel en om dit te verhelp, en kan op die eienaar of okkupeerder van die perseel waarop die oorlas bestaan of op die veroorsaker van die oorlas die bedrag verhaal van die koste wat die Trust ten opsigte daarvan aangegaan het.

Prosedure vir verwydering van oorlas

86. (1) Wanneer daar ook al 'n oorlas op 'n perseel bestaan of bestaan het en waarskynlik weer kan voorkom, kan die mediese beampte, die bestuurder of ander gemagtigde werknemer of die veroorsaker van die oorlas of die eienaar of okkupeerder van die perseel waarop die oorlas bestaan of bestaan het en waarskynlik weer kan voorkom, gelas of 'n kennisgewing aan hom beteken waarby hy aangesê word om binne 'n redelike tydperk wat in die kennisgewing gespesifiseer moet word, die oorlas te verwyder of uit die weg te ruim en om dié werk te verrig, met of sonder vermelding van die aard daarvan, wat nodig is om die oorlas te verwyder of uit die weg te ruim en om 'n herhaling daarvan te voorkom, na gelang van die geval: Met dien verstande dat—

(i) as die oorlas ontstaan weens 'n tekort of gebrek van 'n boukundige aard of as die perseel onbewoon is, die kennisgewing aan die laas bekende okkupeerder beteken moet word;

(ii) as die persoon wat die oorlas veroorsaak nie opgespoor kan word nie en sodanige oorlas nie weens die optrede of versuim of toelating van die okkupeerder of eienaar van die perseel bestaan nie;

die Trust self dié stappe kan doen wat nodig is om die oorlas te verwyder of uit die weg te ruim of die herhaling daarvan te voorkom.

(2) Wanneer 'n persoon wat ingevolge subartikel (1) gelas is of aan wie die kennisgewing bedoel in genoemde subartikel beteken is, versuim om aan die bepalings daarvan te voldoen, kan enige gemagtigde werknemer die perseel betree ten opsigte waarvan sodanige oorlas bestaan of waarskynlik weer kan voorkom en self die werk uitvoer wat nodig is om die oorlas te verwyder of uit die weg te ruim en die herhaling daarvan te voorkom, na gelang van die geval. Die Trust kan die bedrag van enige onkoste wat hy by die uitvoering van sodanige werk aangaan op sodanige persoon verhaal.

Persele moet sindelik en vry van onooglike ophopings gehou word

87. Elke persoon moet die perseel waarvan hy die eienaar is of wat hy okkupeer, sindelik hou en vry van vuilnis, puin, afval, glas, papier, vodde, blikke, rommel, onkruid of stuikgewas wat na die mening van die superintendent onooglik is of 'n oorlas kan word, of nadelig vir die gesondheid kan word of moontlik aanstoot aan die inwoners van die omgewing kan gee.

Voorkoming van die uitbroei van vlieë en muskiete en skuilplek vir rotte

88. Geen persoon mag—

(a) enige afval of ander stof hoegenaamd op 'n perseel plaas, gooi of laat of toelaat dat dit daar bly, op so 'n wyse of vir so 'n tydperk dat dit die uitbroei van vlieë bevorder of rotte of ander ongedierte na sodanige perseel aanlok nie;

(b) mis vir tuinmaakdoeleindes gebruik nie, tensy dit op so 'n wyse bewerk of so goed verrot is dat vlieë nie daarin kan uitbroei nie;

(c) mis opberg of hou nie, behalwe op so 'n wyse dat dit nie ooplê sodat vlieë aangelok word en daarin uitbroei nie;

(d) fail to keep any premises of which he is the occupier free from stagnant water and from articles such as bottles or crockery, whether whole or broken, tins, tanks, barrels and similar articles which may contain water;

(e) fail to provide all tanks, barrels and similar containers on any premises of which he is the occupier with covers of wood or metal, and fail to screen with mosquito wire netting all openings other than the delivery exit;

(f) fail to prevent all gutters and downpipes on any premises of which he is the occupier from sagging and fail to keep them free from obstructions such as mud, leaves and other substances so as to prevent the accumulation of water therein;

(g) fail to take adequate measures to protect from mosquitoes, water in ponds, excavations or wells on any premises of which he is the occupier by filling in, draining off, or covering with oil at least every seven days such ponds, excavations or wells, or, in the case of wells, providing a mosquito-proof cover and a pump.

Fouling and littering of public places and open spaces

89. No person shall throw, deposit or drop or cause or permit to be thrown, deposited or dropped—

(a) any filth, rubbish or refuse in or on any public place;

(b) any filth, rubbish, glass, tins, paper, dead animals, waste or flushing water or other refuse, whether liquid or solid, on or in any street, road, bridge, thoroughfare, open space, vacant stand or site, spruit or watercourse, or cause or permit any such liquid to flow into any such place.

Wash places

90. The manager may set aside a place in the township where the occupiers may wash clothes.

Bathing and washing in public places and open spaces

91. (1) No person shall bath or wash himself or any other person in or on any street, road, bridge, thoroughfare, open space, vacant stand or site, spruit or watercourse.

(2) No person shall wash any clothing, vehicle, animal or any article or utensil in or on any street, road, bridge, thoroughfare, public place, spruit or watercourse.

Emission of ash, grit and soot from chimneys

92. No person shall cause or permit ash, grit or soot to escape from any chimney so as to be offensive, or injurious or dangerous to health.

Prevention of dust nuisance

93. No person shall at any time cause or permit to be discharged into the surrounding atmosphere from any building or structure in the course of erection or demolition or from any premises any dust in such quantities or in such a manner as to be offensive, or injurious or dangerous to health.

Burning of refuse

94. No person shall burn any stable litter, trade waste, weeds or other refuse in such a manner as to be a nuisance or offensive, or injurious or dangerous to health.

(d) in gebreke bly om 'n perseel waarvan hy die okkupeerder is, vry te hou van staande water en van artikels soos bottels of breekgoed, hetsy heel of stukkend, blikke, tenks, vate en dergelike artikels wat water kan bevat nie;

(e) in gebreke bly om alle tenks, vate en dergelike houters op 'n perseel waarvan hy die okkupeerder is, van bedekkings van hout of metaal te voorsien en om alle openings, uitgesonderd die opening waaruit die inhoud gegooi word, met muskietgaasdraad af te skerm nie;

(f) in gebreke bly nie om te verhoed dat geute en geutyppe op 'n perseel waarvan hy die okkupeerder is, sak en nalaat om hulle vry te hou van verstopping veroorsaak deur modder, blare en ander stowwe ten einde die opdamming van water daarin te verhoed;

(g) in gebreke bly om doeltreffende maatreëls te tref om water in vywers, uitgrawings of putte op 'n perseel waarvan hy die okkupeerder is, te beskerm teen muskiete deur sodanige vywers, uitgrawings of putte minstens al om die sewe dae op te vul, te dreineer of met olie te bedek, of in die geval van putte, deur dit van 'n muskietdigte deksel en 'n pomp te voorsien nie.

Bevuiling en gooi van rommel op openbare plekke en oop ruimtes

89. Geen persoon mag—

(a) enige vullis, rommel of afval in of op 'n openbare plek gooi, stort of laat val of dit daar laat gooi, stort of laat val of toelaat dat dit daar gegooi of gestort word of laat val word nie;

(b) enige vuilgoed, rommel, glas, blikke, papier, dooie diere, vuil- of spoelwater of ander afval, hetsy vloeibaar of vas, op of in 'n straat, pad, brug, deurgang, oop ruimte, oop standplaas of perseel, spruit of waterloop gooi, stort of laat val of dit daar laat gooi, stort of laat val of toelaat dat dit daar gegooi of gestort word of laat val word, of enige sodanige vloeistof in enige sodanige plek laat uitloop of toelaat dat dit daar uitloop nie.

Wasplekke

90. Die bestuurder kan 'n plek in die dorp opsysit waar die okkupeerders klere kan was.

Bad en was in openbare plekke en oop ruimtes

91. (1) Geen persoon mag hom of iemand anders in of op 'n straat, pad, brug, deurgang, oop ruimte, oop standplaas of perseel, spruit of waterloop bad of was nie.

(2) Geen persoon mag enige klere, voertuig, dier of enige artikel of gereedskap in of op enige straat, pad, brug, deurgang, openbare plek, spruit of waterloop was nie.

Uitwerping van as, grint en roet uit skoorstene

92. Geen persoon mag as, grint of roet so uit 'n skoorsteen laat ontsnap of toelaat om te ontsnap dat dit aanstootlik, of nadelig of gevaarlik vir die gesondheid is nie.

Voorkoming van oorlas van stof

93. Geen persoon mag te eniger tyd stof uit 'n gebou of struktuur wat opgerig of gesloop word, of uit enige perseel in die omliggende atmosfeer in so 'n hoeveelheid of op so 'n wyse laat uitlaat of toelaat dat dit uitgelaat word dat dit aanstootlik, of nadelig of gevaarlik vir die gesondheid is nie.

Verbranding van afval

94. Geen persoon mag enige stalmis, bedryfsafval, onkruid of ander afval op so 'n wyse verbrand dat dit 'n oorlas of aanstootlik, of nadelig of gevaarlik vir die gesondheid is nie.

Prohibition of use of bucket latrine under same roof as dwelling

95. (1) No person shall provide, construct, install, retain or use any bucket latrine inside or under the same roof as any dwelling.

(2) No person shall keep or deposit or permit to be kept or deposited any night soil on premises or land except in a proper sanitary convenience provided by the Trust.

Screening of latrines and urinals

96. The occupier of any premises on which a latrine or urinal is provided, shall screen both the entrance and the pail recess thereof from public view and shall also have such latrine or urinal suitably and effectively fly-screened.

Latrines, urinals, yards and approaches thereto to be kept clean

97. (1) Every yard and every approach thereto and every latrine and urinal shall at all times be kept in a clean and tidy condition, and the occupier and every person in control of such yard or the approach thereto or of any latrine or urinal shall be jointly and severally liable for due observance of the provisions of this subsection: Provided that, except in the case of premises occupied by a number of tenants where any portion of such premises is available for the common use of such tenants, the occupier shall not be convicted of a contravention of this subsection if he proves to the satisfaction of the court that he has no reasonable opportunity of ensuring that the provisions of this subsection were complied with.

(2) Where the person in control of any latrine, urinal, yard or approach thereto has failed to comply with a notice from the superintendent calling upon him to cause such place to be cleaned, the Trust may itself cause such place to be cleaned and may recover from such person the amount of expenses incurred by it in respect thereof.

Improper use of latrines or urinals

98. (1) No person shall make any improper or unclean use of any latrine or urinal.

(2) No male person shall use any public sanitary convenience provided for the exclusive use of female persons and no female person shall use any public sanitary convenience provided for the exclusive use of male persons and no person shall use any public communal sanitary convenience in any manner calculated to render such convenience unclean and unhygienic.

(3) No person shall defecate or urinate in or on any street, road, lane, sidewalk, footpath, open space or public place other than in the proper place provided for the purpose in a latrine or urinal.

Damage to sanitary fittings

99. No person shall wilfully or negligently damage any earth closet, bucket latrine, water closet, privy, ash pit, ash bin, urinal, sink, fixed bath or wash hand basin, waste pipe, drain or slop tank in connection with any building, or in any manner impede, obstruct or interfere with the running of any sanitary service undertaken, or sell, hire or otherwise dispose of any bucket supplied to him by the Trust.

Refuse receptacles

100. (1) Every holder or grantee shall provide on his site a receptacle of a type approved by the superintendent into which all ash, rubbish, filth or litter of any kind shall be deposited and shall replace a receptacle which leaks or has become unserviceable.

Verbod op gebruik van emmerlatrine onder dieselfde dak as woning

95. (1) Geen persoon mag 'n emmerlatrine binne of onder dieselfde dak as 'n woning verskaf, oprig, aanbring, behou of gebruik nie.

(2) Geen persoon mag nagvuil op 'n perseel of grond hou of plaas of toelaat dat dit gehou of geplaas word nie, behalwe in 'n behoorlike sanitêre gerief deur die Trust verskaf.

Afskerming van latrines en urinale

96. Die okkupeerder van 'n perseel waarop 'n latrine of urinaal verskaf word, moet sowel die ingang daarvan as die emmerafskorting van die gesig van die publiek afskerm en moet ook toesien dat sodanige latrine of urinaal doeltreffend en behoorlik teen vlieë beskut is.

Latrines, urinale, agterplase en toegang daartoe moet sindelik gehou word

97. (1) Elke agterplaas en elke toegang daartoe, en elke latrine en urinaal moet te alle tye in 'n sindelike en netjiese toestand gehou word en die okkupeerder en elke persoon wat beheer het oor sodanige agterplaas of die toegang daartoe of oor enige latrine of urinaal is gesamentlik en afsonderlik aanspreeklik vir die behoorlike nakoming van die bepalings van hierdie subartikel: Met dien verstande dat, uitgesonderd in die geval van 'n perseel wat deur 'n aantal huurders geokkupeer word, waar enige gedeelte van sodanige perseel vir die gesamentlike gebruik van sodanige huurders beskikbaar is, die okkupeerder nie weens 'n oortreding van hierdie subartikel skuldig bevind mag word nie indien hy tot tevredenheid van die hof bewys dat hy nie 'n redelike geleentheid gehad het om te verseker dat aan die bepalings van hierdie subartikel voldoen word nie.

(2) As die persoon wat beheer het oor 'n latrine, urinaal, agterplaas of toegang daartoe, in gebreke gebly het om te voldoen aan 'n kennisgewing van die superintendent waarby hy gelas word om sodanige plek te laat skoonmaak, kan die Trust self sodanige plek laat skoonmaak en die bedrag van die koste wat hy ten opsigte daarvan aangegaan het, op sodanige persoon verhaal.

Onbehoorlike gebruik van latrines of urinale

98. (1) Geen persoon mag 'n latrine of urinaal op 'n onbehoorlike of onsindelike wyse gebruik nie.

(2) Geen manspersoon mag gebruik maak van enige openbare sanitêre geriewe wat uitsluitlik vir die gebruik van vrouspersone verskaf is nie, en geen vrouspersoon mag gebruik maak van enige openbare sanitêre geriewe wat uitsluitlik vir die gebruik van manspersone verskaf is nie, en niemand mag enige openbare gemeenskaplike sanitêre geriewe gebruik op 'n wyse wat daarop bereken is om sodanige geriewe vuil en onhigiënies te maak nie.

(3) Geen persoon mag hom ontlas of urineer op enige straat, pad, laan, sygaardjie, voetpad, oop plek of ander openbare plek nie, behalwe in 'n behoorlike plek wat vir dié doel in 'n latrine of urinaal verskaf is.

Beskadiging van sanitêre toebehore

99. Geen persoon mag 'n grondkloset, emmerlatrine, waterkloset, privaat, asput, asbak, urinaal, wasbak, vasstaande bad of handewasbak, afvoerpyl, riool of vuilwatertenk in verband met enige gebou moedswillig of weens nalatigheid beskadig nie, of op enige wyse die uitvoering van 'n sanitêre diens wat onderneem word, belemmer, verhinder of hom daarmee bemoei nie of 'n emmer wat die Trust aan hom verskaf het, verkoop, verhuur of op 'n ander manier van die hand sit nie.

Vullisbakke

100. (1) Elke houer of bevoordeelde moet op sy perseel 'n tipe bak wat deur die superintendent goedgekeur is en waarin alle as, rommel, vullis of afval van enige aard geplaas moet word, verskaf en moet sodanige bak wat lek of wat ondiensbaar geraak het, vervang.

(2) The Trust may at its discretion advance to any holder or grantee the cost of any receptacle required to be provided in terms of subsection (1) and may recover such cost in instalments, or if it deems fit the Trust may provide such receptacles free of charge.

(3) No person shall deposit or cause or permit to be deposited elsewhere than in a receptacle provided in terms of subsection (1) or (2) any ash, rubbish, filth or litter of any description.

(4) The manager shall cause all ash, rubbish, filth or litter, deposited in the receptacles provided in accordance with this section, to be removed from the township at regular intervals and deposited at such site or sites as may be approved by the Native Commissioner.

(5) No person shall place any bricks, grass, sand, lop-pings of trees, hedges or fences, or garden refuse or any such matter or thing which is not domestic refuse in any receptacle for domestic refuse.

Disposal of dead animals

101. (1) The owner or person in control of any animal which dies within the township shall, within 24 hours of the death thereof, report such death to the superintendent who shall arrange for the proper disposal of the carcass.

(2) The superintendent may recover the cost incurred from the previous owner or person in control of such animal.

Interference with traps for rodents

102. No person shall remove, destroy or interfere or tamper with any contrivance or mechanism for the catching or destruction of rodents, which has been set or placed on any premises by any authorised employee.

Pollution of water

103. (1) No person shall pollute or cause or permit the pollution of any catchment area, river, canal, spring, well, reservoir, filter bed, water purification or pumping works, tank, cistern or other source of water supply or storage, the water in or from which is used, or is likely to be used within the township for drinking or domestic purposes.

(2) No person shall take or use or cause to be taken or used for domestic purposes or for human consumption any water from any water supply which is, or is likely to be, subject to pollution.

(3) No person shall deposit or cause or permit to be deposited at or near or in the immediate vicinity of any water supply any offensive, infectious or noxious matter, effluent, fluid or thing.

(4) No person shall keep or cause or permit to be kept at or near or in the immediate vicinity of any domestic water supply any animal or bird.

(5) No person shall take or cause or permit to be taken any water from any water supply in any manner which pollutes or is likely to pollute such water supply.

Furnishing of information to trace source of infectious disease

104. Every person shall on demand furnish the manager, superintendent, medical officer or any authorised employee with any information, document or other evidence in the possession of such person required for the purpose of tracing the source and preventing the spread of infection.

Offences

105. (1) Any person who—

(a) contravenes or fails to comply with the provisions of section 84 (1), (2), or (3), 87, 88, 89, 91 (1) or (2),

(2) Die Trust kan na goeddunke aan 'n houer of bevoordeelde die koste van 'n bak wat ingevolge subartikel (1) verskaf moet word, voorskiet en kan sodanige koste paaïementsgewyse verhaal of indien hy dit dienstig ag, kan die Trust sodanige bakke gratis verskaf.

(3) Geen persoon mag as, rommel, vullis of afval van enige aard elders as in 'n bak wat ingevolge subartikel (1) of (2) verskaf is, plaas of laat plaas of toelaat dat dit elders geplaas word nie.

(4) Die bestuurder moet alle as, rommel, vullis of afval wat in die bakke wat ingevolge hierdie artikel verskaf is, geplaas is, by gereelde tussenpose uit die dorp laat verwyder en op 'n plek of plekke laat stort wat deur die Naturellekommissaris goedgekeur is.

(5) Geen persoon mag bakstene, gras, sand, snoeisels van bome, hegge of heinings, of tuinvullis of enigets of enige voorwerp wat nie huisafval is nie, in 'n bak vir huisafval plaas nie.

Verwydering van dooie diere

101. (1) Die eienaar van, of persoon wat beheer het oor 'n dier wat in die dorp doodgaan, moet binne 24 uur na die dood daarvan sodanige dood rapporteer aan die superintendent, wat reëlins moet tref vir die behoorlike verwydering van die karkas.

(2) Die superintendent kan die koste wat aangegaan is, op die vorige eienaar van of persoon wat oor sodanige dier beheer gehad het, verhaal.

Bemoeiing met valle vir knaagdiere

102. Geen persoon mag 'n toestel of meganisme vir die vang of uitroeiing van knaagdiere wat deur 'n gemagtigde werknemer op 'n perseel gestel of geplaas is, verwyder, vernietig, hom daarmee bemoei of daaraan peuter nie.

Besoedeling van water

103. (1) Geen persoon mag 'n wateropvanggebied, rivier, kanaal, fontein, put, reservoir, syelbed, watersuiwerings- of pompinstallasie, tenk, waterbak of 'n ander waterbron of wateropgaarplek waarvan die water as drinkwater of vir huishoudelike doeleindes in die dorp gebruik word of waarskynlik gebruik sal word, besoedel of laat besoedel of toelaat dat dit besoedel word nie.

(2) Geen persoon mag water uit enige watervoorraad wat aan besoedeling blootgestel is of waarskynlik sal wees, vir huishoudelike doeleindes of vir menslike verbruik neem of gebruik of laat neem of gebruik nie.

(3) Geen persoon mag 'n aanstootlike, besmetlike of skadelike stof, uitvloei, vloeistof of voorwerp by of naby of in die onmiddellike omgewing van 'n watervoorraad plaas of laat plaas of toelaat dat dit daar geplaas word nie.

(4) Geen persoon mag 'n dier of voël by of naby of in die onmiddellike omgewing van 'n watervoorraad wat vir huishoudelike doeleindes gebruik word, hou of laat hou of toelaat dat dit daar gehou word nie.

(5) Geen persoon mag water op so 'n manier uit 'n watervoorraad neem of laat neem of toelaat dat dit geneem word dat dit die watervoorraad besoedel of waarskynlik sal besoedel nie.

Verstreking van inligting om bron van besmetlike siekte op te spoor

104. Elke persoon moet op aanvraag die bestuurder, superintendent, mediese beampte of 'n gemagtigde werknemer voorsien van enige inligting, dokument of ander getuienis in besit van sodanige persoon, wat nodig is om die bro vann besmetting op te spoor en die verspreidig daarvan te voorkom.

Misdrywe

105. (1) Enige persoon wat—

(a) die bepalings van artikel 84 (1), (2) of (3), 87, 88, 89, 91 (1) of (2), 92, 93, 94, 95 (1) of (2), 96, 97 (1), 98 (1), (2) of (3), 99, 100 (3) of (5), 101 (1),

92, 93, 94, 95 (1) or (2), 96, 97 (1), 98 (1), (2) or (3), 99, 100 (3) or (5), 101 (1), 102 or 103 (1), (2), (3), (4) or (5);

(b) obstructs or hinders or attempts to obstruct or hinder the manager, superintendent, medical officer or any authorised employee in the lawful execution of his duty in terms of this Proclamation, or fails or refuses to allow such manager, superintendent, medical officer or authorised employee to enter any premises in the exercise of such duty; or

(c) fails, neglects or refuses to furnish the manager, superintendent, medical officer or any authorised employee with any information, document or other evidence which may be required in terms of section 104, or furnishes any false, incorrect or misleading information, documents or evidence, knowing it to be false, incorrect or misleading;

shall be guilty of an offence and liable on conviction to a fine not exceeding R100 or to imprisonment for a period not exceeding 90 days.

(3) Any fine recovered in respect of a contravention under subsection (1) shall accrue to the Trust.

CHAPTER 5

COMMUNAL HALLS

Application

106. The provisions of this Chapter shall apply to any hall in the township provided by the Trust for the use of the occupiers of that township.

Definitions

107. In this Chapter, unless inconsistent with the context—

“hall” means any communal hall provided by the Trust for the use of the occupiers of the township;

“hirer” means any person whose application for the hire or use of a hall has been granted, whether against payment of a charge or otherwise, and “hire” has a corresponding meaning.

Application for hire

108. Any person desiring to hire a hall shall make application therefor to the superintendent and shall furnish such particulars as may be required from time to time.

Granting of application

109. The granting of any application for the hire of a hall shall be in the sole and absolute discretion of the superintendent.

Tariff for hire

110. (1) The charges for the hire of a hall shall be such as may be determined by the Secretary. Different rentals may be determined for different halls or for halls in different townships and any determinations so made may be varied from time to time. A copy of any such determination applicable in the township shall be placed in a conspicuous place at the office of the superintendent.

(2) All payments for the hire of a hall shall be made in advance at the office of the superintendent.

(3) The superintendent may, in his discretion, demand and require from any person desiring to hire a hall a deposit not exceeding ten rand (R10) to indemnify the Trust against any breakage, loss or damage.

(4) Any moneys paid in terms of this section shall accrue to the Trust.

(5) In deserving cases, the manager may, with the approval of the Chief Native Commissioner, in respect of any occupier remit the whole or any portion of any fees or charges payable in terms of this section.

102 of 103 (1), (2), (3), (4) of (5) oortree of in gebreke bly om daaraan te voldoen;

(b) die bestuurder, superintendent, mediese beampte of enige gemagtigde werknemer by die wettige uitvoering van sy pligte kragtens hierdie Hoofstuk belemmer of hinder of probeer belemmer of hinder, of versuim of weier om sodanige bestuurder, superintendent, mediese beampte of gemagtigde werknemer toe te laat om enige perseel by die uitvoering van sodanige plig te betree; of

(c) versuim, nalaat of weier om enige inligting, dokument of ander getuienis wat ingevolge artikel 104 vereis word, aan die bestuurder, superintendent, mediese beampte of 'n gemagtigde werknemer te verstrek, of valse, onjuiste of misleidende inligting, dokumente of bewys verstrek, wetende dat dit vals, onjuis of misleidend is;

begaan 'n misdryf en is by skuldigbevinding strafbaar met 'n boete van hoogstens R100 of gevangenisstraf vir 'n tydperk van hoogstens 90 dae.

(2) Enige boete verhaal ten opsigte van 'n oortreding ingevolge subartikel (1) kom die Trust toe.

HOOFSTUK 5

GEMEENSKAPSALE

Toepassing

106. Die bepalings van hierdie Hoofstuk is van toepassing op enige saal in die dorp wat deur die Trust vir die gebruik van die okkupeerders van dié dorp verskaf word.

Woordomskrywing

107. In hierdie Hoofstuk, tensy uit die samehang anders blyk, beteken—

“saal” enige gemeenskapsaal wat deur die Trust vir gebruik deur die okkupeerders van die dorp verskaf is;

“huurder” 'n persoon wie se aansoek om die huur of gebruik van 'n saal toegestaan is, hetsy teen betaling van huurgeld of nie, en het “huur” 'n ooreenstemmende betekenis.

Aansoek om huur

108. Enige persoon wat 'n saal wil huur, moet by die superintendent daarom aansoek doen en sodanige besonderhede verstrek as wat van tyd tot tyd verlang word.

Toestaan van aansoek

109. Die superintendent besluit geheel en al na goeddunke of hy 'n aansoek om die huur van 'n saal sal toestaan of nie.

Huurtarief

110. (1) Vorderings vir die huur van 'n saal is soos deur die Sekretaris bepaal. Verskillende huurgelde kan vir verskillende sale of vir sale in verskillende dorpe bepaal word en enige bepalings aldus gemaak, kan van tyd tot tyd verander word. 'n Afskrif van sodanige bepaling wat in 'n dorp van toepassing is, moet op 'n ooglopende plek by die kantoor van die superintendent geplaas word.

(2) Alle huurgeld ten opsigte van 'n saal moet vooruit by die kantoor van die superintendent betaal word.

(3) Die superintendent kan, na goeddunke, 'n deposito ten bedrae van hoogstens tien rand (R10) eis van die persoon wat 'n saal wil huur ten einde die Trust teen enige breekskade, verlies of beskadiging te vrywaar.

(4) Alle gelde ingevolge hierdie artikel betaal, kom die Trust toe.

(5) Die bestuurder kan in verdienstelike gevalle, met die goedkeuring van die Hoofnaturellekommissaris, ten opsigte van enige okkupeerder die geheel of enige gedeelte van enige gelde of vorderings ingevolge hierdie artikel betaalbaar, kwytsteld.

Responsibility of hirer

111. The hirer shall at the expiry of the period of hire—

- (a) leave the hall in a clean, tidy and sanitary condition;
- (b) remove any furniture brought therein by him or on his behalf during the period of the hire;
- (c) replace and rearrange any furniture or like fittings forming part of the normal equipment of the hall and removed therefrom or displaced by him during the period of hire; and
- (d) make good any damage to the hall or to the fixtures and furniture therein or to fences on the premises caused during and as a result of the hiring.

Furniture

112. All removals, replacements and rearrangement of furniture and the cleaning of the hall shall be completed before 8 o'clock on the morning following the expiry of the period of hire.

Good conduct of persons using the hall

113. The hirer shall be responsible for the good conduct and orderliness of all persons allowed on the premises during the period of hire and shall take all reasonable steps to ensure the good and orderly conduct of such persons during such period.

Trust not liable for any damage

114. The Trust shall not accept any responsibility or liability in respect of any damage to or loss of any property, articles, or things whatsoever, placed or left in the hall or on the premises by the hirer or for his use or purpose, or in respect of any injury to any persons or the clothing of such persons entering the hall or making use of the equipment in the hall, unless such damage, loss or injury has been caused by the wilful act or neglect of the Trust or its employees.

Trust not liable for defective machinery

115. The Trust shall not be liable for any loss to the hirer in consequence of any failure of or defect in the machinery, appliances or apparatus for lighting the hall, or any failure of or defect in any other machinery, appliances or apparatus, unless such failure or defect has been caused by the wilful act or neglect of the Trust or its employees.

Entering of hall

116. The manager, superintendent, any authorised employee or any member of the police may enter the hall at all times.

Mural decorations

117. The hirer shall not add any mural decorations without the consent of the superintendent.

Trust employees to operate electric lighting appliances

118. Electric lighting and other electrical appliances shall be operated only by the superintendent or other officer appointed by the Trust.

Manager may demand private view of exhibitions etc.

119. The manager reserves the right, before any exhibition, performance, entertainment or film is presented in public, to demand in writing a private view thereof in order to determine whether it is suitable for public presentation and unless such private view is granted and until the manager has granted written permission for such public presentation the hirer shall not proceed with such presentation.

Verantwoordelikheid van huurder

111. Die huurder moet by verstryking van die huurtydperk—

- (a) die saal in 'n skoon, netjiese en sanitêre toestand laat;
- (b) enige meubels wat tydens die huurtydperk deur of namens hom daarin gebring is, verwyder;
- (c) alle meubels of soortgelyke toebehore wat deel uitmaak van die normale uitrusting van die saal en wat tydens die huurtydperk deur hom daaruit verwyder of verskuif is, terugplaas en herrangskik; en
- (d) enige skade wat aan die saal of die vaste toebehore of meubels daarin of heinings op die perseel, wat tydens en as gevolg van die huur aangerig is, vergoed.

Meubels

112. Alle meubels moet voor 8 uur van die oggend wat volg op die verstryking van die huurtydperk verwyder, teruggesit en herrangskik word en die saal moet voor genoemde tydsbepaling skoongemaak wees.

Goeie gedrag van persone wat die saal gebruik

113. Die huurder is verantwoordelik vir die goeie gedrag en ordelikheid van alle persone wat tydens die huurtydperk op die perseel toegelaat word, en moet alle redelike stappe doen om te verseker dat sodanige persone hulle gedurende sodanige tydperk goed en ordelik gedra.

Trust nie vir enige skade aanspreeklik nie

114. Die Trust aanvaar geen verantwoordelikheid of aanspreeklikheid nie ten opsigte van enige skade aan of verlies van enige eiendom, artikels of voorwerpe hoegenaamd wat deur die huurder vir sy gebruik of doel in die saal of op die perseel geplaas of gelaat is, of ten opsigte van enige letsel aan enige persone of skade aan die klere van sodanige persone wat die saal betree of van die uitrusting in die saal gebruik maak, tensy sodanige skade, verlies of letsel deur die opsetlike toedoen of nalatigheid van die Trust of sy werknemers veroorsaak is.

Trust nie vir defektiewe masjinerie aanspreeklik nie

115. Die Trust is nie aanspreeklik vir enige verlies deur die huurder ten gevolge van foute of defekte in die masjinerie, toestelle of inrigtings vir die verligting van die saal of foute of defekte in enige ander masjinerie, toestelle of inrigtings nie, tensy dit deur die opsetlike toedoen of nalatigheid van die Trust of sy werknemers veroorsaak is.

Betreding van saal

116. Die bestuurder, superintendent, 'n gemagtigde werknemer of enige lid van die polisie kan die saal te alle tye betree.

Muurversierings

117. Die huurder mag geen muurversierings sonder die toestemming van die superintendent aanbring nie.

Werknemers van die Trust moet elektriese verligtingstoestelle bedien

118. Elektriese verligtings- en ander elektriese toestelle moet slegs deur die superintendent of 'n ander beaampte deur die Trust aangestel, bedien word.

Bestuurder kan private besigtiging van uitstallings, ens., eis

119. Die bestuurder behou hom die reg voor om voordat enige uitstalling, opvoering, vermaaklikheid of rolprentvertoning in die openbaar aangebied word, private besigtiging daarvan skriftelik te eis ten einde vas te stel of dit vir openbare aanbieding geskik is, en tensy sodanige private besigtiging toegestaan word en totdat die bestuurder sy toestemming tot sodanige openbare aanbieding skriftelik gegee het, mag die huurder nie met sodanige aanbieding voortgaan nie.

Damage to dance floor

120. No person wearing footwear likely to damage the floor surface shall be admitted to the dance floor.

Termination of hire

121. The superintendent may terminate any hire at any time for any of the following reasons:

- (a) Where a contravention of this Proclamation has been committed by the hirer;
- (b) where damage has been or is likely to be done to the hall or any of its fixtures, furniture or equipment; or
- (c) where the hall is used otherwise than in accordance with the particulars furnished under section 114.

Offences

122. (1) Any person who—

- (a) contravenes or fails to comply with the provisions of section 111, 112, 117, 118 or 119;
- (b) prevents or attempts to prevent the manager, superintendent, any authorised employee or any member of the police from entering the hall or premises;
- (c) causes any damage to the hall, dance floor, fixtures, furniture, equipment or fences; or
- (d) fails, neglects or refuses to leave the premises when ordered to do so by the hirer, manager, superintendent, any authorised employee or any member of the police;

shall be guilty of an offence and liable on conviction to a fine not exceeding R100 or to imprisonment for a period not exceeding 90 days.

(2) Any fine recovered in respect of a contravention under subsection (1) shall accrue to the Trust.

CHAPTER 6

CEMETERIES

Lay-out of cemeteries

123. (1) The Native Commissioner shall demarcate an approved cemetery site within or in the precincts of a township for the internment of Native persons and shall demarcate therein grave plots in accordance with a lay-out plan likewise approved.

(2) Separate areas in the cemetery may be set aside for the internment of children under the age of 10 years.

(3) Any cemetery site demarcated under subsection (1) shall if not situated within the township, be deemed to form part of such township.

Dimensions of grave plots and graves

124. (1) Unless otherwise determined by the Secretary, grave plots shall be not less than 0,63 metres apart, not less than 2,20 metres in length and not less than 0,79 metres in breadth: Provided that where separate areas are set aside for the internment of children under the age of ten years, grave plots shall be not less than 0,47 metres apart, 1,42 metres in length and 0,47 metres in breadth.

(2) Graves shall be not less than 1,89 metres in depth: Provided graves for the internment of children under 10 years of age shall be not less than 1,42 metres in depth.

Digging and filling of graves

125. The Secretary shall issue instructions regarding the digging and filling of graves, directing either that applicants for graves shall themselves be responsible for the work or that the work be undertaken on the instructions of the Native Commissioner. Different instructions may be given in respect of different cemeteries and any instructions given may be varied from time to time.

Skade aan dansvloere

120. Niemand wat skoeisel dra wat die vloeroppervlak kan beskadig, mag tot die dansvloer toegelaat word nie.

Opsegging van huur

121. Die superintendent kan enige huur te eniger tyd om enige van die volgende redes opse:

- (a) Waar die huurder 'n oortreding van hierdie Proklamasie begaan het;
- (b) waar skade aan die sale of enige van die vaste toebehore, meubels of uitrusting daarvan aangerig is of waarskynlik aangerig sal word; of
- (c) wanneer die saal nie in ooreenstemming met die besonderhede ingevolge artikel 108 verstrekk, gebruik word nie.

Misdrywe

122. (1) Enige persoon wat—

- (a) die bepalinge van artikel 111, 112, 117, 118 of 119 oortree of in gebreke bly om daaraan te voldoen;
- (b) die bestuurder, superintendent, enige gemagtigde werknemer of enige lid van die polisie verhoed of probeer verhoed om die saal of die perseel te betree;
- (c) skade aanrig aan die saal, dansvloer, vaste toebehore, meubels, uitrusting of heinings;
- (d) versuim, nalaat of weier om die perseel te verlaat wanneer hy deur die huurder, bestuurder, superintendent, 'n gemagtigde werknemer of 'n lid van die polisie daartoe gelas word;

begaan 'n misdryf en is by skuldigbevinding strafbaar met 'n boete van hoogstens R100 of gevangenisstraf vir 'n tydperk van hoogstens 90 dae.

(2) Enige boete verhaal ten opsigte van 'n oortreding ingevolge subartikel (1) kom die Trust toe.

HOOFSTUK 6

BEGRAAFPLASE

Aanleg van begraafplase

123. (1) Die Naturellekommissaris moet 'n goedgekeurde begraafplaasterrein binne of in die omgewing van 'n dorp vir die teraardebestelling van Naturellepersone afbaken en moet daarin grafpersele ooreenkomstig 'n aanlegplan wat insgelyks goedgekeur moet word, afbaken.

(2) Afsonderlike gedeeltes in die begraafplaas kan vir die teraardebestelling van kinders onder die leeftyd van 10 jaar opsygesit word.

(3) 'n Begraafplaasterrein ingevolge subartikel (1) afgebaken, word, indien dit nie binne die dorp geleë is nie, gegag deel van daardie dorp uit te maak.

Afmetings van grafpersele en grafte

124. (1) Tensy anders deur die Sekretaris bepaal word, moet grafpersele minstens 0,63 meter van mekaar af, minstens 2,20 meter lank en minstens 0,79 meter breed wees: Met dien verstande dat waar afsonderlike gedeeltes opsygesit is vir die teraardebestelling van kinders onder die leeftyd van 10 jaar, grafpersele minstens 0,47 meter van mekaar af, 1,42 meter lank en 0,47 meter breed moet wees.

(2) Grafte moet minstens 1,89 meter diep wees: Met dien verstande dat grafte vir die teraardebestelling van kinders onder die leeftyd van 10 jaar minstens 1,42 meter diep moet wees.

Grawe en toegooi van grafte

125. Die Sekretaris moet opdragte betreffende die grawe en toegooi van grafte uitreik waarin bepaal word of dat applikante vir grafte self vir die werk verantwoordelik is of dat die werk in opdrag van die Naturellekommissaris onderneem moet word. Verskillende opdragte kan ten opsigte van verskillende begraafplase uitgereik word en 'n uitgereikte opdrag kan van tyd tot tyd gewysig word.

Charges for grave plots

126. (1) The Secretary may determine the charge, if any, to be made for grave plots and the charge, if any, for the digging and filling of graves. Different charges may be determined for different cemeteries and any determinations so made may be varied from time to time.

(2) Except as provided in section 129, any moneys paid in terms of subsection (1) shall accrue to the Trust.

(3) In deserving cases the manager may, with the approval of the Chief Native Commissioner, in respect of any occupier remit the whole or any portion of any fees or charges payable in terms of this section.

Control of burials, graves and property

127. (1) No person shall inter or cause to be interred any body in or in the precincts of the township—

(a) elsewhere than in the cemetery;

(b) without having obtained the prior written permission of the manager;

(c) elsewhere in the cemetery than in the grave plot indicated in such permission;

(d) between the hours of sunset and sunrise.

(2) Only bodies of persons dying in the township may be interred in the cemetery: Provided that the manager may in his discretion permit the interment of the bodies of other Native persons in the cemetery.

(3) Except with the written permission of the manager, no person shall bury or permit more than one body to be buried in any one grave plot.

(4) No person shall erect or place any tombstone, memorial, inscription, decoration, railing, fence or anything else on a grave plot except within the limits of grave plot.

(5) No person shall wilfully damage any property belonging to the Trust or to any other body referred to in section 129 or to any other person, or conduct himself in an improper and disorderly manner in a cemetery.

Records to be kept

128. If the graves are to be numbered, the Secretary shall determine the manner in which this shall be done and the records, if any, of persons buried to be kept in respect of any cemetery, and may vary his determinations from time to time. Different determinations may be made in respect of different cemeteries.

129. The Minister may, subject to such conditions as he may deem fit, delegate to any duly constituted body or bodies any or all of the powers vested in and duties imposed upon Native Commissioners, managers or the Secretary under this Chapter and may determine that any moneys paid in terms of section 126 shall accrue to such body or bodies.

Offences

130. (1) Any person who—

(a) contravenes or fails to comply with the provisions of section 127 (1), (3), (4) or (5);

(b) inter or causes to be interred any body in a grave which does not comply with the provisions of section 124;

(c) obstructs any person in the performance of his lawful duties in connection with the administration and control of a cemetery;

Grafperseelgelde

126. (1) Die Sekretaris kan die bedrag, as daar is, wat vir grafpersele gevra moet word asook die bedrag, as daar is, vir die grawe en toegooi van grafte vasstel. Verskillende bedrae kan ten opsigte van verskillende begraaflase vasgestel word en vasstellings wat aldus gemaak word, kan van tyd tot tyd gewysig word.

(2) Behalwe soos in artikel 129 van hierdie Hoofstuk bepaal, kom enige bedrag ingevolge subartikel (1) betaal, die Trust toe.

(3) Die Bestuurder kan in verdienstelike gevalle, met die goedkeuring van die Hoofnatarelekommissaris, ten opsigte van enige okkupeerder en geheel of enige gedeelte van enige gelde of vorderings ingevolge hierdie artikel betaalbaar, kwytsteld.

Beheer oor begrafnisse, grafte en eiendom

127. (1) Geen persoon mag 'n lyk in of in die omgewing van die dorp begrawe of laat begrawe nie—

(a) elders as in die begraaflaas;

(b) sonder dat hy vooraf die skriftelike toestemming van die bestuurder verkry het;

(c) elders in die begraaflaas as in die grafperseel in sodanige toestemming aangedui;

(d) tussen sononder en sonop.

(2) Slegs lyke van persone wat in die dorp sterf, kan in die begraaflaas begrawe word: Met dien verstande dat die bestuurder na goeddunke die teraardebestelling van lyke van ander Naturelepersone in die begraaflaas kan toelaat.

(3) Behalwe met die skriftelike goedkeuring van die bestuurder mag geen persoon meer as een lyk in een grafperseel begrawe of toelaat dat dit aldus begrawe word nie.

(4) Geen persoon mag 'n grafsteen, gedenkteken, grafskrif, versiering, reling, omheining of enigiets anders op 'n grafperseel oprig of plaas nie, tensy dit binne die grense van sodanige grafperseel opgerig of geplaas word.

(5) Geen persoon mag eiendom wat aan die Trust of aan 'n ander liggaam bedoel in artikel 129 van hierdie Hoofstuk of aan 'n ander persoon behoort, opsetlik beskadig of hom op 'n onbehoorlike of wanordelike wyse in 'n begraaflaas gedra nie.

Rekords wat gehou moet word

128. Indien grafte genommer word, bepaal die Sekretaris die wyse waarop grafte genommer moet word en die rekords, as daar is, wat ten opsigte van 'n begraaflaas gehou moet word van persone wat begrawe word en hy kan sy bepalings van tyd tot tyd verander. Verskillende bepalings kan ten opsigte van verskillende begraaflase gemaak word.

129. Die Minister kan, behoudens die voorwaardes wat hy goed ag, enige van of al die bevoegdhede en pligte wat ingevolge hierdie Hoofstuk aan Naturelekommissaris, bestuurders of die Sekretaris verleen of opgelê is, oordra aan enige liggaam of liggame wat behoorlik ingestel is, en kan bepaal dat enige bedrag wat ingevolge artikel 126 betaal word, sodanige liggaam of liggame toekom.

Misdrywe

130. (1) Enige persoon wat—

(a) die bepalings van artikel 127 (1), (3), (4) of (5) oortree of in gebreke bly om daaraan te voldoen;

(b) 'n lyk in 'n graf wat nie aan die bepalings van artikel 124 voldoen nie, begrawe of laat begrawe;

(c) enige persoon by die uitoefening van sy wettige pligte ten opsigte van die administrasie van en beheer oor 'n begraaflaas hinder;

(d) prevents or attempts to prevent the interment of a body or who threatens any person in connection with such interment or proposed interment; or

(e) desecrates or damages any grave;

shall be guilty of an offence and liable on conviction to a fine not exceeding R100 or to imprisonment for a period not exceeding 90 days.

(2) Any fine recovered in respect of a contravention under subsection (1) shall accrue to the Trust.

CHAPTER 7

Establishment and abolition of township councils

131. (1) The Minister may by notice in the *Gazette* establish a township council for any township.

(2) A township council shall consist of one elected member for each ward, who shall be elected separately by the voters of the ward concerned, and one or more members who may be designated by the Executive Council: Provided that the total number of members designated by such Executive Council shall not be more than half of the total number of elected members.

(3) The Minister may, whenever he deems it expedient so to do, abolish any township council established in terms of subsection (1).

(4) Any township council established in terms of subsection (1) shall be a body corporate capable of suing and being sued and of doing everything, subject to the provisions of this Proclamation, which a body corporate is competent to do by law.

Division of townships into wards

132. (1) The Native Commissioner shall, within two months of the date on which the Minister approved the establishment of a township council and thereafter on the last working day of June of each year in which a general election is to be held, divide the township where a township council has been established in terms of section 131 (1) into not less than six and not more than 20 wards, according to the number of voters resident in such township, in such a way that the number of voters in each ward shall be approximately equal.

(2) Details of the ward divisions shall be available for inspection at the office of the superintendent.

Qualifications of elected members

133. No person shall be eligible for election to the township council, who—

(a) is not resident in the township;

(b) is not a voter;

(c) is a member of the Legislative Council;

(d) owes any fees or charges payable in terms of this Proclamation up to and including the last day of the month preceding the day nominations close;

(e) has, within the period of five years immediately preceding the date of his nomination for election, been convicted of any offence in respect of which he has been sentenced to imprisonment without the option of a fine for a period exceeding three months, or with the option of a fine for a period exceeding six months;

(f) is subject to an order of court declaring him to be mentally ill, or is lawfully detained as mentally ill under the Menta Health Act, 1973 (Act 18 of 1973);

(g) holds an office or place of profit under the township council as an employee.

Voters' rolls

134. (1) The manager shall within one month of the date on which the Minister gave notice in terms of section 131 (1) of the establishment of a township council for the township concerned, compile and keep a roll of persons qualified in terms of section 148 (1) to vote at any election referred to in that section.

(d) die teraardebestelling van 'n lyk verhinder o poog om dit te verhinder of wat 'n persoon dreig in verband met sodanige teraardebestelling of beoogde teraardebestelling; of

(e) enige graf skend of beskadig;

begaan 'n misdryf en is by skuldigbevinding straffbaar met 'n boete van hoogstens R100 of gevangenisstraf vir 'n tydperk van hoogstens 90 dae.

(2) Enige boete wat ontvang word ten opsigte van 'n oortreding ingevolge subartikel (1) kom die Trust toe

HOOFSUK 7

Instelling en afskaffing van dorpsrade

131. (1) Die Minister kan by kennisgewing in die *Staatskoerant* 'n dorpsraad vir 'n dorp instel.

(2) 'n Dorpsraad bestaan uit een verkose lid vir elke wyk, wat afsonderlik verkies word deur die kiesers van die betrokke wyk, en een of meer lede wat deur die Uitvoerende Raad aangewys kan word: Met dien verstande dat die totale getal lede deur sodanige Uitvoerende Raad aangewys nie meer as die helfte van die totale getal verkose lede mag wees nie.

(3) Die Minister kan, wanneer hy dit dienstig ag, 'n dorpsraad wat kragtens subartikel (1) ingestel is, afskaf.

(4) 'n Dorpsraad wat kragtens subartikel (1) ingestel is, is 'n liggaam met regs persoonlikheid en het bevoegdheid om sowel eisend as verwerend in regte op te tree en om, behoudens die bepalings van hierdie Proklamasie, alles te doen waartoe regspersone regtens bevoeg is.

Verdeling van dorpe in wyke

132. (1) Die Naturellekommissaris moet binne twee maande na die datum waarop die Minister goedgekeur het dat 'n dorpsraad ingestel word en daarna op die laaste werksdag van Junie van elke jaar waarin 'n algemene verkiesing gehou gaan word, die dorp waar 'n dorpsraad kragtens artikel 131 (1) ingestel is, in minstens ses en hoogstens 20 wyke, na gelang van die getal kiesers in sodanige dorp woonagtig, op so 'n wyse verdeel dat die getal kiesers in elke wyk ongeveer gelyk is.

(2) Besonderhede van die wyksindelings moet by die kantoor van die superintendent ter insae lê.

Kwalifikasies van verkose lede

133. Geen persoon kom vir verkiesing in die dorpsraad in aanmerking nie, wat—

(a) nie in die dorp woonagtig is nie;

(b) nie 'n kieser is nie;

(c) 'n lid is van die Wetgewende Raad;

(d) enige gelde of vorderings verskuldig is wat ingevolge hierdie Proklamasie betaalbaar is tot en met die laaste dag van die maand wat die dag waarop nominasies sluit, voorafgaan;

(e) binne die tydperk van vyf jaar onmiddellik voor die datum van sy nominasie vir verkiesing skuldig bevind is aan 'n misdryf waarvoor hy tot gevangenisstraf gevonnis is, sonder die keuse van 'n boete, vir 'n tydperk van meer as drie maande, of, met die keuse van 'n boete, vir 'n tydperk van meer as ses maande;

(f) onderworpe is aan 'n bevel van die hof wat hom geestesongesteld verklaar, of wat wettiglik kragtens die Wet op Geestesgesondheid, 1973 (Wet 18 van 1973), as geestesongesteld aangehou word;

(g) as werknemer by die dorpsraad 'n winsgewende amp of winsbetrekking beklee.

Kieserslyste

134. (1) Die bestuurder moet binne een maand na die datum waarop die Minister kragtens artikel 131 (1) kennis gegee het dat 'n dorpsraad vir die betrokke dorp ingestel word, 'n lys opstel en hou van persone wat ingevolge artikel 148 (1) bevoeg is om te stem by enige verkiesing genoem in daardie artikel.

(2) Such roll shall contain the names and addresses of the persons qualifying in terms of section 148 (1) for registration as voters, and the number of the ward in which such persons are resident.

(3) If at any time it is proved to the satisfaction of the manager that a person registered as a voter is subject to any of the disqualifications mentioned in section 133 (a), (d), (e), (f) or (g), he shall immediately remove the name of such person from the voters' roll.

(4) For the purposes of any general election held in terms of this Proclamation, only those voters registered up to and including the last working day of June of the year in which the election is to be held shall be entitled to vote at that election: Provided that in the case of the first general election only voters who qualified for registration as voters on the date on which the Minister established a township council for the township concerned, shall be entitled to vote at such election.

(5) For the purposes of any by-election to be held in terms of this Proclamation, only those voters registered up to and including the day on which a vacancy for an elected member of the township council occurred shall be entitled to vote in that by-election.

(6) Any voter's roll compiled in terms of this section shall be available for inspection by the public at the office of the manager for at least 60 days before a general election or by by-election is due to take place: Provided that such voter's roll shall be closed not later than 14 days prior to the date fixed for the election.

(7) Any errors which might appear in any voters' roll mentioned in this section before such voters' roll has been closed as provided in subsection (6) shall immediately be brought to the notice of the manager by the interested parties. No alteration shall be made to any voter's roll after such voter's roll has been closed.

Nomination for election

135. (1) The manager shall, within three months of the date on which the Minister gave notice in terms of section 131 (1) of this Chapter of the establishment of a township council for any township, and thereafter not later than the first day of August of each year in which a general election is to be held, call in both official languages and in the language used by the Native nation in whose area the township is situated by means of a notice displayed in a prominent place at his office, for the nomination of candidates for election as members of such township council.

(2) The notice mentioned in subsection (1) shall specify the place, date and time at which nominations shall be received by the manager: Provided that such date shall not be earlier than 14 days and not later than 21 days after the date of issue of the notice calling for nominations.

(3) Nominations of candidates for election as members of the township council shall be submitted in writing to the manager on the form prescribed in Annexure T and shall be supported by the signatures of at least ten voters who, on the date mentioned in subsection (2), were not more than one month in arrears in respect of any fees or charges payable in terms of this Proclamation. The manager shall hand over all nomination lists to the returning officer as soon as practicable.

(4) No person in respect of whom a nomination form has been submitted to the manager in terms of subsection (3) shall be deemed to be duly nominated unless he qualifies to be elected in terms of this Proclamation and has deposited with the manager the sum of R10.

(5) Should any candidate receive less than one-fifth of the number of votes received by the successful candidate

(2) Sodanige lys moet die naam en adres bevat van die persone wat ingevolge artikel 148 (1) kwalifiseer om as kiesers geregistreer te word, en die nommer van die wyk waarin sodanige persone woonagtig is.

(3) Indien dit te eniger tyd tot tevredenheid van die bestuurder bewys word dat 'n persoon wat as kieser geregistreer is, onderworpe is aan enige van die diskwalifikasies vermeld in artikel 133 (a), (d), (e), (f) of (g), moet hy sodanige persoon se naam onverwyld van die kieserslys verwyder.

(4) Vir doeleindes van enige algemene verkiesing wat ingevolge hierdie Proklamasie gehou word, is slegs kiesers wat geregistreer is tot en met die laaste werksdag van Junie van die jaar waarin die verkiesing gehou gaan word, geregtig om by daardie verkiesing te stem: Met dien verstande dat in die geval van die eerste algemene verkiesing slegs kiesers wat kwalifiseer om as kiesers geregistreer te word op die datum waarop die Minister 'n dorpsraad vir die betrokke dorp ingestel het, geregtig is om by sodanige verkiesing te stem.

(5) Vir doeleindes van enige tussenverkiesing wat ingevolge hierdie Proklamasie gehou gaan word, is slegs kiesers wat geregistreer is tot en met die dag waarop 'n vakature vir 'n verkose lid van die dorpsraad ontstaan het, geregtig om by daardie tussenverkiesing te stem.

(6) Enige kieserslys wat ingevolge hierdie artikel opgestel is, moet minstens 60 dae lank voordat 'n algemene of tussenverkiesing gehou gaan word, by die kantoor van die bestuurder ter insae van die publiek lê: Met dien verstande dat sodanige kieserslys nie later nie as 14 dae voor die datum vir die verkiesing bepaal, afgesluit word.

(7) Enige foute wat in 'n kieserslys genoem in hierdie artikel voorkom voordat sodanige kieserslys afgesluit word soos in subartikel (6) bepaal, moet onmiddellik deur die partye wat enige belang daarby het onder die aandag van die bestuurder gebring word. Geen verandering word in 'n kieserslys aangebring nadat sodanige kieserslys afgesluit is nie.

Nominasie vir verkiesing

135. (1) Die bestuurder moet binne drie maande na die datum waarop die Minister kragtens artikel 131 (1) kennis gegee het dat 'n dorpsraad vir 'n dorp ingestel is en daarna voor of op die eerste dag van Augustus van elke jaar waarin 'n algemene verkiesing gehou gaan word, in albei amptelike tale en in die taal van die Naturellevolk in wie se gebied die dorp geleë is, deur middel van 'n kennisgewing wat op 'n ooglopende plek by sy kantoor vertoon word, om die nominasie vra van kandidate vir verkiesing tot lede van sodanige dorpsraad.

(2) Die kennisgewing genoem in subartikel (1) moet die plek waar en die datum en tyd waarop die bestuurder nominasies ontvang, spesifiseer: Met dien verstande dat sodanige datum nie vroeër nie as 14 dae en nie later nie as 21 dae na die datum van uitreiking van die kennisgewing waarin om nominasies gevra word, moet wees.

(3) Nominasies van kandidate vir verkiesing tot lede van die dorpsraad moet skriftelik by die bestuurder ingedien word op die vorm voorgeskryf in Aanhangsel T en moet gestaaf word deur die handtekening van minstens 10 kiesers wat op die datum vermeld in subartikel (2) nie meer as een maand agterstallig was ten opsigte van gelde of vorderings betaalbaar ingevolge hierdie Proklamasie nie. Die bestuurder oorhandig alle nominasielyste so gou doenlik aan die kiesbeampte.

(4) Geen persoon ten opsigte van wie 'n nominasievorm ingevolge subartikel (3) by die bestuurder ingedien is, word geag behoorlik genomineer te wees nie, tensy hy hom ingevolge hierdie Proklamasie verkiesbaar kan stel en 'n bedrag van R10 by die bestuurder gedeponeer het.

(5) Indien enige kandidaat by die verkiesing minder as een-vyfde van die getal stemme ontvang wat die suksesvolle kandidaat ontvang het, verbeur hy die bedrag wat

at the election, he shall forfeit the sum deposited in terms of subsection (4) and such amount shall be paid into the treasury, otherwise it shall be returned to him.

(6) The returning officer shall, as soon as practicable and not later than 14 days after the date fixed for the receipt of nominations, affix in a prominent place at the office of the manager and of the superintendent, a notice containing a list of the names of the candidates duly nominated in terms of this Proclamation, and shall also declare those candidates who have been returned unopposed to be elected members of their respective wards.

(7) If for any reason whatsoever no valid nominations are received in respect of any ward, the manager shall as soon as practicable after the closing date for nominations again call for nominations for the ward concerned in the manner prescribed in this section. Such nominations shall be lodged with the manager on the date fixed by him, which shall be not earlier than 14 days and not later than 21 days after the date of issue of the notice calling for nominations.

Provision of equipment and appointment of assistants

136. (1) For all elections the returning officer shall provide compartments, ballot boxes, ballot papers and instruments for marking ballot papers with the secret mark, and shall appoint such assistants and do such other acts and make such arrangements to facilitate the taking of the poll as may be deemed advisable for effectually conducting the election.

(2) The expenditure in connection with the first election of a township council shall be defrayed as the Minister may determine after consultation with the Legislative Council.

Declaration of secrecy

137. The returning officer, his duly appointed assistants and any agent appointed by a candidate shall make, before the opening of the poll, a declaration of secrecy on oath. Such declaration shall be made by the returning officer before a justice of the peace or a commissioner of oaths, and by his assistants and any agent before the returning officer.

Polling day

138. The notice issued under section 135 (6) shall also stipulate the place at which, the day, other than a Sunday, Good Friday, Ascension Day, Christmas Day or the Day of the Covenant, on which and the hours during which the election shall be held. The hours shall be not less than six hours between the hours 08h00 and 22h00 and shall be fixed by the returning officer with due regard to the convenience of the majority of the voters.

Manner of voting

139. The voting at all elections held under the provisions of this Proclamation shall be by ballot and shall take place as follows:

(a) The returning officer or his assistant at the polling station for each ward shall satisfy himself that the person coming to vote is a voter enrolled on the voters' roll for that ward, and having ascertained that such person is so enrolled and that his name appears on such roll, shall enter the number appearing on the voters' roll next to his name, upon the counterfoil in the ballot paper book and shall then tear out the ballot paper corresponding to such counterfoil and, having marked it on the back with a secret mark determined by the returning officer, shall hand it to the voter.

(b) When the voter has received the ballot paper, on which shall be printed in alphabetical order the names of all the duly nominated candidates for that particular ward at such election, he shall take it to the compartment provided for the purpose and signify for whom he desires to vote by secretly placing a cross opposite the name of

ingevolge subartikel (4) gedeponeer is en sodanige bedrag word in die tesourie gestort, anders word dit aan hom terugbetaal.

(6) Die kiesbeampte moet so gou doenlik en nie later nie as 14 dae na die datum wat vir die ontvangs van nominasies bepaal is, 'n kennisgewing met 'n lys van name van kandidate wat behoorlik genomineer is ingevolge hierdie Proklamasie op 'n ooglopende plek by die kantoor van die bestuurder en van die superintendent aanplak en moet ook die kandidate wat onbestrede verkies is tot verkose lede vir hulle onderskeie wyke verklaar.

(7) Indien daar om watter rede ook al geen geldige nominasies ten opsigte van 'n wyk ontvang is nie, moet die bestuurder so gou doenlik na die sluitingsdatum van die nominasies weer vir die betrokke wyk om nominasies vra op die wyse voorgeskryf in hierdie artikel. Sodanige nominasies moet by die bestuurder ingedien word op 'n datum deur hom bepaal, wat nie vroeër nie as 14 dae en nie later nie as 21 dae na die datum van uitreiking van die kennisgewing waarin om nominasies gevra word, mag wees.

Verskaffing van uitrusting en aanstelling van assistente

136. (1) Die kiesbeampte moet by alle verkiesings kompartemente, stembusse en stembriewe verskaf asook instrumente om op stembriewe die geheime merk aan te bring en moet sodanige assistente aanstel en sodanige ander handeling verrig en sodanige reëlins tref om die stemopneming te vergemaklik as wat raadsaam geag word vir die doeltreffende hou van die verkiesing.

(2) Die koste verbonde aan die eerste verkiesing van 'n dorpsraad word bestry soos deur die Minister na oorlegpleging met die Wetgewende Raad bepaal.

Verklaring van geheimhouding

137. Die kiesbeampte, sy behoorlik aangestelde assistente en enige agent aangestel deur 'n kandidaat moet voor die aanvang van die stemming 'n verklaring van geheimhouding onder eed aflê. Sodanige verklaring moet deur die kiesbeampte voor 'n vrederegter of 'n kommissaris van ede en deur sy assistente en enige agent voor die kiesbeampte afgelê word.

Stemdag

138. Die kennisgewing uitgereik ingevolge artikel 135 (6) toon ook die plek aan waar en die dag, uitgesonderd 'n Sondag, Goeie Vrydag, Hemelvaartsdag, Kersdag of Gelofte dag, waarop en die ure waartydens die verkiesing gehou moet word. Die ure mag nie minder wees nie as ses uur tussen die ure 08h00 en 22h00 en moet deur die kiesbeampte vasgestel word met behoorlike inagneming van die gerief van die meerderheid van die kiesers.

Wyse waarop gestem word

139. By alle verkiesings gehou kragtens die bepalings van hierdie Proklamasie word die stemme per stembrief op die volgende wyse uitgebring:

(a) Die kiesbeampte of sy assistent by die stemlokaal vir elke wyk moet hom daarvan vergewis dat die persoon wat kom stem, 'n kieser is wat ingeskryf is op die kieserslys vir daardie wyk en nadat vasgestel is dat sodanige persoon aldus ingeskryf is en dat sy naam op sodanige lys verskyn, moet hy die nommer wat langs sy naam verskyn, op die teenblad in die stembriefboek inskryf, en moet dan die stembrief wat by daardie teenblad behoort, uitskeur en dit aan die kieser oorhandig nadat hy dit agterop met 'n geheime merk deur die kiesbeampte bepaal, gemerk het.

(b) Wanneer die kieser die stembrief ontvang het, waarop die name van al die behoorlik genomineerde kandidate vir die betrokke wyk by sodanige verkiesing in alfabetiese volgorde verskyn, moet hy dit neem na die kompartement wat vir dié doel verskaf is en aandui vir wie hy wil stem deur in die geheim 'n kruis teenoor die

the candidate for whom he wishes to vote. He shall then fold the ballot paper so that the secret mark is visible and, having held up the ballot paper so that the returning officer or his assistant can recognise the mark, shall drop the ballot paper in the ballot box placed in front of the returning officer or his assistant.

(c) Should the voter make a cross opposite the name of more than one candidate, sign his name on the ballot paper or make any mark or write any word by which he could be identified, such ballot paper shall, when the votes are counted, be considered spoilt and shall not be taken into account.

Recording of votes by returning officer

140. The returning officer shall, at the request of any voter, in the presence of such voter and the candidates or their agents, record the vote of such voter on the ballot paper issued to him opposite the name of the candidate indicated by such voter, and shall place the ballot paper in the ballot box in the presence of such voter.

Spoilt ballot papers and record of ballot papers

141. (1) If a voter inadvertently spoils a ballot paper, he may return it to the returning officer or his assistant who, if he is satisfied of such inadvertence, shall give him another ballot paper and retain the spoilt ballot paper which he shall immediately cancel and endorse with the words "returned under section 141", and the fact of such cancellation shall be noted upon the counterfoil.

(2) Such spoilt ballot paper shall be retained by the returning officer who shall, as soon as practicable after the poll has closed, compile a record of the number of ballot papers issued, the number of spoilt ballot papers and the number of ballot papers found in the ballot boxes at the close of the poll.

Identification of voters

142. No registered voter who on the day of polling is unable to prove his identity shall be permitted to vote.

Polling station

143. (1) No person other than the returning officer, his assistants, candidates and one agent appointed by each candidate and approved by the returning officer, and the person recording their votes shall be admitted to the polling station.

(2) The returning officer may require any person to leave the polling station, and any person who fails to leave the polling station when so required shall be guilty of an offence.

Result of election

144. (1) As soon as practicable after the closing of the polling station and after the record in terms of section 141 (2) has been compiled, the returning officer shall make such arrangements as he may deem expedient for the sealing, safe custody and transport of the ballot boxes and the prevention of any tampering with the ballot boxes or ballot papers, and shall determine the time and place for the counting of the votes recorded for each candidate. As soon as the votes have been counted, the returning officer shall make known the number of votes recorded and shall declare the candidates who have received the largest number of votes in their respective wards to be duly elected members of the township council.

(2) Only the returning officer, his assistants and the candidates shall be present while the votes are being counted.

(3) As soon as possible after the polling day, the returning officer shall notify the manager in writing of the result of the election, indicating the number of votes recorded for each candidate.

naam van die kandidaat vir wie hy wil stem, te maak. Hy moet die stembrief so vou dat die geheime merk sigbaar is, en nadat hy die stembrief so opgevou het dat die kiesbeampste of sy assistent die merk kan herken, laat hy die stembrief val in die stembus wat voor die kiesbeampste of sy assistent staan.

(c) Indien die kieser 'n kruis maak teenoor die naam van meer as een kandidaat, sy naam op die stembrief teken of enige merk maak of enige woord skryf waardeur hy uitgeken sou kan word, word sodanige stembrief as bedorwe beskou en by die tel van stemme buite rekening gelaat.

Aantekening van stemme deur kiesbeampste

140. Die kiesbeampste moet op versoek van enige kieser, in teenwoordigheid van sodanige kieser en die kandidaat of hul agente, die stem van sodanige kieser aanteken op die stembrief wat aan hom uitgereik is teenoor die naam van die kandidaat wat deur sodanige kieser aangedui word en moet die stembrief in teenwoordigheid van sodanige kieser in die stembus plaas.

Bedorwe stembriewe en rekord van stembriewe

141. (1) Indien 'n kieser onopsetlik 'n stembrief bederf, kan hy dit teruggee aan die kiesbeampste of sy assistent wat, as hy oortuig is dat dit onopsetlik gebeur het, aan hom 'n ander stembrief moet gee en die bedorwe stembrief moet behou, wat hy onmiddellik moet kanselleer en endosseer met die woorde "Teruggegee kragtens artikel 141", en die kansellering moet op die teenblad aangeteken word.

(2) Sodanige bedorwe stembrief moet bewaar word deur die kiesbeampste, wat so gou doenlik nadat die stemming gesluit is, 'n rekord saamstel van die getal stembriewe uitgereik, die getal bedorwe stembriewe en die getal stembriewe wat by die sluiting van die stemming in die stembusse gevind is.

Identifikasie van kiesers

142. Geen geregistreerde kieser wat op die dag van stemming nie in staat is om sy identiteit te bewys, word toegelaat om te stem nie.

Stemlokaal

143. (1) Geen persoon, uitgesonderd die kiesbeampste, sy assistente, kandidaat en een agent aangestel deur elke kandidaat en goedgekeur deur die kiesbeampste, en die persone wat hulle stemme uitbring, word in die stemlokaal toegelaat nie.

(2) Die kiesbeampste kan enige persoon aansê om die stemlokaal te verlaat en enige persoon wat weier om die stemlokaal te verlaat wanneer aldus aangesê, begaan 'n misdryf.

Uitslag van verkiesing

144. (1) So gou doenlik nadat die stemlokaal gesluit het en nadat die rekord ingevolge artikel 141 (2) saamgestel is, tref die kiesbeampste sodanige reëlins as wat hy dienstig ag vir die verseëling, veilige bewaring en vervoer van die stembusse en om te verhinder dat aan die stembusse of stembriewe gepeuter word, en bepaal hy die tyd en plek vir die tel van stemme wat op elke kandidaat uitgebring is. Sodra die stemme getel is, moet die kiesbeampste die getal stemme uitgebring, bekendmaak en moet hy die kandidaat wat in hul onderskeie wyke die meeste stemme ontvang het tot behoorlik verkose lede van die dorpsraad verklaar.

(2) Slegs die kiesbeampste, sy assistente en die kandidaat mag teenwoordig wees terwyl die stemme getel word.

(3) So gou doenlik na die stemdag moet die kiesbeampste die bestuurder skriftelik van die uitslag van die verkiesing in kennis stel en die getal stemme aandui wat op elke kandidaat uitgebring is.

Determination in event of equal number of votes

145. If an equal number of votes is recorded for two or more candidates for election in a particular ward, the successful candidate shall be determined by the returning officer by the casting of lots in the presence of the candidates.

First general election and term of office of members elected and designated during first general election

146. (1) The first general election of members of a township council shall be held within six months of the date on which the Minister gave notice in terms of section 131 (1) of the establishment of a township council for the township concerned, and the members so elected shall remain in office until the 30th day of September of the third calendar year after the first election was held.

(2) The procedure in the first general election shall *mutatis mutandis* conform to the provisions of sections 134 to 145.

(3) The term of office of members of the township council who were designated by the Executive Council shall expire on the same day as that of members who were elected by the voters.

Vacancies

147. (1) Any member of the township council may, by submitting a notice in writing under his hand to the secretary of the township council, resign his seat, which shall then become vacant.

(2) (a) An elected member shall cease to be a member of the township council if he—

(i) is sentenced, in respect of a conviction for any offence, to imprisonment without the option of a fine for a period exceeding one month, or with the option of a fine for a period exceeding six months;

(ii) being an elected member, leaves or absents himself from the township area without the permission of the township council for a continuous period of more than two months;

(iii) is absent without the permission of the township council from three consecutive monthly meetings of the township council, or withdraws from any meeting of the township council without the permission of the chairman;

(iv) becomes subject to an order of court declaring him to be mentally ill, or is lawfully detained as mentally ill under the Mental Health Act, 1973 (Act 18 of 1973);

(v) is inadvertently elected as a member of the township council, and the Native Commissioner, after investigation, determines that such member does not qualify for election as a member of the township council in terms of the provisions of this Proclamation;

(vi) is no longer resident in the township;

(vii) is no longer a voter;

(viii) becomes a member of the Legislative Council;

(ix) is more than one month in arrears with any fees or charges payable by him in terms of this Proclamation;

(x) holds an office or place of profit under the township council as an employee;

(xi) dies.

(b) Any person designated by the Executive Council as a member of the township council shall cease to be a member—

(i) for any of the reasons mentioned in paragraph (a);

(ii) if his designation as a member of the township council is cancelled by the Executive Council and the secretary of the township council has been notified accordingly.

(3) If for any of the reasons set out in subsection (2), a member ceases to be a member, the secretary of the township council shall cause a written notice to be

Beslissing in geval van staking van stemme

145. Ingeval ewe veel stemme op twee of meer kandidate vir 'n bepaalde wyk uitgebring word, word die suksesvolle kandidaat deur die kiesbeampte in teenwoordigheid van die kandidate deur loting aangewys.

Eerste algemene verkiesing en ampstermyn van lede verkies en aangewys tydens eerste algemene verkiesing

146. (1) Die eerste algemene verkiesing van lede vir 'n dorpsraad word gehou binne ses maande na die datum waarop die Minister kragtens artikel 131 (1) kennis gegee het dat 'n dorpsraad vir die betrokke dorp ingestel word en die lede wat aldus verkies is, bly aan tot die 30ste dag van September van die derde kalenderjaar nadat sodanige verkiesing gehou is.

(2) Die prosedure by die eerste algemene verkiesing moet *mutatis mutandis* voldoen aan die bepalings van artikels 134 tot en met 145.

(3) Die ampstermyn van lede van die dorpsraad wat deur die Uitvoerende Raad aangewys is, verstryk op dieselfde dag as die ampstermyn van lede wat deur die kiesers verkies is.

Vakatures

147. (1) Enige lid van die dorpsraad kan, deur 'n skriftelike kennisgewing deur hom onderteken by die sekretaris van die dorpsraad in te dien, uit sy setel bedank, wat dan vakant word.

(2) (a) 'n Verkose lid hou op om lid van die dorpsraad te wees indien hy—

(i) weens skuldigbevinding aan 'n misdryf gevonnis word tot gevangenisstraf sonder die keuse van 'n boete vir 'n tydperk van meer as een maand of, met die keuse van 'n boete, vir 'n tydperk van meer as ses maande;

(ii) terwyl hy 'n verkose lid is, die dorpsgebied verlaat of daaruit afwesig is, sonder die toestemming van die dorpsraad, vir 'n ononderbroke tydperk van meer as twee maande;

(iii) sonder die toestemming van die dorpsraad afwesig is van drie agtereenvolgende maandelikse vergaderings van die dorpsraad, of hom sonder die toestemming van die voorsitter aan enige dorpsraadvergadering onttrek;

(iv) onderworpe word aan 'n bevel van die hof waar kragtens hy geestesongesteld verklaar word, of wettiglik kragtens die Wet op Geestesgesondheid, 1973 (Wet 18 van 1973), as geestesongesteld aangehou word;

(v) per abuis tot lid van die dorpsraad verkies word, en die Naturellekommissaris na ondersoek bevind dat sodanige lid nie bevoeg is om kragtens die bepalings van hierdie Proklamasie tot lid van die dorpsraad verkies te word nie;

(vi) nie meer in die dorp woonagtig is nie;

(vii) nie meer 'n kieser is nie;

(viii) lid word van die Wetgewende Raad;

(ix) meer as een maand agterstallig raak met enige gelde of vorderings wat deur hom ingevolge hierdie Proklamasie betaalbaar is;

(x) as werknemer by die dorpsraad 'n winsgewende amp of winsbetrekking beklee;

(xi) sterf.

(b) 'n Persoon wat deur die Uitvoerende Raad aangewys is as lid van die dorpsraad, hou op om lid te wees—

(i) om enige van die redes vermeld in paragraaf (a);

(ii) indien sy aanwysing as lid van die dorpsraad deur die Uitvoerende Raad ingetrek word en die sekretaris van die dorpsraad dienooreenkomstig in kennis gestel is.

(3) Indien 'n lid om enige van die redes uiteengesit in subartikel (2) ophou om lid te wees, moet die sekretaris van die dorpsraad 'n skriftelike kennisgewing by sodanige

delivered to such member's last-known place of residence, advising him that he is no longer a member of the township council. At the same time the secretary of the township council shall deliver a copy of the notice to the Native Commissioner and the manager and, in the case of a member designated by the Legislative Council, to the secretary of the Legislative Council.

(4) (a) (i) On receipt of the notice mentioned in subsection (3) that a member elected by the voters is no longer a member of the township council, the manager shall forthwith call upon the returning officer to hold a by-election in terms of this Proclamation to fill the vacancy: Provided that if such vacancy occurs between the first day of April and the thirtieth day of September of the year in which a general election is to be held, it shall not be necessary to hold a by-election.

(ii) The procedure set out in sections 135 to 146, shall *mutatis mutandis* apply to any by-election held in terms of paragraph (i).

(iii) On receipt of a notice mentioned in subsection (3) that a member designated by the Executive Council is no longer a member of the township council, the Executive Council may designate some other person as a member of the township council: Provided that if the said vacancy occurs between the first day of April and the thirtieth day of September of the year in which a general election is to be held, the Executive Council shall not designate any other person.

(b) Any member elected at a by-election held in terms of paragraph (a) (i) or designated in terms of paragraph (a) (iii) shall hold office only for the unexpired portion of the term of office of the member in whose place he has been elected or designated.

Qualifications of voters

148. (1) Only a person, but excluding a visitor, who is permitted in terms of this Proclamation to reside in the township concerned, and who—

(a) was born in the Republic of South Africa or the Territory of South-West Africa;

(b) has, on the day when nominations close, paid all fees or charges due in terms of this Proclamation up to and including the last day of the month preceding the day when nominations close;

(c) is 21 years of age or older; and

(d) is not subject to any of the disqualifications mentioned in section 133 (a), (e) or (f);

shall qualify to vote at any election of members of a township council.

(2) A person whose name does not appear on the voters' roll referred to in section 134 shall not be allowed to vote at any election of members of a township council.

Members and office-bearers

149. (1) A special meeting of the township council shall be held within 14 days of every general election held in terms of this Proclamation and thereafter annually during the first 14 days of the month of October, and at every such meeting the members present shall elect one of their number to be chairman and one to be vice-chairman, who shall forthwith enter upon their offices and remain therein up to the date of the first special meeting held in October of the ensuing year.

(2) If the office of chairman or of vice-chairman becomes vacant for any reason other than the expiry of the period for which the incumbent was elected, a successor shall at the ordinary monthly meeting after the vacancy has occurred be elected by the members from among their number.

lid se jongsbekende woonplek laat aflewer, waarin hy meegedeel word dat hy nie meer lid van die dorpsraad is nie. Terselfdertyd moet die sekretaris van die dorpsraad 'n afskrif van die kennisgewing aan die Naturellekommissaris en die bestuurder besorg en, in die geval van 'n lid wat deur die Wetgewende Raad aangewys is, aan die sekretaris van die Wetgewende Raad.

(4) (a) (i) By ontvangs van die kennisgewing vermeld in subartikel (3) dat 'n lid wat deur die kiesers verkies is nie meer lid van die dorpsraad is nie, moet die bestuurder onverwyld die kiesbeampte gelas om 'n tussenverkiezing ooreenkomstig hierdie Proklamasie te hou ten einde die vakature te vul: Met dien verstande dat as sodanige vakature ontstaan tussen die eerste dag van April en die dertigste dag van September van die jaar waarin 'n algemene verkiezing gehou moet word, dit onnodig is om 'n tussenverkiezing te hou.

(ii) Die prosedure soos uiteengesit in artikels 135 tot en met 146 is *mutatis mutandis* van toepassing op enige tussenverkiezing gehou ingevolge paragraaf (i).

(iii) By ontvangs van 'n kennisgewing vermeld in subartikel (3) dat 'n lid wat deur die Uitvoerende Raad aangewys is nie meer lid van die dorpsraad is nie, kan die Uitvoerende Raad 'n ander persoon as lid van die dorpsraad aanwys: Met dien verstande dat as sodanige vakature ontstaan tussen die eerste dag van April en die dertigste dag van September van die jaar waarin 'n algemene verkiezing gehou moet word, die Uitvoerende Raad nie 'n ander persoon aanwys nie.

(b) Enige lid wat verkies is by 'n tussenverkiezing gehou ingevolge paragraaf (a) (i) of wat kragtens paragraaf (a) (iii) aangewys is, bekleed die amp slegs vir die onverstreke gedeelte van die ampstermyn van die lid en wie se plek hy verkies of aangewys is.

Kwalifikasies van kiesers

148. (1) Slegs 'n persoon, maar uitgesonderd 'n besoeker wat ingevolge hierdie Proklamasie toegelaat is om in die betrokke dorp te woon en wat—

(a) in die Republiek van Suid-Afrika of die gebied Suidwes-Afrika gebore is;

(b) op die dag waarop nominasies sluit alle gelde of vorderings betaal het wat ingevolge hierdie Proklamasie verskuldig is tot en met die laaste dag van die maand wat die dag waarop nominasies sluit, voorafgaan;

(c) 21 jaar of ouer is; en

(d) nie onderworpe is nie aan enige van die diskwalifikasies vermeld in artikel 133 (a), (e) of (f),

is bevoeg om te stem by 'n verkiezing van lede van 'n dorpsraad.

(2) 'n Persoon wie se naam nie op die kieserslys vermeld in artikel 134 verskyn nie, word nie toegelaat om te stem by 'n verkiezing van lede van 'n dorpsraad nie.

Lede en ampsdraers

149. (1) 'n Spesiale vergadering van die dorpsraad moet gehou word binne 14 dae na elke algemene verkiezing wat ingevolge hierdie Proklamasie gehou is en daarna jaarliks gedurende die eerste 14 dae van die maand Oktober, en op elke sodanige vergadering moet die aanwesige lede een uit hulle geledere verkies tot voorsitter en een tot visevoorsitter, wat onverwyld hulle ampte moet aanvaar en daarin moet aanbly tot die datum van die eerste spesiale vergadering wat in Oktober van die daaropvolgende jaar gehou word.

(2) Indien die amp van voorsitter of van visevoorsitter vakant raak om 'n ander rede as die verstryking van die tydperk waarvoor die bekleër verkies is, moet 'n opvolger op die gewone maandelikse vergadering nadat die vakature ontstaan het deur die lede uit hulle geledere verkies word.

(3) If for any reason both the chairman and the vice-chairman should fail to attend a meeting, the members present shall appoint any one of their number to act as chairman at that meeting.

Term of office of members

150. Subject to the provisions of sections 146 and 147, every member of the township council shall hold office for a period of three years and shall be eligible for re-election.

Conditions of service of members

151. (1) No member of the township council shall in any way whatsoever, except with the approval of the Executive Council, participate in any discussions of the township council on or in connection with any agreement, transaction, contract or arrangements whatsoever in which he has a private interest, whether directly or indirectly, made or to be made or concluded or to be concluded by or with the township council.

(2) No member shall demand, invite or accept any promise, fee, bribe or reward whatsoever by virtue of his office other than his proper honorarium or allowance fixed in accordance with this Proclamation.

(3) Any member contravening subsection (1) or (2) shall be guilty of an offence and shall on conviction, in addition to any other penalty which may be imposed, be disqualified from holding or remaining in any office under this Proclamation for a period of five years.

Allowances to members

152. (1) Members of the township council shall be paid such allowances as the Minister may determine.

(2) Such allowances shall be computed on a monthly basis and shall be payable monthly: Provided that a member shall forfeit 10 per cent of such allowance for each meeting which he does not attend during the month for which the allowance is payable, but shall not forfeit any portion of his allowance if his absence from any meeting is due to any cause which the township council, after consultation with the Native Commissioner, considers to be reasonable.

(3) A township council may, in consultation with the Native Commissioner, grant a member not more than 30 days' leave of absence during any year and the full allowance payable to any such member in terms of subsection (1) shall be payable to him during such period.

Functions, duties and powers of township council

153. (1) A township council shall, subject to the conditions determined by the Minister, exercise such powers and perform such functions and duties in respect of such of the following matters as the Minister, after consultation with the Executive Council, may assign to such township council:

- (a) The lay-out of the township;
- (b) the accommodation of Natives in such township;
- (c) the removal of persons unlawfully resident in such township;
- (d) the unlawful occupation of land and buildings;
- (e) the management and control of the township (including the determination of the order of priority to be observed in the allocation of residential facilities) and the maintenance of good order therein;
- (f) the erection and use of dwellings and other structures and the removal or demolition of unauthorised or abandoned buildings or structures;
- (g) the allotment of sites for church, school and business purposes;
- (h) the prohibition or the regulation of entry into or sojourn in the township;

(3) Indien beide die voorsitter en die vise-voorsitter om enige rede versuim om 'n vergadering by te woon, moet die aanwesige lede enige persoon uit hulle geledere benoem om as voorsitter op daardie vergadering op te tree.

Ampstermyn van lede

150. Behoudens die bepalinge van artikels 146 en 147, beklee elke lid van die dorpsraad sy amp vir 'n tydperk van drie jaar en is hy herkiesbaar.

Diensvoorwaardes van lede

151. (1) Geen lid van die dorpsraad mag op watter wyse ook al, behalwe met die goedkeuring van die Uitvoerende Raad, 'n aandeel hê nie aan enige samesprekings van die dorpsraad oor of in verband met enige ooreenkoms, transaksie, kontrak of reëling hoegenaamd waarby of waarin hy 'n private belang het, hetsy direk of indirek, wat gesluit is of gesluit gaan word of getref is of getref gaan word deur of met die dorpsraad.

(2) Geen lid mag enige belofte, geld, omkoopprys of vergoeding hoegenaamd, uitgesonderd sy regmatige honorarium of toelae wat ooreenkomstig hierdie Proklamasie bepaal is, uit hoofde van sy amp eis, uitlok of aanneem nie.

(3) Enige lid wat subartikel (1) of (2) oortree, begaan 'n misdryf en is by skuldigbevinding, benewens enige ander straf wat opgelê word, vir 'n tydperk van vyf jaar onbevoeg om 'n amp kragtens hierdie Proklamasie te beklee of om daarin aan te bly.

Toelaes van lede

152. (1) Aan lede van die dorpsraad word die toelaes betaal wat die Minister bepaal.

(2) Sodanige toelaes word op 'n maandelikse basis bereken en word maandeliks betaal: Met dien verstande dat 'n lid 10 persent (tien persent) van sodanige toelae verbeur vir elke vergadering gedurende die maand waarvoor die toelae betaalbaar is wat nie deur hom bygevoeg word nie, maar verbeur nie enige gedeelte van sy toelae nie as sy afwesigheid van enige vergadering toe te skryf is aan enige oorsaak wat die dorpsraad na oorlegpleging met die Naturellekommissaris redelik ag.

(3) 'n Dorpsraad kan in oorleg met die Naturellekommissaris aan 'n lid afwesigheidsverlof van hoogstens 30 dae gedurende enige jaar toestaan en die volle toelae betaalbaar aan enige sodanige lid ingevolge subartikel (1) is gedurende sodanige tydperk aan hom betaalbaar.

Werksaamhede, pligte en bevoegdhede van 'n dorpsraad

153. (1) 'n Dorpsraad oefen, behoudens die voorwaardes deur die Minister bepaal, die bevoegdhede uit en vervul die werksaamhede en pligte ten opsigte van sodanige van die volgende aangeleenthede as wat die Minister na oorlegpleging met die Uitvoerende Raad aan sodanige dorpsraad opdra:

- (a) Die uitlê van die dorp;
- (b) die huisvesting van Naturelle in sodanige dorp;
- (c) die verwydering van persone wat onwettiglik in die dorp woonagtig is;
- (d) die onwettige okkupasie van grond en geboue;
- (e) die bestuur van en beheer oor die dorp (met inbegrip van die vasstelling van die voorrangorde wat by die toewysing van woongeriewe gevolg moet word) en die handhawing van die goeie orde daarin;
- (f) die oprigting en gebruik van wonings en ander strukture en die verwydering of sloping van ongemagtigde of verlate geboue of bouwerke;
- (g) die toekenning van persele vir kerk-, skool- en besigheidsdoeleindes;
- (h) die verbod op of die reëling van binnekom of tydelike verblyf in die dorp;

- (i) the provision of sanitary, health and medical services;
- (j) the social welfare of persons residing in the township;
- (k) the brewing, sale and supply of Bantu beer and supply of intoxicating liquor;
- (l) the erection of Bantu beer halls and depots;
- (m) the establishment, maintenance and administration of libraries, parks, swimming-baths and sports fields;
- (n) the establishment, erection, maintenance, regulation and management of markets;
- (o) the erection, maintenance and control of charitable institutions;
- (p) poor relief;
- (q) the erection, maintenance and management of abattoirs;

whereupon any person who, in terms of this Proclamation, as to exercise any such powers, duties or functions shall cease to exercise such powers, duties or functions.

(3) A township council may—

- (a) engage such employees as it may determine to perform the duties and functions entrusted to it and pay them such salaries, wages and allowances as it, with the approval of the Executive Council, may decide;
- (b) with the approval of the Executive Council and subject to such conditions as such Council may determine, make use of the services of officers in the employment of the Executive Council and pay such officers such salaries, wages and allowances as the Executive Council may prescribe.

(4) A township council shall, not later than a date determined by the Executive Council, draw up and consider estimates of revenue and expenditure for each financial year, and such estimates shall be submitted to the Executive Council for consideration and the determination of a contribution, if any.

(5) If expenditure must be incurred for which there is no provision or which will cause the provision as a whole to be exceeded, the approval of the Executive Council shall be obtained before such expenditure may be incurred.

(6) A township council shall establish a treasury in which all moneys accruing to such township council shall be paid and from which all expenditure shall be defrayed, and shall provide proper books and regularly keep therein a proper record of all amounts received and disbursed and of the respective purposes for which such amounts were received and disbursed. The Secretary may issue directions in connection with the manner in which such books and records shall be kept up to date and audited.

(7) A township council may, with the approval of the Executive Council, open an account at a registered commercial bank into which all amounts collected shall be paid. No overdraw of such account shall take place unless authorised by the Secretary.

(8) The tender procedure laid down for an Executive Council shall apply to the execution of any work or the procurement of stores and rendering of services for or on behalf of a township council.

(9) (a) A township council may, by resolution passed after at least seven days' notice thereof, at a meeting at which not less than two thirds of the members are present, propose regulations regarding one or more of the matters mentioned in subsections (1) and (2).

(b) No regulation proposed under paragraph (a) shall have the force of law until approved by the Executive Council and by the Minister (who may amend or alter any regulation without referring it back to the township council concerned) and until published in the *Gazette* by the State President.

(i) die verskaffing van sanitêre, gesondheids- en mediese dienste;

(j) die maatskaplike welsyn van die persone wat in die dorp woon;

(k) die brou, verkoop en verskaffing van Bantoebier en die verskaffing van bedwelmende drank;

(l) die oprigting van Bantoebiersale en -depots;

(m) die daargestelling, instandhouding en administrasie van biblioteke, parke, swembaddens en sportterreine;

(n) die instelling, oprigting, instandhouding, reëling en bestuur van markte;

(o) die oprigting en instandhouding van en beheer oor liefdadigheidsinrigtings;

(p) armsorg;

(q) die oprigting, instandhouding en bestuur van slagpale;

daarna hou enige persoon wat bedoelde bevoegdheidspligte of werksaamhede ingevolge hierdie Proklamasie moet uitoefen of vervul, op om sodanige bevoegdheidspligte of funksies uit te oefen of te vervul.

(3) 'n Dorpsraad kan—

(a) sodanige werknemers in diens neem as wat hy bepaal om die pligte en werksaamhede aan hom opgedra, te vervul en aan hulle sodanige salarisse, lone en toelaes betaal as wat hy met die goedkeuring van die Uitvoerende Raad besluit;

(b) met die goedkeuring van die Uitvoerende Raad en behoudens sodanige voorwaardes as wat sodanige Raad bepaal, gebruik maak van die dienste van beamptes in diens van die Uitvoerende Raad en aan sodanige beamptes sodanige salarisse, lone en toelaes betaal as wat die Uitvoerende Raad voorskryf.

(4) 'n Dorpsraad moet nie later nie as 'n datum bepaal deur die Uitvoerende Raad 'n begroting van die inkomste en uitgawe vir elke boekjaar opmaak en oorweeg, en moet sodanige begroting aan die Uitvoerende Raad voorlê vir oorweging en die bepaling van 'n bydrae, as daar is.

(5) Indien uitgawe aangegaan moet word waarvoor geen voorsiening bestaan nie of wat 'n oorskryding van die voorsiening in sy geheel sal meebring, moet die goedkeuring van die Uitvoerende Raad verkry word voordat sodanige uitgawe aangegaan kan word.

(6) 'n Dorpsraad moet 'n tesourie instel waarin alle gelde wat sodanige dorpsraad toekom, inbetaal word en waaruit alle uitgawes bestry word en moet behoorlike boeke verskaf en gereeld 'n juiste staat daarin hou van alle bedrae ontvang en uitbetaal en van die onderskeie doeleindes waarvoor sodanige bedrae ontvang en uitbetaal is. Die Sekretaris kan voorskrifte uitreik in verband met die wyse waarop sodanige boeke en state bygehou en geouditeer moet word.

(7) 'n Dorpsraad kan met die goedkeuring van die Uitvoerende Raad by 'n geregistreerde handelsbank 'n rekening open waarin alle bedrae wat ingevorder is, gestort moet word. Geen oortrekking van sodanige rekening mag geskied nie, tensy deur die Sekretaris gemagtig.

(8) Die tenderprosedure wat vir 'n Uitvoerende Raad voorgeskryf is, is van toepassing op die uitvoering van enige werk of die verkryging van voorrade en die lewering van dienste vir of ten behoeve van 'n dorpsraad.

(9) (a) 'n Dorpsraad kan, by besluit aangeneem na kennisgewing daarvan van minstens sewe dae, op 'n vergadering waarop minstens twee-derdes van die lede aanwesig is, regulasies voorstel betreffende een of meer van die aangeleenthede genoem in subartikels (1) en (2).

(b) Geen regulasie ingevolge paragraaf (a) voorgestel het krag van wet nie totdat dit goedgekeur is deur die Uitvoerende Raad en deur die Minister (wat 'n regulasie sonder terugverwysing na die betrokke dorpsraad kan wysig of verander), en deur die Staatspresident in die *Staatskoerant* afgekondig is.

(10) (a) With the approval of the Executive Council a township council may, apart from any other fees payable under any regulation, levy a rate not exceeding R1 per year for the benefit of the treasury of such township on any grantee, holder, lodger or any applicant with whom a deed of sale has been entered into under section 17 (2) of Chapter 2 and may prescribe the manner of payment and collection and the imposition of penalties in default of payment of such rate.

(b) Any rate levied in terms of paragraph (a) shall be published by the Minister in the *Gazette*.

(11) A township council may make provision for any matter with regard to the exercise of its powers and the performance of its functions or duties, including provision for the delegation of powers to a committee or committees of such township council or a Native designated by it.

(12) (a) If the Executive Council is at any time satisfied that it is in the interest of the public or of the good management of any township in respect of which a township council has been established, and that it is necessary in respect of the functions, duties and powers assigned to such township council by this Proclamation, that such township council—

- (i) give a temporary order or direction;
- (ii) frame any draft regulation;
- (iii) levy any rate;
- (iv) take any action to give effect to this Proclamation;

such Executive Council may, with the approval of the Minister, by written notice addressed to such township council, call upon such township council to give such temporary order or direction, to frame such draft regulation or to levy such rate or to take such action which will give effect to this Proclamation, and if such township council fails to comply with such notice within 30 days, the Executive Council may itself give such temporary order or direction, frame such draft regulation, levy such rate or take such action which will give effect to this Proclamation and any such order or direction, draft regulation, rate or action shall thereupon be deemed to have been given, framed, levied or taken by that township council.

(b) Any temporary order or direction shall have effect for only one year.

(13) Any person failing to comply with any temporary order or direction given in terms of subsection (12) shall be guilty of an offence and any fine paid by him shall be paid into the treasury.

Convening of meetings

154. A township council shall hold at least one meeting per month on a day and at a time and place to be decided upon by it.

Special meetings

155. (1) When the chairman of a township council is satisfied of the necessity thereof, he may direct that a special meeting of such township council be held. Members of the township council shall be given notice in writing by the secretary of such council of any such special meeting and the purpose thereof at least 24 hours before such meeting.

(2) No business shall be transacted or considered at any such meeting except that for which the meeting has been convened.

Notice of meetings

156. Notice of the time and place of every ordinary meeting of a township council shall be served by the secretary of such township council on every member and the Native Commissioner at least 72 hours prior to such meeting. Such notice shall embody the agenda for that particular meeting and notice to a member shall be

(10) (a) Met die goedkeuring van die Uitvoerende Raad kan 'n dorpsraad, benewens enige ander gelde betaalbaar ingevolge 'n regulasie, 'n belasting van hoogstens R1 per jaar ten bate van die tesourie van sodanige dorp hef op 'n bevoordeelde, houer, loseerder of 'n applikant met wie 'n koopakte kragtens artikel 17 (2) van Hoofstuk 2 aangegaan is, en kan die wyse van betaling en invordering en die oplegging van strawwe by wanbetaling van sodanige belasting voorskryf.

(b) Enige belasting gehef ingevolge paragraaf (a) word deur die Minister in die *Staatskoerant* afgekondig.

(11) 'n Dorpsraad kan voorsiening maak vir enige aanleentheid met betrekking tot die uitoefening van sy bevoegdhede en die vervulling van sy werksaamhede of pligte, met inbegrip van voorsiening vir die delegering van bevoegdhede aan 'n komitee of komitees van sodanige dorpsraad of 'n Naturel deur hom aangewys.

(12) (a) Indien die Uitvoerende Raad te eniger tyd daarvan oortuig is dat dit in belang is van die publiek of van die goeie bestuur van 'n dorp ten opsigte waarvan 'n dorpsraad ingestel is, en dat dit ten opsigte van die bevoegdhede, werksaamhede en pligte by hierdie Proklamasie aan 'n dorpsraad opgedra, noodsaaklik is dat sodanige dorpsraad—

- (i) 'n tydelike bevel of voorskrif uitreik;
- (ii) 'n konsepregulasie opstel;
- (ii) 'n belasting hef;
- (iv) 'n handeling verrig om uitvoering aan hierdie Proklamasie te gee;

kan sodanige Uitvoerende Raad met die goedkeuring van die Minister by skriftelike kennisgewing aan sodanige dorpsraad gerig, sodanige dorpsraad aansê om sodanige tydelike bevel of voorskrif uit te reik of sodanige konsepregulasie op te stel of sodanige belasting te hef of sodanige handeling te verrig om uitvoering aan hierdie Proklamasie te gee, en as sodanige dorpsraad in gebreke bly om binne 30 dae aan sodanige kennisgewing uitvoering te gee, kan die Uitvoerende Raad self sodanige tydelike bevel of voorskrif uitreik, sodanige regulasie opstel, sodanige belasting hef of sodanige handeling verrig om uitvoering aan hierdie Proklamasie te gee, en daarna word sodanige bevel of voorskrif, konsepregulasie, belasting of handeling geag deur daardie dorpsraad uitgereik, opgestel, gehef of verrig te gewees het.

(b) 'n Tydelike bevel of voorskrif is slegs vir een jaar van krag.

(13) Enige persoon wat in gebreke bly om te voldoen aan 'n tydelike bevel of voorskrif wat ingevolge subartikel (12) uitgereik is, begaan 'n misdryf en enige boete wat deur sodanige persoon betaal word, kom die tesourie toe.

Belê van vergaderings

154. 'n Dorpsraad moet minstens een vergadering per maand hou op 'n dag, tyd en plek waarvoor hy besluit.

Buitengewone vergaderings

155. (1) Wanneer die voorsitter van 'n dorpsraad van die noodsaaklikheid daarvan oortuig is, kan hy gelas dat 'n buitengewone vergadering van sodanige dorpsraad gehou word. Lede van die dorpsraad moet minstens 24 uur voor sodanige vergadering skriftelik kennis gegee word deur die sekretaris van sodanige dorpsraad van enige sodanige buitengewone vergadering en die doel daarvan.

(2) Geen sake word op enige sodanige vergadering verrig of oorweeg nie, uitgesonderd dié waarvoor die vergadering belê is.

Kennisgewing van vergaderings

156. 'n Kennisgewing van die tyd en plek van elke gewone vergadering van 'n dorpsraad moet minstens 72 uur voor sodanige vergadering deur die sekretaris van sodanige dorpsraad aan elke lid en aan die Naturelle-kommissaris besorg word. In sodanige kennisgewing moet die agenda vir die bepaalde vergadering opgeneem word en kennisgewing aan 'n lid moet persoonlik of per pos

affected either personally or by post, and notice to the Native Commissioner shall be effected either personally or by leaving the notice at his office.

Quorum

157. Any number of members exceeding one-half of the total number of members comprising a township council shall constitute a quorum.

Casting vote of chairman

158. In the event of an equality of votes the chairman shall have a casting vote. The chairman may in his discretion preclude any member from voting if in his opinion such member has a pecuniary or private interest in the matter under consideration.

Minutes

159. (1) The secretary of a township council shall keep minutes of the proceedings of every meeting of such township council and shall record in such minutes the names of every member and officer present.

(2) Such minutes shall be confirmed at the next succeeding ordinary meeting of the township council.

(3) No discussion on the minutes shall be allowed except in regard to the accuracy thereof.

Business of the Township Council confined to Agenda

160. No business other than that included in the agenda embodied in the notice of a meeting shall be discussed at such meeting of a township council: Provided that such meeting may discuss an unopposed motion of a formal nature.

Addressing meetings

161. Members shall stand when speaking and address the chair, and no member shall speak more than once on any subject or motion, except that the member who introduced a motion may reply before such motion is put to the vote.

Precedence of speakers

162. If two members wish to address the chair at the same time and neither will give way, the chairman shall call upon the one who is, in his opinion, entitled to precedence. If in the opinion of the chairman a member in his private capacity is concerned with or has an interest in the subject of discussion to such an extent that it is desirable that he does not participate in the deliberations thereon, he may order such member to withdraw from the meeting until the relevant item has been disposed of.

Precedence of chairman

163. Whenever the chairman speaks, any member then speaking or wishing to speak shall sit down and the members shall be silent so that the chairman may be heard without interruption.

Motions to be seconded

164. No motion or amendment proposed by a member shall be discussed unless it is seconded by another member and the fact that such motion or amendment was not seconded shall be recorded in the minutes.

Persons entitled to attend meetings

165. (1) In addition to members, the following persons shall be entitled to attend meetings of a township council:

(a) The secretary of the township council and any other officer of the township council whose presence is considered necessary by the chairman, or whose presence is requested by the township council;

(b) the Commissioner-General of the Native nation concerned or his representative;

(c) the Secretary and/or his representative;

(d) the chairman and the vice-chairman of the Executive Council or their representatives;

geskied, en kennisgewing aan die Naturellekommissaris moet persoonlik geskied of deur die kennisgewing by sy kantoor te laat.

Kworum

157. Enige getal lede meer as die helfte van die totale getal lede waaruit 'n dorpsraad bestaan, maak 'n kworum uit.

Beslissende stem van voorsitter

158. In geval van 'n staking van stemme het die voorsitter 'n beslissende stem. Die voorsitter kan enige lid na goeddunke belet om te stem waar hy van oordeel is dat sodanige lid 'n geldelike of private belang by die saak in oorweging het.

Notule

159. (1) Die sekretaris van 'n dorpsraad moet notule van die verrigtinge van elke vergadering van sodanige dorpsraad hou en in sodanige notule die name aanteken van elke lid en beampte wat teenwoordig is.

(2) Sodanige notule moet op die daaropvolgende gewone vergadering van die dorpsraad bekragtig word.

(3) Geen bespreking van die notule word toegelaat nie, behalwe wat die juistheid daarvan betref.

Sake van die dorpsraad is tot die agenda beperk

160. Geen sake, uitgesonderd dié op die agenda wat in die kennisgewing van 'n vergadering opgeneem is, mag op sodanige vergadering van 'n dorpsraad bespreek word nie: Met dien verstande dat sodanige vergadering 'n onbestrede mosie van 'n formele aard kan bespreek.

Toespraak van vergadering

161. Wanneer hul praat, moet lede staan en die voorsitter aanspreek en geen lid mag meer as een keer oor enige onderwerp of mosie praat nie, behalwe dat die lid wat 'n mosie ingedien het repliek kan lewer voordat sodanige mosie tot stemming gebring word.

Voorrang van sprekers

162. As twee lede gelyktydig probeer om die voorsitter aan te spreek en die een nie vir die ander wil terugstaan nie, stel die voorsitter die een aan die woord wat na sy mening op voorrang geregtig is. Wanneer die voorsitter van mening is dat 'n lid in sy private hoedanigheid in so 'n mate betrokke is of belang het by die onderwerp in bespreking dat dit wenslik is dat hy nie aan die beraadslaging daaroor deelneem nie, kan hy sodanige lid gelas om hom aan die vergadering te onttrek tot na afhandeling van die betrokke item.

Voorrang van voorsitter

163. Wanneer die voorsitter praat, moet enige lid wat dan aan die woord is of wil praat, gaan sit en die lede moet swyg sodat die voorsitter sonder onderbreking gehoor kan word.

Mosies moet gesekondeer word

164. Geen mosie of amendement wat deur 'n lid voorgestel is, word bespreek nie, tensy dit deur 'n ander lid gesekondeer is en die feit dat sodanige mosie of amendement nie gesekondeer is nie moet in die notule aangeteken word.

Persone wat die reg het om vergaderings by te woon

165. (1) Benewens lede is die volgende persone geregtig om vergaderings van 'n dorpsraad by te woon:

(a) Die sekretaris van die dorpsraad en enige ander beampte van die dorpsraad wie se teenwoordigheid deur die voorsitter nodig geag word of wie se teenwoordigheid deur die dorpsraad verlang word;

(b) die Kommissaris-generaal van die betrokke Naturellevolk of sy verteenwoordiger;

(c) die Sekretaris en/of sy verteenwoordiger;

(d) die voorsitter en die vise-voorsitter van die Uitvoerende Raad of hul verteenwoordigers;

- (e) the Chief Native Commissioner and/or his representative;
- (f) the Native Commissioner and/or his representative;
- (g) the magistrate or his representative;
- (h) the senior police officer of the district or his representative.

(2) The chairman of a township council may in his discretion allow members of the public to attend its meetings: Provided that non-Native persons shall also, before attending such meetings, obtain the written permission of the Native Commissioner, given after consultation with the chairman of such township council.

(3) Any person referred to in subsection (1) shall be entitled to address a township council upon any subject under discussion, but shall not have the right to vote thereon, and persons referred to in subsection (2) shall not have the right to address a township council or to participate in any discussion of such township council.

CHAPTER 8

REGISTRATION OF DEEDS

Establishment of deeds registries in offices of Chief Native Commissioners

166. (1) There is hereby established in the office of every Executive Council, and where no Executive Council has been established in the office of the Chief Native Commissioner, a deeds registry in which shall be registered all documents relating to immovable property in any township in the area of jurisdiction of such Executive Council or Chief Native Commissioner, as the case may be.

(2) The Executive Council or Chief Native Commissioner, as the case may be, may designate an officer who shall be in charge of such deeds registry and shall in such registry exercise all such powers and perform all such duties as may be imposed upon him under this Proclamation.

(3) Any reference in this Proclamation to an officer in charge of a deeds registry, shall include a reference to the Executive Council or Chief Native Commissioner, as the case may be, within whose area of jurisdiction such registry has been established.

Registrar of Deeds to be advised of establishment of townships

167. When a township has been defined and set aside as provided for in section 3 (1) of Chapter 1, the Secretary shall advise the Registrar of Deeds referred to in the Deeds Registry Proclamation, 1939 (Proclamation 37 of 1939, South-West Africa), of such fact and that the deeds of grant issued in respect of ownership units therein shall be registered under this Proclamation in the office of the Executive Council or Chief Native Commissioner, as the case may be, of the area concerned.

Duties of officer in charge of deeds registry

168. (1) The officer in charge of a deeds registry shall, subject to the provisions of this Proclamation—

- (a) take charge of and preserve all records of such registry;
- (b) examine all deeds or other documents submitted to him for registration and after examination reject any such deed or other document the registration of which is not permitted under this Proclamation or to the registration of which any other valid objection exists;
- (c) register deeds of grant issued by the Trust in respect of land in the township, including land granted under section 18 of the Act;

- (e) die Hoofnaturellekommissaris en/of sy verteenwoordiger;
- (f) die Naturellekommissaris en/of sy verteenwoordiger;
- (g) die landdros of sy verteenwoordiger;
- (h) die senior polisiebeampte van die distrik of sy verteenwoordiger.

(2) Die voorsitter van 'n dorpsraad kan na goeëdunde lede van die publiek toelaat om vergaderings van sodanige dorpsraad by te woon: Met dien verstande dat nie-Naturelle ook die skriftelike toestemming van die Naturellekommissaris, gegee na oorlegpleging met die voorsitter van sodanige dorpsraad, moet verkry alvorens hulle sodanige vergaderings bywoon.

(3) Enige persoon genoem in subartikel (1) is geregtig om 'n dorpsraad toe te spreek oor enige onderwerp in bespreking, maar het nie die reg om daarvoor te stem nie, en persone genoem in subartikel (2) is nie geregtig om 'n dorpsraad toe te spreek of deel te neem aan enige bespreking deur sodanige dorpsraad nie.

HOOFSTUK 8

REGISTRASIE VAN AKTES

Instelling van akteregistrasiekantore by kantore van Hoofnaturellekommissarisse

166. (1) Daar word hierby by die kantoor van elke Uitvoerende Raad, en waar geen Uitvoerende Raad ingestel is nie, in die kantoor van die Hoofnaturellekommissaris, 'n akteregistrasiekantoor ingestel waarin alle dokumente wat betrekking het op onroerende goed in 'n dorp in die regsgebied van genoemde Uitvoerende Raad of Hoofnaturellekommissaris, na gelang van die geval, geregistreer moet word.

(2) Die Uitvoerende Raad of Hoofnaturellekommissaris, na gelang van die geval, kan 'n beampte aanwys wat in beheer is van sodanige akteregistrasiekantoor en in sodanige akteregistrasiekantoor al sodanige bevoegdhede uitoefen en al sodanige pligte verrig as wat ingevolge hierdie Proklamasie aan hom voorgeskryf word.

(3) Enige verwysing in hierdie Proklamasie na 'n beampte in beheer van 'n akteregistrasiekantoor is ook 'n verwysing na die Uitvoerende Raad of Hoofnaturellekommissaris, na gelang van die geval, binne wie se regsgebied sodanige akteregistrasiekantoor ingestel is.

Registrateur van Aktes moet van die stigting van dorpe verwittig word

167. Wanneer 'n dorp bepaal en opgesig is soos in artikel 3 (1) van Hoofstuk 1 voorgeskryf word, moet die Sekretaris die Registrateur van Aktes bedoel in die Registrasie van Aktes Proklamasie, 1939 (Proklamasie 37 van 1939, Suidwes-Afrika), van daardie feit verwittig, asook dat die grondbriewe wat ten opsigte van eienaars-eenhede daarin uitgereik is in die kantoor van die Uitvoerende Raad of Hoofnaturellekommissaris, na gelang van die geval, van die betrokke gebied ingevolge hierdie Proklamasie geregistreer moet word.

Pligte van beampte in beheer van akteregistrasiekantoor

168. (1) Die beampte in beheer van 'n akteregistrasiekantoor moet, behoudens die bepalings van hierdie Proklamasie—

- (a) alle rekords van genoemde kantoor onder sy beheer neem en bewaar;
- (b) alle aktes of ander dokumente wat aan hom vir registrasie voorgelê word, ondersoek en na ondersoek enige sodanige akte of ander dokument afwys as hierdie Proklamasie nie registrasie daarvan veroorloof nie of as daar 'n geldige beswaar teen die registrasie bestaan;
- (c) grondbriewe registreer wat deur die Trust ten opsigte van grond in die dorp uitgereik is, met inbegrip van grond wat ingevolge artikel 18 van die Wet toegeken is;

(d) register transfers of any such land;

(e) register mortgage bonds;

(f) register cessions (including cessions made as security) of registered mortgage bonds and registered cancellations of such cessions if made as security;

(g) register cancellations of registered mortgage bonds, releases of any part of the property hypothecated thereby or all of such property if the debt is further secured by a collateral bond, releases of any joint debtor or of any surety in respect of any such bond, the substitution of another person for the debtor in respect of any such bond, reductions of cover in respect of any such bond intended to secure future debts and part payments of the capital amount due in respect of any such bond other than a bond intended to secure future debts;

(h) register waivers of preference in respect of registered mortgage bonds in favour of other bonds, whether registered or about to be registered;

(i) register against any registered mortgage bond any agreement entered into by the mortgagor and the holder of that bond, whereby any terms of that bond have been varied;

(j) register any servitude, whether personal or praedial, and record the modification or extinction of any registered servitude;

(k) make, in connection with the registration of any deed or other document, or in compliance with the requirement of any law, such endorsements on any registered deed or other document as may be necessary to give effect to such registration or to the objects of such law;

(l) record all notices, returns, statements or orders of court lodged with him in terms of any law;

(m) keep such registers and make such entries therein as may be prescribed by the Secretary and as are necessary for the purpose of carrying out the provisions of this Proclamation and of maintaining an efficient system of registration calculated to afford security of title and ready reference to any registered deed;

(n) generally discharge such duties as the Secretary may from time to time impose and as are necessary to give effect to the provisions of this Proclamation.

(2) The provisions of the Prohibition of Credit to Natives Proclamation, 1927 (Proclamation 18 of 1927, South-West Africa), shall not apply to any debt secured by bonds, charges, overdrafts or credit registered or given in terms of this Proclamation.

Powers of officer in charge of deeds registry

169. (1) An officer in charge of a deeds registry shall have power—

(a) to require the production of proof upon affidavit or otherwise of any fact necessary to be established in connection with any matter or thing sought to be performed or effected in his deeds registry;

(b) whenever it is in his opinion necessary or desirable to rectify in any deed or other document registered or filed in his deeds registry, an error in the name or the description of any person or property mentioned therein or in the conditions effecting any such property, to rectify the error: Provided that—

(i) every person appearing from the deed or other document to be interested in the rectification has consented thereto in writing;

(d) die transport van genoemde grond registreer;

(e) verbandaktes registreer;

(f) sessies (met inbegrip van sessies as sekuriteit gedoen) van geregistreerde verbande registreer, en kansellings van sodanige sessies, indien as sekuriteit gedoen, registreer;

(g) kansellings van geregistreerde verbande, bevrydings van enige deel van die goed daardeur verpand, of van al daardie goed indien die skuld verder verseker is deur 'n bykomende verband, bevrydings van 'n medeskuldenaar of van 'n borg ten opsigte van sodanige verband, die vervanging van 'n skuldenaar ten aansien van sodanige verband deur 'n ander persoon, vermindering in dekking ten opsigte van sodanige verband wat bedoel is om toekomstige skulde te verseker en gedeeltelike afbetalings van die hoofsom verskuldig ten opsigte van 'n ander sodanige verband as 'n verband bedoel om toekomstige skulde te verseker, registreer;

(h) afstand van voorrang ten aansien van geregistreerde verbande ten gunste van ander verbande, hetsy hulle reeds geregistreer is of geregistreer staan te word, registreer;

(i) op 'n geregistreerde verband 'n ooreenkoms registreer wat die verbandskuldenaar en die verbandhouer aangegaan het, waarby voorwaardes van die verband gewysig word;

(j) alle persoonlike of saaklike serwitute registreer en die wysigings of opheffing van geregistreerde serwitute aanteken;

(k) sodanige endossemente maak op geregistreerde aktes of ander dokumente in verband met die registrasie van aktes of ander dokumente, of ter voldoening aan die voorskrifte van die een of ander wet, as wat nodig is om aan daardie registrasie of aan die oogmerke van daardie wet gevolg te gee;

(l) aantekening hou van elke kennisgewing, opgawe, staat of order van 'n hof wat volgens die een of ander regsbepalings by hom ingedien is;

(m) sodanige registers hou en sodanige inskrywings daarin doen as wat die Sekretaris voorskryf en wat nodig is om aan die bepalings van hierdie Proklamasie gevolg te gee en om 'n doeltreffende registrasiesistelsel in stand te hou wat strek tot regsekerheid en wat die naslaan van 'n geregistreerde akte vergemaklik;

(n) oor die algemeen sodanige werksaamhede verrig as wat die Sekretaris van tyd tot tyd oplê en wat nodig is om uitvoering te gee aan die bepalings van hierdie Proklamasie.

(2) Die bepalings van die Verbod van Krediet aan Naturelle Proklamasie, 1927 (Proklamasie 18 van 1927, Suidwes-Afrika), is nie van toepassing op enige skuld verkry deur verbande, heffings, oortrekking of krediet geregistreer of gegee kragtens hierdie Proklamasie nie.

Bevoegdhe van beampte in beheer van akte-registrasiekantoor

169. (1) 'n Beampte in beheer van 'n akteregistrasiekantoor is bevoeg om—

(a) lewering van bewys te vorder, deur 'n beëdigde verklaring of andersins, van enige feit wat bewys moet word in verband met enige aangeleentheid of saak waarvan die verrigting of uitvoering in sy akteregistrasiekantoor verlang word;

(b) wanneer dit volgens sy oordeel nodig of wenslik is om in 'n akte of ander dokument wat in sy akteregistrasiekantoor geregistreer is of bewaar word, 'n fout te verbeter aangaande die naam of beskrywing van 'n persoon of van eiendom daarin vermeld, of aangaande die voorwaardes betreffende sodanige eiendom, die fout te verbeter: Met dien verstande dat—

(i) elke persoon wat uit die akte of ander dokument blyk by die verbetering belang te hê, skriftelik daarin toegestem het;

(ii) if any such person refuses to consent thereto, the rectification may be made on the authority of the Secretary;

(iii) if the error is common to two or more deeds or other documents, including any register in his registry, the error shall be rectified in all those deeds or other documents;

(iv) no such rectification shall be made if it would have the effect of transferring any right;

(c) to issue, under conditions prescribed in this Proclamation, certified copies of deeds or other documents registered or filed in his registry;

(d) if in his opinion any deed or other document submitted to him has become illegible or unserviceable, to require that a certified copy thereof be obtained to take its place.

Inspection of records and supply of information

170. An officer in charge of a deeds registry may on payment of such fees as may be prescribed by the Secretary from time to time, permit any member of the public to inspect the public registers and other public records in his registry and to make copies of these records or extracts from those registers and to obtain such other information concerning deeds or other documents registered or filed in such registry as such officer may be prepared to furnish.

How ownership units shall be transferred

171. (1) Save as is otherwise provided in this Proclamation—

(a) the ownership of land referred to in a deed of grant may be conveyed from one person to another only by means of an endorsement on such deed of grant, made by the officer in charge of a deeds registry in the manner prescribed by the Secretary, on such officer being satisfied that the provisions of this Proclamation and of any other law which may be applicable, have been complied with;

(b) any other real right in such land may be conveyed from one person to another by means of a deed of cession registered by the officer in charge of the deeds registry in the manner prescribed by the Secretary.

(2) No mortgaged ownership unit shall be transferred and no cession of a mortgage bond shall be registered under this Proclamation until the relevant mortgage bond has been cancelled or the ownership unit has been released from the operation of the said bond.

Registrations and records in a deeds registry

172. (1) The officer in charge of a deeds registry shall register and keep a record in such registry in the manner prescribed by the Secretary, of—

(a) every deed of grant issued under this proclamation or in respect of a site for mission, church, school or other purposes under section 18 of the Act;

(b) every transfer of a deed of grant authorised by the Secretary;

(c) every deed of grant declared forfeited by the Minister under this Proclamation;

(d) every charge on land under section 31 of Chapter 2 of this Proclamation;

(e) every mortgage on any land approved by the Secretary under this Proclamation;

(f) all rights to or servitudes over land in a township and the cession of any such rights on the authority of the Secretary.

(ii) as sodanige persoon weier om in die verbetering toe te stem, die verbetering aangebring kan word op gesag van die Sekretaris;

(iii) as die fout voorkom in twee of meer aktes of ander dokumente, met inbegrip van 'n register in sy akteregistrasiekantoor, die fout in al daardie aktes of ander dokumente verbeter moet word;

(iv) sodanige verbetering nie aangebring word nie as dit die oordrag van 'n reg tot gevolg sou hê;

(c) op voorwaardes in hierdie Proklamasie voorgeskryf, gesertifiseerde kopieë van aktes of ander dokumente wat in sy akteregistrasiekantoor geregistreer is of bewaar word, uit te reik;

(d) as 'n akte of ander dokument wat aan hom voorgelê word, volgens sy mening onleesbaar of onbruikbaar geword het, te eis dat 'n gesertifiseerde kopie daarvan verkry word om dit te vervang.

Ondersoek van stukke en verskaffing van inligting

170. 'n Beamppte in beheer van akteregistrasiekantoor kan teen betaling van sodanige gelde as wat die Sekretaris van tyd tot tyd voorskryf, enige lid van die publiek toelaat om die publieke registers en ander publieke stukke in sy akteregistrasiekantoor te ondersoek en kopieë van daardie stukke of uittreksels uit daardie registers te maak en sodanige ander gegewens omtrent aktes of ander dokumente wat in daardie akteregistrasiekantoor geregistreer of bewaar word, te verkry as wat genoemde beamppte bereid is om te verstrek.

Hoe eienaarseenhede oorgedra word

171. (1) Behoudens andersluidende bepalings van hierdie Proklamasie—

(a) kan die eiendomsreg op grond genoem in 'n grondbrief van een persoon op 'n ander oorgedra word alleen deur middel van 'n endossement op genoemde grondbrief deur die beamppte in beheer van 'n akteregistrasiekantoor gemaak op die wyse deur die Sekretaris voorgeskryf, wanneer genoemde beamppte oortuig is dat die bepalings van hierdie Proklamasie en van enige ander wetsbepaling wat van toepassing is, nagekom is;

(b) kan enige ander saaklike reg op sodanige grond van een persoon op 'n ander oorgedra word deur middel van 'n akte van oordrag deur die beamppte in beheer van die akteregistrasiekantoor geregistreer op die wyse deur die Sekretaris voorgeskryf.

(2) Geen eienaarseenheid wat verpand is, kan oorgedra en geen sessie van 'n verbandakte kan geregistreer word ingevolge hierdie Proklamasie nie alvorens die betrokke verbandakte gekanselleer of die eienaarseenheid van die werking van sodanige akte vrygestel is.

Registrasies en rekords in 'n akteregistrasiekantoor

172. (1) Die beamppte in beheer van 'n akteregistrasiekantoor registreer en hou 'n rekord in genoemde akteregistrasiekantoor op die wyse deur die Sekretaris voorgeskryf, van—

(a) elke grondbrief ingevolge hierdie Proklamasie of ten opsigte van 'n perseel vir sending-, kerk-, skool- of ander doeleindes ingevolge artikel 18 van die Wet uitgereik;

(b) elke oordrag van 'n grondbrief deur die Sekretaris gemagtig;

(c) elke grondbrief wat deur die Minister ingevolge hierdie Proklamasie verbeurd verklaar is;

(d) elke las op grond ingevolge artikel 31 van Hoofstuk 2 van hierdie Proklamasie;

(e) elke verband op grond deur die Sekretaris ingevolge hierdie Proklamasie goedgekeur;

(f) alle regte op of servitude oor grond in 'n dorp en die sessie van enige sodanige regte op gesag van die Sekretaris.

(2) On the reversion of an ownership unit to the Trust for any reason whatsoever, the officer in charge of the deeds registry concerned shall endorse the deed of grant of such unit or attach thereto an endorsement to that effect, and whenever such ownership unit is reallocated, the said officer shall, on payment to the Trust by the new grantee of the fee prescribed in section 175, endorse the deed of grant of such unit or attach thereto an endorsement in the form prescribed by the Secretary.

Registration of bonds

173. A mortgage bond shall be registered by the officer in charge of the deeds registry only if the owner of the property described therein has consented thereto in writing on a form substantially the same as Annexure P to this Proclamation.

Substitution of debtor in respect of a bond

174. (1) If the owner (in this section referred to as the transferor) of land which is hypothecated under a registered mortgage bond, transfers to another person, with the approval of the Secretary, the whole of the land hypothecated thereunder and has not reserved any real right in such land, the officer in charge of the deeds registry may register the transfer and substitute the transferee for the transferor as debtor in respect of the bond: Provided that there is produced to him, in duplicate, the written consent in a form substantially the same as Annexure Q to this Proclamation, of the holder of the bond and the transferee to the substitution of the transferee for the transferor as the debtor in respect of the bond.

(2) In registering the transfer, the officer in charge of the deeds registry shall—

(a) make in the appropriate register—

(i) an entry setting forth that the debt of the transferor secured by the bond is cancelled; and

(ii) an entry setting forth that the transferee has become the debtor in respect of the bond;

(b) annex one copy of the written consent referred to in subsection (1) to the bond and file the other with the registry copy thereof;

(c) endorse upon the bond—

(i) the name of the transferee;

(ii) the date of the transfer;

(iii) a reference to the said written consent;

(iv) that the transferee has been substituted for the transferor as debtor in respect of the bond; and

(d) make on the grant an endorsement of mortgage containing the date and number of the bond and the amount due in terms thereof.

(3) As from the date of the transfer the transferor shall be absolved from any obligation secured by the bond and the transferee shall be substituted for him as the debtor in respect of such bond and shall be bound by the terms thereof in the same manner as if he had himself passed the bond and had renounced therein the benefit of all relevant exceptions.

(4) The provisions of this section shall not apply if the mortgaged land is to be transferred—

(a) to a person who would not himself be competent to mortgage it;

(2) Wanneer 'n eienaarseenheid om watter rede ook al aan die Trust terugval, moet die beampte in beheer van die betrokke akteregistrasiekantoor die grondbrief daarvan te dien effekte endosseer of 'n endossement te dien effekte daaraan heg en wanneer so 'n eienaarseenheid weer toegeken word, moet genoemde beampte, teen betaling aan die Trust deur die nuwe bevoordeelde van die geld in artikel 175 voorgeksryf, die grondbrief van genoemde eenheid endosseer of 'n endossement daaraan heg, in die vorm deur die Sekretaris voorgeskryf.

Registrasie van verbande

173. 'n Verbandakte word deur die beampte in beheer van die akteregistrasiekantoor geregistreer slegs indien die eenaar van die eiendom daarin beskryf, skriftelik daartoe ingestem het op 'n vorm wat wesenlik dieselfde is as Aanhangsel P van hierdie Proklamasie.

Substitusie van skuldenaar ten aansien van 'n verband

174. (1) Indien die eenaar (in hierdie artikel die transportgewer genoem) van grond wat met 'n geregistreerde verband beswaar is, die hele van die daarmee beswaarde grond aan 'n ander persoon transporteer met die goedkeuring van die Sekretaris en geen saaklike reg op die grond uitgehou het nie, kan die beampte in beheer van die akteregistrasiekantoor die transport registreer en die transportewer deur die transportnemer vervang as skuldenaar ten aansien van die verband: Met dien verstande dat die skriftelike toestemming, in duplo en op 'n vorm wesenlik dieselfde as Aanhangsel Q van hierdie Proklamasie, van die verbandhouer en die transportnemer tot die vervanging van die transportgewer deur die transportnemer as die skuldenaar ten aansien van die verband, aan hom voorgelê word.

(2) By registrasie van die transport moet die beampte in beheer van die akteregistrasiekantoor—

(a) in die aangewese register—

(i) inskrywing doen wat vermeld dat die skuld van die transportgewer deur die verband verseker, gekanselleer is; en

(ii) 'n inskrywing doen wat vermeld dat die transportnemer die skuldenaar ten aansien van die verband geword het;

(b) een eksemplaar van die skriftelike toestemming in subartikel (1) vermeld aan die verbandakte heg en die ander saam met die registrasiekopie van die verbandakte bewaar;

(c) op die verbandakte die volgende endosseer—

(i) die naam van die transportnemer;

(ii) die datum van die transport;

(iii) 'n verwysing na genoemde skriftelike toestemming;

(iv) dat die transportgewer deur die transportnemer vervang is as die skuldenaar ten aansien van die verband; en

(d) op die grondbrief 'n endossement van die verband maak, met vermelding van die datum en nommer van die verband en die bedrag wat volgens die verband verskuldig is.

(3) Vanaf die datum van die transport is die transportgewer bevry van enige verpligting deur die verband verseker en word hy deur die transportnemer vervang as skuldenaar ten aansien van daardie verband, en is die transportnemer deur die bepalinge daarvan gebonde net asof hy self die verband gepasseer het en daarin afstand gedoen het van die voordeel van alle toepaslike eksepsies.

(4) Die bepalinge van hierdie artikel is nie van toepassing nie as die met verband beswaarde grond getransporteer moet word—

(a) aan iemand wat nie self bevoeg sou wees om dit met 'n verband te beswaar nie;

(b) to two or more persons, unless they take transfer of the land in undivided shares and renounce in the written consent referred to in subsection (1), the exception *de duobus vel pluribus reis debendi*; or

(c) to a woman, unless she renounces in the said written consent, any special legal exception which she would otherwise be entitled to raise.

Payment of fees

175. Notwithstanding anything in any other law contained, no transfer duty and no fee prescribed in the Deeds Registry Proclamation, 1939 (Proclamation 37 of 1939, South-West Africa), shall be payable under this Proclamation, but a fee of two rand (R2) shall be payable to the Trust for every transfer of an ownership unit or for every registration required to be made at a deeds registry under this Proclamation or for every substitution of a debtor in respect of a bond.

Taxes and fees to be paid before transfer of land

176. An officer in charge of a deeds registry may refuse to register the transfer of land or to effect any other registration in his registry unless there is produced to him a certificate under the hand of the manager or Native Commissioner concerned, certifying that all taxes or fees payable under this Proclamation in respect of such transfer or registration have been paid.

Rectification of title by endorsement

177. (1) If rectification of title is required in respect of any ownership unit in consequence of a survey or resurvey of such unit or of the correction of any error in the general plan or diagram thereof, the officer in charge of the deeds registry concerned may, on written application by the owner of the unit accompanied by the deed of grant and the new or the corrected general plan or diagram thereof, any bond thereon and any registered deed of lease or other registered deed whereby any real right therein is held by any other person and the written consent of the holder of such bond, lease or right, endorse on the deed of grant in the form prescribed by the Secretary, a description of the unit according to the new or corrected general plan or diagram, which description shall supersede the description already appearing on the deed of grant, bond, lease or right.

(2) If a new general plan or diagram is produced, the officer in charge of the deeds registry shall in making the said endorsement substitute the new general plan or diagram for the old one.

Copies of deeds

178. (1) The officer in charge of a deeds registry may, at the request of the owner or legal holder or widow, heir or legal representative in the estate of a deceased owner or legal holder, on a form substantially the same as Annexure R to this Proclamation, make a certified or photostatic copy of a deed or of a bond or of any other document filed in that registry, on being satisfied by an affidavit—

(a) that the deed, bond or other document has been lost or destroyed and cannot be found though diligent search has been made therefor;

(b) that it has not been pledged and is not being detained by anyone as security for debt or otherwise;

and any such copy shall serve in lieu of the original deed, bond or other document.

(b) aan twee of meer persone, tensy hul transport van die grond neem in onverdeelde aandele en in 'n skriftelike toestemming in subartikel (1), vermeld afstand doen van die eksepsie *de duobus vel pluribus reis debendi*; of

(c) aan 'n vrou, tensy sy in genoemde skriftelike toestemming afstand doen van alle besondere eksepsie wat sy anders regtens geregtig sou wees om op te wer

Betaling van gelde

175. Ondanks enige andersluidende wetsbepaling geen hereregte en geen gelde in die Registrasie van Akt Proklamasie, 1939 (Proklamasie 37 van 1939, Suidwest Afrika), voorgeskryf, ingevolge hierdie Proklamasie betaalbaar nie maar 'n bedrag van twee rand (R2) is aan die Trust betaalbaar vir elke oordrag van 'n eienaarsenheid of vir elke registrasie wat ingevolge hierdie Proklamasie by 'n akteregistrasiekantoor gedoen moet word of vir elke substitusie van 'n skuldenaar ten aansien van 'n verband.

Belastings en gelde moet voor oordrag van grond betaal word

176. 'n Beampste in beheer van 'n akteregistrasiekantoor kan weier om die transport van grond te registreer of om enige ander registrasie in sy akteregistrasiekantoor te maak, tensy 'n sertifikaat onderteken deur die betrokke bestuurder of Naturellekommissaris aan hom voorgelê word waarin gesertifiseer word dat alle belastings en gelde ingevolge hierdie Proklamasie ten opsigte van genoemde transport of registrasie betaalbaar, betaal is.

Verbetering van titel deur endossement

177. (1) Indien 'n verbetering van titel ten aansien van 'n eienaarsenheid nodig word ten gevolge van 'n opmeting of heropmeting van sodanige eenheid, of van die verbetering van 'n fout in die algemene plan of kaart daarvan, kan die beampste in beheer van die betrokke akteregistrasiekantoor op skriftelike aansoek van die eienaar van die grond, vergesel van die grondbrief en die nuwe of die verbeterde algemene plan of kaart daarvan en elke akte van verband daarop en elke geregistreerde huurkontrak of ander geregistreerde akte waarkragten 'n ander persoon 'n saaklike reg op die eenheid besit en die skriftelike toestemming van die verbandhouer of huurder of die besitter van daardie reg, op die grondbrief in die vorm deur die Sekretaris voorgeskryf, 'n beskrywing van die eenheid volgens die nuwe of verbeterde algemene plan of kaart endosseer en daardie beskrywing vervang dan die beskrywing wat reeds op die grondbrief verband, huurkontrak of reg verskyn.

(2) As 'n nuwe algemene plan of kaart voorgelê word moet die beampste in beheer van die akteregistrasiekantoor, wanneer hy genoemde endossement maak, die ou algemene plan of kaart deur die nuwe algemene plan of kaart vervang.

Afskrifte van aktes

178. (1) Die beampste in beheer van 'n akteregistrasiekantoor kan, op versoek van die eienaar of wettige houer of weduwee, erfgenaam of regsvertegenwoordiger in die boedel van 'n gestorwe eienaar of wettige houer op 'n vorm wesenlik dieselfde as Bylae R van hierdie Proklamasie, 'n gesertifiseerde afskrif of fotostatiese afdruk maak van 'n akte of van 'n verband of van enige ander dokument wat in daardie akteregistrasiekantoor geliasseer is, as hy op grond van 'n beëdigde verklaring oortuig is dat—

(a) die akte, verband of ander dokument verlore of vernietig is en dat dit, nadat deeglik daarna gesoek is, nie te vinde is nie;

(b) dat dit nie verpand is of deur 'n ander persoon gehou word as sekuriteit vir skuld of andersins nie; en sodanige afskrif of afdruk dien in die plek van die oorspronklike akte, verband of ander dokument.

(2) If a copy of a deed, bond or other document made under subsection (1), has itself been lost or destroyed, the officer in charge of the deeds registry concerned may, subject to the fulfilment of the conditions prescribed in subsection (1) in regard to the loss of originals, make a further copy to serve in lieu of the original deed, bond or other document.

(3) (a) Where such a copy has been issued, the original deed, bond or document, if still in existence, shall thereupon become void.

(b) Should such a deed, bond or document which has become void, come into the possession or custody of any person who knows that a copy has been issued in substitution thereof, he shall forthwith deliver or transmit such deed, bond or document to the officer in charge of the deeds registry concerned.

(c) In the event of a deed, bond or document in lieu of which a copy has been issued, being subsequently found and produced to the officer in charge of the deeds registry, he shall endorse thereon the fact that it has become void.

(4) If any deed or registered bond has for any reason become unserviceable, it shall be competent for the officer in charge of the deeds registry to issue a certified or photostatic copy thereof to serve in place of the original, on written application being made to him by the owner or the legal holder on a form substantially the same as Annexure S to this Proclamation: Provided that the original deed shall be lodged with such application. If any such deed or bond is lodged for any purpose, the officer in charge of the deeds registry concerned may, if in his opinion it is no longer serviceable, *mero motu* issue a certified or photostatic copy thereof free of charge.

(5) A fee of two rand (R2) shall be payable to the Trust in respect of every copy of a deed, bond or other document issued by the officer in charge of a deeds registry under this section.

ANNEXURE A

APPLICATION FOR ALLOTMENT OF LETTING UNIT OF *RESIDENTIAL / TRADING / INDUSTRIAL / BUSINESS PURPOSES

Township.....
District.....

The Manager,

..... Township
..... (address)

Application is hereby made for the allotment to me, subject to the terms and conditions set out in Proclamation..... of....., of letting unit..... situate on site..... at..... in the above township.

The unit is required by me for *residential/trading/industrial/business purposes.

Particulars of applicant:

Full names.....
Sex..... Age.....

Nation to which applicant belongs.....

Present domiciliary particulars:

Place of residence.....
District.....

Particulars of residential rights (including arable allotments) held anywhere.....

Particulars of professional, trading or business rights held anywhere.....

In the case of an application for a unit for residential purposes, furnish the following particulars:

Particulars of family to occupy unit:

Wife..... Age.....

Children:

Males		Females	
Names	Age	Names	Age
.....			
.....			

(2) As 'n afskrif of afdruk van 'n akte, verband of ander dokument wat ingevolge subartikel (1) gemaak is, verlore of vernietig is, kan die beamppte in beheer van die betrokke akteregistrasiekantoor, behoudens die nakoming van die voorwaardes in subartikel (1) gestel met betrekking tot die verlies van oorspronklikes, weer 'n afskrif of afdruk maak om in die plek van die oorspronklike akte, verband of ander dokument te dien.

(3) (a) Wanneer sodanige afskrif of afdruk uitgereik is, word die oorspronklike akte, verband of dokument, as dit nog bestaan, dan nietig.

(b) Indien sodanige akte, verband of dokument wat nietig geword het, in die besit of bewaring gekom het van 'n persoon wat weet dat 'n afskrif of afdruk uitgereik is om dit te vervang, moet hy onverwyld sodanige akte, verband of dokument aan die beamppte in beheer van die betrokke akteregistrasiekantoor oorhandig of stuur.

(c) Ingeval 'n akte, verband of dokument in die plek waarvan 'n afskrif of afdruk uitgereik is, later gevind en aan die beamppte in beheer van die akteregistrasiekantoor getoon sou word, moet hy daarop 'n endossement aanbring van die feit dat dit nietig geword het.

(4) As enige akte of geregistreerde verband om enige rede onbruikbaar geword het, is die beamppte in beheer van die akteregistrasiekantoor bevoeg om 'n gesertifiseerde afskrif of fotostatiese afdruk daarvan uit te reik om te dien in die plek van die oorspronklike, as by hom skriftelik aansoek gedoen word deur die eienaar of die wettige houer op 'n vorm wesenlik dieselfde as Aanhangsel S van hierdie Proklamasie: Met dien verstande dat die oorspronklike akte saam met sodanige aansoek ingedien word. As enige sodanige akte of verband vir enige doel ingedien word, kan die beamppte in beheer van die betrokke akteregistrasiekantoor uit eie beweging, indien dit volgens sy mening nie meer bruikbaar is nie, gratis 'n gesertifiseerde afskrif of fotostatiese afdruk daarvan uitreik.

(5) 'n Bedrag van twee rand (R2) is aan die Trust betaalbaar ten opsigte van elke afdruk of afskrif van 'n akte, verband of ander dokument wat deur die beamppte in beheer van 'n akteregistrasiekantoor ingevolge hierdie artikel uitgereik word.

AANHANGSEL A

AANSOEK OM TOEKENNING VAN 'N HUUREENHEID VIR *WOON- / HANDELS- / INDUSTRIËLE / BESIGHEIDSDOELEINDES

Dorp.....
Distrik.....

Die Bestuurder,

.....-dorp
.....(adres)

Aansoek word hierby gedoen om die toekenning aan my, behoudens die voorwaardes uiteengesit in Proklamasie..... van....., van Huureenheid..... geleë op Perseel..... te..... in bogenoemde dorp.

Ek het die eenheid nodig vir *woon-/handels-/industriële/besigheidsdoeleindes.

Besonderhede van aplikant:

Volle name.....
Geslag..... Ouderdom.....

Volk waartoe aplikant behoort.....

Huidige domisiliebesonderhede:

Woonplek.....
Distrik.....

Besonderhede van woonregte (met inbegrip van bewerkbare persele) op enige plek gehou.....

Besonderhede van professionele, handels- of besigheidsregte wat op enige plek gehou word.....

In die geval van 'n aansoek om 'n eenheid vir woondoeleindes, verstrek die volgende gegewens:

Besonderhede van gesin wat eenheid sal bewoon:

Vrou..... Ouderdom.....
Kinders:

Manlik		Vroulik	
Name	Ouderdom	Name	Ouderdom
.....			
.....			

Any further information in support of application.....

In the case of an application for a unit for trading, business or industrial purposes, furnish the following particulars:

Name of business.....

Nature of business.....

Commodities to be *sold/manufactured.....

Full names of all partners (in the case of a partnership).....

Full names of managing director or manager (in the case of a company).....

Full names of all other persons/bodies having an interest in the business, and extent of interest in each case.....

State how business is to be financed.....

Any further information in support of application.....

Place.....

Date.....

Applicant

* Delete whichever is inapplicable.

Decision by Manager:

* Application is approved. Certificate of Occupation.....
issued with effect from.....

Rent liability noted in register on.....

Initials of accountant.....

* Application is refused for the following reasons.....

Applicant has been advised accordingly on.....

Place.....

Date.....

File No.....

Manager

* Delete whichever is inapplicable.

ANNEXURE B

(To be submitted in duplicate)

APPLICATION FOR DEED OF GRANT IN RESPECT OF OWNERSHIP UNIT FOR *RESIDENTIAL / TRADING / INDUSTRIAL/BUSINESS PURPOSES

Township.....

District.....

The Manager,

..... Township

..... (address)

Application is hereby made for the issue to me of a deed of grant, subject to the terms and conditions set out in Proclamation.....
of....., in respect of Ownership Unit.....
situate on Site..... at.....
in the above township.

The unit is required by me for *residential/trading/industrial/business purposes.

Particulars of applicant (and of partners in the case of a partnership):

Full names.....

Sex..... Age.....

Nation to which applicant belongs.....

Present domiciliary particulars:

Place of residence.....

District.....

Particulars of residential rights (including arable allotments) held anywhere.....

Particulars of professional, trading or business rights held anywhere.....

Particulars of sale:

Purchase price: R.....

Amount to be deposited: R.....

Particulars of monthly instalments to be made on balance owing: R.....

Amount to be secured by way of charge on deed of grant: R.....

Enige ander inligting ter ondersteuning van die aansoek.....

In die geval van 'n aansoek om 'n eenheid vir handels-, besigheids- of industriële doeleindes, verstrek die volgende besonderhede:

Naam van besigheid.....

Aard van besigheid.....

Waar wat *verkoop/vervaardig sal word.....

Volle name van alle vennote (in die geval van 'n vennootskap).....

Volle name van besturende direkteur of bestuurder (in die geval van 'n maatskappy).....

Volle name van alle ander persone/liggame wat 'n belang in die besigheid het en omvang van belang in elke geval.....

Meld hoe besigheid gefinansier sal word.....

Enige verdere inligting ter ondersteuning van die aansoek.....

Plek.....

Datum.....

Applikant

* Skrap wat nie van toepassing is nie.

Beslissing deur bestuurder:

*Aansoek is goedgekeur. Okkupasiesertifikaat.....
uitgereik met ingang van.....

Huuraanspreeklikheid aangeteken in register op.....
(paraaf van rekenmeester).....

*Aansoek word om die volgende redes geweier.....

Applikant is dienoreenkomstig meegedeel op.....

Plek.....

Datum.....

Lêer No.....

Bestuurder

* Skrap wat nie van toepassing is nie.

AANHANGSEL B

(Moet in tweevoud ingedien word)

AANSOEK OM 'N GRONDBRIEF TEN OPSIGTE VAN EIENAARSEENHEID VIR *WOON-/HANDELS-/INDUSTRIËLE BESIGHEIDSDOELEINDES

Dorp.....

Distrik.....

Die Bestuurder,

.....-dorp

..... (adres)

Aansoek word hierby gedoen om die uitreiking van 'n grondbrief aan my, behoudens die voorwaardes uiteengesit in Proklamasie.....
van....., ten opsigte van Eienaars-
eenheid.....

Geleë op Perseel..... te.....
in bogenoemde dorp.

Ek het die eenheid nodig vir *woon-/handels-/industriële/besigheidsdoeleindes.

Besonderhede van applikant (en van vennote in die geval van 'n vennootskap):

Volle name.....

Geslag..... Ouderdom.....

Volk waartoe applikant behoort.....

Huidige domisiliebesonderhede:

Woonplek.....

Distrik.....

Besonderhede van woonregte (met inbegrip van bewerkbare persele)

op enige plek gehou.....

Besonderhede van professionele, handels- of besigheidsregte wat op

enige plek gehou word.....

Besonderhede van koop:

Koopprijs: R.....

Bedrag van gestort word: R.....

Besonderhede van maandelikse paaiement wat betaal moet word

ten opsigte van die balans verskuldig: R.....

Bedrag wat verseker moet word by wyse van 'n las op die grond-
brief: R.....

In the case of an applicant for a unit for residential purposes, furnish the following particulars:

Particulars of family to occupy unit:

Wage..... Age.....

Children:

Males		Females	
Names	Age	Names	Age

Any further information in support of application.....

In the case of an application for trading, industrial or business purposes, furnish the following particulars:

Name of business.....

Nature of business.....

Commodities to be *sold/manufactured.....

Full names of all partners (in the case of a partnership).....

Full names of managing director or manager (in the case of a company).....

Full names of all other persons/bodies having an interest in business and extent of interest in each case.....

State how business is to be financed.....

Any further information in support of application.....

Place.....

Applicant

Date.....

* Delete whichever is inapplicable.

Recommendations and comments by Manager:

Purchase price R..... Cash deposit R.....

Monthly instalments to be paid R.....

Deed of Sales dated..... attached.

Place.....

Manager

Date.....

File No.....

Recommendation and comments by Native Commissioner.....

Place.....

Native Commissioner

Date.....

File No.....

(To be submitted in duplicate)

The Secretary for Bantu Administration and Development

P.O. Box 384

Pretoria

0001

Recommendation and comments by Chief Native Commissioner.....

Place.....

Date.....

File No.....

(One copy to be returned)

* Application is approved and deed of grant will be issued in due course.

* Application is refused for the following reasons.....

Place.....

Secretary for Bantu

Date..... Administration and Development

File No.....

* Delete whichever is inapplicable.

Further action taken by Chief Native Commissioner.....

Deed of grant noted in deeds registry on.....

Place.....

Officer in charge of Deeds
Registry

Date.....

In die geval van 'n aansoek om 'n eenheid vir woondoeleindes, verstrek die volgende besonderhede:

Besonderhede van gesin wat eenheid sal okkupeer:

Vrou..... Ouderdom.....

Kinders:

Manlik		Vroulik	
Name	Oudersom	Name	Ouderdom

Enige verdere inligting ter ondersteuning van die aansoek.....

In die geval van 'n aansoek vir handels-, industriële of besigheidsdoeleindes, verstrek die volgende besonderhede:

Naam van besigheid.....

Aard van besigheid.....

Ware wat *verkoop/vervaardig sal word.....

Volle name van alle vennote (in die geval van 'n vennootskap).....

Volle name van besturende direkteur of bestuurder (in die geval van 'n maatskappy).....

Volle name van alle ander persone/liggame wat 'n belang in die besigheid het en die omvang van die belang in elke geval.....

Meld hoe besigheid gefinansier sal word.....

Enige verdere inligting ter ondersteuning van die aansoek.....

Plek.....

Applikant

Datum.....

* Skrap wat nie van toepassing is nie.

Aanbeveling en kommentaar deur bestuurder:

Koopprys.....

Kontantdeposito.....

Maandelikse paaielemente wat betaal moet word.....

Koopakke gedateer..... aangeheg.

Plek.....

Bestuurder

Datum.....

Leër No.....

Aanbeveling en kommentaar deur Naturellekommissaris.....

Plek.....

Naturellekommissaris

Datum.....

Leër No.....

(Moet in tweevoud ingedien word)

Die Sekretaris van Bantoe-administrasie en -ontwikkeling

Posbus 384

Pretoria

0001.

Aanbeveling en kommentaar deur Hoofnaturellekommissaris.....

Plek.....

Datum.....

Leër No.....

(Een afskrif moet teruggestuur word)

* Aansoek is goedgekeur en grondbrief sal mettertyd uitgereik word.

* Aansoek is geweier om die volgende redes.....

Plek.....

Sekretaris van Bantoe-admini-
strasie en -ontwikkeling

Datum.....

Leër No.....

* Skrap wat nie van toepassing is nie.

Verdere stappe gedoen deur Hoofnaturellekommissaris.....

Grondbrief aangeteken in registrasiekantoor op.....

Plek.....

Beampte in beheer van
akteregistrasiekantoor

Datum.....

The Native Commissioner,

Forwarded.

Applicant is to be advised accordingly. A receipt should be obtained from him/her for the deed of grant when handed over.

Place.....

Officer in charge of Deeds
Registry

Date.....

File No.....

The Manager,

Township

Forwarded. Deed of Grant attached.

Place.....

Native Commissioner

Date.....

File No.....

Action taken by Manager:

Date on which applicant is notified.....

Liability noted in register on.....

Initials of accountant.....

Receipt of Deed of Grant has been filed.

Place.....

Manager

Date.....

ANNEXURE C

APPLICATION FOR SITE FOR PROFESSIONAL, MISSION,
CHURCH, SCHOOL OR OTHER PURPOSES

Township.....

District.....

The Manager,

Township

(address)

Application is hereby made under section 18 of the Bantu Trust and Land Act, 1936 (Act 18 of 1936), and subject to the relative regulations promulgated under section 48 (1) of the said Act, for the allocation of Site....., situate at..... in the above township.

The site is required by me for *professional/mission/church/school purposes.

Particulars of applicant:

(a) In the case of a site for professional purposes, furnish full particulars of profession and of qualifications.....

(b) In the case of a site for mission or church purposes:

Name of *mission/church/school.....

Number of adherents in township (in case of a mission or church site).....

Number of pupils to attend school (in case of a school site).....

Particulars of any other sites held in township.....

State whether site is required under deed of grant (i.e. as an owner-ship unit) or under a certificate of occupation (i.e. as a letting unit).....

Any other particulars in support of application.....

Place.....

Applicant

Date.....

Capacity in which applicant
signs

Countersignature of head of church.....

* Delete whichever is inapplicable.

Recommendations and comments by Manager.....

Place.....

Manager

Date.....

File No.....

Recommendations and comments by Native Commissioner.....

Place.....

Native Commissioner

Date.....

File No.....

Die Naturellekommissaris,

Aangestuur.

Applikant moet dienooreenkomstig meegedeel word. 'n Ontvangsbewys moet van hom/haar verkry word vir die grondbrief by oorhandiging daarvan.

Plek.....

Beampte in beheer van
akteregistrasiekantoor

Datum.....

Lêer No.....

Die Bestuurder,

-dorp,

Aangestuur.

Die grondbrief is aangeheg.

Plek.....

Naturellekommissaris

Datum.....

Lêer No.....

Stappe gedoen deur bestuurder:

Datum waarop applikant meegedeel is.....

Aanspreeklikheid aangeteken in register op.....

Paraaf van rekenmeester.....

Ontvangsbewys van grondbrief is geliasseer.

Plek.....

Bestuurder

Datum.....

AANHANGSEL C

AANSOEK OM 'N PERSEEL VIR PROFESSIONELE, SENDING-
KERK-, SKOOL-, OF ANDER DOELEINDES

Dorp.....

Distrik.....

Die Bestuurder,

-dorp

(adres)

Aansoek word hierby gedoen ingevolge artikel 18 van die Bantoe-trust en -grond Wet, 1936 (Wet 18 van 1936), en behoudens die betrokke regulasies afgekondig ingevolge artikel 48 (1) van genoemde Wet, om die toekenning van Perseel..... in bogenoemde dorp.

Ek het die perseel nodig vir *professionele, sending-/kerk-/skool-doeleindes.

Besonderhede van applikant:

(a) In die geval van 'n perseel vir professionele doeleindes, gee volle besonderhede van professie en kwalifikasies.....

(b) In die geval van 'n perseel vir sending- of kerkdoeleindes:

Naam van *sending/kerk/skool.....

Getal volgelinge in die dorp (in die geval van 'n sending- of kerk, perseel).....

Getal skoliere wat skool sal bywoon (in die geval van 'n skool-perseel).....

Besonderhede van enige ander persele gehou in die dorp.....

Meld of perseel nodig is kragtens 'n grondbrief (d.w.s. as 'n eienaars-eenheid) of kragtens 'n sertifikaat van okkupasie (d.w.s. as 'n huur-eenheid).....

Enige ander besonderhede ter ondersteuning van die aansoek.....

Applikant

Plek.....

Hoedanigheid waarin
applikant teken

Datum.....

Mede-onderteken deur hoof van kerk.....

* Skrap wat nie van toepassing is nie.

Aanbevelings en kommentaar deur bestuurder.....

Plek.....

Bestuurder

Datum.....

Lêer No.....

Aanbevelings en kommentaar deur Naturellekommissaris.....

Plek.....

Naturellekommissaris

Datum.....

Lêer No.....

Secretary for Bantu Administration and Development
P.O. Box 384
Pretoria
0001

Recommendations and comments by Chief Native Commissioner

Place.....
Date.....
File No.....

* Application is approved and Deed of Grant will be issued in due course.

* Application is refused for the following reasons.....

Place.....

Date..... Secretary for Bantu
Administration and Development
File No.....

* Delete whichever is inapplicable.

Further action taken by Chief Native Commissioner.....

Deed of Granted noted in Deeds Registry on.....
by.....

Place.....
Date..... Officer in charge of Deeds
Registry

The Native Commissioner,

Forwarded.

Applicant is to be advised accordingly.

A receipt should be obtained from him/her for the Deed of Grant when handed over.

Place.....
Date..... Officer in charge of Deeds
Registry
File No.....

The Manager,

..... Township

Forwarded. Deed of Grant attached.

Place..... Native Commissioner

Date.....

File No.....

Action taken by Manager:

Date on which applicant is notified.....

Liability noted in register on.....

Initials of accountant.....

Place..... Manager

Date.....

ANNEXURE D

CERTIFICATE OF OCCUPATION OF A LETTING UNIT FOR RESIDENTIAL PURPOSES

Township..... District.....
Letting unit.....

Permission is hereby granted to:

Name.....

Sex..... Age.....

Nation to which holder belongs.....
to occupy, together with the undermentioned members of his/her family, for residential purposes:

Letting unit..... situate on site.....

at..... in the..... Township,

District of.....

subject to the terms and conditions set out in Proclamation.....

of.....

The said letting unit consists of.....

The sum of..... is payable monthly in advance as

from..... as rent and for services and for the

privilege of occupation.

A different amount may, however, be fixed from time to time under

the said Proclamation.

Members of family permitted to reside in unit: Wife.....

Children:

Male

Female

Office of the Manager,

Date.....

Manager

Die Sekretaris van Bantoe-administrasie en -ontwikkeling
Posbus 384
Pretoria
0001.

Aanbevelings en kommentaar deur Hoofniturellekommissaris

Plek.....
Datum.....
Lêr No.....

* Aansoek is goedgekeur en grondbrief sal mettertyd uitgereik word.

* Aansoek is geweier om die volgende redes.....

Plek.....

Datum..... Sekretaris van Bantoe-
administrasie en -ontwikkeling
Lêr No.....

* Skrap wat nie van toepassing is nie.

Verdere stappe gedoen deur Hoofniturellekommissaris.....

Grondbrief aangeteken in registrasiekantoor op.....
deur.....

Plek..... Beamppte in beheer van
Datum..... akteregistrasiekantoor

Die Naturellekommissaris,

Aangestuur.

Applikant moet dienooreenkomstig meegedeel word.

'n Ontvangsbewys moet van applikant verkry word vir die grondbrief by oorhandiging daarvan.

Plek..... Beamppte in beheer van
Datum..... akteregistrasiekantoor
Lêr No.....

Die Bestuurder,

.....-dorp.

Aangestuur. Grondbrief aangeheg.

Plek..... Naturellekommissaris

Datum.....

Lêr No.....

Stappe gedoen deur bestuurder:

Datum waarop applikant meegedeel is.....

Aanspreeklikheid aangeteken in register op.....

Paraaf van rekenmeester.....

Plek..... Bestuurder

Datum.....

AANHANGSEL D

OKKUPASIESERTIFIKAAT VAN 'N HUUREENHEID VIR WOONDOELEINDES

Dorp..... Distrik.....
Huureenheid.....

Vergunning word hierby verleen aan:

Naam.....

Geslag..... Ouderdom.....

Volk waartoe houer behoort.....

om vir woondoeleindes, saam met ondergenoemde lede van sy/haar

gesin:

Huureenheid..... geleë op Perseel.....

in die..... dorp, distrik....., te

okkupeer, behoudens die voorwaardes uiteengesit in Proklamasie

van.....

Genoemde Huureenheid bestaan uit.....

Die som van..... is maandeliks vooruitbetaalbaar

met ingang van..... as huur en vir dienste en

vir die voorreg van okkupasie.

'n Ander bedrag kan egter van tyd tot tyd vasgestel word ingevolge

genoemde Proklamasie.

Lede van die gesin toegelaat om in eenheid te woon: Vrou.....

Kinders:

Manlik

Vroulik

Kantoor van die bestuurder,

Datum.....

Bestuurder

SCHEDULE E

DEED OF SALE: OWNERSHIP UNIT FOR RESIDENTIAL/
TRADING PURPOSES

Agreement entered into at.....
in the Territory of South-West Africa between the South African
Bantu Trust (hereinafter called the Trust) and
A Native person(s) (hereinafter called the Purchaser).

Whereas the Purchaser has applied to the Trust to purchase
Ownership Unit..... situate on Site.....
at..... in the Township of.....
in the District of.....
*with/without improvements;

And whereas the Trust will in the event of approval of the application
by the Purchaser for a Deed of Grant in respect of the said ownership
unit, issue such Deed of Grant in favour of the Purchaser in terms of
Proclamation..... of..... subject to the
conditions prescribed in such Proclamation and subject to such
servitudes as the Trust may deem fit;

Now, therefore, these presents witness that the parties hereto have
entered into the following Agreement, that is to say:

(1) The Trust hereby agrees, should the said application by the
Purchaser be approved, to sell to the Purchaser, who agrees to the
purchase, the said ownership unit, *with/without improvements, for
the sum of.....rand.....cents (R.....).

(2) The said purchase price shall be payable within a maximum
period of.....years in equal monthly instalments of
.....rand.....cents (R.....), the first instalment
being payable on or before the seventh day of the calendar month
succeeding that in which this Agreement is signed by the Purchaser
and all instalments thereafter being payable on or before the seventh
day of each succeeding month.

(3) The Purchaser further undertakes to pay, in addition to the
instalments referred to in clause (2), any other amount prescribed in
terms of the said Proclamation and at all times to comply with the
provisions of such Proclamation.

(4) The Purchaser shall have the right at any time to make any
payment in excess of the said monthly instalments in reduction of the
purchase price and a rebate on the purchase price as a result of such
excess payments shall be allowed and calculated at the end of the
redemption period. Such rebate shall vary in relation to the excess
amounts so paid and the dates on which such payments were made.

(5) All payments due in terms of this Agreement shall be made to
the Native Commissioner of the area in which the said township is
situated or to any other officer indicated by him.

(6) Should the Deed of Grant issued to the Purchaser in respect of
the said ownership unit be declared forfeited under the provisions of
the said Proclamation, this Agreement shall *ipso facto* lapse and the
Trust shall have the right to retain any amount by the Purchaser
in terms of this Agreement as though it were a rental paid in respect
of the said ownership unit.

(7) The said Purchaser agrees to the endorsement in terms of the
said Proclamation of the said Deed of Grant, when issued, as a charge
in favour of the Trust as security for the unpaid balance of the purchase
price payable in respect of the said ownership unit.

(8) The said Purchaser agrees to the use of the said ownership unit
solely for residential/trading purposes.

Thus agreed and signed for and on behalf of the South African
Bantu Trust at.....

this.....day of.....19....., in the
presence of the subscribing witnesses.

As witnesses:

(1)
(2) Manager/Native Commissioner
(duly authorised by the Minister of
Bantu Administration and Deve-
lopment)

and at..... by the Purchaser,
this.....day of.....19....., in the
presence of the subscribing witnesses.

As witnesses:

(1)
(2) Purchaser

* Delete whichever is inapplicable.

AANHANGSEL E

KOPAKTE: EIENAARSEENHEID VIR WOON-/
HANDELSDOELEINDES

Ooreenkoms aangegaan te.....
in die gebied Suidwes-Afrika tussen die Suid-Afrikaanse Bantoe-
trust (hieronder die Trust genoem) en.....

*'n Naturellepersoon (persone) (hieronder die Koper genoem).

Nademaal die Koper by die Trust aansoek gedoen het om
Eienaarseenheid..... geleë op Perseel.....
te..... in die.....dorp, in
die distrik....., *met/sonder verbeterings
te koop;

En nademaal die Trust, in geval van goedkeuring van die Koper se
aansoek om 'n grondbrief, ten opsigte van genoemde eienaarseenheid
sodanige grondbrief ten gunste van die Koper sal uitreik ingevolge
Proklamasie..... van.....
behoudens die voorwaardes daarin voorgeskryf en behoudens sodanige
servitute as wat die Trust dienstig ag;

So is dit dat hierby betuig word dat die partye hierby die volgende
Ooreenkoms aangegaan het, dit wil sê:

(1) Die Trust stem hierby in, mits genoemde Koper se aansoek
goedgekeur word, om aan die Koper te verkoop, en die Koper stem
hierby in om te koop, genoemde eienaarseenheid *met/sonder ver-
beterings, vir die bedrag van.....rand.....sent (R.....).

(2) Genoemde koopprys is betaalbaar binne 'n maksimum tydperk
van.....jaar, in gelyke maandelikse paaiemente
van.....rand.....sent (R.....).

Die eerste paaiement is betaalbaar voor of op die sewende dag
van die kalendermaand wat volg op dié waarin hierdie Ooreenkoms
deur die Koper geteken is en alle daaropvolgende paaiemente is
betaalbaar voor of op die sewende dag van elke daaropvolgende
maand.

(3) Voorts onderneem die Koper om, benewens die paaiemente
genoem in klousule (2), enige ander bedrag te betaal wat voorgeskryf
word ingevolge die genoemde Proklamasie en om te alle tye die
bepalings van sodanige Proklamasie na te kom.

(4) Die Koper het die reg om te eniger tyd afbetalings te doen wat
groter is as genoemde maandelikse paaiemente ter vermindering van
die koopprys en 'n korting op die koopprys as gevolg van sodanige
groter betalings word toegelaat en aan die einde van die delgings-
tydperk bereken. Sodanige korting wissel in verhouding tot die groter
betalings aldus gedoen en die datums waarop sodanige betalings
gedoen is.

(5) Alle betalings verskuldig ingevolge hierdie Ooreenkoms moet
gedoen word aan die Naturellekommissaris van die gebied waarin
genoemde dorp geleë is of aan enige ander beamppte deur hom
aangewys.

(6) Indien die grondbrief uitgereik aan die Koper ten opsigte van
genoemde eienaarseenheid verbeurd verklaar sou word ingevolge die
bepalings van genoemde Proklamasie, vervall hierdie Ooreenkoms
ipso facto en het die Trust die reg om enige bedrag wat deur die
Koper ingevolge hierdie Ooreenkoms betaal is, te behou asof dit
huur is ten opsigte van genoemde eienaarseenheid.

(7) Genoemde Koper stem in tot die endossering, ingevolge
genoemde Proklamasie, van genoemde grondbrief, wanneer uitgereik
as 'n beswaring ten gunste van die Trust en as sekuriteit vir die onbe-
taalde balans van die koopprys betaalbaar ten opsigte van genoemde
eienaarseenheid.

(8) Genoemde Koper onderneem om genoemde eienaarseenheid
uitsluitlik vir woon-/handelsdoeleindes te gebruik.

Aldus ooreengekom en geteken vir en namens die Suid-Afrikaanse
Bantoe-trust te..... op hede die.....dag
van.....19..... in teenwoordigheid van onderge-
tekende getuies:

Getuies:

(1) Bestuurder/Naturellekommissaris
(2) (behoorlik gemagtig deur die
Minister van Bantoe-admini-
strasie en -ontwikkeling)

en te..... deur die Koper op hede die.....dag
van.....19..... in teenwoordigheid van onder-
getekende getuies:

(1)
(2) Koper

* Skrap wat nie van toepassing is nie.

ANNEXURE F

SOUTH AFRICAN BANTU TRUST

DEED OF GRANT IN RESPECT OF OWNERSHIP UNIT FOR RESIDENTIAL PURPOSES

Township..... District.....
Ownership unit.....

Whereas, under and by virtue of the provisions contained in Proclamation..... of....., a certain piece of land in the Township of..... in the District of..... has been allotted to.....;

Now, therefore, these presents witness that the Minister of Bantu Administration and Development (hereinafter referred to as the Minister) hereby grants to the said..... a certain piece of land, being Ownership Unit....., situate on Site..... at..... in the said Township, and represented and described in the diagram attached hereto, No....., with full power and authority henceforth to possess it in perpetuity, subject, however, to the following reservations, conditions and regulations:

(1) The ownership unit hereby granted shall be subject to all such regulations as either are already or shall in future be in force in the township in which it is situated.

(2) Except with the approval of the Minister, the ownership unit hereby granted shall not—

- (a) be used for any purpose other than for residential purposes;
- (b) be subdivided;
- (c) be held under registered title by more than one person; or
- (d) be transferred, leased, sublet or otherwise disposed of to a person other than a Native.

(3) The registered holder of the ownership unit hereby granted shall pay to the South African Bantu Trust or to such other body or bodies as may be duly constituted, the fees, charges and rates lawfully payable in respect of the said ownership unit and prescribed in respect of the said township.

(4) The Minister may at all times, for the benefit of the public, authorise any person to make roads, railways, tramlines, dams, aqueducts, drains and water furrows or lay water mains and to conduct telegraph, telephone or electric power lines over the ownership unit hereby granted and to resume the whole or any portion or portions of the said ownership unit if required for public purposes, on payment of such compensation to the registered holder for the damage or loss so caused as may be determined by the Secretary for Bantu Administration and Development, whose determination shall be final.

(5) Subject to existing mineral rights, if any, all rights to every mineral, metal or precious stone of whatever nature and to any oil in or on the ownership unit hereby granted, which are vested in or reserved to the Trust, shall remain so vested or reserved, together with the right of access to any mines or works undertaken for mining or prospecting purposes by any person duly authorised thereto in that respect. The said ownership unit is subject to such further rights as the public or the Trust may now, or may hereafter, have or be entitled to obtain under or by virtue of any law relating to the prospecting, digging or mining for or exploitation of any mineral, metal or precious stone of whatever nature and any oil in or on the said unit, which rights shall not be impaired or in any way affected by the deed of grant. The further right is reserved to the Trust to occupy or to authorise the occupation of so much of the said ownership unit and to use or to authorise the use of so much water on the said unit as may be required for the prospecting or mining for any mineral, metal, precious stone or oil, on payment of such sums of money in compensation as may be determined by the Secretary for Bantu Administration and Development, whose determination shall be final.

(6) The said ownership unit is further subject to the following servitudes and reservations (if any).....

(7) The ownership unit hereby granted shall not be liable to execution for debt other than—

- (a) a debt secured under a duly registered mortgage bond; or
- (b) a debt to the Trust or to such other body or bodies as may be duly constituted in respect of the said unit;

and should the land be sold in execution it shall not be acquired by a person other than a Native.

AANHANGSEL F

SUID-AFRIKAANSE BANTOETRUST

GRONDBRIEF TEN OPSIGTE VAN EIENAARSEENHEID VIR WOONDOELEINDES

Dorp..... Distrik.....
Eienaarseenheid.....

Nademaal, kragtens die bepaling vervat in Proklamasie..... van....., 'n sekere stuk grond in.....-dorp, in die distrik..... toegeken is aan.....;

So is dit dat hierby betuig word dat die Minister van Bantoe-administrasie en -ontwikkeling (hieronder die Minister genoem), hierby toeken aan genoemde..... 'n sekere stuk grond, synde Eienaarseenheid..... geleë op Perseel..... te..... in genoemde dorp en voorgestel en beskrywe op die kaart hieraan geheg, No....., met volle bevoegdheid en gesag om dit voortaan ewigdurend te besit, behoudens die volgende voorbehoude, voorwaardes en regulasies:

(1) Die eienaarseenheid hierby toegeken, is onderworpe aan al die regulasies wat reeds van krag is of in die toekoms van krag word in die dorp waarin dit geleë is.

(2) Behalwe met die goedkeuring van die Minister, mag die eienaarseenheid wat hierby toegeken word, nie—

- (a) vir 'n ander doel as vir woondoeleindes gebruik word nie;
- (b) onderverdeel word nie;
- (c) kragtens geregistreerde eiendomsreg deur meer as een persoon gehou word nie; of
- (d) oorgedra, verhuur, onderverhuur of andersins oorgemaak word nie aan 'n ander persoon as 'n Naturel.

(3) Die geregistreerde houer van die eienaarseenheid hierby toegeken, moet aan die Suid-Afrikaanse Bantotrust of aan sodanige ander liggaam of liggame as wat behoorlik saamgestel word, die gelde, vorderings en belasting wettiglik betaalbaar ten opsigte van genoemde eienaarseenheid en voorgeskryf ten opsigte van genoemde dorp, betaal.

(4) Die Minister kan te eniger tyd ten voordele van die publiek enige persoon magtig om paaie, spoorweë, tremlyne, damme, waterleidings, afleivore en watervore te bou of om hoofwaterleidings aan te lê en om telegraaf-, telefoon- of elektriese kraglyne aan te lê oor die eienaarseenheid wat hierby toegeken word, en om die hele of enige gedeelte of gedeeltes van genoemde eienaarseenheid terug te neem indien dit nodig word vir publieke doeleindes, teen betaling van vergoeding aan die geregistreerde houer vir die skade of verlies aldus veroorsaak, soos deur die Sekretaris van Bantoe-administrasie en -ontwikkeling, wie se bepaling afdoende is, bepaal word.

(5) Behoudens bestaande mineraalregte, as daar is, bly alle regte op enige mineraal, metaal of edelgesteente van watter aard ook al en op enige olie in of op die eienaarseenheid hierby toegeken, wat by die Trust berus of aan die Trust voorbehou word, aldus berus of voorbehou, tesame met die reg van toegang tot enige myne of werke onderneem vir myn- of prospekterdoeleindes deur enige persoon wat behoorlik daartoe in dié opsig gemagtig is. Genoemde eienaarseenheid is onderworpe aan sodanige verdere regte as wat die publiek of die Trust nou besit of hierna kan besit of geregtig is om te verkry ingevolge enige wet wat betrekking het op die prospekter na, delf, myn of ontginning van enige mineraal, metaal of edelgesteente van watter aard ook al en enige olie in of op genoemde eenheid, welke regte nie deur die grondbrief belemmer of op enige wyse geraak word nie. Die verdere reg word aan die Trust voorbehou om soveel van die eienaarseenheid te okkupeer of om magtiging te verleen tot die okkupasie daarvan en om soveel water op genoemde eenheid te gebruik of die gebruik daarvan te magtig as wat nodig is vir dié prospekter na of myn van enige mineraal, metaal, edelgesteente of olie teen betaling van sodanige bedrae geld as vergoeding as wat deur die Sekretaris van Bantoe-administrasie en -ontwikkeling wie se bepaling afdoende is, bepaal word.

(6) Genoemde eienaarseenheid is voorts onderworpe aan ondergenoemde serwitute en voorbehoude (as daar is).....

(7) Die eienaarseenheid hierby toegeken, is nie onderworpe aan eksekusie vir ander skuld nie as—

- (a) 'n verskuldigde bedrag verseker ingevolge 'n behoorlik geregistreerde verband;
- (b) 'n bedrag verskuldig aan die Trust of aan sodanige ander liggaam of liggame as wat behoorlik ten opsigte van genoemde eenheid saamgestel is;

en indien die grond in eksekusie verkoop sou word, kan dit nie deur 'n ander persoon as 'n Naturel verkry word nie.

Thus done and signed at day of 19.....
this..... day of 19.....

Secretary for Bantu
Administration and Development
(duly authorised by the Minister of
Bantu Administration and Deve-
lopment)

Pretoria

19.....

ANNEXURE G

APPLICATION FOR TRANSFER OF OWNERSHIP/LETTING UNIT FOR RESIDENTIAL PURPOSES

Township..... District.....
* Ownership/Letting unit.....
The Manager,.....
Township.....
(address).....

I,,
being the registered *holder/grantee/occupier or *Ownership/Letting
Unit..... situate on Site.....
at..... in the above township and which I
occupy under *Deed of Grant/Certificate of Occupation.....
hereby apply for the transfer of the said unit to.....
Reasons for transfer (state whether sale, donation, etc.).....

Any further information in support of application.....

The certificate of occupation is attached (only required in the case
of the transfer of a letting unit).

Place..... Signature of transferor.....

Date.....
(To be completed by the transferee)

Particulars of transferee:

Full names.....
Sex..... Age.....
Nation to which transferee belongs.....
Particulars of family to occupy unit:
Wife..... Age.....

Children:

Males		Females	
Names	Age	Names	Age
.....			

Present domiciliary particulars:

Place of residence..... District.....
Particulars of residential rights (including arable allotments) held
anywhere.....

Particulars of professional, trading or business rights held anywhere.....

Any further information in support of application.....

Place..... Signature of transferee.....

Date.....

* Delete whichever is inapplicable.

Decision by Manager:

(1) In the case of an application for the transfer of a certificate of
occupation:

* Application is approved.

Certificate of Occupation..... cancelled and new
Certificate of Occupation..... issued with effect from.....

Rent liability noted on register on.....
Initials of accountant.....

* Application is refused for the following reasons.....

Application has been advised accordingly on.....

(2) In the case of an application for the transfer of a Deed of
Grant:

* Application recommended/not recommended.

Other comments.....

Place..... Manager.....

Date.....

File No.....

* Delete whichever is inapplicable.

Aldus gedoen en geteken te..... dag van..... 19.....
op hede die dag van..... 19.....

Sekretaris van Bantoe-
administrasie en -ontwikkeling
(behoorlik gemagtig deur di
Minister van Bantoe-admini-
strasie en -ontwikkeling)

Pretoria

19.....

AANHANGSEL G

AANSOEK OM OORDRAG VAN EIENAARS-/HUUREENHEID VIR WOONDOELEINDES

Dorp..... Distrik.....
*Eienaars-/Huureenheid.....
Die Bestuurder,.....
-dorp.....
(adres).....

Ek,,
die geregistreerde *houer/bewoner/bevoordeelde van *Eienaars/
Huureenheid..... geleë op Perseel.....
te..... in bogenoemde dorp en wat ek
ingevolge *Grondbrief/Okkupasiesertifikaat.....
okkupeer, doen hierby aansoek om die oordrag van die genoemde
eenheid aan.....

Redes vir oordrag (meld of verkoop of geskenk, ens.).....

Enige ander inligting ter ondersteuning van die aansoek.....

Die okkupasiesertifikaat is aangeheg (slegs nodig in die geval van
die oordrag van 'n huureenheid).

Plek..... Handtekening van oordraer.....

Datum.....
(Moet deur transportnemer ingevul word)

Besonderhede van transportnemer:

Volle name.....
Geslag..... Ouderdom.....
Volk waartoe transportnemer behoort.....

Besonderhede van gesin wat eenheid sal okkupeer:

Vrou..... Ouderdom.....

Kinders:

Manlik		Vroulik	
Name	Ouderdom	Name	Ouderdom
.....			

Huidige domisilibesonderhede:

Woonplek..... Distrik.....
Besonderhede van woonregte (met inbegrip van bewerkbare persele)

op enige plek gehou.....
Besonderhede van professionele, handels- of besighedsregte wat op
enige plek gehou word.....

Enige ander inligting ter ondersteuning van aansoek.....

Plek..... Handtekening van transportnemer.....

Datum.....

* Skrap wat nie van toepassing is nie.

Beslissing van bestuurder:

(1) In die geval van 'n aansoek om oordrag van 'n okkupasie-
sertifikaat:

* Aansoek is goedgekeur.

Okkupasiesertifikaat..... gekanselleer en nuwe
okkupasiesertifikaat..... uitgereik met ingang
van.....

Huuraanspreeklikheid aangeteken in register op.....

Paraaf van rekenmeester.....

* Aansoek is geweier om die volgende redes.....

Applikant dien ooreenkomstig meegedeel op.....

(2) In die geval van 'n aansoek om oordrag van 'n grondbrief:

Aansoek *aanbeveel/nie aanbeveel nie.

Ander kommentaar.....

Plek..... Bestuurder.....

Datum.....

Lêer No.....

* Skrap wat nie van toepassing is nie.

(The rest of the form is only to be completed in the case of an application for the transfer of a Deed of Grant).

Recommendations and comments by Native Commissioner.....

Place..... Native Commissioner

Date.....

File No.....

The Secretary for Bantu Administration and Development

P.O. Box 384

Pretoria

0001.

Recommendations and comments by Chief Native Commissioner

Place..... Chief Native Commissioner

Date.....

File No.....

Application for transfer of Deed of Grant *approved/refused.

Place..... Secretary for Bantu

Date..... Administration and Development

File No.....

* Delete whichever is inapplicable.

The Native Commissioner,

Forwarded.

The Deed of Grant and declaration prescribed in Annexure H to the Proclamation should be forwarded.

Place..... Chief Native Commissioner

Date.....

File No.....

Deed of Grant and declaration prescribed in Annexure H to the Proclamation are attached.

The amount of R..... payable for the transfer of the Deed has been paid at this office on receipt No.....

Place..... Native Commissioner

Date.....

File No.....

Further action taken by Chief Native Commissioner.....

Transfer registered in Deeds Registry on..... by.....

Place..... Officer in charge of Deeds

Date..... Registry

File No.....

Native Commissioner,

Deed of Grant duly endorsed, is attached.

Place..... Office of charge of Deeds

Date..... Registry

File No.....

The Manager,

Forwarded. Deed of Grant attached.

Place..... Native Commissioner

Date.....

File No.....

Action taken by Manager:

Date of which Transferee is notified.....

Liability noted in register on.....

Initials of accountant.....

Receipt of Deed of Grant has been filed.....

Place..... Manager

Date.....

File No.....

(Die res van hierdie vorm moet ingevul word slegs in die geval van 'n aansoek om oordrag van 'n grondbrief).

Aanbevelings en kommentaar deur Naturellekommissaris.....

Plek..... Naturellekommissaris

Datum.....

Lêer No.....

Die Sekretaris van Bantoe-administrasie en -ontwikkeling

Posbus 384

Pretoria

0001.

Aanbevelings en kommentaar deur Hoofnaturellekommissaris.....

Plek..... Hoofnaturellekommissaris

Datum.....

Lêer No.....

Aansoek om oordrag van grondbrief *goedgekeur/geweier.

Plek..... Sekretaris van Bantoe-admini-

Datum..... strasie en -ontwikkeling

Lêer No.....

* Skrap wat nie van toepassing is nie.

Naturellekommissaris,

Aangestuur.

Die grondbrief en verklaring voorgeskryf in Aanhangsel H van die Proklamasie moet aangestuur word.

Plek..... Hoofnaturellekommissaris

Datum.....

Lêer No.....

Grondbrief en verklaring voorgeskryf in Aanhangsel H van die Proklamasie is aangeheg.

Die bedrag van R..... betaalbaar vir oordrag van die grondbrief is inbetaal by hierdie kantoor, kwitansie No.....

Plek..... Naturellekommissaris

Datum.....

Lêer No.....

Verdere stappe gedoen deur Hoofnaturellekommissaris.....

Oordrag in akteregistrasiekantoor geregistreer op..... deur.....

Plek..... Beamppte in beheer van

Datum..... akteregistrasiekantoor

Lêer No.....

Naturellekommissaris,

Grondbrief, behoorlik geëndosseer, is aangeheg.

Plek..... Beamppte in beheer van

Datum..... akteregistrasiekantoor

Lêer No.....

Die Bestuurder,

.....-dorp

Aangestuur.

Grondbrief aangeheg.

Plek..... Naturellekommissaris

Datum.....

Lêer No.....

Stappe gedoen deur bestuurder:

Datum waarop transportnemer meegedeel is.....

Aanspreeklikheid aangeteken in register op.....

Paraaf van rekenmeester.....

Kwitansie vir grondbrief is geliasseer.

Plek..... Bestuurder

Datum.....

Lêer No.....

ANNEXURE H

DECLARATION BY TRANSFEROR OF OWNERSHIP UNIT

Township..... District.....
 Ownership Unit.....

I,,
 hereby transfer to,
 all my rights, title and interests to and in the land held by me under
 Deed of Grant..... The approval of the Secretary for
 Bantu Administration and Development has been obtained.

In witness whereof I have hereto subscribed my name at
, this..... day of
 19.....

Witnesses:

(1)
 Signature or mark

(2)

Before me:

Date.....
 Native Commissioner or
 Magistrate

ANNEXURE I

LODGER'S PERMIT

Township..... District.....
 Permission is hereby granted to:

Name.....

Sex..... Age.....

Nation to which holder belongs.....

Employer.....

Employer's address.....

to reside in *Letting Unit/Ownership Unit.....

situate on Site..... at.....

in..... Township, District of.....

registered in the name of.....

The following members of his/her family are, by virtue of this
 permit, entitled to reside with him/her.....

This permit expires on the last day of the month in which it is
 dated and must be renewed within seven days thereafter.

Signature or left thumb print
 of holder

Signature or left thumb print of
 registered occupier of unit

Date..... Superintendent

Renewed until.....

Date..... Superintendent

* Delete whichever is inapplicable.

ANNEXURE J

APPLICATION FOR A BUILDING PERMIT

Township..... District.....

* Letting Unit/Ownership Unit.....

The Superintendent,

..... Township

1. Application is hereby made under section 29 (3) of Pro-
 clamations..... for a building permit in respect of *Letting

Unit/Ownership Unit.....

situate at..... in..... Township,

District of.....

2. I attach in duplicate—

(a) a plan drawn to scale (Y) of the proposed building and/or
 alteration to the existing building;

(b) a site plan drawn to scale (Z) indicating the situation of the
 proposed building on the unit in question.

3. Material to be used (specify).....

4. Purpose for which building is to be used.....

5. Further information (if any) in support of application.....

Place..... Applicant

Date.....

* Delete whichever is inapplicable.

AANHANGSEL H

VERKLARING DEUR TRANSPORTGEWER VAN
 EIENAARSEENHEID

Dorp..... Distrik.....

Eienaarseenheid.....

Ek,,

dra hierby oor aan.....

my regte, aanspraak en belange op en in die grond deur my gehou

kragtens Grondbrief..... Die goedkeuring van die

Sekretaris van Bantoe-administrasie en -ontwikkeling is verkry.

Ten getuie waarvan ek my naam hierop geteken het te.....

op hede die..... dag van..... 19.....

Getuies:

(1)
 Handtekening of merk

(2)

Voor my:

Datum.....
 Naturellekommissaris of
 Landdros

AANHANGSEL I

LOSEERDERSPERMIT

Dorp..... Distrik.....

Toestemming word hierby verleen aan:

Naam.....

Geslag..... Ouderdom.....

Volk waartoe houer behoort.....

Werkgewer.....

Werkgewer se adres.....

om te woon in *Huureenheid/Eienaarseenheid.....

geleë op Perseel..... te.....

in..... -dorp, distrik.....

geregistreer op naam van.....

Die volgende lede van sy/haar gesin is kragtens hierdie permit

geregtig om by hom/haar in te woon.....

Hierdie permit verstryk op die laaste dag van die maand waarin

dit gedateer is en moet binne sewe dae daarna hernieu word.

Handtekening of linkerduim-
 afdruk van houer

Handtekening of linkerduim-
 afdruk van geregistreerde
 okkupeerder van eenheid

Datum..... Superintendent

Hernieu tot.....

Datum..... Superintendent

* Skrap wat nie van toepassing is nie.

AANHANGSEL J

AANSOEK OM 'N BOUPERMIT

Dorp..... Distrik.....

* Huur-/Eienaarseenheid.....

Die Superintendent,

.....-dorp.

1. Aansoek word hierby kragtens artikel 29 (3) van Proklamasie
 gedoen om 'n boupermit ten opsigte van *Huur/

Eienaarseenheid....., geleë te.....-dorp,

distrik.....

2. Ek heg hieraan in tweevoud—

(a) 'n plan geteken volgens skaal (Y) van die voorgestelde gebou
 en/of veranderings aan die bestaande gebou;

(b) 'n plan van die perseel geteken volgens skaal (Z) wat die
 ligging van die voorgestelde gebou op die betrokke eenheid aandui.

3. Materiaal wat gebruik sal word (spesifiseer).....

4. Doel waarvoor gebou gebruik sal word.....

5. Verdere besonderhede (as daar is) ter ondersteuning van die
 aansoek.....

Plek..... Applikant

Datum.....

* Skrap wat nie van toepassing is nie.

(Y) Scale for building to be 1 cm to 96 cm.

(Z) Scale for site plan to be 1 cm to 480 cm.

Comments by Engineer.....

ANNEXURE K

BUILDING PERMIT

Township..... District.....

* Letting Unit/Ownership Unit.....

Permission is hereby granted to:

Name.....

Sex..... Nation to which holder belongs.....

to erect a building or to effect alterations to a building on * Letting

Unit/Ownership Unit..... at.....

in..... Township, District of.....

subject to the following specifications:

Described type of house to be erected/alterations to be effected

Walls to be built of.....

Mortar in walls to be composed of.....

Damp course to be of.....

Foundations to be of.....

Mortar to be composed of.....

Roof to be covered with.....

Height of floors above street.....

Roof rafters.....

Number of rooms.....

Size of each room.....

Sewer, water and other connections to be made.....

(Note.—Every building containing more than one room shall be provided with an entrance both at the front and at the back or side of such building. Every room to be used for habitation shall have an area of not less than 7,59 square metres and shall not be less than 2,68 metres in height. All rooms shall have through or cross ventilation.)

Number and size of windows in each room.....

(Note.—Windows must have an area of glass to equal at least one-tenth the area of the floor. Tops of windows to be not less than 2,44 metres from the floor where the height of the rooms does not exceed 2,83 metres. One-half of each window to be made to open.)

Number of persons to be accommodated:

Adults:

Male

Female

Children under 10 years of age:

Male

Female

(Note.—Every sleeping apartment must provide at least 2,97 square metres of floor space and 9,36 cubic metres of free air space for every person sleeping therein over the age of 10 years and at least half of these spaces for every resident bed that age.)

Date..... Superintendent.....

* Delete whichever is inapplicable.

ANNEXURE L

APPLICATION FOR A HOUSING LOAN

Township..... District.....

The Manager,

.....Township

Application is hereby made under section 30 of Proclamation..... for a housing loan of R.....

The following particulars are hereby furnished in support of this application:

Full names and surname of applicant.....

Address of applicant.....

Nation to which applicant belongs.....

State whether married or unmarried.....

Particulars of family (if married).....

Number of ownership unit registered in the name of applicant.....

Has site been paid for in full?.....

If not, state amount still owing.....

Y—Skaal vir gebou moet 1 sentimeter vir 96 sentimeter wees.

Z—Skaal vir perseelplan moet 1 sentimeter vir 480 sentimeter wees.

Kommentaar van ingenieur.....

AANHANGSEL K

BOUPERMIT

Dorp..... Distrik.....

*Huur-/Eienaarseenheid.....

Toestemming word hierby verleen aan:

Naam..... Geslag.....

Volk waartoe houer behoort.....

om 'n gebou op te rig of om veranderings aan te bring aan 'n gebou

op *Huur-/Eienaarseenheid..... te.....

in.....-dorp, distrik.....

behoudens die volgende spesifikasies:

Beskrywe tipe huis wat opgerig sal word/veranderings wat aangebring sal word.....

Mure moet gebou word van.....

Dagha in mure moet bestaan uit.....

Vogwering moet bestaan uit.....

Fondamente moet bestaan uit.....

Dagha moet bestaan uit.....

Dak moet gedek word met.....

Hoogte van vloere bokant straat.....

Daksparre.....

Getal vertrekke.....

Grootte van elke vertrek.....

Riool-, water- en ander aansluitings wat gemaak moet word

(Let wel.—Elke gebou wat uit meer as een vertrek bestaan, moet van 'n ingang beide voor en agter of aan die kant van die gebou voorsien word. Elke vertrek wat vir bewoning gebruik word, moet 'n oppervlakte van minstens 7,59 vierkante meter beslaan en moet minstens 2,68 meter hoog wees. Alle vertrekke moet voorsien wees van deur- of kruisventilasie.)

Getal en grootte van venters in elke vertrek.....

(Let wel.—Vensters moet 'n glasoppervlakte hê gelykstaande met minstens een-tiende van die vloeroppervlakte. Boonste lateie van venters moet minstens 2,44 meter vanaf die vloer wees waar die hoogte van die vertrekke hoogstens 2,83 meter is. Een helfte van elke venster moet oopgemaak kan word.)

Getal persone wat gehuisves sal word:

Volwassenes:

Manlik

Vroulik

Kinders onder die ouderdom van 10 jaar—

Manlik

Vroulik

(Let wel.—Elke slaapvertrek moet minstens 2,97 vierkante meter vloer ruimte en 9,36 kubieke meter vry lugruimte vir elke kamerbewoner oor die ouderdom van 10 jaar hê en minstens die helfte van hierdie ruimtes vir elke kamerbewoner onder daardie ouderdom.)

Datum..... Superintendent.....

* Skrap wat nie van toepassing is nie.

AANHANGSEL L

AANSOEK OM 'N BEHUISINGSLENING

Dorp..... Distrik.....

Die Bestuurder,

.....-dorp.

Aansoek word hierby gedoen kragtens artikel 30 van Proklamasie

om 'n behuisingslening van R.....

Die volgende besonderhede word hierby verstrek ter ondersteuning van die aansoek:

Applikant se volle name en van.....

Adres van aplikant.....

Volk waartoe aplikant behoort.....

Meld of getroud of ongetroud.....

Besonderhede van gesin (indien getroud).....

Nommer van eienaarseenheid geregistreer op naam van aplikant

Is perseel ten volle betaal?.....

Indien nie, hoeveel is nog verskuldig?.....

Dorp..... Distrik.....
Eenaarseenheid.....

Whereas under and by virtue of the provisions contained in Proclamation of a certain piece of land in Township, in the District of has been allotted to

Now, therefore, these presents witness that the Minister of Bantu Administration and Development (hereinafter referred to as the Minister) hereby grants to the said a certain piece of land, being Ownership Unit situate on Site at in the said township and represented and described in the diagram hereunto annexed, No., with full power and authority henceforth to possess it in perpetuity, subject however to the following reservations, conditions and regulations:

(1) The ownership unit hereby granted shall be subject to all such regulations as either are already or shall in future be in force in the township in which it is situated.

(2) Except with the approval of the Minister, the ownership unit hereby granted shall not—

(a) be used for any purpose other than for trading purposes;

(b) be subdivided;

(c) be held under registered title by more than one person: or

(d) be transferred, leased, sublet or otherwise disposed of to a person other than a Native, a company or other corporate body in which a Native has or Native persons have a controlling interest, or an association, syndicate or partnership of Native persons.

(3) The registered holder of the ownership unit hereby granted shall pay to the South African Bantu Trust or to such other body or bodies as may be duly constituted, the fees, charges and rates lawfully payable in respect of the said ownership unit and prescribed in respect of the said township.

(4) The Minister may at all times, for the benefit of the public authorise any person to make roads, railways, tramlines, dams, aqueducts, drains and water furrows or lay water mains and to conduct telegraph, telephone or electric power lines over the ownership unit hereby granted and to resume the whole or any portion or portions of the said ownership unit if required for public purposes, on payment of such compensation to the registered holder for the damage or loss so caused as may be determined by the Secretary for Bantu Administration and Development, whose determination shall be final.

(5) Subject to existing mineral rights, if any, all rights to every mineral, metal or precious stone of whatever nature and to any oil in or on the ownership unit hereby granted, which are vested in or reserved to the Trust, shall remain so vested or reserved, together with the right of access to any mines or works undertaken for mining or prospecting purposes by any person duly authorised thereto in that respect. The said ownership unit is subject to such further rights as the public or the Trust may now, or may hereafter, have or be entitled to obtain under or by virtue of any law relating to the prospecting, digging or mining for or exploitation of any mineral, metal or precious stone of whatever nature and any oil in or on the said unit, which rights shall not be impaired or in any way affected by the Deed of Grant. The further right is reserved to the Trust to occupy or to authorise the occupation of so much of the said Ownership Unit and to use or to authorise the use of so much water on the said unit as may be required for the prospecting or mining for any mineral, metal, precious stone or oil, on payment of such sums of money in compensation as may be determined by the Secretary for Bantu Administration and Development, whose determination shall be final.

(6) The said ownership unit is further subject to the following servitudes and reservations (if any).....

(7) The ownership unit hereby granted shall not be liable to execution for debt other than—

(a) a debt secured under a duly registered mortgage bond; or

(b) a debt to the Trust or to such other body or bodies as may be duly constituted in respect of the said unit,

and should the land be sold in execution it shall not be acquired by a person other than a Native, a company or other corporate body in which a Native has or Native persons have a controlling interest, or an association, syndicate or partnership of Native persons.

Thus done and signed at day of 19.....

Secretary for Bantu
Administration and Development
(duly authorised by the Minister of
Bantu Administration and
Development)

Pretoria.

19.....

Nademaal 'n sekere stuk grond in-dorp in die distrik....., kragtens die bepalings van Proklamasie van toegeken is aan

So is dit dat hierby betuig word dat die Minister van Bantoe-administrasie en -ontwikkeling (hieronder die Minister genoem), hierby toeken aan genoemde 'n sekere stuk grond synde Eienaarseenheid geleë op Perseel te in genoemde dorp en voorgestel en beskrywe op die kaart hieraan geheg, No., met volle bevoegdheid en gesag om dit voortaan ewigdurend te besit, behoudens die volgende voorbehoude, voorwaardes en regulasies:

(1) Die eienaarseenheid hierby toegeken, is onderworpe aan al die regulasies wat reeds van krag is of in die toekoms van krag word in die dorp waarin dit geleë is.

(2) Behalwe met die goedkeuring van die Minister mag die eienaarseenheid wat hierby toegeken word, nie—

(a) vir 'n ander doel as handelsdoeleindes gebruik word nie;

(b) onderverdeel word nie;

(c) kragtens geregistreerde eiendomsreg deur meer as een persoon gehou word nie; of

(d) oorgedra, verhuur, onderverhuur of andersins van die hand gesit word nie aan enige ander persoon as 'n Naturel, 'n maatskappy of ander liggaam met regspersoonlikheid waarin 'n Naturel of Naturellepersone die beheerende aandeel het, of vereniging, sindikaat of vennootskap van Naturellepersone.

(3) Die geregistreerde houër van die eienaarseenheid hierby toegeken, moet aan die Suid-Afrikaanse Bantoe-trust of aan sodanige ander liggaam of liggame wat behoorlik saamgestel word, die gelde, vorderings en belasting wettiglik betaalbaar ten opsigte van genoemde eienaarseenheid en voorgeskryf ten opsigte van genoemde dorp, betaal.

(4) Die Minister kan te eniger tyd ten voordele van die publiek enige persoon magtig om paaie, spoorweë, tremlyne, damme, waterleidings, afleivore en watervore te bou of om hoofwaterleidings aan te lê en om telegraaf-, telefoon- of elektriese kraglyne aan te lê oor die eienaarseenheid wat hierby toegeken word, en om die hele of enige gedeelte of gedeeltes van genoemde eienaarseenheid terug te neem indien dit nodig word vir publieke doeleindes, teen betaling van sodanige vergoeding aan die geregistreerde houër vir die skade of verlies aldus veroorsaak, as wat deur die Sekretaris van Bantoe-administrasie en -ontwikkeling, wie se bepalings afdoende is, bepaal word.

(5) Behoudens bestaande mineraalregte, as daar is, bly alle regte op enige mineraal, metaal of edelgesteente van watter aard ook al en op enige olie in of op die eienaarseenheid hierby toegeken, wat by die Trust berus of aan die Trust voorbehou is, aldus berus of voorbehou, tesame met die reg van toegang tot enige myne of werke onderneem vir myn- of prospekterdoeleindes deur enige persoon wat behoorlik daartoe in dié opsig gemagtig is. Genoemde eienaarseenheid is onderworpe aan sodanige verdere regte as wat die publiek of die Trust nou besit of hierna kan besit of geregtig is om te verkry ingevolge enige wet wat betrekking het op die prospekter na, en die delf, myn of ontginning van enige mineraal, metaal of edelgesteente van watter aard ook al en enige olie in of op genoemde eenheid, welke regte nie deur die grondbrief belemmer of op enige wyse geraak word nie. Die verdere reg word aan die Trust voorbehou om soveel van genoemde eienaarseenheid te okkupeer of om magtiging te verleen tot die okkupasie daarvan, en om soveel water op genoemde eenheid te gebruik of om magtiging te verleen vir die gebruik daarvan as wat nodig is vir die prospekter na of myn van enige mineraal, metaal, edelgesteente of olie as wat nodig is, teen betaling van sodanige bedrae geld as vergoeding as wat deur die Sekretaris van Bantoe-administrasie en -ontwikkeling, wie se bepaling afdoende is, bepaal word.

(6) Genoemde eienaarseenheid is voorts onderworpe aan ondervermelde serwitute en voorbehoude (as daar is).....

(7) Die eienaarseenheid hierby toegeken, is nie onderworpe aan eksekusie vir ander skuld nie as—

(a) 'n verskuldigde bedrag verseker ingevolge 'n behoorlik geregistreerde verband; of

(b) 'n bedrag verskuldig aan die Trust of aan sodanige ander liggaam of liggame as wat behoorlik ten opsigte van genoemde eenheid saamgestel is,

en indien die grond in eksekusie verkoop sou word, mag dit nie deur 'n ander persoon as 'n Naturel, 'n maatskappy of ander liggaam met regspersoonlikheid waarin 'n Naturel of Naturellepersone die beheerende aandeel het, of 'n vereniging, sindikaat of vennootskap van Naturellepersone verkry word nie.

Aldus gedoen en geteken te dag van 19..... op hede die

Sekretaris van Bantoe-admini-
strasie en -ontwikkeling
(behoorlik daartoe gemagtig deur
die Minister van Bantoe-admini-
strasie en -ontwikkeling)

Pretoria.

19.....

ANNEXURE N

CERTIFICATE OF OCCUPATION OF A LETTING UNIT FOR TRADING PURPOSES

Township..... District.....
 Letting Unit.....
 Permission is hereby granted to:
 Name.....
 *Sex..... *Age.....
 Nation to which holder belongs.....
 to occupy, for trading purposes—
 Letting Unit..... situate on Site.....
 at..... in..... Township, District
 of..... subject to the terms and conditions
 set out in Proclamation..... The said Letting
 Unit consists of.....
 The sum of..... is payable monthly in advance as
 from..... as and for rent and services.
 A different amount may, however, be fixed from time to time under
 the said Proclamation.

Office of the Manager..... Manager.....
 Date..... Township.....

* Delete whichever is inapplicable.

ANNEXURE O

APPLICATION FOR TRANSFER OF *OWNERSHIP/LETTING UNIT FOR TRADING PURPOSES

Township..... District.....
 *Ownership/Letting Unit.....
 The Manager,
 Township
 (address)
 I,
 being the registered *holder/grantee of *Ownhershship/Letting Unit
, situate on Site.....
 at..... in the above township which I occupy
 under *Deed of Grant/Certificate of Occupation.....
 hereby apply for the transfer of the said unit to.....
 Reasons for transfer (state whether sale, donation, etc.).....
 Any further information in support of the application.....

* The certificate of occupation is attached (only required in the case of the transfer of a letting unit).

Place..... Signature of transferor.....
 Date.....

(To be completed by the transferee)

Particulars of transferee:
 Full names.....
 Sex..... Age.....
 Nation to which transferee belongs.....
 Present domiciliary particulars of transferee (and of partners in the case of a partnership):
 Place of residence.....
 District.....
 Particulars of professional, trading or business rights held anywhere.....
 Any further information in support of application.....

Place..... Signature of transferee.....
 Date.....

* Delete whichever is inapplicable.

AANHANGSEL N

OKKUPASIESERTIFIKAAT VAN 'N HUUREENHEID VIR HANDELSDOELEINDES

Dorp..... Distrik.....
 Huureenheid.....
 Toestemming word hierby verleen aan:
 Naam.....
 *Geslag..... *Ouderdom.....
 Volk waartoe houer behoort.....
 om Huureenheid..... geleë op Perseel.....
 te..... in.....-dorp,
 distrik....., vir handelsdoeleindes te
 okkupeer, behoudens die voorwaardes uiteengesit in Proklamasie.....
 Genoemde huureenheid bestaan uit.....
 Die bedrag van..... is maandeliks vooruitbetaal-
 baar met ingang van....., synde vir huur en
 dienste.
 'n Ander bedrag kan egter van tyd tot tyd ingevolge genoemde
 Proklamasie voorgeskryf word.

Kantoor van die bestuurder,..... Bestuurder.....
 Datum.....-dorp.

* Skrap wat nie van toepassing is nie.

AANHANGSEL O

AANSOEK OM OORDRAG VAN *EIENAAR-/HUUREENHEID VIR HANDELSDOELEINDES

Dorp..... Distrik.....
 *Eienaars-/Huureenheid.....
 Die Bestuurder,
-dorp,
 (adres)
 Ek,
 die geregistreerde *houer/bevoordeelde van *Eienaars-/Huureenheid
, geleë op Perseel.....
 te..... in bogenoemde dorp en wat deur
 my geokkupeer word kragtens *Grondbrief/Okkupasiesertifikaat
, doen hierby aansoek om die oordrag van
 genoemde eenheid aan.....
 Redes vir oordrag (meld of verkoop of geskenk, ens.).....
 Enige ander inligting ter ondersteuning van die aansoek.....

*Die okkupasiesertifikaat is aangeheg (slegs nodig in die geval van oordrag van 'n huureenheid).

Plek..... Handtekening van transportgewer.....
 Datum.....

(Moet deur transportnemer ingevul word)

Besonderhede van transportnemer:
 Volle name.....
 Geslag..... Ouderdom.....
 Volk waartoe transportnemer behoort.....
 Huidige domisiliebesonderhede van transportnemer (en van vennote in die geval van 'n vennootskap):
 Woonplek..... Distrik.....
 Besonderhede van professionele, handels- of besigheidsregte wat op enige plek gehou word.....
 Enige ander inligting ter ondersteuning van aansoek.....

Plek..... Handtekening van transportnemer.....
 Datum.....

* Skrap wat nie van toepassing is nie.

Decision by Manager:

(1) In the case of an application for the transfer of certificate of occupation:

*Application is approved.

Certificate of Occupation No. cancelled and new
Certificate of Occupation
issued with effect from

Rent liability noted in register on

Initials of accountant

*Application is refused for the following reasons

Application has been advised accordingly on

(2) In the case of an application for the transfer of a Deed of grant:

Applications *recommended/not recommended.

Other comments

Place Manager

Date

File No.

* Delete whichever is inapplicable.

(The rest of this form is to be completed only in the case of an application for the transfer of a Deed of Grant).

Recommendations and comments by Native Commissioner

Place Native Commissioner

Date

File No.

The Secretary for Bantu Administration and Development
P.O. Box 384
Pretoria
0001

Recommendations and comments by Chief Native Commissioner

Place Chief Native Commissioner

Date

File No.

Chief Native Commissioner

Application for transfer of Deed of Grant *approved/refused.

Place Secretary for Bantu Adminis-
tration and Development

Date

File No.

* Delete whichever is inapplicable.

Native Commissioner,

Forwarded.

The Deed of Grant and declaration prescribed in Annexure H to the Proclamation should be forwarded.

Place Chief Native Commissioner

Date

File No.

Chief Native Commissioner

Deed of Grant and declaration prescribed in Annexure H to the Proclamation are attached.

The amount of R. payable for the transfer of the deed has been paid at this office, receipt No.

Place Native Commissioner

Date

File No.

Further action taken by Chief Native Commissioner

Transfer registered in Deeds Registry on

by Officer in charge of Deeds
Registry

Date

File No.

Beslissing van bestuurder:

(1) In die geval van 'n aansoek om oordrag van okkupasiesertifikaat:

*Aansoek is goedgekeur.

Okkupasiesertifikaat gekanselleer en nuwe
Okkupasiesertifikaat uitgereik met ingang van

Huuraanspreeklikheid aangeteken in register op

Paraaf van rekenmeester

*Aansoek is geweier om die volgende redes

Applikant is dienoreenkomstig meegedeel op

(2) In die geval van 'n aansoek om oordrag van 'n grondbrief:

Aansoek *aanbeveel/nie aanbeveel nie.

Ander kommentaar

Plek Bestuurder

Datum

Lêer No.

* Skrap wat nie van toepassing is nie.

(Die res van hierdie vorm word ingevul slegs in die geval van 'n aansoek om die oordrag van 'n grondbrief.)

Aanbevelings en kommentaar deur Naturellekommissaris

Plek Naturellekommissaris

Datum

Lêer No.

Die Sekretaris van Bantoe-administrasie en -ontwikkeling
Posbus 384
Pretoria
0001.

Aanbevelings en kommentaar deur Hoofnaturellekommissaris

Plek Hoofnaturellekommissaris

Datum

Lêer No.

Hoofnaturellekommissaris,

Aansoek om oordrag van grondbrief *goedgekeur/geweier.

Plek Sekretaris van Bantoe-admini-
strasie en -ontwikkeling

Datum

Lêer No.

* Skrap wat nie van toepassing is nie.

Naturellekommissaris,

Aangestuur.

Die grondbrief en verklaring voorgeskryf in Aanhangsel H van die Proklamasie moet aangestuur word.

Plek Hoofnaturellekommissaris

Datum

Lêer No.

Hoofnaturellekommissaris,

Grondbrief en verklaring voorgeskryf in Aanhangsel H van die Proklamasie is aangeheg.

Die bedrag van R. betaalbaar vir oordrag van die grondbrief is inbetaal by hierdie kantoor, kwitansie No.

Plek Naturellekommissaris

Datum

Lêer No.

Verdere stappe gedoen deur Hoofnaturellekommissaris

Oordrag geregistreer in akteregistrasiekantoor op

deur Beampte in beheer van akte-
registrasiekantoor

Datum

Lêer No.

Native Commissioner,

Deed of Grant, duly endorsed, is attached.

Place.....

Officer in charge of Deeds
Registry

Date.....

File No.....

The Manager,

Township

Forwarded. Deed of Grant attached.

Place.....

Native Commissioner

Date.....

File No.....

Action taken by Manager:

Date transferee notified.....

Liability noted in register on.....

Initials of accountant.....

Place.....

Manager

Date.....

ANNEXURE P

CONSENT TO REGISTRATION OF MORTGAGE BOND

Township..... District.....

Ownership Unit.....

I,
being the registered owner of Ownership Unit.....
for *residential/trading purposes, situated at.....
in..... Township, in the District of.....
hereby consent to the registration
of the mortgage bond attached hereto and duly signed by me.

Mortgager

Signed before me at.....
this..... day of..... 19.....
in the presence of the subscribing witnesses:

Witnesses:

(1).....

(2).....

Native Commissioner

Place.....

Date.....

* Delete whichever is inapplicable.

ANNEXURE Q

SUBSTITUTION OF DEBTOR IN RESPECT OF A MORTGAGE BOND

Township..... District.....

Ownership Unit.....

Whereas I,
am the legal holder of Mortgage Bond.....
dated....., passed by.....
for the sum of.....
whereby was hypothecated as a.....
mortgage certain (here describe the property).....

And whereas there still remains due and owing under the said
bond the full amount*.....;

And whereas the said.....
has disposed of the aforesaid ownership unit to.....
who is ready and willing to take over the liability of the said
..... under the said bond and to be
substituted for the said transferor as the debtor under the bond;

Now, therefore, I consent to the substitution of the said.....
as debtor under the bond and that from the date of registration of the
proposed transfer, the transferor shall be released from any obligation
under the said bond.

Signature of mortgagee

Signed before me at.....
this..... day of..... 19.....
in the presence of the subscribing witnesses:

Witnesses:

(1).....

(2).....

Native Commissioner

* Where the full amount is not owing, the balance due must be
stated and a separate consent to part payment must be lodged.

Naturellekommissaris,

Grondbrief, behoorlik geëndosseer, is aangeheg.

Plek.....

Beampte in beheer van
akteregistrasiekantoor

Datum.....

Lêer No.....

Die Bestuurder,

-dorp.

Aangestuur. Grondbrief is aangeheg.

Plek.....

Naturellekommissaris

Datum.....

Lêer No.....

Stappe gedoen deur bestuurder:

Datum waarop transportnemer in kennis gestel is.....

Aanspreeklikheid aangeteken in register op.....

Paraaf van rekenmeester.....

Plek.....

Bestuurder

Datum.....

AANHANGSEL P

TOESTEMMING TO REGISTRASIE VAN VERBAND

Dorp..... Distrik.....

Eienaarseenheid.....

Ek,
die geregistreerde ienaar van Eienaarseenheid.....
vir *woon-/handelsdoeleindes, geleë te.....
in.....-dorp, in die distrik.....
stem hierby in tot die registrasie van die verband hierby aangeheg
en behoorlik deur my onderteken.

Verbandgewer

Geteken voor my te.....
op hede die..... dag van..... 19.....
in teenwoordigheid van die ondergetekende getuies:

Getuies:

(1).....

(2).....

Naturellekommissaris

Plek.....

Datum.....

*Skrap wat nie van toepassing is nie.

AANHANGSEL Q

VERVANGING VAN SKULDENAAR TEN AANSIEN VAN 'N VERBAND

Dorp..... Distrik.....

Eienaarseenheid.....

Nademaal ek,

die wettige houer is van Verband.....
gedateer..... gepasseer deur.....
vir die som van....., waarby verhipotekeer is
as 'n.....verband, sekere (beskryf hier die
eiendom).....;

En, nademaal daar nog die volle bedrag *.....
ingevolge genoemde verband verskuldig is;

En nademaal genoemde.....
bogenoemde eienaarseenheid oorgemaak het aan.....
wat gereed en bereid is om die verpligting van genoemde.....
ingevolge genoemde verband oor te neem en om as skuldenaar
ingevolge genoemde verband in die plek van genoemde transport-
gewer gestel word;

So is dit dat ek instem met die vervanging van genoemde.....
as skuldenaar ingevolge die verband en dat, vanaf die datum van
registrasie van die voorgestelde oordrag, die transportgewer onthef
word van enige verpligting ingevolge genoemde verband.

Handtekening van verbandhouer

Geteken voor my te.....
op hede die..... dag van..... 19..... in
teenwoordigheid van die ondergetekende getuies:

Getuies:

(1).....

(2).....

Naturellekommissaris

* Waar die volle bedrag nie verskuldig is nie, moet die verskigdeuldi
balans genoem word en 'n afsonderlike toestemming tot gedeeltelike
betaling moet ingedien word.

And I,,
the aforesaid proposed transferee, having read the above consent of
the legal holder of the bond, do hereby consent to accept transfer of
the land subject to such bond and to be substituted for the transferor
as debtor thereunder and hereby assume full liability for the
indebtedness under the said bond.

Signature of proposed transferee

Signed before me at
this day of 19.....
in the presence of the subscribing witnesses:

Witnesses:

- (1)
(2) Native Commissioner

ANNEXURE R

APPLICATION FOR A COPY OF A LOST OR DESTROYED DEED OF GRANT, BOND OR OTHER DOCUMENT

Township District
Ownership Unit

I,,
being the registered owner of Ownership Unit,
situated in Township, in the District
of, hereby make oath and declare:

That the
(describe deed or document) *issued to me/registered in respect of the
above-mentioned property—

- (1) has been lost and despite diligent search cannot be found;
(2) has been destroyed (state circumstances)
.....
(3) has not been pledged and is not being detained by anyone as
security for debt or otherwise.

I hereby apply for a certified copy thereof.

Witnesses:

- (1)
(2) Applicant

Sworn to before me at
this day of 19.....
The deponent having acknowledged that he knows and understands
the contents of this affidavit.

Native Commissioner

* Delete whichever is inapplicable.

ANNEXURE S

APPLICATION FOR A COPY OF UNSERVICEABLE DEED OR BOND

Township District
Ownership Unit

I,,
being registered *owner/widow/heir/legal representative in the estate
of the deceased registered owner of Ownership Unit,
situated in Township, in the District
of, hereby apply for a certified copy
of the (describe deed or document) *issued
to me/registered in respect of the above-mentioned property.

The original document has become unserviceable and accompanies
this application.

Applicant

* Delete whichever is inapplicable.

ANNEXURE T

The Native Commissioner,

Nomination of candidate for vacancy on Township Council
for Ward

We, the undersigned, registered voters of
Ward, hereby nominate
(name of candidate) in terms of section 135 (3) of Proclamation
of for election in the above-named
ward.

En ek,

die voorgestelde transportnemer hierbo genoem, nadat ek bogenoemde
instemming van die wettige houer van die verband gelees het, stem
hierby in om oordrag van die grond te neem onderworpe aan sodanige
verband en om in die plek van die transportgewer as skuldenaar
gestel te word ingevolge daarvan en aanvaar hierby volle aan-
spreeklikheid vir die skulde ingevolge genoemde verband.

Handtekening van voorgestelde
transportnemer

Geteken voor my te
op hede die dag van 19.....
in teenwoordigheid van ondergetekende getuies:
Getuies:

- (1)
(2) Naturellekommissaris

AANHANGSEL R

AANSOEK OM 'N AFSKRIF OF AFDRUK VAN 'N VERLORE OF VERNIETIGDE GRONDBRIEF, VERBAND OF ANDER DOKUMENT

Dorp Distrik

Eienaarseenheid

Ek,,
die geregistreerde eienaar van Eienaarseenheid
geleë in -dorp, in die distrik
verklaar hierby onder eed:

Dat die
(beskrywe die akte of dokument) *uitgereik aan my/geregistreer ten
opsigte van bogenoemde eiendom—

- (1) verlore geraak het en ondanks deeglike soek daarna nie
gevind kan word nie;
(2) vernietig is (meld omstandighede)

(3) nie verpand is nie en nie deur enige persoon as sekuriteit vir
skuld of andersins gehou word nie.

Ek doen hierby aansoek om 'n gesertifiseerde afskrif daarvan.

Getuies:

- (1)
(2) Applikant

Beëdig voor my te
op hede die dag van 19.....

Die verklaarder het erken dat hy met die inhoud van hierdie beëdigde
verklaring vertrou is en dit begryp.

Naturellekommissaris

* Skrap wat nie van toepassing is nie.

AANHANGSEL S

AANSOEK OM 'N AFSKRIF OF AFDRUK VAN 'N ONBRUIKBARE AKTE OF VERBAND

Dorp Distrik

Eienaarseenheid

Ek,,
die *geregistreerde eienaar/weduwee/erfgenaar/regsvertegenwoordiger
in die boedel van die gestorwe geregistreerde eienaar van Eienaars-
eenheid geleë in -dorp,
in die distrik, doen hierby aansoek om 'n
gesertifiseerde afskrif van die
(beskrywe die akte of dokumente) *aan my uitgereik/geregistreer ten
opsigte van bogenoemde eiendom.

Die oorspronklike dokument het onbruikbaar geword en vergesel
hierdie aansoek.

Applikant

* Skrap wat nie van toepassing is nie.

AANHANGSEL T

Die Naturellekommissaris,

Nominasie van kandidaat vir vakature in Dorpsraad van
....., wyk

Ons, die ondergetekendes, geregistreerde kiesers van
wyk, nomineer hierby
(naam van kandidaat) ingevolge artikel 135 (3) van Proklamasie
van vir verkiesing in bogenoemde wyk.

Name (in block letters)	Address	Signature	Naam (in blokletters)	Adres	Handtekening
1.			1.		
2.			2.		
3.			3.		
4.			4.		
5.			5.		
6.			6.		
7.			7.		
8.			8.		
9.			9.		
10.			10.		

ACCEPTANCE OF NOMINATION BY CANDIDATE			AANVAARDING VAN NOMINASIE DEUR KANDIDAAT		
I,,			Ek,,		
residing at,			woonagtig te,		
hereby accept nomination for the vacancy on the Township Council.			aanvaar hierby		
			nominasie vir die vakature in die Dorpsraad.		
Date.....	Signature of nominee		Datum.....	Handtekening van genomineerde	

To ensure a

Satisfactory Telephone Service

- Read the special services and other information pages of your directory for useful hints and directions.
- Avoid long conversations.
- Be sure of the number you want before making a call.
- Answer your telephone promptly and speak distinctly.

Om 'n

Bevredigende Telefoondiens

te verseker:

- Lees die nuttige wenke en aanwysings wat op die bladsye in verband met spesiale dienste en oor ander inligting in u telefoongids voorkom.
- Maak u gesprekke so kort moontlik.
- Wees seker dat u die regte nommer het voordat u 'n oproep maak.
- Beantwoord u telefoon onmiddellik en praat duidelik.

Registered mail carries no insurance.

Send valuables by
INSURED PARCEL POST
and

Money by means of a **POSTAL ORDER** or
MONEY ORDER.

Use air mail parcel post

———*It's quicker!*

CONSULT YOUR LOCAL POSTMASTER.

Geregistreeerde pos is nie verseker nie.

Stuur waardevolle artikels per
VERSEKERDE PAKKETPOS

en

Geld deur middel van 'n **POSORDER** of
POSWISSEL.

Stuur u pakkette per lugpos

———*dis vinniger!*

RAADPLEEG U PLAASLIKE POSMEESTER.

SOUTHERN CAPE FORESTS AND TREES

by

F. VON BREITENBACH

A guide to the indigenous forests of George, Knysna and Tsitsikama; their different types; their management and history; their trees and shrubs, ferns and herbs, grasses and lianes; their snakes, birds and mammals.

With a leaf-key to and descriptions of 100 forest tree species.

328 pages, 470 illustrations (photographs and line drawings), comprehensive index, hard cover.

Price R10 • Abroad R12,50

Obtainable from The Government Printer, Pretoria and Cape Town

SUID-KAAPSE BOSSE EN BOME

deur

F. VON BREITENBACH

'n Gids tot die inheemse bosse van George, Knysna en Tsitsikama; hul verskillende tipes; hul bestuur en geskiedenis; hul bome en struik, varings en kruidagtige plante, grasse en klimplante; hul slange, voëls en soogdiere.

Met 'n blaarsleutel tot en beskrywings van 100 bosboomsoorte.

328 bladsye, 470 illustrasies (foto's en lyntekeninge), omvattende register, volband.

Prys R10 • Buiteland R12,50

Verkrygbaar by Die Staatsdrukker, Pretoria en Kaapstad

CONTENTS

No.	Page No.	Gazette No.
PROCLAMATION		
R. 117. Establishment and management of townships in Certain Native Areas, South-West Africa	1	5586

INHOUD

No.	Bladsy No.	Staats- koerant No.
PROKLAMASIE		
R. 117. Instelling en bestuur van dorpe in Sekere Naturellegebiede, Suidwes-Afrika	1	5586

